

พฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยใต้ดิน

นางสาวชนวนล คณานุกูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-898-5

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

GAMBLING BEHAVIORS AND COMMUNICATION NETWORKS OF
THE UNDERGROUND LOTTERY GAMBLERS

MISS CHAWANUAN KANANUKUL

The Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication
Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

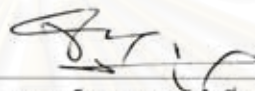
Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-333-898-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหายใต้ดิน
โดย นางสาวชวณวล คณานุกูล
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ วิชา อุดมฉันท

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นักวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

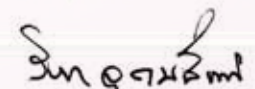

(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี) คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

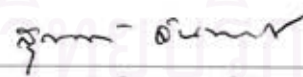
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุลรัตน์ ศิริยิวศักดิ์) ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วิชา อุดมฉันท) อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวงศ์ จันทวานิช) กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุธี พงษ์พงษ์) กรรมการ

สถาบันนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชวณวล คณานุกูล: พฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหวยใต้ดิน
(GAMBLING BEHAVIORS AND COMMUNICATION NETWORKS OF THE
UNDERGROUND LOTTERY GAMBLERS) อ. ที่ปรึกษา: รศ. วิภา อุดมจันทร์, 172 หน้า.
ISBN 974-333-898-5.

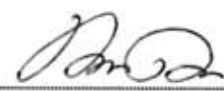
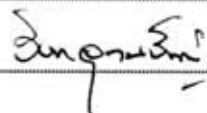
การเล่นหวยเป็นวัฒนธรรมที่โดดเด่นและแพร่หลายในหมู่คนไทยจำนวนมาก เครือข่ายหวยใต้ดิน
จึงเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ที่สมาชิกมีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน แต่เนื่องจากหวยใต้ดินเป็นธุรกิจนอก
กฎหมาย ข้อมูลเกี่ยวกับนักเล่นหวยและการสื่อสารภายในเครือข่ายจึงไม่เป็นที่รับรู้ของคนทั่วไป

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูล ตีความข้อมูล และการซื้อขายของ
ผู้เล่นหวยใต้ดิน รวมทั้งศึกษาเครือข่ายการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่นหวยกับบุคคลรอบข้างที่
เกี่ยวข้อง โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีเป็นกรอบในการวิจัยคือ แนวคิดเกี่ยวกับการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการในการเลือกรับสาร ทฤษฎีแห่งการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารภายใน
บุคคล และแนวคิดเรื่องเครือข่ายการสื่อสาร

ผลการวิจัยพบว่า นักเล่นหวยมีพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลและการเล่นหวยแตกต่างกันไปตาม
ความเชื่อของแต่ละคน การหาข้อมูลของนักเล่นหวยจะใช้การสื่อสาร 4 ระดับคือ การสื่อสารภายในบุคคล
การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารเป็นกลุ่ม และการสื่อสารมวลชน โดยสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการ
เล่นของนักเล่นหวย ได้แก่ กลุ่มนักเล่นหวยด้วยกันเองและสื่อมวลชน

การศึกษาเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหวยใต้ดินพบว่า ผู้ที่อยู่ในเครือข่ายประกอบด้วย นักเล่น
หวย คนเขียนหวย คนเดินโพย และ เจ้ามือ โดยทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันแบบปิดบัง ซ่อนเร้น ส่งผลให้วิธีที่
ใช้ในการติดต่อระหว่างสมาชิกเป็นวิธีสื่อสารที่รู้กันเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

คนส่วนมากนิยมเล่นหวยเพราะให้เงินรางวัลที่สูงและสร้างความรู้สึกตื่นเต้น หรือ "ลุ้น" แก่ผู้เล่น
ธุรกิจหวยใต้ดินจึงสร้างรายได้แก่ผู้ดำเนินกิจการเป็นอย่างมาก นอกจากนี้หวยใต้ดินยังดำเนินไปอย่างมัน
คงโดยได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วน ส่งผลให้หวยใต้ดินเจริญรุ่งเรืองแม้จะเป็นธุรกิจ
นอกกฎหมายก็ตาม

ภาควิชา	<u>การสื่อสารมวลชน</u>	ลายมือชื่อนิสิต	<u></u>
สาขาวิชา	<u>การสื่อสารมวลชน</u>	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	<u></u>
ปีการศึกษา	<u>2542</u>	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	<u></u>

4185229728: MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: GAMBLING BEHAVIORS/ COMMUNICATION NETWORK/ UNDERGROUND
LOTTERRY/ GAMBLE/ GAMBLER

CHAWANUAN KANANUKUL: GAMBLING BEHAVIORS AND COMMUNICATION
NETWORKS OF THE UNDERGROUND LOTTERY GAMBLERS. THESIS ADVISOR:
ASSO. PROF. VIPHA UTAMACHANT, 172 pp. ISBN 974-333-898-5.

The Underground lottery is popular in Thailand, with participants from all socioeconomic levels participating. Networks supporting the underground lottery are extensive, involving many insiders who have relations with each other. Because the underground lottery is an illegal operation, information on its structure and the behavior of the participants is not easily available.

The objective of this research is to study the behavior of the participants, including that involved in information seeking or decoding, and gambling. Communication networks and the interrelationships between insiders is also analyzed. The information obtained from the research is analyzed within the framework of various theories and concepts. Particularly, information seeking, selective processing, learning theory, intrapersonal communication, and communication network development.

Result from the study reveal that methods of information seeking by participants of the underground lottery are in accord with their beliefs. The participants normally uses a communication tools, drawing from intrapersonal, interpersonal, group and mass communication. From these four approaches sufficient information is usually garnered. The major factors governing a participant' s behavior are peer groups and mass communication.

A participant of the underground lottery is privy to a communication network composed of insiders, namely fellow gamblers, sellers, buying-lists messengers, and brokers. The relationships are tightly controlled, such that information is not available to outsiders of the group.

Attraction of the underground lottery are the high prizes and exhilarating feeling before the prize announcement. For these reasons the underground lottery is popular and is able to generate high revenue for the brokers. The underground lottery business is prospering and is stable, despite being illegal. This is because of the involvement of the police.

ภาควิชา	<u>การสื่อสารมวลชน</u>	ลายมือชื่อนิสิต	<u></u>
สาขาวิชา	<u>การสื่อสารมวลชน</u>	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	<u></u>
ปีการศึกษา	<u>2542</u>	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	<u></u>

กิตติกรรมประกาศ

"รางวัลของคนคนหนึ่งอาจไม่ยิ่งใหญ่อะไรในสายตาผู้อื่น หากแต่สำหรับเจ้าของรางวัลแล้ว มีค่าคณานับ" งานวิจัยชิ้นนี้เปรียบเสมือนรางวัลการศึกษาที่ผู้วิจัยภูมิใจ ซึ่งเกิดจากความอดทน ทุ่มเท และความเพียรพยายามอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามความทุ่มเททั้งหมดคงสูญเปล่า หากไม่ได้รับการสนับสนุนจาก รองศาสตราจารย์วิภา อุดมฉันท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ที่กรุณาเป็นประธานวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำที่สำคัญยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.สุภางค์ จันทวานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุธี พลพงษ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ อาจารย์ผู้จุดประกายความคิดแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ รัตน์ แก้ว บุ่ม คุณปู่และเพื่อนๆ สำหรับแรงใจ แรงกาย รวมทั้งข้อมูลความคิดเห็น และคำแนะนำต่างๆ ขอบคุณพิเศษคุณลุงชา ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัย และเห็นอื่นใด กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ได้ให้ความอดทน เข้มแข็ง และสิ่งดีๆ ทุกอย่างแก่ลูกเสมอ สุดท้ายขอกราบระลึกถึงคุณยายผู้ล่วงลับที่เป็นความอบอุ่นในหัวใจของผู้วิจัยตลอดมา

ประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากงานวิจัยนี้ ขอมอบความดีทั้งหมดแต่บุคคลที่เอ่ยถึง ผู้มีส่วนในการสร้างรางวัลที่มีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	9
ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น	9
ขอบเขตการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	11
2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเรื่องการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและการเลือกรับสาร	16
ทฤษฎีแห่งการเรียนรู้	18
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารภายในบุคคล	19
แนวคิดเรื่องเครือข่ายการสื่อสาร	21
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	ระเบียบวิธีวิจัย	
	แหล่งข้อมูล	30
	ขั้นตอนวิธีการศึกษาวิจัย	31
	การวิเคราะห์ข้อมูล	39
	การนำเสนอข้อมูล	39
4	พฤติกรรมการเล่นและการตีความข้อมูล	
	4.1 แหล่งข้อมูลของนักเล่นหอย	40
	4.2 พฤติกรรมการหาข้อมูลของนักเล่นหอย	49
	4.2.1 การหาเลขโดยใช้การสื่อสารภายในบุคคล	49
	4.2.2 การหาเลขโดยใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล	77
	4.2.3 การหาเลขโดยการสื่อสารเป็นกลุ่ม	85
	4.2.4 การหาเลขจากการสื่อสารมวลชน	89
	สรุปพฤติกรรมการหาข้อมูล	116
	4.3 ความเชื่อเรื่อง "โชค" และ "ดวง" ความเชื่อพื้นฐานของนักเล่นหอย	119
	4.4 ความหมายเชิงสัญลักษณ์ในกระบวนการหาเลข	121
	4.5 การแพร่กระจายข้อมูลในกลุ่มนักเล่นหอย	123
	4.6 วิเคราะห์พฤติกรรมนักเล่นหอยโดยใช้ทฤษฎี	124
	4.7 อารมณ์ "ลุ้น" ของนักเล่นหอย	129
5	เครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยใต้ดิน	
	5.1 องค์ประกอบภายในเครือข่ายหอยใต้ดิน	132
	5.2 กระบวนการซื้อขายหอย	132
	5.2.1 ขั้นตอนการซื้อขาย	133
	5.2.2 การขายหอย	137

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5.2.3 การทำงานของคนเดินโพย	145
5.3 การบริหารงานในเครือข่าย	149
5.4 การดำเนินงานเพื่อป้องกันการถูกจับกุม	151
5.5 ความสัมพันธ์ในเครือข่ายหอยได้ดิน	155
5.5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายเจ้ามือหอยได้ดินกับนักเล่นหอย	155
5.5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือด้วยกันเอง	157
5.5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายเจ้ามือหอยได้ดินกับตำรวจ	158
5.5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างนักเล่นหอยกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ.....	159
5.6 การแพร่กระจายข้อมูลภายในเครือข่าย	159
5.7 บทบาทของเครื่องมือสื่อสารที่ใช้ในการซื้อขายหอย	161
6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและเสนอแนะ	
6.1 ข้อมูลด้านประชากรของนักเล่นหอย	164
6.2 พฤติกรรมการหาข้อมูลของนักเล่นหอย	164
6.3 เครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยได้ดิน	165
ปัญหาจากการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎี	166
ข้อจำกัดในการวิจัย	167
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	167
รายการอ้างอิง	169
ประวัติผู้วิจัย	172

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	"ตาราง กข." แสดงสูตรการตีความผันเป็นตัวเลข	50
2	สูตรคำนวณเลขท้าย 3 ตัวบน	105
3	คู่มือการแทงหวยตามราศี	106 - 107

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ตัวอย่างลือตเตอร์ี	4
2	แบบจำลองการสื่อสารภายในบุคคล	20
3	เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบกระจาย	22
4	เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบเกี่ยวข้อติดกัน	22
5	รายละเอียดการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	38
6	ต้นจิวขนาดใหญ่ แหล่งหาเลขของนักเล่นหวย	41
7	รูปปั้นพุ่มพวง แหล่งอธิษฐานขอเลขเด็ด	42
8	เต่าที่มีนิ้วเท้า 7 นิ้ว สัตว์ที่เป็นแหล่งหาเลขเด็ด	43
9	งูเห่าสีขาว สัตว์ที่นักเล่นหวยใช้เป็นแหล่งเลขเด็ด	43
10	ต้นกล้วยลักษณะแปลก แหล่งในการหาเลขเด็ด	44
11	ปฏิทินจีน ที่นักเล่นหวยใช้เป็นแหล่งข้อมูล	47
12	ของเลข ซึ่งบรรจุตัวเลขที่คาดว่าจะออกในรางวัลต่างๆ ไว้ภายใน	47
13	นิตยสารคู่มือการเล่นหวย	48
14	ลายบนต้นจิวขนาดใหญ่ที่มีอายุเก่าแก่ แหล่งหาเลขเด็ดของนักเล่นหวย	53
15	บริเวณหน้าศาลย่านาค วัดมหาบุศย์	55
16	นักเล่นหวยใช้นิ้วรูปโคนต้นตะเคียนเพื่อหาเลขเด็ด	57
17	การอธิษฐานขอสิ่งต่างๆ จากหุ่นจำลองย่านาค	59
18	การหาเลขเด็ดตามซากเรือโบราณและขอนไม้บริเวณรอบนอกของศาลย่านาค .	61
19	การหาเลขเด็ดตามขอนไม้บริเวณรอบนอกศาลย่านาค	61
20	นักเล่นหวยใช้แป้งรูปโคนต้นโพธิ์เพื่อหาเลขเด็ด	65
21	โครงกระดูกควาย "เย็น" แหล่งหาเลขเด็ดของนักเล่นหวย	67
22	การหาเลข ที่ศาลแม่ย่าพญาุงชาว	71
23	นักเล่นหวยขณะมุ่งอยู่รอบกรง เพื่อสังเกตการณ์เคลื่อนไหวของพญาุงชาว	71

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
24	ตัว "บึ้ง" สัตว์ที่นักเล่นหอยเชื่อว่าสามารถให้เลขเด็ดได้	76
25	เรียงเบอร์ หรือใบตรวจล็อตเตอรี่ เอกสารที่นักเล่นหอยใช้ในการคำนวณเลขเด็ด	90
26	ปฏิทินจีนที่มีกลุ่มเลขไขว้กัน แหล่งข้อมูลของนักเล่นหอย	92
27	ปฏิทินจีนแผ่นสุดท้าย รวมเลขที่ไขว้กันของทุกแผ่นไว้	93
28	ของเลข บรรจุเลขที่คาดว่าจะออกรางวัลไว้ภายใน	94
29	ตัวอย่างนิตยสารคู่มือการเสี่ยงโชคที่มีการให้เลขเด็ด	96 - 97
30	การไปหอยโดยใช้บทกลอนหรือภาพปริศนาในนิตยสาร	98
31	การให้หอยเป็นเลขตรงๆ ในนิตยสาร	99 - 100
32	การโฆษณาหรืออ้างความแม่นยำในการให้เลขเด็ดของนิตยสาร	101
33	สูตรการคำนวณรางวัลเลขท้าย 2 ตัว บนและล่าง	104
34 - 37	ตัวอย่างภาพข่าวที่นักเล่นหอยใช้เป็นข้อมูล	109 - 111
38	งูที่ขดเป็นวงคล้ายเลขศูนย์ ซึ่งนักเล่นหอยนำไปซื้อหอยเลขศูนย์ตาม	113
39	เต้าที่มีกระดองคล้ายเลขแปด นักเล่นหอยซื้อหอยเลข 8 ตาม	114
40	ระดับการสื่อสารที่นักเล่นหอยใช้ในการหาเลขจากสื่อมวลชน	115
41	สรุประดับการสื่อสารที่นักเล่นหอยใช้ในการหาข้อมูล	117
42	ปริมาณการสื่อสารภายในบุคคลที่ใช้ในแต่ละแห่ง	118
43	ปริมาณการสื่อสารระหว่างบุคคลที่ใช้ในแต่ละแห่ง	118
44	ปริมาณการสื่อสารเป็นกลุ่มที่ใช้ในแต่ละแห่ง	119
45	ตัวอย่างโผยการซื้อหอย	135
46	โผยที่คนเขียนหอยส่งให้เจ้ามือ	143
47	เครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยใต้ดิน	148

บทที่ 1

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเล่นหวยเริ่มมีขึ้นครั้งแรกในประเทศไทยสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 จากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ปัญหาข้าวขาดแคลนมาก แพง เงินทองหายาก ผิดเคือง ทั้งๆ ที่พระคลังได้ออกเงินประเภทต่างๆ ไปมากมาย แต่ประชาชนกลับพากันเก็บเงินไว้ บ้างก็นำเงินไปฝังดินไม่ยอมนำออกมาใช้ เจ้าสัวหง (ต่อมาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น พระศรีไชยบาน) จึงได้กราบทูลวิธีแก้ไขเหตุการณ์ดังกล่าวโดยให้มีการออกหวย ก.ข. เพื่อให้ ประชาชนนำเงินออกมาใช้มากขึ้น เงินจะได้สะพัดและรัฐจะได้เก็บภาษีมาบำรุงบ้านเมืองได้ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ทรงเห็นพ้องกับความคิดนี้ ในปี พ.ศ. 2378 จึงทรงให้สัมปทาน โปรตให้เจ้าสัวเป็นนายออกหวย และมีการจัดตั้งตำแหน่ง "ขุนบาน" (หรือขุนบานเบิกบุรีรัตน์) ขึ้นให้เป็นบรรดาศักดิ์ของนายออกหวย การเล่นหวยในยุคแรกๆ จะใช้รูปคนซึ่งสมมติว่าเป็น ตัวหวยและมีภาพสัตว์ซึ่งสมมติว่าเป็นชาติก่อนของหวยตัวนั้นโดยมีตัวอักษรจีนกำกับอยู่ แต่ เนื่องจากคนไทยไม่รู้หนังสือจีน เจ้าสัวหงจึงดัดแปลงให้ตัวอักษรไทย 36 ตัว แทนอักษรจีน โดย ตัดเอา ฎ ฏ รุ ฒ ท ณ ศ และ ษ ออก เพราะอักษรเหล่านี้มีเสียงเหมือนตัว ด ต ถ ท ธ น และ ส ผู้เล่นจะเรียกตัวหวยด้วยตัวอักษรไทยและมีชื่อจีนกำกับด้วย เช่น ก.สามหวย หรืออาจเรียกด้วย ตัวอักษรและชาติกำเนิดของตัวหวย เช่น ตัวนางชี ชื่ออันลือ มีอักษร จ. กำกับ ก็เรียก จ. นางชี เป็นต้น การออกหวย ก.ข. นี้ จะออกทุกวัน ในตอนเช้าและตอนค่ำ เรียกหวยโรงเช้าและหวย โรงค่ำ ผู้ออกหวยจะหยิบตัวหวยใส่ถุงไปแขวนไว้ เมื่อถึงเวลาก็นำลงมาดูว่าเป็นตัวอะไร ผู้แทง ถูกจะได้เงิน 30 เท่า และจากการใช้ตัวอักษรไทยกำกับนี้เองจึงชื่อว่า "หวย ก.ข."

เมื่อมีผู้นิยมแทงหวย ก.ข. กันมากขึ้น ก็ได้ขยายการรับซื้อออกไป และมีการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ โดยแบ่งห้องที่ต่างๆ ในกรุงเทพฯ ออกเป็นแขวงหวยเพื่อแบ่งความรับผิดชอบ มี

การรับแทงหวยตามจุดต่างๆ ฯลฯ โดยกิจการทั้งหมดมีขุนบานเป็นผู้ควบคุมดูแล (แม้ผู้ควบคุมคนต่อมาจะไม่ได้มีบรรดาศักดิ์เป็นขุนบานเบิกบุรีรัตน์ แต่ประชาชนทั่วไปก็ยังคงเรียกว่าขุนบานนั่นเอง) พร้อมทั้งมีหลักประกันว่าหวย ก.ข. เป็นการพนันเสี่ยงโชคที่ถูกกฎหมาย ต่อมาความนิยมในการเล่นหวยก็ได้แพร่หลาย จากเดิมที่มีการเล่นเฉพาะในกรุงเทพฯ ก็ได้ขยายไปสู่ต่างจังหวัด และเพราะความนิยมในการเล่นหวยที่มีมากขึ้นนี้เองได้ทำรายได้เข้าท้องพระคลังหลวงเป็นจำนวนมาก มีการประมาณว่าเฉพาะการเก็บค่าอากรเมื่อแรกตั้งในรัชกาลที่ 3 นั้น จัดเก็บได้ปีละ 20,000 บ. จนถึงสมัยรัชกาลที่ 6 เพิ่มเป็นปีละ 3,849,600 บ. โดยรัฐเป็นผู้จัดเก็บทั้งหมด¹ แม้อากรจากหวยจะสร้างรายได้ให้แก่ท้องพระคลังเป็นจำนวนมาก แต่โทษก็มีเช่นกัน ดังที่สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงเล่าไว้ตอนหนึ่งในประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 17 ว่า "... โทษ (การเล่นหวย) นั้นมีเอนกประการ ว่าโดยย่อคือ เป็นเหตุให้ ใพร่ บ้าน พลเมืองเป็นคนยากจน ไม่มีกำลังประกอบกิจการเป็นของตนเองและบ้านเมือง เป็นเหตุให้ ใพร่ บ้าน พลเมืองมีนิสัยพาลสันดานชั่ว ... ที่ว่านักเล่นบ่อนเบี้ยหรือนักเล่นหวยคนใดเล่นรวยจนตั้งตัวได้เพราะการเล่นหวยและเล่นบ่อนเบี้ยนั้น ไม่ค่อยมีปรากฏมาเลย ..." ²

จากโทษของการเล่นหวยดังกล่าว จึงมีความพยายามยกเลิกการเล่นหวยมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 โดยพระองค์มีพระราชดำริจะยกเลิกการเล่นหวย แต่ติดที่รัฐได้ภาษีอย่างมากจากกิจการหวย ก.ข. หากให้ยกเลิกทันทีก็จะกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศได้ การออกหวย ก.ข. จึงยังคงดำเนินเรื่อยมา และในสมัยรัชกาลที่ 5 นี้เองได้เกิดการเสี่ยงโชครูปแบบใหม่ขึ้น คือ ลีตเตอร์รี่ (Lottery) (ต่อมาเรียก สลากกินแบ่งรัฐบาล) ซึ่งชาวอังกฤษชื่อ "ครูอัลบาสเตอร์" เป็นผู้นำเข้ามาเผยแพร่เป็นครั้งแรก โดยในครั้งนั้นรัชกาลที่ 5 ทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้กรมทหารมหาดเล็กนำโดยพระยาภาสวงศ์ออกลีตเตอร์รี่เป็นครั้งแรกในประเทศ

¹ เต๋นเต๋น เหลืองเซ็ง, "บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ในการสนับสนุนวัฒนธรรมการเสี่ยงโชคด้วยตัวเลข" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538), หน้า 111.

² สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ, ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 17, อ้างถึงใน พิเนตร น้อยพุทธา, "จากหวยถึงสลากกินแบ่ง," วัฒนธรรมไทย 26 (กรกฎาคม 2530): 37

ไทย จำนวน 2 หมื่นฉบับ ฉบับละ 1 ตำลึง เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของ พระองค์ จุดประสงค์ของการออกล็อตเตอรี่ในครั้งนี้คือเพื่อช่วยเหลือพ่อค้าชาวต่างชาติที่นำ สินค้าเข้ามาร่วมแสดงในการจัดพิพิธภัณฑ์ (โรงมิวเซียม) ณ ดึกคองคาเดีย (ศาลาสหทัย สมาคม) ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อ พ.ศ. 2417 โดยผู้ถูกรางวัลจะได้สิ่งของมูลค่าเท่ากับเงิน รางวัลนั้นๆ หรือรับเป็นเงินสดแต่จะต้องถูกหักเงินรางวัลไป 10 เปอร์เซ็นต์ หลังจากนั้นการออก ล็อตเตอรี่ในประเทศไทยก็มีมาตามลำดับแต่เป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่องขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และ ความจำเป็นในแต่ละครั้ง โดยส่วนมากจะเป็นการหาเงินเพื่อสาธารณประโยชน์และการกุศล เป็นหลัก ดังนั้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา การเล่นหวย ก.ข. และการออกล็อตเตอรี่จึงมี มาเรื่อยโดยมีจุดประสงค์การเล่นที่แตกต่างกัน ตราบจนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ความพยายามในการยกเลิกหวย ก.ข. ก็ประสบความสำเร็จ โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงการคลังรวบรวมเงิน เหลือจ่ายประจำปีเพื่อเตรียมทดแทนอากรจากหวยที่จะหายไปและออกประกาศยกเลิกการเล่น หวย ก.ข. โดยเด็ดขาด เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2459 หวย ก.ข. จึงหมดไปจากประเทศไทยนับเป็น เวลาทั้งสิ้น 83 ปี (นับถึงปี พ.ศ. 2542) ส่วนการออกล็อตเตอรี่นั้นยังคงมีมาเรื่อยภายใต้การ ดำเนินงานของรัฐ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2482 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้จัดตั้งสำนักงานสลากกิน แบ่งรัฐบาล ขึ้นตรงต่อกระทรวงการคลัง และสถาปนาเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2482 จากนั้น เป็นต้นมา สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจึงดำเนินการออกสลากกินแบ่งอย่างสม่ำเสมอเป็น ทางการถูกต้องตามกฎหมายจนกระทั่งปัจจุบัน

ปัจจุบันมีการออกสลากกินแบ่งหรือล็อตเตอรี่ทั้งสิ้น 34 ชุด ชุดละ 1,000,000 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 34 ล้านฉบับ ในล็อตเตอรี่แต่ละฉบับ จะมีเลขจำนวน 6 หลัก ซึ่งผู้ที่ได้รับเงิน รางวัลต้องมีล็อตเตอรี่ที่มีตัวเลขทั้ง 6 หลัก ตรงกับรางวัลนั้นๆ ส่วนรางวัลเลขท้าย ล็อตเตอรี่ที่มี ก็ต้องมีเลขท้าย 2 หรือ 3 ตัวตรงกับรางวัลเลขท้ายที่ออก (ดูภาพประกอบ)

ภาพที่ 1 ตัวอย่างล็อตเตอรี่

จะเห็นว่า รางวัลของล็อตเตอรี่ถูกกำหนดไว้ตายตัว ไม่มีการพลิกแพลงอะไร หากคิดถึงความเป็นไปได้ในการถูกรางวัลล็อตเตอรี่แล้ว จะพบว่ามีโอกาสในการถูกรางวัลน้อยมาก โดยในจำนวนล็อตเตอรี่ทั้งหมด 34 ล้านฉบับ จะมีล็อตเตอรี่เพียง 481,712 ฉบับ เท่านั้นที่จะถูกรางวัล ความต้องการที่จะถูกรางวัลได้ก่อให้เกิดการเสี่ยงโชคหรือการพนันในรูปแบบอื่นๆ ตามมาอีกหลายชนิด เช่น หวยใต้ดิน หวยหุ้น จับยี่กี ฯลฯ โดยการพนันดังกล่าวล้วนมีพื้นฐานมาจากรูปแบบการยึดตามตัวเลขของล็อตเตอรี่ทั้งสิ้น และการพนันหลายประเภทที่เกิดขึ้นนี้ หวยใต้ดินถือเป็นการพนันที่มีผู้นิยมเล่นมากที่สุด และมีรางวัลที่สัมพันธ์กับการออกล็อตเตอรี่โดยตรงด้วย

การเล่นหวยใต้ดินเริ่มขึ้นเมื่อใดไม่เป็นที่ปรากฏแน่ชัด เนื่องจากจากหวยใต้ดินเป็นสิ่งผิดกฎหมายฉะนั้นการดำเนินงานจึงเป็นของเอกชนทั้งสิ้น จึงไม่ได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์

อักษรว่ามีการเริ่มเล่นเมื่อใด แต่หากพิจารณาจากข้อเขียนเรื่อง “เกร็ดสลาก” ของเจ้าคุณสุนทรพิพิธ ที่ตีพิมพ์อีกครั้งในหนังสือครบรอบ 50 ปี ของการก่อตั้งสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ใจความว่า “... มาในระยะ 2 – 3 ปีมานี้ พวกขุนบาล* เกือบ มีความคิดดีขึ้น จึงได้ยึดเอาเลขท้ายรางวัลที่หนึ่งของสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นตัวออก” ก็อาจสรุปได้ว่าหวยใต้ดินเกิดขึ้นประมาณช่วงปี พ.ศ. 2495 - 2496 ซึ่งอยู่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบันนี้เองเพราะข้อเขียนนี้มีการตีพิมพ์ครั้งแรกในเดือนมิถุนายน 2499

จะเห็นได้ว่าแม้การเล่นหวย ก.ข. จะหมดไปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2459 แต่รูปแบบการเสี่ยงโชคแบบหวย ก.ข. ก็ไม่ได้หมดไปด้วย ในทางกลับกันวิธีการหรือรูปแบบการเสี่ยงโชคแบบเดิมที่ใช้ภาพและตัวอักษร ก็ได้ถูกปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาใช้ตัวเลขซึ่งง่ายต่อการเล่นมากกว่า โดยอาศัยการออกสลากกินแบ่งช่วยสืบทอดการเสี่ยงโชครูปแบบใหม่นี้ให้ผ่านกาลเวลาจนเติบโตและพัฒนากลายเป็นหวยใต้ดินในปัจจุบัน การเล่นหวยใต้ดินนี้ แม้จะเป็นสิ่งผิดกฎหมายแต่ก็เป็นที่นิยมแพร่หลายในสังคมไทยเรื่อยมา คนไทยนิยมเล่นหวยมากจนถือได้ว่าการเล่นหวยเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของไทยและเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมมวลชนด้วย สาเหตุที่การเล่นหวยเป็นที่นิยมและอยู่คู่กับสังคมไทยได้ยาวนาน ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการจัดการที่เป็นระบบตั้งแต่ยังเป็นหวย ก.ข. (แม้ว่าหวย ก.ข. จะถูกยกเลิกไป แต่การเข้ามาของล็อตเตอรี่หรือสลากกินแบ่ง ก็เป็นการรองรับไม่ให้เกิดการเล่นหวยหายไปจากสังคมไทย) ความนิยมในการเล่นหวยจะเห็นเด่นชัดมากเมื่อใกล้วันประกาศรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “วันหวยออก” คือ วันที่ 1 และ 16 ของทุกเดือน โดยทุกเรื่องเกี่ยวกับหวยจะกลายเป็นสิ่งที่คนจำนวนมากสนใจและมักจะมีการจับกลุ่มคุยกันถึงเลขเด็ดในงวดนั้นๆ มีการคุยหรืออ้างถึงแหล่งที่ให้หวยแม่น การเล่าสู่กันฟังอย่างออกรสเกี่ยวกับประสบการณ์ของแต่ละคนไม่ว่าจะเป็นความฝัน เหตุการณ์ประหลาดหรือเหตุการณ์รอบๆ ตัว ฯลฯ เพื่อให้คนอื่นๆ ช่วยกันตีความออกมาเป็นตัวเลข นอกจากนี้สถานที่ที่รำลือกันว่าให้หวยแม่น เช่น วัด บ้านของเกจิอาจารย์ไป้หวย ฯลฯ ก็จะถูกคลาคล่ำไปด้วยฝูงชนจำนวนมากที่พากันไปขอเลขเด็ดมาเล่นในงวดนั้นๆ และในบรรดานักเล่น

* ความหมายเดียวกับ “ขุนบาน”

หอยเหล่านี้ก็มีจำนวนไม่น้อยที่พากันหยุดทำกิจกรรมอื่นๆ อย่างสิ้นเชิงเพื่อจดจ่อหาเลขมาเล่น หอยโดยเฉพาะ ไม่ว่าจะคิดเลขขึ้นมาเอง ตีความจากเหตุการณ์รอบๆ ตัว หรือเหตุการณ์ที่เป็นข่าว ตีความจากความฝัน ขอเลขจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การบนบานศาลกล่าว รวมทั้งการด้นด้น เสาะหาเลขเด็ดจากแหล่งไข่อยุ่ต่างๆ ภาพเหล่านี้ล้วนเป็นภาพที่ชินตาและเป็นสิ่งที่ยืนยันความนิยมเล่นหอยของคนไทยได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การที่สื่อมวลชนเกือบทุกแขนงทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ได้เสนอข่าวที่เกี่ยวกับหอยบ่อยครั้ง เช่น ชาวนักเล่นหอยนับพันที่เดินทางไปขอหอยตามที่ต่างๆ ชาวคนถูกหอย แหล่งให้หอยที่มีชื่อเสียงรวมทั้งเลขเด็ดในแต่ละงวด ฯลฯ ก็มีสวนกระตุ่นให้คนทั่วไปที่แม้ไม่ได้เล่นหอยหันมาสนใจหอยได้ดินกันมากขึ้น ส่งผลให้หอยได้ดินมิใช่เป็นเพียงการเสี่ยงโชคในกลุ่มเล็กๆ เท่านั้น แต่เป็นการเสี่ยงโชคผดกฏหมายที่คนจำนวนมากเล่นและกลายเป็นเรื่องธรรมดาที่ยอมรับกันทั่วไปในสังคมด้วย

หอยได้ดินเป็นการพนันที่เป็นที่นิยมแพร่หลายในสังคมไทย เหตุที่มีผู้นิยมเล่นหอยได้ดินกันมากเพราะ หอยได้ดินมีรูปแบบการเล่นที่ง่าย ไม่ซับซ้อนและมีเงินตอบแทนที่สูง โดยเงินตอบแทนจะขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่ซื้อ ผู้เล่นหอยสามารถเลือกซื้อตามจำนวนเงินที่ตนเองจ่ายได้ ตั้งแต่จำนวนเงินเพียง 1 บาท ไปจนถึงหลักหมื่นหรือหลักแสนไม่มีกำหนด ซึ่งในกรณีนี้เมื่อเทียบกับการซื้อล็อตเตอรี่แล้ว การลงทุนซื้อหอยได้ดินถือเป็นการลงทุนที่ต่ำกว่ามากเพราะการซื้อล็อตเตอรี่ต้องใช้เงินอย่างน้อย 40 บ. นอกจากนี้รางวัลของหอยได้ดินก็มีหลายประเภทมากกว่ารางวัลของล็อตเตอรี่โอกาสในการถูกหอยจึงมีมากกว่า การเล่นหอยได้ดินจึงแพร่หลายและแทรกซึมเข้าไปในทุกสังคมและเป็นที่นิยมมากกว่าล็อตเตอรี่

การเล่นหอยได้ดินนั้นแม้จะมีความเกี่ยวข้องกับการออกล็อตเตอรี่แต่ก็มีวิธีการเล่นที่แตกต่างกัน โดยในการซื้อล็อตเตอรี่ไม่มีความยุ่งยากอะไร เพียงซื้อเป็นใบ เป็นคู่ หรือซื้อเป็นชุดเท่านั้นซึ่งสามารถหาซื้อได้ทั่วไป แต่สำหรับหอยได้ดินคนเล่นจำเป็นต้องรู้วิธีการเล่นพอสมควร โดยการแทงหอยได้ดินจะยึดตามผลการออกสลากกินแบ่ง (ล็อตเตอรี่) ในแต่ละงวด ซึ่งปกติจะออกประมาณวันที่ 1 และ วันที่ 16 ของทุกเดือน การแทงหอยได้ดินมีด้วยกันหลายวิธี แต่ละวิธีก็จะได้เงินรางวัลแตกต่างกันไป ดังนี้

1. การแหงแบบธรรมดา

แหง 2 ตัวบน	จะได้เงินประมาณ	60 - 65 บ./ 1 บ.
แหง 3 ตัวบน (เต็ง)	..	450 - 500 บ./ 1 บ.
แหง 2 ตัวล่าง	..	60 - 65 บ./ 1 บ.
แหง 3 ตัวล่าง	..	90 - 100 บ./ 1 บ.

2. การโต๊ด แหงโต๊ด 3 ตัวบน จะได้เงินประมาณ 80 - 90 บ./ 1 บ.

3. การวิ่ง

วิ่ง 3 ตัวบน (ตัวเดียว)	จะได้เงินประมาณ	3 บ./ 1 บ.
ถ่างขา		8 บ./ 1 บ.
ปักหลัก	..	7 บ./ 1 บ.
วิ่ง 2 ตัวล่าง	..	4 บ./ 1 บ.

รางวัลของหวยใต้ดินจะยึดตามรางวัลของล็อตเตอรี่แตกต่างกันไป ทำให้มีความยากง่ายในการถูกรางวัลต่างกันไปด้วย ดังนี้

การแหงบน: ยึดตามเลข 2 หรือ 3 ตัวสุดท้ายของล็อตเตอรี่รางวัลที่ 1

โอกาสถูกละ 2 ตัวท้ายรางวัลที่ 1 เท่ากับ 1 ใน 100

โอกาสถูกละ 3 ตัวท้ายรางวัลที่ 1 (เต็ง) เท่ากับ 1 ใน 1,000

การแหงล่าง: ยึดตามรางวัลเลขท้าย 2 และ 3 ตัวของล็อตเตอรี่

โอกาสถูกรางวัลเลขท้าย 2 ตัว เท่ากับ 1 ใน 100

โอกาสถูกรางวัลเลขท้าย 3 ตัว เท่ากับ 1 ใน 250

การโต้ด: ยึดตามเลข 3 ตัวสุดท้ายของล็อตเตอรี่รางวัลที่ 1 โดยตัวเลขสามารถออกสลับ
ที่กับเลขที่แทงไปได้ แต่ต้องมีตัวเลขทั้ง 3 เหมือนกัน

โอกาสถูกรางวัลเท่ากับ 1 ใน 166

การวิ่ง: ยึดตามเลข 3 ตัวสุดท้ายของล็อตเตอรี่รางวัลที่ 1 หรือ รางวัลเลขท้าย 2 ตัว
โดยผู้ซื้อจะได้รางวัลหากเลขที่วิ่งไปเหมือนเลขตัวใดตัวหนึ่งในรางวัลดังกล่าว
เช่น ล็อตเตอรี่รางวัลที่ 1 ออก 273429 ดังนั้น เลข 3 ตัวสุดท้ายคือ 429 หาก
ผู้ซื้อหวยวิ่งเลข 4, 2 หรือ 9 ก็จะถูกรางวัล เป็นต้น

โอกาสถูกรางวัลเท่ากับ 3 ใน 10

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าการเล่นหวยเป็นวัฒนธรรมที่โดดเด่นของคนไทย
และแทรกอยู่ในทุกสังคมไม่ว่าจะเป็นสังคมเมืองหรือชนบท โดยยืนยงอยู่กับสังคมไทยตั้งแต่
อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งหากเราทราบกระบวนการเล่นหวย วิธีการแสวงหาข้อมูลและเครือข่ายการ
สื่อสารของผู้เล่นหวยได้ดินแล้ว เราก็จะเข้าใจว่าเพราะเหตุใดหวยได้ดินจึงไม่หมดไปจากสังคม
ไทย และเพราะเหตุใดหวยได้ดินจึงแพร่หลายมีผู้เล่นมากมายทั้งๆ ที่เป็นสิ่งผิดกฎหมาย ที่ผ่าน
มาได้มีการศึกษาเรื่องหวยเพียงด้านอิทธิพลทางการเมืองของเจ้ามือหวย ปัญหา และผล
กระทบในแง่เศรษฐกิจและสังคมเท่านั้น ไม่ได้มีการศึกษาพฤติกรรมการเล่นหวยและเครือข่าย
การสื่อสารของผู้เล่นหวยได้ดินแต่อย่างใด ทั้งๆ ที่คนจำนวนมากในสังคมเล่นหวยและเครือ
ข่ายหวยได้ดินก็เป็นเครือข่ายที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งผู้ที่อยู่ในเครือข่ายนี้ คือ เจ้ามือ คนเดินโพย
คนขายหวย และผู้เล่นหวย ต่างมีความเกี่ยวพันกันค่อนข้างแน่นแฟ้น นอกจากนี้การสื่อสาร
ภายในเครือข่ายหวยได้ดินยังมีความแตกต่างไปจากการสื่อสารในระบบอื่นๆ ในสังคมด้วย

ดังนั้นการศึกษาพฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยไต่ดิน จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจและท้าทายต่อการวิจัยในเชิงพฤติกรรมเป็นอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเล่นหาข้อมูล ตีความข้อมูลและการซื้อขายของผู้เล่นหอย
2. เพื่อศึกษาเครือข่ายการสื่อสารระหว่างผู้เล่นหอยกับบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้อง

ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น

กระบวนการเล่นหอยตั้งแต่การแสวงหาข้อมูล ตีความข้อมูล แพงหอย รับรางวัล เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) และการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) ซึ่งเป็นเครือข่ายพิเศษที่ไม่เป็นที่รับรู้ของบุคคลนอกวงการทั่วไป

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มคนที่มีพฤติกรรมการเล่นหอยไต่ดินที่เด่นชัด ได้แก่ กลุ่มผู้เล่นหอยทุกเดือนจนถึงเล่นทุกครั้ง (ทุกวันที่ 1 และ วันที่ 16 ของทุกเดือน) ในเขตจังหวัดภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม และกรุงเทพมหานคร โดยไม่รวมผู้ซื้อล็อตเตอรี่ไว้ในขอบเขตการวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการของการเล่นหอยในปัจจุบัน
2. สามารถเข้าใจวิธีคิดและการตีความข้อมูลของนักเล่นหอย
3. ช่วยในการทดสอบทฤษฎีการแสวงหาข่าวสาร (Information Seeking) ทฤษฎีการเลือกรับข่าวสาร (Selective Process) ทฤษฎีแห่งการเรียนรู้ (Learning Theory) และทฤษฎีการสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) เพื่อให้ทราบว่าประเด็นใดบ้างที่ทฤษฎีครอบคลุมไม่ถึง
4. ได้มุมมองที่น่าสนใจเกี่ยวกับการแสวงหาข้อมูล ตัวเลข และการใช้ข้อมูลต่างๆ เพื่อการเล่นหอยของกลุ่มผู้เล่นหอย
5. ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งข้อมูลกับผู้เล่นหอย ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือ คนเดินโพย คนขายหอยและผู้เล่นหอย ซึ่งไม่สามารถพบได้ในหนังสือทั่วไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

การแก้บน	หมายถึง	การทำตามสัญญาที่ได้ให้ไว้กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์
การบน	หมายถึง	การสัญญากับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลบันดาลให้ได้ตามที่อธิษฐาน
การวิ่งบน	หมายถึง	การซื้อหอยเพียงเลขเดียวเพื่อให้ถูกรางวัลเลขท้าย 3 ตัวของรางวัลที่ 1 โดยถูกตัวใดตัวหนึ่งก็ได้
การวิ่งล่าง	หมายถึง	การซื้อหอยเพียงเลขเดียวเพื่อให้ถูกรางวัลเลขท้าย 2 ตัว โดยถูกตัวใดตัวหนึ่งก็ได้ (อาจวิ่งมากกว่า 1 เลขก็ได้)
กิน	หมายถึง	การได้เงินจากหอย ส่วนใหญ่ใช้คำว่า "กิน" กับเจ้ามือในกรณีที่คนซื้อหอยไม่ถูก เช่น "งวดนี้เจ้ามือกินเรียบ"
แขวนตัว	คือ	การที่คนเขียนหอยแบ่งเลขที่คนมาซื้อไว้กับตัวส่วนหนึ่ง โดยไม่ส่งให้เจ้ามือทั้งหมด (บางครั้งเรียก "ยัก")
เข้า	หมายถึง	"ใช้ได้" ในที่นี้ใช้ในกรณีการไปหอย หรือสูตรคิดหอยที่ให้หอยแม่นในช่วงนั้นๆ เช่น "ช่วงนี้สูตรอาจารย์ ก. กำลังเข้า" หมายถึงช่วงนี้ใช้สูตรอาจารย์ ก. คำนวนหอยได้แม่น เป็นต้น
คนเขียนหอย	หมายถึง	คนที่รับซื้อหอยจากคนเล่น (บางครั้งเรียก คนขายหอย กัก หรือ เสมียน)

คนเดินโพย	หมายถึง	บุคคลที่รับเลขหรือโพยจากคนซื้อหวยได้ดิน เพื่อส่งต่อไปยังเจ้ามืออีกครั้งหนึ่ง ในบางพื้นที่จะเรียกคนเดินโพยว่า "คนส่งหวย" ด้วย (บางครั้งคนเดินโพยก็เป็นเจ้ามือด้วย)
คำว่า	หมายถึง	ใช้ในกรณีที่คนซื้อหวยไม่ถูก เช่น "คำว่าไม่เป็นท่า" แต่หากมีคนถูกหวยมาก เจ้ามือต้องเสียเงินมาก จะใช้คำว่า "ล่ม" กับเจ้ามือ เช่น "งวดนี้เจ้ามือล่ม"
งวด	หมายถึง	ระยะเวลาที่หวยออกแต่ละครั้ง หรือทุกวันที่ 1 และวันที่ 16 ของแต่ละเดือน (ใน 1 เดือนจะมี 2 งวด)
เจ้ามือ	หมายถึง	ผู้ดำเนินธุรกิจหวยได้ดินและจ่ายเงินแก่ผู้ซื้อในกรณีที่ผู้ซื้อถูกรางวัล บางแห่งเรียก "ขุนบาน" หรือ "ขุนบาล"
เจลี่ย	หมายถึง	เจ้ามือจ่ายเงินรางวัลไม่เต็มราคา มักเกิดเมื่อมีคนถูกหวยมากๆ
โดน	หมายถึง	ถูกหวย
ด้ว	หมายถึง	เครื่องมือเสียงทายชนิดหนึ่ง มีลักษณะคล้ายเข็มนาฬิกา มีเลข 0 - 9 กำกับอยู่ ใช้เสียงทายโดยการเขย่า
ตีกิน	หมายถึง	การที่ตำรวจหรือคนธรรมดา แสดงตัวว่าเป็นตำรวจเพื่อเก็บเงิน ส่วนใหญ่จะเกิดกับคนเขียนหวย
เต็ง	หมายถึง	เลขท้าย 3 ตัวบนที่ไม่มีการสลับตำแหน่ง

โต้ด	หมายถึง	การแทงหอยโดยให้มีเลขเหมือนรางวัลที่ออก โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับตัวเลขเหมือนรางวัล
ต่างขา	หมายถึง	การแทงหอยให้ถูก 2 ตัวใน 3 ตัวของเลขท้ายรางวัลที่หนึ่ง
แทงพวง	หมายถึง	การแทงหอยเป็นเลขชุด เช่น แทงหอย 5 ตัว โดยหากเลขท้าย 3 ตัวรางวัลที่ 1 ออกตรงกับเลข 3 ตัวใน 5 ตัวที่แทง ก็จะได้รางวัล หรือ การแทงหอยให้ถูก 2 ตัว ใน 3 ตัวของเลขท้ายรางวัลที่ 1 (ต่างขา) เป็นต้น
แทงลอย	หมายถึง	การซื้อหอยด้วยปากเปล่าก่อน แล้วจึงจ่ายเงินทีหลัง
แทงหอย	หมายถึง	การพนันอย่างหนึ่ง ในที่นี้หมายถึงการซื้อหอยได้ดิน
ทำหอย	หมายถึง	การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ได้ตัวเลข (หอย) เช่น การหยดเทียนในน้ำมันต์ การคำนวณหอยจากสูตร เป็นต้น
นักเล่นหอย	หมายถึง	กลุ่มคนที่มีพฤติกรรมการเล่นหอยที่เด่นชัด ได้แก่ กลุ่มผู้เล่นหอยทุกเดือนจนถึงเล่นทุกครั้ง (ทุกวันที่ 1 และ วันที่ 16 ของทุกเดือน)
เบี้ยว	หมายถึง	การที่ฝ่ายหนึ่งหรือคนหนึ่งคนใดไม่ทำตามที่ตั้งกลงกันได้
ใบ้หอย	หมายถึง	การบอกใบ้เลขด้วยลักษณะท่าทาง หรือคำพูด โดยให้ผู้เล่นหอยนำไปตีตีความเอง

ปีกหลัก	หมายถึง	การแทงหอยโดยเจาะจงตามหลัก หน่วย/ ลีบ/ ร้อย ของรางวัล 3 ตัวบน
โพย	หมายถึง	เอกสารที่บันทึกเลขที่ซื้อ ประเภทที่ซื้อและจำนวนเงินที่ซื้อหอยได้ดินของแต่ละคน
ยี่ปัว	หมายถึง	เจ้ามือรายย่อย
ระบาย	หมายถึง	การแบ่งขายหอยบางตัวที่มียอดขายสูงๆ แก่เจ้ามือรายอื่นๆ
เรียงเบอร์	หมายถึง	ใบปลิวสำหรับตรวจผลรางวัลล็อตเตอรี่ มีขายทั่วไปหลังการออกรางวัล ราคาประมาณแผ่นละ 2 บาท
ลงขัน	หมายถึง	การออกเงินร่วมกันของเจ้ามือหอยได้ดินเพื่อใช้ในกรณีต่างๆ เช่น เป็นค่าส่วย การกุศล และการเลี้ยงส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น
เลขเด็ด	หมายถึง	ตัวเลขที่มีคนซื้อมากในงวดนั้นๆ โดยอาจได้มาจากแหล่งใบ้หอยที่มีชื่อเสียงหรือแหล่งที่ให้หอยแม่น
เลขดับ	หมายถึง	ตัวเลขที่คาดกันว่าจะไม่ออกในงวดนั้นๆ
เลขบน	หมายถึง	- เลขท้าย 3 ตัว รางวัลที่ 1 เรียกว่า 3 ตัวบน - เลขท้าย 2 ตัว รางวัลที่ 1 เรียกว่า 2 ตัวบน
เลขล่าง	หมายถึง	- รางวัลเลขท้าย 3 ตัวของล็อตเตอรี่ เรียก 3 ตัวล่าง - รางวัลเลขท้าย 2 ตัวของล็อตเตอรี่ เรียก 2 ตัวล่าง

วันหยุดออก	หมายถึง	วันที่มีการประกาศผลรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล (ล็อตเตอรี่) คือทุกวันที่ 1 และ 16 ของทุกเดือน
สายป่าน	หมายถึง	ความมั่งคั่งทางการเงิน ความสามารถในการดึงดูดลูกค้าของเจ้ามือหวยใต้ดิน
เสียศาล	หมายถึง	การขึ้นศาล
หวย	หมายถึง	การพนันชนิดหนึ่งที่ใช้ตัวเลขของรางวัลล็อตเตอรี่เป็นรางวัล โดยเงินตอบแทนจะขึ้นอยู่กับเงินที่ผู้เล่นหวยซื้อ
หวยดับ	หมายถึง	หวยที่เป็นเลขชุด ไม่ใช่หวยวิ่ง
หวยลืดอก	หมายถึง	เลขที่ผู้เล่นเชื่อว่าจะออกในงวดนั้นๆ เพราะมีการลืดอกเลขรางวัลล่วงหน้าจากเจ้าหน้าที่ในสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล
ออกตัว	หมายถึง	การขอแบ่ง (ระบาย) ยอดขายเลขบางตัวให้แก่เจ้ามือรายอื่นเพื่อเป็นการประกันความเสี่ยงในกรณีที่เลขบางตัวมีคนซื้อเยอะและเจ้ามือรายนั้นเกรงว่าจะมีเงินจ่ายไม่พอ เช่น มีผู้ซื้อเลข 123 เป็นยอดเงินรวม 10,000 บาท เจ้ามือรายย่อยอาจรับไว้เอง 5,000 บาท และขอออกตัวกับเจ้ามือรายใหญ่กว่าอีก 5,000 บาท เป็นต้น
อัน	คือ	การที่เจ้ามือไม่รับเลขที่ผู้ซื้อหวยจะซื้อ มักเกิดในกรณีที่มิเลขดังและมีคนซื้อเยอะ

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง "พฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยได้ดิน" ได้อาศัยแนวคิดและทฤษฎีต่อไปนี้ เป็นกรอบในการวิเคราะห์ คือ

แนวคิดเกี่ยวกับการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร (Information Seeking)

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการในการเลือกรับสาร (Selective process)

ทฤษฎีแห่งการเรียนรู้ (Learning Theory)

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal Communication)

แนวคิดเรื่องเครือข่ายการสื่อสาร (Communication network)

แนวคิดเรื่องการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร การเลือกรับสาร และทฤษฎีแห่งการเรียนรู้

การศึกษาเรื่องการแสวงหาข้อมูลข่าวสารนั้น จำเป็นต้องศึกษาแนวคิดเรื่องการเลือกรับสารของบุคคลควบคู่กันไปด้วย เพราะจะทำให้เข้าใจพฤติกรรมการรับสารของผู้รับสารที่มีความแตกต่างกันที่จะส่งผลต่อการแสวงหาข้อมูลข่าวสารของแต่ละบุคคล

Wilbur Schramm (1973) ได้กล่าวถึงหลักที่บุคคลใช้ในการเลือกข่าวสารว่า บุคคลจะเลือกรับข่าวโดยใช้ความพยายาม (Effort required) ให้น้อยที่สุด แต่ให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจได้ (Expectation of Reward) และขึ้นอยู่กับประโยชน์ที่จะได้จากการรับข่าวนั้น โดย

บุคคลมีแนวโน้มที่จะเปิดรับข่าวสารที่ใช้ความพยายามน้อย เช่น ข่าวสารที่ใกล้ตัว แสงหาได้ง่าย และมีประโยชน์กับตนเอง มากกว่าข่าวสารที่ต้องใช้ความพยายามในการได้มา หรือเป็นข่าวสารที่ไม่มีประโยชน์ต่อตนเอง ซึ่งสามารถสรุปเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{การเลือกข่าวสาร} = \frac{\text{สิ่งตอบแทนที่คาดว่าจะได้ (Expectation of Reward)}}{\text{ความพยายามที่ต้องใช้ (Effort Required)}}$$

(Fraction of Selection)

จากสูตรจะเห็นว่า การตัดสินใจเลือกข่าวสารใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสิ่งตอบแทนที่จะได้ หรือขึ้นอยู่กับความพยายามที่ต้องใช้เพียงอย่างเดียว แต่จะขึ้นอยู่กับเปรียบเทียบสัดส่วนของตัวแปรทั้งสอง คือ สิ่งตอบแทนที่คาดว่าจะได้ต้องมีให้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันความพยายามที่จะต้องใช้ก็ต้องมีให้น้อยที่สุดด้วยบุคคลจึงจะเลือกเปิดรับข่าวสารนั้น

อย่างไรก็ตาม ในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารของแต่ละบุคคลย่อมไม่มีสูตรใดที่ตายตัว ขึ้นอยู่กับ วิถีชีวิต (lifestyles) ประสบการณ์ (experience) สถานภาพ (status) และภาวะทางจิตใจของบุคคลนั้นๆ ด้วย แต่อาจจะสรุปในเบื้องต้นได้ว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับตนเองและหาได้ง่ายโดยใช้ความพยายามน้อยที่สุด

Charles K. Atkin (1973) กล่าวถึงการเลือกรับสารของบุคคลว่า บุคคลจะเลือกรับข่าวสารใด ขึ้นอยู่กับการประเมินผลประโยชน์ที่จะได้รับ โดยการ เปรียบเทียบระหว่างผลตอบแทน (reward) กับการลงทุนลงแรง (expenditures) และพันธะผูกพันที่จะตามมา (liabilities) หากผลประโยชน์ที่จะได้รับจากข่าวสารนั้นมีสูง และไม่ต้องลงทุนสูงในการทำความเข้าใจมากนัก บุคคลก็จะแสวงหาข่าวสารนั้น (information seeking) แต่ในทางกลับกัน หากผลประโยชน์ที่จะได้รับต่ำ และต้องใช้ความพยายามสูง บุคคลก็จะไม่ให้ความสนใจข่าวสารนั้น (information ignoring) หรือหากข่าวสารนั้นก่อให้เกิดพันธะผูกพัน บุคคลก็จะหลีกเลี่ยงข่าวสารดังกล่าว แต่หากต้องใช้ความพยายามหรือลงทุนสูงในการหลีกเลี่ยง บุคคลก็อาจยอมรับข่าวสารนั้นโดยไม่เต็มใจ (information yielding)

นอกจากนี้ Atkin ยังกล่าวว่า บุคคลมีความต้องการข่าวสารเพื่อใช้ในการปรับตัว และเมื่อบุคคลเกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดมากเท่าไร ความต้องการข่าวสารเพื่อใช้ในเรื่องนั้นๆ ก็จะ

ยังมีมากขึ้น เช่น ผู้เล่นเกมเกิดความไม่แน่ใจในข้อมูลที่ตนเองมี ไม่แน่ใจว่าเลขที่ได้มาจะถูกหรือไม่ ก็จะพยายามแสวงหาตัวเลขจากแหล่งอื่นๆ มาเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดความแน่ใจในการเล่น เป็นต้น

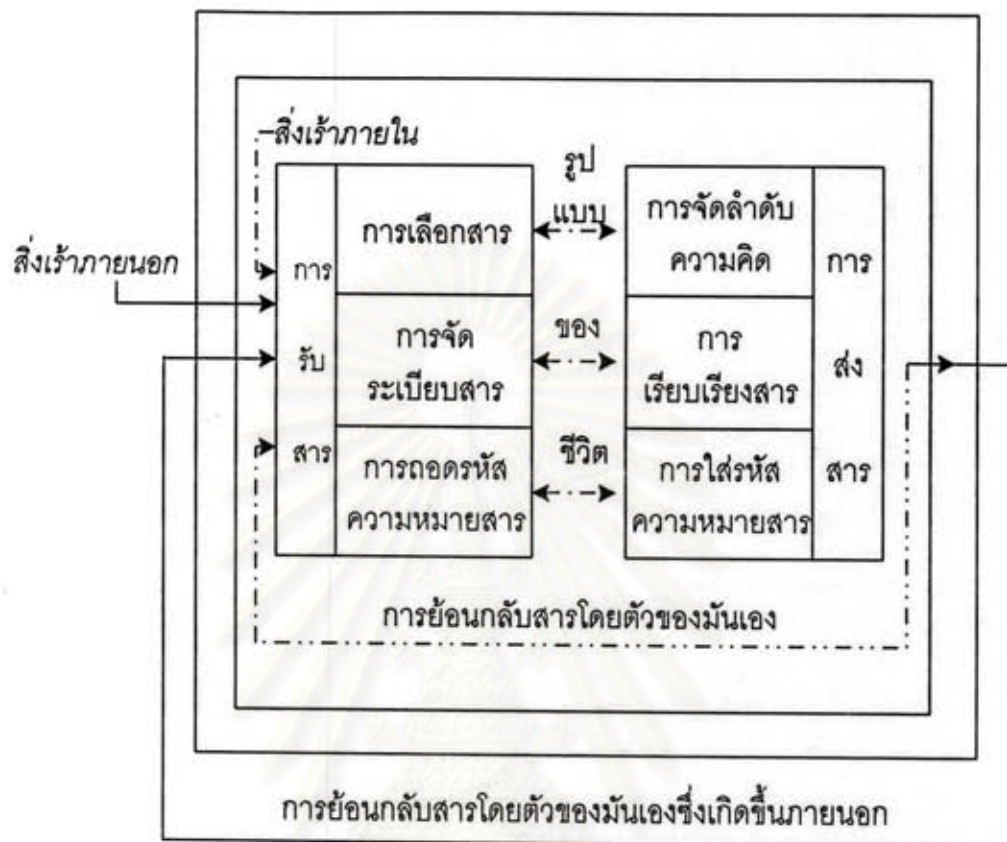
Joseph T. Klapper (1963) กล่าวว่าบุคคลจะเลือกให้ความสนใจ (Selective attention) ข่าวที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมของตน โดยหลีกเลี่ยงที่จะให้ความสนใจข่าวสารที่ขัดกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมของตน นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการเลือกรับรู้หรือการเลือกตีความหมาย (Selective perception or Selective interpretation) ของบุคคลว่า บุคคลจะเลือกตีความหมายสิ่งที่ตนอ่าน เห็น และฟัง ตามทัศนคติและความรู้สึกนึกคิดของตน และเลือกที่จะจดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ตนสนใจและต้องการจำ โดยเก็บไว้เป็นประสบการณ์เพื่อที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป อย่างไรก็ตามบางครั้งเนื้อหาของสารก็อาจถูกตีความหมายบิดเบือนไปตามความเชื่อหรือทัศนคติของบุคคลนั้นๆ ได้ เช่น เราจะพบว่าบางครั้งเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นหรือที่เป็นข่าวในแต่ละวัน เช่นอุบัติเหตุทางรถยนต์ ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับคนอื่น อาจเป็นเหตุการณ์ที่มีความหมายสำหรับนักเล่นเกมก็ได้ เช่น มีการนำเลขทะเบียนรถที่เกิดอุบัติเหตุ อายุของผู้ประสบอุบัติเหตุ หรือช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุมาตีความเล่นเกม โดยนักเล่นเกมเลือกที่จะจำเนื้อหาของข่าวเฉพาะส่วนที่เป็นตัวเลขหรือส่วนที่สามารถตีความเป็นตัวเลขได้ โดยไม่สนใจเนื้อหาส่วนอื่นๆ เป็นต้น ทั้งที่ข่าวในเรื่องดังกล่าวไม่ได้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเล่นเกมหรือเล่นเกมแต่อย่างใด โดยสรุปแล้วกล่าวได้ว่าในการแสวงหาข่าวสารหรือการเลือกรับข่าวสาร นอกจากเพื่อสนับสนุนทัศนคติหรือความคิดและความเข้าใจที่มีอยู่เดิมแล้ว ยังเป็นการแสวงหาเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ทางอื่นด้วย

นอกจากการนำแนวคิดของ Wilbur Schramm, Charles K. Atkin และ Joseph T. Klapper มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์พฤติกรรมการเล่นของนักเล่นเกมแล้ว ผู้วิจัยยังวิเคราะห์พฤติกรรมดังกล่าวบนพื้นฐานของทฤษฎีทางจิตวิทยาทฤษฎีหนึ่ง คือ ทฤษฎีแห่งการเรียนรู้ (Learning Theory) ซึ่งหลักของทฤษฎีนี้มีว่า คนหรือสัตว์ก็ตาม หากพฤติกรรมใดนำมาซึ่งรางวัล (reward หรือ reinforcement) แล้ว ทั้งคนและสัตว์ก็จะมีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมแบบนั้นอีกเมื่อมีโอกาส และในทางกลับกัน หากพฤติกรรมใดนำมาซึ่งการลงโทษ (punishment) สัตว์หรือคนคนนั้น ก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่ทำพฤติกรรมนั้นอีกแม้มีโอกาสที่จะทำ

ได้ก็ตาม นอกจากนี้ สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลแต่ละบุคคลก็คือ ความเชื่อ (belief) ค่านิยม (value) และลักษณะบุคลิกภาพ (personality trait) หรือลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคลนั้นๆ ซึ่งทั้ง 3 สิ่งนี้ บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์มากที่สุด ดังนั้นนักเล่นหวยที่มีลักษณะทางจิตวิทยาอย่างไรก็จะมีพฤติกรรมแสวงหาข่าวสารเป็นไปตามลักษณะทางจิตวิทยาของตน ในที่นี้ได้แบ่งลักษณะทางจิตวิทยาของนักเล่นหวยออกเป็น 3 ประเภท คือ ลักษณะที่เชื่อสิ่งเหนือธรรมชาติหรือไสยศาสตร์ ลักษณะทางจิตวิทยาที่อิงหลักวิชา และลักษณะทางจิตวิทยาที่ขอหาข้อมูลมากๆ โดยลักษณะดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารของนักเล่นหวยด้วย เช่น นักเล่นหวยที่มีลักษณะทางจิตวิทยาที่เชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติ ก็จะต้องติดตาม สอบถาม และหาข้อมูลจากสิ่งเหนือธรรมชาติในทุกๆ ที่ที่ตนสามารถไปถึง โดยเชื่อว่าข้อมูลที่ได้จากการนี้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากที่สุด หรือนักเล่นหวยที่อิงหลักวิชาก็จะหาข้อมูลเลขเด็ดจากตำราหรือสูตรคำนวณ เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารภายในบุคคล

การสื่อสารภายในบุคคลเป็นการสื่อสารเฉพาะบุคคลหรือปัจเจกชนที่ผู้รับสารและผู้ส่งสารเป็นบุคคลคนเดียวกัน การศึกษาเรื่อง "พฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหวยใต้ดิน" ได้ใช้แนวคิดเรื่องการสื่อสารภายในบุคคลเป็นกรอบในการศึกษาเนื่องจากผู้ตีความข้อมูลอาจเป็นทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารในคนเดียวกัน โดยการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยได้อาศัยแบบจำลองเกี่ยวกับการสื่อสารภายในบุคคล ของบาร์คเกอร์และไวส์แมน (The Barker-Wiseman Model) (ภาพที่ 2) ในการศึกษา

ภาพที่ 2 แบบจำลองการสื่อสารภายในบุคคลของ บาร์คเกอร์และไวส์แมน

แบบจำลองนี้ แสดงให้เห็นขั้นตอนของการสื่อสารภายในบุคคล ที่กระบวนการรับและส่งสารเกิดขึ้นภายในบุคคลคนเดียว โดยผู้ส่งสารคือประสาทสัมผัสของบุคคลนั้นๆ และการรับสารเกิดจากสิ่งเร้าภายนอกและสิ่งเร้าภายใน ซึ่งสิ่งเร้าภายในได้แก่ สภาพทางจิตของผู้ทำการสื่อสารที่เป็นปัจจัยภายในที่ผลักดันให้ทำการสื่อสาร ส่วนสิ่งเร้าภายนอก ได้แก่สิ่งแวดล้อมของผู้ทำการสื่อสาร

เมื่อมีสิ่งมากระตุ้นประสาทสัมผัส สมองจะเลือกรับรู้ในสิ่งที่มีความหมาย โดยสิ่งเหล่านี้จะถูกรวบรวมและจัดระเบียบไว้ด้วยกัน จากนั้นจะถูกนำไปถอดรหัสหรือแปลความหมาย โดยสมองจะโยงสิ่งที่ถูกแปลความหมายเข้ากับความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ในแต่ละบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ส่งสารในการทำการสื่อสารต่อไป ซึ่งการส่งสารนี้อาจอยู่ในรูปของการเขียน การนึกคิด หรือการพูดก็ได้

การย้อนกลับสารตามแบบจำลองนี้ เป็นการย้อนกลับสารโดยตัวเอง ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งการย้อนกลับสารภายนอกและภายใน การย้อนกลับสารภายนอก เช่น การได้ยินเสียงตนเองที่ส่งสารออกไป และการย้อนกลับสารภายใน เช่น การระลึกได้ การไตร่ตรองหรือคิดได้ เป็นต้น

แบบจำลองการสื่อสารภายในบุคคลของบาร์คเกอร์และไวส์แมนนี้ ผู้วิจัยนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาเรื่อง "พฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยได้ดิน" ได้ คือ ในขณะที่บุคคลกำลังแสวงหาข้อมูลหรือตีความข้อมูลเพื่อการเล่นหอยนั้น เขาได้กำลังทำการสื่อสารภายในบุคคลอยู่ โดยการสื่อสารดังกล่าวประกอบไปด้วย การรับสาร (ซึ่งอาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือสิ่งเร้าภายนอก) การส่งสาร (โดยประสาทสัมผัสของบุคคลนั้นๆ) การย้อนกลับสาร (อาจเป็นได้ทั้งภายนอกและภายใน) โดยมีปัจจัยอื่นๆ มาเกี่ยวข้องด้วย ได้แก่ สิ่งเร้าและรูปแบบชีวิตของผู้เล่นหอย เป็นต้น แบบจำลองนี้จะช่วยให้เห็นความเชื่อมโยงกันของขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการสื่อสารภายในบุคคลว่ามีความเชื่อมโยงกันหรือไม่ อย่างไร

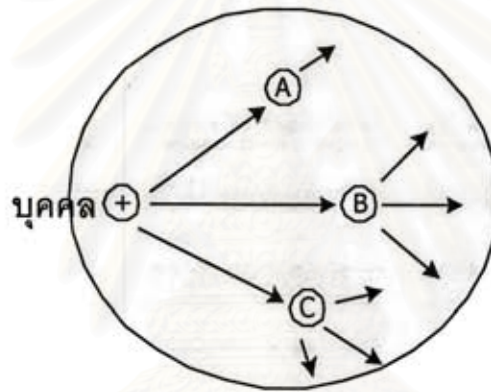
แนวคิดเรื่องเครือข่ายการสื่อสาร (Communication network)

เครือข่ายการสื่อสารคือ ระบบการแพร่กระจายข้อมูลหรือการติดต่อสัมพันธ์กันในบรรดาสมาชิกของกลุ่ม โดยระบบการแพร่กระจายข้อมูลจะมี 2 ลักษณะคือ

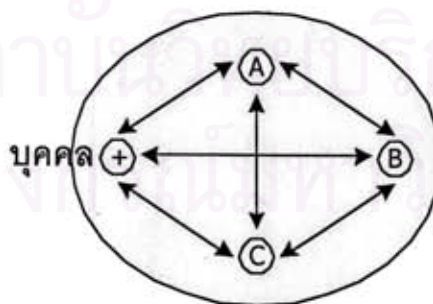
- (1) เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบกระจาย (radial personal network) คือ การที่บุคคลหนึ่งมีการติดต่อสัมพันธ์กับหลายๆ คน แต่ในกลุ่มที่เขาติดต่อจะไม่มี การติดต่อ

สัมพันธ์ระหว่างกันเลย ส่วนใหญ่บุคคลที่ติดต่อจะมีความผูกพันกันแบบผิวเผิน (weak tie) เช่น เป็นเพียงคนรู้จัก หรือผู้ร่วมงาน เป็นต้น

- (2) เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบซ้อนติดกัน (interlocking personal network) คือ การที่บุคคลหนึ่งมีการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ อีกหลายคน โดยกลุ่มคนในเครือข่ายจะมีการติดต่อสัมพันธ์ถึงกันหมด และความสัมพันธ์จะเป็นแบบแน่นแฟ้น (strong tie) เช่น เพื่อนสนิท หรือญาติ โดยแต่ละคนจะมีลักษณะที่เหมือนกันหรือคล้ายกันมาก เครือข่ายความสัมพันธ์ทั้ง 2 แบบ สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 3 เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบกระจาย

ภาพที่ 4 เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบเกี่ยวซ้อนติดกัน

ในเครือข่ายการสื่อสารจะมีลักษณะของความผูกพันระหว่างบุคคล 3 ลักษณะคือ

- (1) ความผูกพันแบบสนิทสนมแน่นแฟ้น (strong tie)
- (2) ความผูกพันแบบผิวเผิน (weak tie)
- (3) ไม่มีความผูกพัน (absent)

โดยระดับของความผูกพันจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ

- (1) ผลรวมของจำนวนเวลาที่มีการติดต่อสัมพันธ์กัน
- (2) ความเข้มข้นของอารมณ์ ความรู้สึกคุ้นเคยในการติดต่อสัมพันธ์กัน
- (3) ความคุ้นเคยสนิทสนมไว้ใจ เชื่อใจซึ่งกันและกันของคู่สื่อสาร
- (4) การช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคู่สื่อสาร

ในการติดต่อสื่อสารแต่ละครั้ง นอกจากความผูกพันในแบบต่างๆ ข้างต้นแล้ว หากเราทราบคุณลักษณะของคู่สื่อสารว่าเหมือนหรือต่างกันหรือไม่ เช่น ความเชื่อ ค่านิยม การศึกษา สถานภาพทางสังคม ความชอบ ฯลฯ ก็จะทำให้เราทราบที่ "ใครจะถ่ายทอดข่าวสารไปยังใคร และในการ ถ่ายทอดข่าวสารนั้นจะมีประสิทธิภาพเพียงไร" โดยการสื่อสารจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งมีประสิทธิภาพ และเป็นไปด้วยความราบรื่น เมื่อผู้ร่วมสื่อสารมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเรื่องเครือข่ายการสื่อสารมาช่วยในการวิเคราะห์พฤติกรรมการเล่น และเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยได้ดิน เพราะรูปแบบของเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลทั้ง 2 แบบ มีอยู่ในสังคมของผู้เล่นหอยได้ดิน นอกจากนี้ภายในเครือข่ายหอยได้ดินซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือ เจ้ามือรายใหญ่ เจ้ามือรายย่อยหรือยี่บัว คนเดินโผย คนเขียนหอยและผู้เล่นหอย ต่างมีรูปแบบการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างกันแตกต่างกัน ดังนั้นการใช้แนวคิดเรื่องเครือข่ายการสื่อสารเป็นกรอบในการวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจพฤติกรรมการเล่นสื่อสาร รูปแบบความสัมพันธ์และเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยได้ดินได้ดียิ่งขึ้น

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากวรรณกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหอยได้ดินโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

กาญจนา แก้วเทพ (สื่อสองวัฒนธรรม, 2539) กล่าวว่า การเล่นหอยเป็นผลิตรกรรมทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมไทยมาช้านาน โดยก่อกำเนิดมาจากการกลายรูปของวัฒนธรรมการเสี่ยงทายเพื่อจะล่วงรู้อนาคตในเรื่องต่างๆ ต่อมาพิธีกรรมการเสี่ยงทายเหตุการณ์ในอนาคตได้ถูกนำมาปรับรูป และกลายเป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่นเพื่อนันทนาการในชีวิตและสังคมในรูปแบบของการพนันเพื่อความสนุกสนาน จนกระทั่งในท้ายที่สุดได้กลายรูปมาเป็น "การพนันเพื่อชีวิต" อย่างจริงจัง โดยสื่อมวลชนมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมการเล่นหอยให้เฟื่องฟูขยายตัวอย่างต่อเนื่องจนกลายมาเป็น "วัฒนธรรมประจำชาติ (national character)" และกลายมาเป็นอุปนิสัย (habit) ที่ต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังกล่าวว่ามีผู้ศึกษาพบว่า คนไทยมีช่องทางหาเลขเด็ดเพื่อนำมาเล่นหอยอยู่เกือบ 10 วิธี เช่น การขอจากพระสงฆ์ การแก้ฝัน ขอจากเจ้าที่เจ้าทางหรือเจ้าพ่อเจ้าแม่ การดูตัวเลขจากยอดทำบุญอายุคนตาย เสี่ยงทาย ชูดันไม้ บนบานศาลกล่าว ฯลฯ และหนึ่งในช่องทางหาเลขเด็ดของชาวบ้านก็คือข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอตามหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นั่นเอง

การศึกษาวรรณกรรมนี้ทำให้ผู้วิจัยทราบช่องทางแสวงหาข้อมูลเพื่อเล่นหอยเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นส่วนช่วยในการวางแผนการศึกษาพฤติกรรมการเล่นของผู้เล่นหอยได้ดินตามสถานที่ต่างๆ ด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นฤมล เจริญมา (ภาษาและวัฒนธรรม, มค. - มีย. 2526) กล่าวถึงความหมายของคำต่างๆ ที่ผู้เล่นหอยใช้กัน ดังต่อไปนี้

หอย	ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 ให้ความหมายว่าการพนันอย่างหนึ่ง เดิมใช้ออกเป็นตัวหนังสือ, (ปาก) สลากกินแบ่ง ในปัจจุบันถ้าพูดคำว่าหอย คนส่วนใหญ่จะนึกถึงหอยได้ดินก่อนอื่น
โต้ด	การแทงเลขจำนวนใดจำนวนหนึ่ง เพียงแต่ให้มีตัวเลขเดียวกับรางวัลที่ออกมา โดยไม่จำเป็นต้องถูกตามตำแหน่งที่ ก็นับว่าแทงถูกได้รางวัล
แทงหอย, เล่นหอย	การเล่นการพนัน หรือการเลือกหรือเจาะจงลงไปที่ตัวหอยตัวใดตัวหนึ่ง
บน - ล่าง	ใช้เรียกในการแทงหอยได้ดิน ถ้าต้องการจะแทงเลขจำนวน 2 หรือ 3 ตัวท้ายของรางวัลที่ 1 จะเรียกว่าแทงข้างบน และหากต้องการจะแทงเลขท้าย 3 ตัวและ 2 ตัว ก็จะเรียกว่าแทงข้างล่าง โดยปกติคนส่วนใหญ่จะพูดแต่เพียง บนและล่าง ก็จะเข้าใจว่าต้องการแทงหอยตามรางวัลใด
ไป๋หอย	เป็นการบอกด้วยลักษณะ ท่าทาง กริยาอาการวัตถุสิ่งของหรือแม้แต่คำพูด ผู้ที่ต้องการแทงก็จะต้องนำไปตีความหมายเองว่าจะเป็นหอยตัวใดดี
เรียงเบอร์	เป็นคำที่เกิดขึ้นพร้อมกับล็อตเตอรี่ หรือหอยเบอร์ คำว่าเบอร์เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษว่า number ไทยรับเอามาแต่คำว่าเบอร์ เพื่อหมายถึงตัวเลขหอย เรียงเบอร์ก็คือแผ่นกระดาษซึ่ง

พิมพ์ผลการออกสลากของรัฐบาล เรียงตามลำดับรางวัลและตามลำดับตัวเลขตั้งแต่เลขน้อยไปหาเลขมาก โดยจะพิมพ์ออกจำหน่ายภายหลังการออกสลากไม่นาน

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดศึกษาพฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหวยใต้ดินโดยตรง ผู้วิจัยจึงศึกษาได้แต่เพียงงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพัฒนาการของหวยใต้ดิน เครือข่ายการจัดการในธุรกิจหวยใต้ดิน เงินหมุนเวียนในระบบ และอิทธิพลทางการเมืองของเจ้ามือหวยใต้ดินเท่านั้น อย่างไรก็ตามงานวิจัยเหล่านี้ก็เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยมีมุมมองต่อผู้เล่นหวยใต้ดินกว้างขึ้น และทำให้ผู้วิจัยเข้าใจระบบการสื่อสารภายในเครือข่ายหวยใต้ดินดีขึ้น ในการนำเสนอผลของงานวิจัยผู้วิจัยจะสรุปเฉพาะประเด็นที่สามารถนำมาใช้กับการศึกษาพฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหวยใต้ดินได้เท่านั้น โดยผลการวิจัยต่างๆ มีดังนี้

เด่นเดือน เหลืองแข็ง (บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ในการสนับสนุนวัฒนธรรมการเสี่ยงโชคด้วยตัวเลข, 2538) แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของวัฒนธรรมการเล่นหวยจากหวย ก.ข. สู่นโยบายหวยใต้ดินในปัจจุบัน และทำการศึกษาเนื้อหาที่มีการขึ้นนำการเสี่ยงโชคด้วยตัวเลขจากสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสารรายปักษ์ จำนวน 83 ฉบับ หนังสือคู่มือการเสี่ยงโชคจำนวน 10 ฉบับ ใบตรวจผลสลากกินแบ่งรัฐบาล (เรียงเบอร์) จำนวน 10 ใบ ของเลขประจำงวดต่างๆ 10 ของ ฯลฯ โดยใช้ตารางวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารเป็นเครื่องมือในการวิจัย นอกจากนี้ยังศึกษากลยุทธ์การสร้างความน่าเชื่อถือในการเป็นแหล่งข้อมูลให้หวยของสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ดังกล่าวด้วย ผลการวิจัยสรุปว่า สื่อสิ่งพิมพ์มีการใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ เช่น การอ้างสถิติที่ใบหวยถูกการตั้งชื่อสิ่งพิมพ์โดยใช้คำที่เกี่ยวกับโชคลาภหรือความร่ำรวย เป็นต้น และสื่อสิ่งพิมพ์ก็มีบทบาทในการสนับสนุนให้วัฒนธรรมการเสี่ยงโชคด้วยตัวเลขแพร่หลายและคงอยู่ในสังคมไทยอย่างแน่นหนา

งานวิจัยของ นฤมล นิตยจินต์ (เจ้ามือหอยไต้ดิน: ศึกษาเฉพาะกรณีอิทธิพลทางการเมือง, 2533) พบว่า การบริหารงานหอยไต้ดินของปริมณฑลมีการแบ่งหน้าที่และการรับผิดชอบดังต่อไปนี้

- ฝ่ายบริหาร ได้แก่ เจ้ามือหอยไต้ดิน เป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในทุกๆ เรื่อง มีหน้าที่หลักด้านการวางแผน การกำหนดแนวทางในการขยายพื้นที่การขยายหอย รวมทั้งตกลงกับเจ้ามือด้วยกันในการกำหนดราคาของรางวัลในกรณีที่มีผู้ถูกหอยเป็นจำนวนมาก
- ฝ่ายประสานงาน ทำหน้าที่ติดต่อสัมพันธ์กับเจ้ามือรายอื่นๆ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจและนักการเมือง
- ฝ่ายบริการ ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ คนขาย คนซื้อ คนเดินโผย เจ้ามือ และฝ่ายการเงิน ในการแยกโผย จัดประเภท และตรวจสอบโผย ฯลฯ
- ฝ่ายการเงิน ทำหน้าที่รับ - จ่ายเงินให้แก่ลูกค้ารายย่อยๆ ที่มาติดต่อรับ - จ่ายกับเจ้ามือเอง และรับ - จ่ายเงินให้แก่คนเดินโผยในแต่ละท้องถิ่น

นอกจากนี้ นฤมล ยังกล่าวถึงสถานภาพของเจ้ามือหอยไต้ดินโดยเทียบกับ ชาวบ้าน ตำรวจ และนักการเมืองว่า เจ้ามือหอยไต้ดินมีสถานภาพสูงกว่าชาวบ้านและตำรวจ แต่ไม่ได้มีสถานภาพสูงกกว่านักการเมือง นอกจากนี้เจ้ามือหอยไต้ดินยังมีลักษณะของความสัมพันธ์ 3 เล้า คือ

- ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือหอยไต้ดินกับชาวบ้าน พบว่าเจ้ามือหอยไต้ดินมีสถานภาพเป็นผู้อุปถัมภ์ที่มีอำนาจและอิทธิพล
- ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือหอยไต้ดินกับนักการเมือง พบว่าเจ้ามือหอยไต้ดินมีสถานภาพเป็นคนกลางที่มีอำนาจอิทธิพลทางการเมืองและบางครั้งก็เป็นผู้ที่มีส่วนต่อความสำเร็จทางการเมืองของนักการเมืองด้วย
- ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือหอยไต้ดินกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่าเจ้ามือหอยไต้ดินมีสถานภาพเป็นผู้อุปถัมภ์

จากการที่เนื้อหาส่วนใหญ่ในงานวิจัยของนฤมล กล่าวถึงโครงสร้างการจัดการและการบริหารงานของธุรกิจหอยไต่ดิน รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนที่แปรเปลี่ยนเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เป็นหลัก จึงทำให้ผู้วิจัยทราบลำดับชั้นความสัมพันธ์ระหว่าง เจ้ามือหอยไต่ดิน คนเดินโผย คนเขียนหอยหรือคนขายหอย และชาวบ้านที่เล่นหอย โดยสามารถนำมาเป็นส่วนช่วยในการศึกษา ทำความเข้าใจ และวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยไต่ดิน ซึ่งถือเป็นจุดประสงค์หนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

ผาสุก พงษ์ไพจิตร ในงานวิจัยเรื่องเศรษฐกิจนอกรกฏหมายและนโยบายสาธารณะในประเทศไทย (2539) กล่าวถึงการจัดองค์กรธุรกิจหอยไต่ดินว่า แบ่งเป็น 4 ระดับด้วยกันคือ

1. สูงสุดคือเจ้ามือใหญ่ ที่อาจควบคุมการเล่นหอยของทั้งจังหวัด หรือเจ้ามือบางคน ครอบคลุมเฉพาะบางส่วนของจังหวัด และเจ้ามือรายใหญ่มากๆ อาจมีอิทธิพลครอบคลุมมากกว่าหนึ่งจังหวัด โดยทุกๆ จังหวัดจะมีเจ้ามือหอยใหญ่บ้างเล็กบ้าง
2. ระดับรองจากเจ้ามือใหญ่สุด คือ เจ้ามือย่อยหรือยี่ปิว ทั่วประเทศมียี่ปิวเป็นจำนวนหลายร้อยคน ทำกิจการหอยไต่ดินในระบบคล้ายๆ กัน ขนาดของกิจการจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับ "สายป่าน" ของแต่ละคน
3. เครือข่ายของกิจการระดับสามคือ คนขายหอย (บางครั้งเรียกว่ากัก หรือคนเขียนหอย) พวกนี้มีหน้าที่ขายหอยแล้วส่งต่อให้เจ้ามือเหนือๆ ขึ้นไป มีรายได้จากการได้ค่าคอมมิชชั่นการขายจากเจ้ามือที่ใหญ่กว่าและจากการได้ส่วนลด โดยจะกระจายตัวอยู่ทั่วไปตามหมู่บ้าน ร้านตลาด สลัม โรงงาน สำนักงานเอกชนและราชการ
4. เครือข่ายที่ส่งรองลงมาคือ เอเยนต์รายเล็กรายน้อยที่มีความสัมพันธ์กับคนขายหอยหรือเจ้ามือย่อย อาจจะเป็นเพื่อนๆ ในสำนักงาน หรือคนในหมู่บ้านที่ช่วยเก็บเงินหอยมาส่งคนขายหอยหรือเจ้ามือย่อยในเมือง

จากการศึกษางานวิจัยโดยละเอียดพบว่า มีการกล่าวถึงธุรกิจหอยไต่ดินในแง่มุมของผลกระทบทางเศรษฐกิจและจำนวนเงินหมุนเวียนในส่วนต่างๆ ของระบบ เป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ก็มีผลการวิจัยบางส่วนที่สอดคล้องกับ นฤมล นิตยจินต์ คือส่วนที่กล่าวถึงเครือข่ายหอยไต่ดิน ระบบการจัดการภายใน และรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือหอยไต่ดินกับ ตำรวจ นักการเมือง และชาวบ้านที่เล่นหอย โดยอาจมีความแตกต่างกันบ้างในเรื่องความซับซ้อนของการทำหน้าที่ แต่โดยเนื้อหาหลักแล้วจะมีความคล้ายกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยได้ดิน” นี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาพฤติกรรมการเล่นแสวงหาข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลขในการเล่นหอย และกระบวนการคิดตีความตัวเลขหรือข้อมูลที่ได้เพื่อนำมาเล่นหอยของคนไทย รวมทั้งความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายหอยได้ดิน และความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายหอยได้ดินกับระบบอื่นๆ ในสังคม โดยมีรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บข้อมูลดังนี้

วิธีการทำวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (quality research) ได้แก่

1. Field observation
2. Participation
3. Depth interview
4. Snowball technique

แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งแหล่งข้อมูลในการศึกษาวิจัย “พฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยได้ดิน” ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลจากเอกสาร แบ่งย่อยเป็น 2 ประเภทได้แก่
 - เอกสารที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการเล่นหอยไต่ดินในประเทศไทย
 - เอกสารที่มีเนื้อหาเพื่อการเล่นหอย เช่น โบปลิวไต่หอย ตำราทำนายฝันเป็นตัวเลข สูตรการคำนวณเลขเด็ด เป็นต้น
2. ข้อมูลบุคคล ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเล่นหอยไต่ดิน เช่น กลุ่มคนเล่นหอย คนเขียนหอย คนเดินโพย เจ้ามือหอย โดยบางกรณีคนคนเดียวอาจมีหลายสถานะ

ขั้นตอนวิธีการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษา "พฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยไต่ดิน" เพราะการศึกษาในเรื่องดังกล่าวเป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคม ซึ่งบางอย่างมีลักษณะเป็นนามธรรมและต้องอาศัยการสังเกตและการวิเคราะห์ เช่น การตีความหมายสิ่งต่างๆ เป็นตัวเลข ความเชื่อ และความศรัทธาที่มีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ฯลฯ ฉะนั้นการวิจัยเชิงคุณภาพจึงเป็นวิธีที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามผู้วิจัยไม่ได้ใช้วิธีใดวิธีหนึ่งเพียงวิธีเดียวในการรวบรวมข้อมูลแต่ได้ใช้วิธีการที่หลากหลาย เพราะตระหนักว่าวิธีแต่ละวิธีล้วนมีข้อเด่นและข้อด้อยต่างกัน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

การเก็บข้อมูลจากเอกสาร

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการเล่นหอยไต่ดินในประเทศไทย และเอกสารที่มีเนื้อหาเพื่อการเล่นหอย เช่น โบปลิวไต่หอย ตำราทำนายฝันเป็นตัวเลข สูตรการคำนวณเลขเด็ด โดยแยกออกจากกันเพื่อให้ง่ายในการวิเคราะห์ ดังนี้

เอกสารเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการเล่นหอยได้ดิน โดยค้นคว้าจากห้องสมุด คณะนิเทศศาสตร์ ศูนย์วิทยบริการ สถาบันเอเชียศึกษา หอสมุดแห่งชาติ และสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล นอกจากนี้ยังรวบรวมข้อมูลจากเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการของหอยได้ดิน เช่น บทความในวารสารและหนังสือพิมพ์รายวัน เป็นต้น ซึ่งข้อมูลที่ได้จากเอกสารประเภทนี้จะทำให้ผู้วิจัยทราบถึงกำเนิด ความเป็นมาและพัฒนาการ รวมทั้งวิธีการเล่นหอยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

เอกสารที่มีเนื้อหาเพื่อการเล่นหอย ได้แก่ ปฏิทินใบหอย ตำราทำนายฝันเป็นตัวเลข หนังสือสูตรคำนวณเลขเด็ด ของเลข และเรียงเบอร์ โดยซื้อจากร้านหนังสือบริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ แผงขายหนังสือริมถนนราชดำเนินกลางและบริเวณสามแยกเกษตร ข้อมูลที่ได้จากเอกสารประเภทนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจพฤติกรรมต่างๆ ของผู้เล่นหอย เช่น วิธีคำนวณตัวเลขเพื่อเล่นหอย การตีความฝันเป็นตัวเลข การนำข้อมูลไปใช้ในการเล่นหอย ฯลฯ ได้ดีขึ้น

การเก็บข้อมูลจากบุคคล

การเก็บข้อมูลจากบุคคลมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ คือ

1. การเลือกพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย: เนื่องจากผู้วิจัยมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดราชบุรี ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกทำการวิจัยในพื้นที่ที่ผู้วิจัยคุ้นเคยรู้จัก และเป็นพื้นที่ที่มีผู้เล่นหอยเป็นจำนวนมาก โดยแบ่งพื้นที่ทำการวิจัยเป็น 2 แห่ง ดังต่อไปนี้

แหล่งหาเลขของนักเล่นหอย ได้แก่ วัดเฉลิมอาสน์ และวัดเขาแดน จังหวัดราชบุรี วัดทับกระดาน จังหวัดสุพรรณบุรี ศาลแม่ย่าพญาขาวและศาลปู่เย็น จังหวัดนครปฐม วัดมหาบุศย์ รวมทั้งแผงขายของเลข เอกสารใบหอยและเรียงเบอร์บริเวณ ถ. ราชดำเนินกลาง กรุงเทพฯ

แหล่งที่ใช้ศึกษาเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอย ได้แก่ อำเภอโพธาราม จ. ราชบุรี

2. การเลือกประชากรในการวิจัย: ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มประชากรในการวิจัยเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการเล่นหอยใต้ดิน ได้แก่ ผู้เล่นหอยทุกเดือนหรือทุก ครั้ง จำนวน 10 คน ดังต่อไปนี้

นามสมมติ	อายุ	อาชีพ	ที่อยู่	วันที่สัมภาษณ์
นางกิม	38 ปี	รับจ้าง	จ. ราชบุรี	14 สค. 42
นางสาวปิ่น	56 ปี	แม่บ้าน	จ. ราชบุรี	21 สค. 42
นางสาวปอง	30 ปี	ค้าขาย	จ. ราชบุรี	21 สค. 42
นางสาวเขียน	19 ปี	นักศึกษา	กรุงเทพฯ	24 สค. 42
นายเส	55 ปี	รัฐวิสาหกิจ	จ. ราชบุรี	28 สค., 28 ตค. 42
นายล้น	29 ปี	ทำไร่และค้าขาย	จ. ราชบุรี	2 กย., 20 ธค. 42
นางตี๋	26 ปี	ช่างเสริมสวย	จ. นครปฐม	2 กย. 42
นายสม	25 ปี	พนักงานบริษัท	กรุงเทพฯ	10 กย. 42
นายกำ	62 ปี	ข้าราชการบำนาญ	กรุงเทพฯ	17 กย. 42
นางสาวเจียง	49 ปี	รับจ้าง	จ.ราชบุรี	14, 23 ตค. 42

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (depth interview) กับทั้ง 10 คน โดยทั้งหมดเป็นผู้ที่ผู้วิจัยและครอบครัวมีความคุ้นเคยและรู้จักเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงเปิดเผยสถานภาพนักวิจัยแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนการสัมภาษณ์ทุกครั้ง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้การสังเกตการณ์ (observation) และมีส่วนร่วม (participation) ในการหาเลขโดยไม่เปิดเผยฐานะนักวิจัยกับ

กลุ่มคนที่หาเลขตามสถานที่ต่างๆ ดังนี้ วัดเฉลิมอาสน์ วัดเขาแดน วัดทับกระดาน ศาลแม่ย่า พญาวงขาว ศาลปู่เย็น และวัดมหาบุศย์ และพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ขายนิตยสาร เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับห่วยบริเวณถนนราชดำเนินกลาง รวมทั้งได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการซื้อ ห่วยกับนักเล่นห่วยด้วย ในส่วนของนักเล่นห่วยที่กำลังหาเลขนั้น เนื่องจากคนที่กำลังหาเลข จะมีความมุ่งมั่นในการหาเลขมากและไม่สะดวกที่จะให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์เจาะลึกได้ ผู้วิจัยจึงใช้ วิธีพูดคุยซักถามอย่างเป็นกันเอง ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะหลีกเลี่ยงที่จะบอกรายละเอียดส่วนตัวโดยเฉพาะชื่อและนามสกุล ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องใช้นามสมมติในการรายงาน ดังต่อไปนี้

นามสมมติ	อายุ	อาชีพ	ที่อยู่	สถานที่	วันที่
น.ส. วารี	18 ปี	นักศึกษา	จ. นครปฐม	วัดมหาบุศย์	15 พย. 42
นายสุทธิชัย	50 ปี	รับราชการ	กรุงเทพฯ
นางเพ็ง	50 ปี	เกษตรกร	จ. เพชรบุรี	วัดทับกระดาน	15 ตค. 42
นายตรีทศ	45 ปี	พนักงานบริษัท	กรุงเทพฯ
นายสาคร	35 ปี	ค้าขาย	จ. สุพรรณบุรี	ศาลปู่เย็น	..
นางจำเรียง	52 ปี	รับจ้าง	จ. ราชบุรี
นายจรัส	45 ปี	ค้าขาย	จ. เพชรบุรี	ศาลแม่ย่าพญาวงขาว	..
น.ส. พรทิพย์	26 ปี	รับจ้าง	จ. นครปฐม
นายยุทธ	36 ปี	ค้าขาย	กรุงเทพฯ	วัดเฉลิมอาสน์	..
น.ส. เดือน	22 ปี	ค้าขาย	จ. ราชบุรี	..	14 สค. 42, 15 ตค. 42
นางน้อย	38 ปี	ขับรถรับจ้าง	จ. กาญจนบุรี	วัดเขาแดน	15 ตค. 42
นายมัน	40 ปี	เกษตรกร	จ. ราชบุรี

กลุ่มประชากรในการศึกษาเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยไต่ดิน ผู้วิจัยใช้การมีส่วนร่วม (participation) กับคนเขียนหอยในการขายหอย และใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (dept interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ที่เป็นผู้ที่อยู่ในเครือข่ายธุรกิจหอยไต่ดิน และมีความคุ้นเคยกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี และให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแนะนำผู้อื่นให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ต่อไปเป็นทอดๆ (snow ball technique) เหตุที่ผู้วิจัยใช้วิธี snow ball ในการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์นั้น เป็นเพราะการเล่นหอยไต่ดินเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเล่นหอยจึงมักไม่เปิดเผยตัวเอง การเข้าถึงผู้ที่มีส่วนร่วมในการเล่นหอยจึงไม่่ง่ายนัก ดังนั้นการได้รับการแนะนำจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการแนะนำกันเป็นทอดๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยจะทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงผู้เกี่ยวข้องกับหอยไต่ดินได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้วิจัยได้รับความไว้วางใจจากผู้ให้สัมภาษณ์อื่นๆ ด้วย ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจาะลึกนักเล่นหอยและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับหอยไต่ดินในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวนทั้งสิ้น 8 คน ดังต่อไปนี้

นามสมมติ	อายุ	อาชีพ	สถานภาพ
นายรุ่ง	52 ปี	รับราชการ	เจ้ามือ
นางเรือง	50 ปี	แม่บ้าน	เจ้ามือ
นายเนตร	30 ปี	รับจ้าง	คนเดินโผย
นายสิน	23 ปี	ค้าขาย	คนเดินโผย
นางสาวมิ่ง	27 ปี	รับราชการ	คนเขียนหอย
นายชาน	55 ปี	เกษตรกร	คนเขียนหอย
นายเส	55 ปี	รัฐวิสาหกิจ	นักเล่นหอย
นายล้น	55 ปี	ทำไร่และค้าขาย	นักเล่นหอย

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์โดยแยกเป็นประเด็นต่างๆ และทบทวนวรรณกรรม งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากนั้นก็จะกำหนดวัตถุประสงค์ว่ามีประเด็นใดบ้างที่สำคัญ เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้นำมาเป็นข้อสันนิษฐานเบื้องต้นในการวิจัยและหาข้อสรุปต่อไป

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ทำการสังเกตและสัมภาษณ์เองทั้งหมด ดังนั้น เพื่อให้การเก็บข้อมูลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้อุปกรณ์ต่อไปนี้ช่วยในการเก็บข้อมูล

1. สมุดบันทึกภาคสนาม (fieldnotes)

ผู้วิจัยใช้สมุดบันทึกภาคสนามบันทึกสิ่งที่ได้จากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์เพื่อ

- ป้องกันการลืมและการตกหล่นของข้อมูล
- ช่วยในการตั้งข้อสันนิษฐานชั่วคราวในการวิเคราะห์ข้อมูลในสนาม
- ช่วยในการวางแผนงานต่อไป
- ช่วยในการสรุปข้อมูลเป็นระยะๆ

โดยมีวิธีการจดบันทึกที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ คือ ในขั้นตอนของการสังเกตการณ์ต่างๆ ไปนั้น จะเป็นการจดสิ่งที่สังเกตได้อย่างคร่าวๆ หรือย่อๆ โดยอาศัยความจำเป็นส่วนใหญ่และมาขยายความสิ่งที่จดในภายหลังเพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นจุดเด่นหรือจุดสนใจของคนในพื้นที่ที่ทำการวิจัย ส่วนการจดบันทึกการสัมภาษณ์หรือการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยจะจดรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดในข้อสันนิษฐาน เรื่องอื่นๆ ที่อยู่นอกประเด็นหรือไม่เกี่ยวข้องกับข้อสันนิษฐานจะไม่จดบันทึกไว้

2. เทปบันทึกเสียงขนาดพกพา

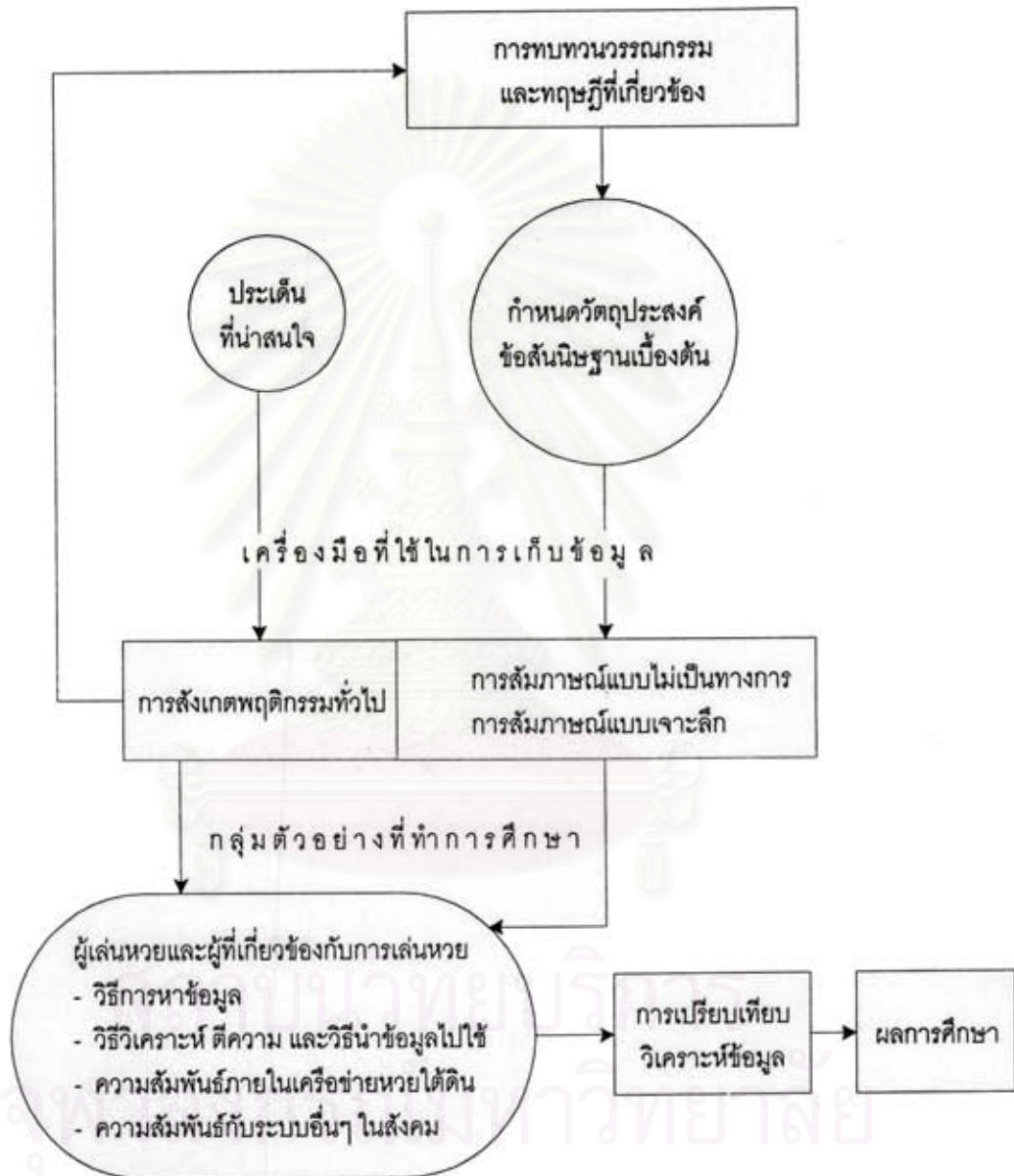
เทปบันทึกเสียงถือเป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นและสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่สัมภาษณ์ การบันทึกเทปจะช่วยให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องราวหรือให้ข้อมูลได้อย่างต่อเนื่อง (กรณีนี้หากผู้วิจัยใช้การบันทึกอย่างละเอียดเพียงอย่างเดียวอาจทำให้การสัมภาษณ์เป็นไปอย่างติดขัดไม่ราบรื่น เพราะการจดบันทึกอาจซ้ำไม่ทันกับคำสัมภาษณ์ได้ การบันทึกเทปจึงเป็นการช่วยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ถูกขัดจังหวะจากการรบกวนการจดบันทึก) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยจะใช้การบันทึกเทปร่วมกับการจดบันทึกเฉพาะหัวข้อหลักๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อช่วยในการแยกประเภทข้อมูลและช่วยให้การถอดเทปสะดวกขึ้น นอกจากนี้การบันทึกหัวข้อหลักๆ ยังทำให้ผู้วิจัยเห็นหัวข้อที่ได้สัมภาษณ์ไปแล้ว ซึ่งถือเป็นการป้องกันการถามซ้ำคำถามเดิมที่อาจสร้างความไม่พอใจแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้

3. กล้องถ่ายรูป

ผู้วิจัยใช้กล้องถ่ายรูปในการถ่ายภาพพฤติกรรมการขอหวย แหล่งหาเลขของนักเล่นหวย โดยการถ่ายภาพจะช่วยให้การเก็บรายละเอียดของเหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ครบถ้วนขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดในการเก็บข้อมูล สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 5 รายละเอียดการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บข้อมูลภาคสนาม และภายหลังจากการเก็บข้อมูลในแต่ละวัน ผู้วิจัยจะนำข้อมูลพร้อมการวิเคราะห์เบื้องต้นมาจัดหมวดหมู่ แยกประเภทเพื่อนำไปสร้างเป็นข้อสันนิษฐานเบื้องต้น โดยจะทำอย่างนี้ตลอดระยะเวลาในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมๆ กับการเก็บข้อมูลภาคสนามนี้ จะทำให้ผู้วิจัยทราบว่ามีข้อมูลอื่นใดอีกบ้างที่ยังไม่สมบูรณ์และจำเป็นต้องเก็บเพิ่ม นอกจากนี้ยังช่วยในการวางแผนการดำเนินงานในครั้ง/ วันต่อๆ ไปอีกด้วย

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำเสนอรายงานวิจัยในแบบของการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analysis description) โดยนำเสนอเป็น 6 บท ผลการวิจัยในแต่ละบทจะเรียงลำดับตามความซับซ้อน โดยเริ่มจากข้อมูลธรรมดาที่ง่ายแก่การเข้าใจไปสู่ข้อมูลที่ซับซ้อนมากขึ้น พร้อมวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีการสื่อสารที่กล่าวถึงในบทที่ 2 ช่วยในการทำความเข้าใจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

พฤติกรรมการเล่นและการตีความข้อมูล

ในการวิจัยพฤติกรรมการเล่นและการตีความข้อมูลของนักเล่นหอยนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบแหล่งข้อมูลในการหาเลขเด็ด ความเชื่อและความเกี่ยวพันระหว่างนักเล่นหอยและแหล่งข้อมูลต่างๆ เพราะการทราบสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะทำให้เข้าใจพฤติกรรมของนักเล่นหอยได้ดียิ่งขึ้น โดยผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

4.1 แหล่งข้อมูลของนักเล่นหอย

จากการวิจัยพบว่าก่อนการเล่นหอยหรือการซื้อหอยนั้น ผู้ซื้อจะต้องหาเลขเด็ดหรือหาข้อมูลก่อนที่จะตัดสินใจซื้อหอยทุกครั้ง ซึ่งการที่จะได้เลขมานั้น นักเล่นหอยต้องอาศัยการสื่อสารที่แตกต่างกันหลายระดับ ได้แก่ การสื่อสารภายในบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารในกลุ่ม และการสื่อสารมวลชน นอกจากการสื่อสารที่แตกต่างกันแล้วนักเล่นหอยยังมีแหล่งที่มาของเลขแตกต่างกันด้วย โดยนักเล่นหอยมีแหล่งในการหาเลขทั้งหมด 9 แหล่งดังนี้คือ

(1) ความฝัน

ความฝันเป็นสิ่งที่นักเล่นหอยให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยนักเล่นหอยจะจดจำความฝันมาตีความ พยายามแปลเรื่องราวในฝันออกเป็นตัวเลขต่างๆ เช่น เชื่อว่าฝันถึงเด็กทารกต้องตีความเป็นเลข 3 เป็นต้น หรือบางครั้งเมื่อนักเล่นหอยฝันถึงตัวเลขหรือจำนวนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งนักเล่นหอยก็จะนำเลขตัวนั้นๆ ไปซื้อหอยโดยตรง อนึ่งการตีความจากความฝันนี้มัก

เล่นหอยมักจะอาศัยหนังสือคู่มือในการอ้างอิง หรือมีจะนั้นก็จำเป็นประสบการณ์ที่ผ่านมาที่เคยผ่านถึงอะไรและหอยงวดนั้นออกอะไร มาเป็นแบบในการตีความ เป็นต้น

(2) สิ่งศักดิ์สิทธิ์

สิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นแหล่งที่สำคัญยิ่งในการหาเลขเด็ดของนักเล่นหอยเพราะนักเล่นหอยเป็นจำนวนมากมีความเชื่อถือในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าจะสามารถดลบันดาลให้ตนเองถูกหอย หรือสามารถให้เลขที่จะถูกรางวัลได้ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นักเล่นหอยส่วนใหญ่นิยมขอหอย ได้แก่ พระพุทธรูป พระภูมิเจ้าที่ ศาล สิ่งของโบราณ และจอมปลวก นอกจากสิ่งต่างๆ เหล่านี้แล้ว ต้นไม้ใหญ่ เช่น ต้นตะเคียน ต้นโพธิ์ ต้นยาง และต้นจ้าว (ดงภาพ) ที่มีอายุเก่าแก่ ล้วนเป็นที่นับถือบูชาและเป็นแหล่งหาเลขเด็ดของนักเล่นหอยทั้งสิ้น เนื่องจากพวกเขาเชื่อว่าสิ่งต่างๆ ช้าง ต้น มีเทวดา นางไม้ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ สถิตอยู่ภายในและมีอิทธิฤทธิ์สามารถให้เลขหรือทำให้ผู้ที่ทำการบูชาถูกรางวัลได้นั่นเอง ภาพตัวอย่างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นักเล่นหอยใช้เป็นแหล่งข้อมูลมีดังนี้

ภาพที่ 6 ต้นจ้าวขนาดใหญ่ แหล่งหาเลขของนักเล่นหอย

ภาพที่ 7 รูปปั้นพุ่มพวง แหล่งอธิษฐานขอเลขเด็ด

(3) สิ่งผิดธรรมชาติ

สิ่งผิดธรรมชาติหรือสิ่งที่มีลักษณะแปลกเป็นแหล่งหาเลขเด็ดที่มีลักษณะคล้ายกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ได้กล่าวไปแล้ว แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือ สิ่งผิดธรรมชาติหรือสิ่งที่มีลักษณะแปลกนี้มักจะเป็นสิ่งที่ไม่ถาวรหรือมีช่วงอายุที่สั้นกว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ข้างต้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. สัตว์ที่มีลักษณะแปลก

เช่น วัวที่มี 5 ขา เต่าที่มี 2 กระดองติดกัน เต่ามีนิ้วเท้า 7 นิ้ว งูสีขาว จิ้งจก 2 หาง งูมีขา จอมปลวกใหญ่ เป็นต้น ตัวอย่างภาพสัตว์ที่มีลักษณะแปลกมีดังนี้

ภาพที่ 8 เต่าที่มีนิ้วเท้า 7 นิ้ว สัตว์ที่เป็นแหล่งหาเลขเด็ด

ภาพที่ 9 งูเห่าสีขาว สัตว์ที่นักเล่นหวยใช้เป็นแหล่งเลขเด็ด

ข. พืชหรือต้นไม้ที่มีลักษณะแปลก

เช่น ดอกไม้รูปร่างประหลาด ปลีกล้วยงอกจากพื้นดิน ต้นกล้วยที่มี 2 เครือ
(ดังภาพ) เป็นต้น

ภาพที่ 10 ต้นกล้วยลักษณะแปลก แหล่งในการหาเลขเด็ด

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค. สิ่งอื่นๆ ที่มีลักษณะแปลก

เช่น ก้อนหินรูปร่างคล้ายคน หินงอกหินย้อยรูปทรงคล้าย พระพุทธรูป เป็นต้น

(4) สิ่งรอบๆ ตัว

นักเล่นหวยจะใช้สิ่งต่างๆ และเหตุการณ์รอบๆ ตัวไม่ว่าจะเป็น อุบัติเหตุ เลขทะเบียน บ้าน ทะเบียนรถ เลขวันเกิดหรือวันตายรวมทั้งอายุของบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นที่มาของเลขเด็ด โดยเฉพาะเลขตัวใดหรือเหตุการณ์ใดที่เป็นที่สนใจในขณะนั้นจะยิ่งเป็นสิ่งที่นักเล่นหวยให้ความสนใจนำมาแทงหวยเป็นอย่างมาก เช่น เกิดอุบัติเหตุมีผู้เสียชีวิต 12 ศพ นักเล่นหวยก็มักจะซื้อหวยเลข 12 หรือหลวงพ่อดุณ พระสงฆ์ชื่อดัง พักรักษาตัวอยู่ที่ชั้นแปด นักเล่นหวยก็จะวิ่งหวยเลข 8 เป็นต้น

(5) พระสงฆ์

เหตุที่พระสงฆ์เป็นแหล่งหาเลขเด็ดที่สำคัญของนักเล่นหวยเป็นเพราะว่า นักเล่นหวยมีความผูกพัน ความเชื่อถือและความศรัทธาในพระสงฆ์ นอกจากนี้ยังมีพระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางใจในการดำเนินชีวิตหลายๆ อย่าง ซึ่งในการดำเนินชีวิตของนักเล่นหวยนั้นการหาเลขเด็ดเพื่อการเล่นหวยถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นพระสงฆ์จึงเป็นที่พึ่งและเป็นแหล่งในการหาเลขเด็ดที่สำคัญของพวกเขาดูแล ในพื้นที่ที่ผู้วิจัยศึกษาพบว่าพระสงฆ์ที่นักเล่นหวยให้ความศรัทธาและเชื่อว่าให้หวยแม่นยำได้แก่ หลวงพี่จรัล (นามสมมติ) วัดเฉลิมอาสน์ หลวงพ่อเจริญ (นามสมมติ) วัดเขาแดน จ.ราชบุรี

(6) เกจิอาจารย์

เกจิอาจารย์เป็นบุคคลที่นักเล่นหวยให้ความนับถือว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถเหนือกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไป โดยส่วนใหญ่แล้วเกจิอาจารย์ต่างๆ จะให้เลขโดยการเข้าทรง* การนั่งทางในหรือการนั่งสมาธิและการหยดเทียนในน้ำมันต์ ซึ่งแต่ละวิธีจะมีความคล้ายคลึงกับวิธีการให้

* การประกอบพิธีเพื่อให้วิญญาณหรือสิ่งศักดิ์เข้าสิงตนเองในระยะเวลาหนึ่ง

เลขของพระสงฆ์ ผู้วิจัยพบว่าเกจิอาจารย์ที่ให้ห่วยส่วนใหญ่จะมีการดูดวงประกอบและมีจำนวนไม่น้อยที่มีชื่อเสียงในการดูดวงชะตาด้วย เช่น ฤาษีตาไฟ จ.ราชบุรี เป็นต้น

(7) ญาติพี่น้องหรือนักเล่นห่วยคนอื่นๆ

ญาติพี่น้อง เพื่อน และนักเล่นห่วยคนอื่นๆ เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อห่วย รวมทั้งการเดินทางไปหาเลขเด็ดยังสถานที่แต่ละแห่งของนักเล่นห่วยด้วย เหตุที่นักเล่นห่วยเชื่อในแหล่งข้อมูลนี้เป็นเพราะญาติพี่น้องเพื่อนและนักเล่นห่วยด้วยกันมีความใกล้ชิดและมีโอกาสในการโน้มน้าวใจให้เชื่อในข้อมูลได้มาก โดยส่วนใหญ่การบอกเลขแก่กันจะมีการเน้นความน่าเชื่อถือของเลขนั้นๆ ด้วย เช่น ยกตัวอย่างผู้ที่เคยถูกห่วย อ้างความแม่นยำของแหล่งให้ห่วย หรือบางครั้งตัวผู้ให้ข้อมูลเองเช่น ญาติ หรือ เพื่อน ก็เป็นผู้ที่เคยถูกห่วยเอง ดังนั้นนักเล่นห่วยจึงให้ความเชื่อถือในแหล่งข้อมูลประเภทนี้เป็นอย่างมาก

(8) เอกสาร

เอกสารเป็นแหล่งข้อมูลที่นักเล่นห่วยนิยมใช้ในการหาเลขเด็ด โดยนักเล่นห่วยหาซื้อเอกสารประเภทต่างๆ ได้ตามร้านขายหนังสือ ร้านแผงลอย รวมทั้งแผงขายล็อตเตอรี่ ซึ่งประเภทของเอกสารแบ่งตามอายุการใช้งานได้เป็น 2 ลักษณะคือ

ก. เอกสารที่ใช้ได้เพียงครั้งเดียว ใช้ครั้งต่อครั้ง หรือเอกสารที่กำหนดระยะเวลาการใช้

เอกสารประเภทนี้จะบอกวันที่สำหรับใช้ เช่น ประจำงวดวันที่ 16 มิถุนายน 2542 หรือ ใช้ตลอดปี 2542 ฯลฯ โดยมีราคาตั้งแต่ 2 บาท ถึงพันบาท โดยราคาจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่บรรจุภายใน และเนื่องจากเอกสารประเภทนี้ส่วนใหญ่มีราคาไม่แพง ดังนั้นจึงพบว่าเป็นที่นิยมสำหรับนักเล่นห่วยจำนวนมาก ตัวอย่างเอกสาร เช่น เรียงเบอร์ ปฏิทินใบห่วย ของเลข วาสารและนิตยสารคู่มือนักเล่นห่วย ภาพตัวอย่างเอกสารประเภทนี้มีดังนี้

ภาพที่ 11 ปฏิทินจีน ที่นักเล่นหวยใช้เป็นแหล่งข้อมูล

ภาพที่ 12 ของเลข ซึ่งบรรจุตัวเลขที่คาดว่าจะออกในรางวัลต่างๆ ไว้ภายใน

ภาพที่ 13 นิตยสารคู่มือการเล่นหวย

ข. เอกสารที่สามารถเก็บไว้ใช้ได้ตลอด

เอกสารที่ใช้ในการเล่นหวยประเภทนี้จะมีลักษณะเป็นรูปเล่มหรือเป็นหนังสือ ซึ่งมีความมั่นคงกว่าเอกสารประเภทแรก เนื่องจากเนื้อหาภายในสามารถนำมาใช้เป็นคู่มือการเล่นหวยได้ตลอดโดยไม่มีกำหนดระยะเวลาการใช้เหมือนในประเภทแรก นักเล่นหวยจึงใช้เป็นคู่มือการเล่นหวยได้อย่างไม่มีกำหนด ดังนั้นราคาของหนังสือประเภทนี้จึงสูงกว่าประเภทแรกด้วย คือ มีราคาโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 50 - 200 บาทต่อเล่ม นักเล่นหวยสามารถซื้อหนังสือเหล่านี้ได้โดยง่ายตามแผงขายหนังสือ หรือร้านขายหนังสือทั่วไป ตัวอย่างหนังสือ ได้แก่ หนังสือสูตรคำนวณเลขเด็ด เลขชุดและปักหลัก สูตรคำนวณเลขเด็ดตามราศี เป็นต้น โดยนักเล่นหวยจะใช้เนื้อหาที่มีในหนังสือเหล่านี้เป็นแนวทางในการซื้อหวย

(9) สื่อมวลชน

นักเล่นหวยใช้สื่อมวลชนเป็นแหล่งในการหาเลขเด็ด โดยเฉพาะสื่อประเภทสิ่งพิมพ์จัดเป็นแหล่งข้อมูลโดยตรงที่นักเล่นหวยใช้ เช่น ซื้อหวยตามเลขที่หนังสือพิมพ์ลงข่าวว่าเป็นเลขเด็ด คำนวนตามสูตรในหนังสือพิมพ์ ฯลฯ นอกจากการได้เลขเด็ดจากหนังสือพิมพ์โดยตรงแล้ว นักเล่นหวยยังใช้หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข้อมูลทางอ้อมด้วย เช่น ใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์เป็นข้อมูลเดินทางไปยังแหล่งให้หวยที่มีชื่อเสียง เนื่องจากเนื้อหาของข่าวในหนังสือพิมพ์มักจะบอกรายละเอียด หรือที่อยู่ของแหล่งเลขเด็ดอย่างชัดเจนนั่นเอง

4.2 พฤติกรรมการหาข้อมูลของนักเล่นหวย

นักเล่นหวยแต่ละคนจะมีความเชื่อถือในแหล่งเลขเด็ดที่แตกต่างกันไป และวิธีการคิด การตีความ การสื่อสาร รวมทั้งการหาข้อมูลที่นักเล่นหวยใช้ก็จะแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นเพื่อให้ได้ภาพพฤติกรรมของนักเล่นหวยที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงจะเสนอผลการวิจัยพฤติกรรมการหาเลข และการเล่นหวยโดยแบ่งตามลักษณะของการสื่อสารที่นักเล่นหวยใช้ ดังต่อไปนี้

4.2.1 การหาเลขโดยใช้การสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal Communication)

จากการวิจัยพบว่า นักเล่นหวยจะใช้การสื่อสารภายในหรือการตีความค่อนข้างมากในกรณีที่มีความฝันเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นความฝันของตนเองหรือความฝันของคนอื่น การตีความนี้ก็เพื่อแปลความฝันออกมาเป็นตัวเลขนั่นเอง ซึ่งสำหรับนักเล่นหวยแล้วความฝันมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจซื้อหวยแต่ละครั้ง ดังกรณีของนางตี ที่ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“ถ้าฝันเห็นคนที่ตายไปแล้วมาหา ก็เชื่อได้เลยว่าหวยที่จะออก ถ้าไม่ออกอายุคนที่ตายก็ออกวันที่คนนั้นตาย แต่ส่วนใหญ่จะออกอายุมากกว่า ฉันฝันมา 3 ครั้งแล้ว ก็ซื้อตามอายุคนตายถูกหมดทั้งสามครั้งเลย” (นางตี, สัมภาษณ์ 2 กันยายน 2542) นอกจากการตีความฝัน

เกี่ยวกับคนตายแล้ว นางต๋ยังได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังเพิ่มเติมว่า หากฝันเห็นอะไรที่แปลกๆ เธอก็จะใช้หนังสือคู่มือช่วยในการตีความฝัน เพราะเชื่อว่าหากตนคิดเองอาจไม่แม่นยำในหนังสือ เพราะคนเขียนหนังสือต้องทำสถิติมาอย่างดีแล้วจึงมีความแม่นยำแน่นอนกว่าการตีความเอาเอง ตัวอย่างการตีความตามหนังสือ เช่น การตีความตาม ก.ข. โดยใช้ตารางต่อไปนี้ในการเปรียบเทียบความฝันกับตัวเลข

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	
ก	ข	ช	ค	ค	ง	จ	ฉ	ช	ช	
ณ	ญ	ค	ค	ถ	ท	น	บ	ป	ฝ	
ฝ	พ	ฟ	ภ	ม	ย	ร	ล	ว	ศ	
ห	ส	อ	ฮ						ส	
									๒	

ตารางที่ 1 "ตาราง กข." แสดงสูตรการตีความฝันเป็นตัวเลข

ตัวอย่างเช่น หากเราฝันว่าเราได้ขี่ "ม้า" เราก็ดูที่ ม (ม แทน ม้า) จะเห็นว่าตัว ม ตรงกับเลขด้านบน คือ 5 ก็ให้นำเลข 5 ไปเล่นหวย เป็นต้น (ส่วนใหญ่แล้วจะนำไปวิ่งหวย) หากฝันถึงผู้หญิงก็ดูที่ ญ ฝันถึงเรือก็ดูที่ ร ฯลฯ

นอกจากนางตีแล้ว นักเล่นหวยอีกหลายรายต่างกล่าวแก่ผู้วิจัยว่า

"ถ้าฝันเห็นอุจจาระ แสดงว่าคนคนนั้นจะมีโชค ตอนฝันห้ามหนีหรือรังเกียจเด็ดขาด ต้องรีบเข้าไปจับแล้วก็มีโชคจริงๆ ถ้าฝันว่าสุนัขไปถ่ายไว้หน้าบ้านใคร หรือถ้าฝันว่าอุจจาระอยู่หน้าบ้านของใคร ก็ให้ซื้อหวยตามบ้านเลขที่ของบ้านนั้น รับรองถูกหวยทุกราย ฉันชอบฝันบ่อยๆ ก็แทงหวยตามนี้ทุกครั้ง ไม่เคยพลาดเลย" (น.ส.ปอง, สัมภาษณ์ 21 สิงหาคม 2542)

“ผมฝันว่าเพื่อนที่ตายไปแล้วเดินผ่าน ผมก็ตะโกนเรียกถามว่าจะไปไหน เขาก็ตอบว่า จะไปซื้อของ แล้วก็หยิบกระดาษส่งให้ พอผมคลี่ออกดูก็เห็นเป็นตัวเลขหลายๆ ตัวเรียงกัน แต่ผมจำได้แค่ 3 ตัว คือ 611 เลยรีบเอาไปซื้อหอยสามตัวบน งวดนั้นก็ออกตรงๆ ตัวเลย โชคดีมาก” (นายก้า, สัมภาษณ์ 17 กันยายน 2542)

“ฉันฝันว่าในหลวงอุ้มเด็กมาคนหนึ่ง ใครๆ บอกว่าให้ไปซื้อหอย เพราะฝันเห็นในหลวง จะโชคดี ฉันก็ไปซื้อ 94 เพราะคิดว่า ในหลวงเป็นรัชกาลที่ 9 ก็ต้องซื้อเลข 9 ส่วนเด็กๆ ก็คือเลข 4 งวดนั้นหอยสองตัวบนก็ออก 94 จริงๆ” (น.ส.ปิ่น, สัมภาษณ์ 21 สิงหาคม 2542)

นอกจากนักเล่นหวยข้างต้นแล้ว นางกิม นักเล่นหวยคนหนึ่ง ยังได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“เคยฝันว่าหลวงพ่อกี่มรณภาพมาหา ตอนท่านมรณภาพอายุ 92 พรรษา เลยแทง 92 ตามอายุ งวดนั้นเลขท้ายสองตัวออก 92 พอดี เลยได้มาหลายพันบาท”

“เคยได้เลขจากน้องชายที่ตายไปแล้ว ฝันว่าเขาเดินเข้ามาในบ้าน มานั่งเฉยๆ ไม่ได้พูดว่าอะไร ลักครู่ก็เดินออกไป เลยเอาไปเล่าให้เพื่อนฟัง เพื่อนบอกให้ซื้อตามอายุน้องชาย ก็เลยซื้อ คราวนั้นแทง 35 หอยก็ออก 35 จริงๆ ฉันกับเพื่อนๆ เลยถูกหวยกันทุกคน”

“ตัวฉันตีหวยไม่ค่อยเก่ง แต่พี่สาวตีหวยเก่ง เขามีหนังสือทำนายฝันอยู่หลายเล่ม ตัวเขาไม่ค่อยฝัน ส่วนมากฉันเป็นคนฝัน แล้วเอาไปเล่าให้พี่สาวช่วยตีเป็นเลข เคยฝันว่ามีพระสงฆ์รูปหนึ่งเดินเข้ามาหา แล้วยื่นพระองค์เล็กๆ ให้ 3 องค์ พี่สาวบอกว่า ฝันถึงพระต้องซื้อเลข 8 พระให้พระมา 3 องค์ ก็ต้องซื้อเลข 3 สองตัวรวมกันเป็น 83 แต่คราวนั้นสงสัยฉันดวงไม่ดี ไม่เชื่อพี่สาว กลับไปซื้อ 88 เพราะคิดว่าพระคือเลข 8 แล้วก็ให้พระมาอีกก็ต้องเป็น 8 อีกหนึ่งตัวรวมกันน่าจะเป็น 88 มากกว่า คราวนั้นพี่สาวกับคนอื่นๆ ถูกหวยหมด มีฉันคนเดียวที่ไม่ถูก” (นางกิม, สัมภาษณ์ 14 สิงหาคม 2542)

จะเห็นว่านักเล่นหวยมีความเชื่อถือในความฝันไม่ว่าจะเป็น ความฝันที่แปลก หรือ ความฝันที่เกิดขึ้นได้จริงๆ โดยนักเล่นหวยจะนำความฝันมาตีความตามความเชื่อของแต่ละคน ซึ่งความหมายของแต่ละสิ่งในความฝันนั้น ก็จะมีที่มาต่างๆ กัน เช่นบางคนจะแปลความตาม

หนังสือ บางคนก็จะใช้การสังเกตของตนเองว่าฝันอย่างไรแล้วห่วยออกอย่างไร พอหลายๆ ครั้งก็จะใช้เป็นแนวทางในการซื้อครั้งต่อไป เช่น กรณีของ นางสาวปอง ที่เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า "ฉันไม่มีตำราหรือหนังสือแก้ (ตีความ) ฝัน อะไรหรอก อาศัยที่เป็นคนฝันบ่อย ตอนแรกๆ ก็ถามคนอื่นเอา ให้คนอื่นช่วยแก้ฝัน ต่อมาก็จำได้ว่าฝันเห็นอะไรต้องตีเป็นเลขอะไร แต่ที่แน่ๆ ฉันฝันถึงอุจจาระที่ไร ต้องถูกห่วยทุกที พอฝันฉันก็จะซื้อห่วยครั้งนั้นหนักๆ (ซื้อด้วยเงินจำนวนมาก) เพราะมันใจมาก" เป็นต้น

นักเล่นห่วยส่วนใหญ่จะมีแนวทางการตีความฝันที่แน่นอน เช่น ฝันถึงเด็กต้องตีเป็นเลข 4 ฝันถึงในหลวงต้องเป็นเลข 9 ฝันถึงพระคือเลข 8 เป็นต้น ซึ่งการตีความเหล่านี้ก็มักจะอิงตามหนังสือคู่มือการตีความความฝันเป็นตัวเลขหรือหนังสือทำนายฝันที่มีขายทั่วไปนั่นเอง ส่วนเทคนิคปลีกย่อยอื่นๆ เช่น ฝันถึงคนตายต้องซื้อห่วยตามอายุหรือตามวันที่ตายนั้น ก็ขึ้นอยู่กับว่านักเล่นห่วยคนนั้นๆ เคยมีประสบการณ์อย่างไร เช่น ถ้าเคยซื้อห่วยตามอายุคนตายแล้วถูก ครั้งต่อไปก็จะซื้อตามอายุคนตาย เป็นต้น

นอกจากนักเล่นห่วยจะใช้การตีความซึ่งเป็นกระบวนการสื่อสารภายใน (Intrapersonal Communication) ในการตีความฝันแล้ว นักเล่นห่วยยังต้องอาศัยการตีความในการหาเลขจากสิ่งศักดิ์ด้วย ดังกรณีของการหาเลขจากต้นจิวขนาดใหญ่ที่ วัดเฉลิมอาสน์ ซึ่งมีอายุเกือบร้อยปี ซึ่งเป็นต้นไม้เก่าแก่ที่ชาวบ้านเชื่อว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คือ "นางพญาจิวดำ" สถิตอยู่ภายใน ชาวบ้านได้สร้างศาลไว้ที่โคนต้นเพื่อเป็นการบูชา โดย นางสาวเดือนเพ็ญ นักเล่นห่วยที่อาศัยอยู่ใกล้กับศาล ได้เล่าถึงความศักดิ์สิทธิ์ของนางพญาจิวดำว่า เคยมีผู้หญิงชาวจังหวัดนครปฐมฝันเห็นผู้หญิงแต่งชุดไทยโบราณมาบอกว่าให้เดินทางมาที่ต้นจิวใหญ่ที่ อ. โพนาราม แล้วจะมีโชค จึงได้เดินทางมาหาต้นจิวจนพบ เมื่อได้ไหว้และเข้ามาดูบริเวณลำต้นก็เห็นตัวเลข จึงได้เอาไปซื้อห่วย และก็ถูกรางวัลเป็นเงินหลายหมื่นบาท จากนั้นก็กลับมาที่ต้นจิวนี้อีกครั้งพร้อมกับได้ "บน" (สัญญาว่าจะทำอะไรให้หากได้ตามที่ขอ) กับนางพญาจิวดำว่าขอให้ถูกห่วยอีกครั้งหนึ่งแล้วจะมาสร้างศาลใหม่ให้แทนศาลเก่า หลังจากนั้นก็ถูกรางวัลอีกเป็นเงินกว่า 2 แสน แต่คราวนี้ไม่ได้เดินทางมาแก้บน (การทำตามสิ่งที่ได้บนไว้) เงินที่ได้จากการถูกห่วยกว่า

2 แสบบาทจึงหมดไปในเวลาที่รวดเร็วนอกจากนี้กิจกรรมที่มีอยู่ก็ประสบกับปัญหา ชาวบ้านที่ทราบเรื่องต่างเชื่อว่าเหตุการณ์ทั้งหมดเกิดจากการบันดาลของนางพญาจิ้งจอกดำนั้นเอง (น.ส.เดือนเพ็ญ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 42)

จากเรื่องดังกล่าวได้สร้างความศรัทธาแก่นักเล่นหอยเป็นจำนวนมาก ดังนั้นเมื่อใกล้วันหอยออกในแต่ละครั้งจึงมีนักเล่นหอยจำนวนมากไม่น้อยที่เดินทางมาไหว้และมาบนที่ศาลนี้ นอกจากการบนแล้วส่วนต่างๆ ของต้นจิ้ง ไม่ว่าจะเป็นลำต้น โคนต้น หรือแม้แต่ลักษณะการแตกกิ่งของต้นจิ้ง ก็ล้วนเป็นสิ่งที่นักเล่นหอยต่างพยายามมองเป็นตัวเลขทั้งสิ้น และเนื่องจากต้นจิ้งนี้เป็นต้นจิ้งขนาดใหญ่ดังนั้นลายของเปลือกไม้บริเวณลำต้นที่แตกออกเป็นทางจึงสามารถเห็นได้ชัดเจนดังภาพ

ภาพที่ 14 ลายบนต้นจิ้งขนาดใหญ่ที่มีอายุเก่าแก่ แหล่งหาเลขเด็ดของนักเล่นหอย

ดังนั้นนอกจากนักเล่นหอยที่มาหาเลขเด็ดที่ต้นจิ้งจะไหว้ที่ศาลนางพญาจิ้งจาด้าแล้ว ต่างก็พยายามมองลายที่แตกเป็นทางยาวที่บริเวณลำต้นด้วยว่าเป็นเลขอะไร และในระหว่างที่พยายามมองหาเลขก็จะมีคำถามคนอื่น ๆ ไปด้วยว่าเห็นเป็นเลขอะไรบ้าง หรือเห็นเหมือนกันหรือไม่ หากมีใครสักคนเห็นเลขก็จะมีกรอธิบายว่าตัวเลขที่เห็นนั้นอยู่ที่ส่วนไหน พร้อมทั้งชี้ไปยังบริเวณที่เห็นเพื่อให้คนอื่น ๆ ได้เห็นเหมือนกัน ในระหว่างที่ผู้วิจัยเข้าร่วมกับกลุ่มนักเล่นหอยและพยายามมองหาเลขตามลำต้นอยู่นั้น นางสาวเดือนเพ็ญก็ได้ชี้ให้ผู้วิจัยดูลายที่ลำต้นจิ้งซึ่งอยู่สูงมากและบอกแก่ผู้วิจัยว่าลายเปลือกไม้ที่แตกออกนั้นแตกเป็นเลข 50 เมื่อผู้วิจัยปฏิเสธว่าไม่เห็น เธอก็พยายามชี้ให้ดูพร้อมทั้งอธิบายว่าเลข 50 นั้นอยู่ตรงส่วนใด ระหว่างที่อธิบายอยู่นั้นก็มีนักเล่นหอยบางคนสนับสนุนว่าเห็นเป็นเลข 50 จริงๆ นอกจากนี้หญิงสูงอายุเจ้าของบ้านที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกับต้นจิ้งก็ได้นำไม้ไผ่ซึ่งมีขนาดยาวหลายฟุตมาชี้ให้ผู้วิจัยดูว่าเลข 50 อยู่บริเวณใดด้วย ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่านักเล่นหอยแต่ละคนจะมองลายไม้ ออกเป็นเลขต่างๆ กัน แต่บางคนเมื่อได้คุยกับนักเล่นหอยคนอื่น ๆ แล้ว ก็เปลี่ยนความคิดจากเดิมที่เห็นเป็นเลขหนึ่งก็อาจเห็นเป็นเลขอื่นๆ ได้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ทราบจากชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนี้ว่า นางพญาจิ้งจาด้าได้ให้เลขเด็ดทำให้นักเล่นหอยเป็นจำนวนมากถูกหอย ซึ่งยืนยันได้จากพวงมาลัยและเสื้อผ้าชุดไทยที่แขวนอยู่รอบต้นจิ้งที่นักเล่นหอยที่ถูกหอยได้นำมาเก็บนั่นเอง

จากการพูดคุยกับนักเล่นหอยรายอื่นๆ พบว่า ส่วนมากแต่ละคนจะเคยเดินทางไปหาเลขตามที่อื่นๆ มาแล้วหลายแห่ง โดยแต่ละแห่งจะมีต้นไม้ใหญ่ มีรูปปั้น หรือมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ ที่มีชื่อเสียงด้านการให้หอยอยู่ด้วย อย่างไรก็ตามนักเล่นหอยแต่ละคนก็จะมี ความเชื่อ ศรัทธาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในแต่ละแห่งแตกต่างกันไป ทำให้พฤติกรรมและกระบวนการในการหาเลขเด็ดของนักเล่นหอยในสถานที่แต่ละแห่งมีความแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งพฤติกรรมและกระบวนการในการหาเลขตามแหล่งต่างๆ ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่นิยมของนักเล่นหอยที่เชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ สามารถนำมากล่าวโดยละเอียดได้ดังต่อไปนี้

วัดมหาบุศย์ กรุงเทพฯ เป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่นักเล่นหวย ผู้วิจัยได้เดินทางไปสังเกตการณ์ที่วัดมหาบุศย์ 2 ครั้ง คือในวันที่ 26 กันยายน 2542 และ วันที่ 15 พฤศจิกายน 2542 ครั้งแรกที่ผู้วิจัยเดินทางไปนั้นเป็นวันก่อนวันหวยออกหลายวัน โดยผู้วิจัยไปถึงบริเวณศาลหลวงพ่อยิ้มซึ่งเป็นสถานที่แรกในบริเวณวัด เวลาประมาณ 14.00 น. ที่ศาลนี้มีผู้คนเข้าสักการะพอสมควร ส่วนมากจะเป็นวัยกลางคน โดยมีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย อย่างไรก็ตามจากการสังเกตพบว่าส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งใจจะมาขอหวยหรือหาเลขเด็ดกับหลวงพ่อยิ้มเท่าใด แต่จะเป็นการอธิษฐานในเรื่องต่างๆ ไปมากกว่า ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะให้เหตุผลในการสักการะว่า เมื่อเข้ามาที่วัดแล้วก็ต้องเข้ามาไหว้พระก่อน ถ้าจะทำอย่างอื่นก็ค่อยทำทีหลัง เหตุที่ไม่ค่อยพบว่านักเล่นหวยขอหวยกับหลวงพ่อยิ้มเพราะ หลวงพ่อยิ้มไม่ได้มีชื่อเสียงด้านการให้เลขเด็ด แต่ที่มีชื่อด้านนี้คือหุ่นจำลองหรือรูปปั้นยานาคซึ่งอยู่ภายในวัดมหาบุศย์เช่นกัน หลังจากสักการะหลวงพ่อยิ้มแล้ว ผู้วิจัยจึงไปยังศาลยานาคซึ่งอยู่ลึกเข้าไปบริเวณหลังวัด ระหว่างทางเดินใกล้กับโบสถ์ มีร้านขายอาหาร ของเล่นเด็ก และร้านเสื้อผ้าอยู่ประปรายตลอดเส้นทางที่ผ่าน แสดงให้เห็นว่าในวันธรรมดาเช่นนี้ก็มีย่านักเล่นหวยเดินทางมาหาเลขเช่นกัน

ศาลยานาคอยู่ห่างจากศาลหลวงพ่อยิ้มประมาณ 100 เมตร บริเวณประตูทางเข้าจะมีป้ายบอกชัดเจนว่า "แม่นาคพระโขนง" ดังภาพ

ภาพที่ 15 บริเวณหน้าศาลยานาค วัดมหาบุศย์

เมื่อผ่านเข้าประตูศาลไปพบว่าศาลย่านาคมีบริเวณไม่กว้างนัก ทางด้านซ้ายมือมีซุ้มขายรูปเทียน ดอกไม้ ชุดละ 10 บาท เพื่อให้บริการผู้ที่มาไหว้หุ่นจำลองย่านาคซึ่งอยู่เยื้องไปทางด้านขวามือ ด้านหน้าของหุ่นจำลองย่านาคจะจัดเป็นที่สำหรับคนมาสักการะ โดยมีที่วางรูป เทียน และดอกไม้ ส่วนหุ่นจำลองจะอยู่บนพื้นห้องที่ยกขึ้นสูงอีกระดับหนึ่ง ผู้ที่ต้องการปิดทองที่รูปปั้นจะต้องเดินขึ้นบันไดด้านข้างขึ้นไป ภายในห้องที่มีรูปปั้นนี้เต็มไปด้วยเสื้อผ้าชุดไทย พวงมาลัย รวมทั้งของเล่นของเด็กมากมาย จากการสอบถามผู้ดูแลศาลทราบ ว่า ของทั้งหมดล้วนเป็นของที่ผู้นับถือย่านาคซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเล่นหวยนำมาถวายเพื่อเป็นการแก้บน ของที่นำมาแก้บนส่วนมากจะเป็น พวงมาลัย ชุดไทย และของเด็กเล่นสำหรับลูกย่านาค เนื่องจากของต่างๆ มีจำนวนมากแต่ขนาดของห้องไม่กว้างนักจึงทำให้ของแก้บนเหล่านี้บดบังหุ่นจำลองจนผู้ที่อยู่ด้านหน้าหุ่นจำลองไม่สามารถมองเห็นหุ่นจำลองย่านาคจากบริเวณดังกล่าวได้

ผู้วิจัยพบว่าวันที่ 26 กันยายน มีผู้มาไหว้ที่ศาลย่านาคค่อนข้างบางตา เป็นเพราะเหลือเวลาอีกหลายวันกว่าจะถึงวันหวยออก แต่ละคนที่มาจะจุดธูปสำหรับไหว้ 2 ดอก โดย 1 ดอกสำหรับไหว้ย่านาค อีก 1 ดอกไหว้ลูกของย่านาค เมื่อทุกคนจุดธูปเทียนไหว้ย่านาคแล้วก็จะอธิษฐานขอให้ตนเองสมหวังในสิ่งต่างๆ ส่วนมากก็จะเป็นการขอในเรื่องโชคกลาง เช่น ขอให้ถูกลอตเตอรี่หรือถูกหวย เป็นส่วนใหญ่ จากนั้นผู้ที่ไหว้ย่านาคแล้วก็จะเดินไปยังต้นตะเคียนที่อยู่ด้านข้างศาล โดยบางคนก็จะมุงดูอยู่ใกล้ๆ รอบๆ ต้นไม้ สาเหตุที่ทุกคนพากันไปที่ต้นตะเคียนก็เพื่อหาเลขเด็ดนั่นเอง กรรมวิธีในการหาเลขเด็ดของนักเล่นหวยเหล่านี้ คือ แต่ละคนจะใช้น้ำมันจันทน์ในขวดเล็กๆ ซึ่งมีขายขวดละ 10 บาท ทาที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของลำต้นและใช้น้ำมันที่บริเวณนั้นไปเรื่อย ๆ เหตุผลที่นักเล่นหวยใช้น้ำมันจันทน์ทาที่ต้นไม้ก็เพราะเชื่อว่านักเล่นหวยคนแรกที่ถูกหวยจากเลขเด็ดที่วัดนี้ใช้น้ำมันจันทน์ทาที่ต้นไม้ก่อนหน้านั้นเอง ดังนั้นการใช้น้ำมันจันทน์ทาตามจุดต่างๆ ก่อนดูจึงกลายเป็นความเชื่อในชุมชนรวมทั้งเป็นแบบของการหาเลขที่วัดมหาบุศย์สืบมา นักเล่นหวยเชื่อว่าหากใครมีโชค ก็จะมีตัวเลขขึ้นตรงที่ดู ผู้วิจัยสังเกตว่าบางคนก็ดูมีความมุ่งมั่นในการดูมาก แต่บางคนก็ดูแบบไม่ค่อยตั้งใจนักและส่วนใหญ่ก็จะใช้เวลาดูไม่นาน มีเพียงบางคนเท่านั้นที่จดจ่อกับการหาเลขเป็นเวลานานๆ อาจเนื่องมาจากว่ายังพอมีเวลาในการหาเลขอีกหลายวันก่อนจะถึงวันหวยออก นักเล่นหวยจึงไม่จริงจังมากนัก

ภาพที่ 16 นักเล่นหอยใช้นิ้วลูบโคนต้นตะเคียนเพื่อหาเลขเด็ด

ผู้วิจัยอยู่ภายในบริเวณศาลประมาณ 30 นาที จึงได้ออกมาภายนอกกำแพงศาลก็พบว่า บริเวณดังกล่าวมีเรือโบราณ 3 ลำ ซากขอนไม้ใหญ่ 1 ขอน และกองไม้ 1 กองวางอยู่ โดยบางคนก็เข้าไปดูที่ซากเรือและขอนไม้เช่นเดียวกับต้นตะเคียน แต่ส่วนมากก็เป็นไปด้วยความไม่จริงจังกนัก บางคนเมื่อเห็นว่าผู้วิจัยมองดูอยู่ก็มีท่าที่อาย และเดินหนีไป เนื่องจากมีนักเล่นหอยมาหาเลขเด็ดค่อนข้างบางตา บรรยากาศโดยทั่วไปของการหาเลขเด็ดที่วัดมหาบุศย์ในวันที่ 26 กันยายน จึงดำเนินไปอย่างไม่มีคึกคักนัก

ผู้วิจัยได้เดินทางไปสังเกตการณ์ที่วัดมหาบุศย์อีกครั้งหนึ่งในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2542 โดยเดินทางไปถึงวัด เวลาประมาณ 21.30 น. บรรยากาศบริเวณวัดมีความแตกต่างจากวันแรกที่ผู้วิจัยมาเป็นอย่างมาก โดยศาลหลวงพ่อยิ้มมีผู้สักการะมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีรถส่วนบุคคลจอดภายในบริเวณวัดค่อนข้างหนาแน่น รถโดยสาร รถแท็กซี่ที่มีผู้โดยสารเต็ม ต่างทยอยเข้ามาส่งผู้โดยสารกันอย่างไม่ขาดสายทำให้บรรยากาศในวัดมีความคึกคักต่างจากวันแรก ผู้วิจัยสังเกตว่า ผู้คนจำนวนไม่น้อยเดินทางมาจากต่างจังหวัด โดยสังเกตจากรถโดยสารขนาดใหญ่ที่มาส่งเป็นรถโดยสารที่ปกติจะรับ - ส่งผู้โดยสารที่ต่างจังหวัด ซึ่งทราบได้จากป้ายหน้ารถ

นั่นเอง นอกจากนี้ระหว่างทางเดินก็มีร้านขายอาหาร ร้านขายของทั่วไป ร้านขายของเล่นและเสื้อผ้าเด็กเรียงรายเต็มตลอดทาง และมีจำนวนมากกว่าในวันแรกมาก

เนื่องจากในวันที่ 15 พฤศจิกายน เป็นวันก่อนวันหอยออก จึงมีนักเล่นหอยเป็นจำนวนมากพากันมาหาเลข ดังนั้นผู้ที่เข้าออกบริเวณศาลย่านาคจึงไม่สามารถเข้าออกได้ตามใจ เช่นในวันที่คนเบาบาง เพราะเจ้าหน้าที่ของวัดจะจำกัดจำนวนคนที่เข้าไปสักการะหุ่นจำลอง และจุดต้นตะเคียนให้มีจำนวนครั้งละประมาณ 50 - 60 คน เพื่อไม่ให้ภายในศาลมีความแออัดเกินไป เจ้าหน้าที่ของทางวัดจะคอยอำนวยความสะดวกและคอยปิดเปิดประตูศาลเพื่อให้คนภายในทยอยออกและให้คนที่รออยู่ภายนอกบริเวณหน้าศาลซึ่งมีจำนวนนับร้อยคนเข้ามาพร้อมๆ กันในแต่ละครั้ง ประมาณ 50 - 60 คน พฤติกรรมโดยทั่วไปของคนที่มาหาเลขในวันนี้ (15 พฤศจิกายน) ไม่มีความแตกต่างมากนักจากวันแรก (26 กันยายน) โดยคนที่เข้ามาบริเวณศาลจะมุ่งตรงมาไหว้รูปปั้นย่านาคก่อน ซึ่งแต่ละคนก็จะใช้เวลาไม่นานนักในการไหว้และการอธิษฐาน จากนั้นก็จะเดินไปยังต้นตะเคียนที่อยู่ด้านข้างเพื่อหาเลขโดยวิธีเดียวกัน คือใช้น้ำมันทาที่ลำต้น หลังจากนั้นก็จะใช้นิ้วมือลูบที่บริเวณนั้นไปเรื่อยๆ หากแต่สิ่งต่างกัันระหว่างการหาเลขในวันที่ 15 พฤศจิกายน กับวันที่ 26 กันยายน คือ ในวันที่ 15 พฤศจิกายน นี้ ผู้วิจัยได้มาสังเกตการหาเลขในช่วงเวลากลางคืน ดังนั้น จึงพบว่านักเล่นหอยแต่ละคนต่างใช้เทียนในการส่องหาเลขด้วยเพราะถึงแม้ในบริเวณวัดจะมีไฟฟ้าแต่แสงจากไฟฟ้ายังไม่สว่างอย่างทั่วถึง การจะเห็นเลขให้ชัดเจน นักเล่นหอยจึงต้องใช้เทียนส่องเข้าไปใกล้ๆ ด้วย อีกเหตุผลหนึ่งในการเลือกใช้เทียนในการเพิ่มแสงสว่างแทนที่จะใช้ไฟฉายนั้น เป็นเพราะว่าเทียนให้ความรู้สึกหรือให้บรรยากาศของความศักดิ์สิทธิ์มากกว่าไฟฉาย และแสงของเทียนก็เป็นแสงนวลที่ไม่จ้าเหมือนแสงของไฟฉาย ฉะนั้นเวลาแสงกระทบกับคราบน้ำมันก็จะเป็นเงาเลื่อมๆ ทำให้มองออกเป็นตัวเลขได้ง่ายนั่นเอง นักเล่นหอยจะถือเทียนด้วยมือข้างหนึ่งและจุดธูปไม้ด้วยมืออีกข้างหนึ่ง จากกลิ่นควันธูป น้ำมันจันทร์ และแสงเทียนในความมืด ทำให้บรรยากาศในบริเวณนั้นมีความขลังเป็นอย่างมาก และเนื่องจากผู้ที่ต้องการเลขเด็ดจากต้นตะเคียนมีจำนวนมาก ดังนั้นบางส่วนจึงไม่สามารถเข้าไปจุดธูปไม้ได้ จึงต้องยืนรอรอบๆ ต้นเพื่อหาทางเข้าไปดูเมื่อมีคนถอยออกมา บ้างก็หวังจะได้เลขจากการถูของคนอื่นโดยที่ตนไม่เข้าไปดู เมื่อผู้วิจัยได้เข้าไปร่วม

กับกลุ่มคนที่กำลังดูต้นตะเคียนและดูต้นตะเคียนได้ประมาณ 10 นาที ก็ได้ยินเสียงคนบริเวณนั้นถามเข้ามาเป็นระยะๆ ว่าเห็นเลขอะไรแล้วบ้าง ส่วนใหญ่ก็จะถามผู้ที่มาด้วยกันนั่นเอง ระหว่างการดู ผู้วิจัยก็ได้พูดคุยกับผู้ที่มาเลขจำนวนหนึ่ง ทราบว่า ส่วนใหญ่ที่เดินทางมาที่วัดนี้ เพราะได้ข่าวว่ามีคนเคยถูกหวย บ้างก็ว่า เพื่อนบอกต่อๆ กันมา โดยหนึ่งในจำนวนนี้ คือ นายสุทธิชัย ได้กล่าวแก่ผู้วิจัยว่า

“ผมเดินทางมาที่วัดนี้เป็นครั้งที่ 4 แล้ว ครั้งแรกที่มาเพราะตามเพื่อนมาแล้วได้เลขไปแทงหวยถูกรางวัล แต่ไม่มาก ครั้งนี้เลยหวังว่าจะมาหาเลขไปซื้อหวยให้ได้อีกครั้งหนึ่ง” (นายสุทธิชัย, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 42)

ภาพที่ 17 การอธิษฐานขอสิ่งต่างๆ จากหุ่นจำลองย่านาค

ผู้วิจัยเดินออกมานอกบริเวณศาลเมื่อเวลา 23.20 น. พบว่าบรรยากาศของการหาเลขรอบนอกรั้วมีความคึกคักไม่น้อยไปกว่าภายในศาล คนจำนวนมากประมาณ 200 – 250 คน ต่างชะมัทชมมันดูตามซากรือโบราณบ้าง ตามซากรัดไม้บ้าง โดยแต่ละคนจะมีเทียนไว้สำหรับส่องตามจุดที่ตนเองหรือเพื่อนของตนอยู่ทำให้บริเวณนั้นสว่างไสวไปด้วยแสงของเทียน ส่วนผู้ที่เข้าไปไม่ถึงก็จะมุงอยู่รอบๆ รอจังหวะที่ตนเองจะเข้าไปได้บ้าง หรือมิเช่นนั้นก็จะคอยลุ้นผู้ที่มาด้วยกันที่กำลังดูอยู่ให้ได้เลขเร็วๆ ผู้คนที่พากันมาหาเลขเด็ดในคืนนี้ไม่ได้มีแต่เฉพาะผู้ใหญ่เท่านั้น หากแต่มีตั้งแต่เด็ก 2 – 3 ขวบขึ้นไปจนถึง ผู้สูงอายุ 70 – 80 ปี โดยเด็กๆ ต่างถูกพ่อแม่พามาหาเลขด้วยจำนวนมาก เพราะพ่อแม่มีความเชื่อว่าเด็กมีความบริสุทธิ์ไร้เดียงสา ฉะนั้นเด็กจึงเห็นเลขได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ ในระหว่างการหาเลขตามซากรือและขอนไม้จะมีเสียงถามเด็กๆ อยู่ตลอดเวลาว่ารอยไม้ที่ตนดูอยู่นั้นเด็กๆ เห็นเป็นเลขอะไร ผู้วิจัยสังเกตว่า เด็กส่วนใหญ่จะมีความคุ้นเคยกับการหาเลขเป็นอย่างดี สังเกตได้จากเด็กแต่ละคนก็จะพยายามมองตามที่พ่อหรือแม่ชี้และพยายามบอกว่าเป็นเลขนั้นบ้างเลขนี้บ้าง บางคนก็พูดว่า “คราวที่แล้วไม่เชื่อ หนูบอกแล้วว่า 84 ก็ไม่ยอมเชื่อ” ผู้ใหญ่หลายรายที่พาเด็กมาด้วยต่างก็เพียรถามว่า “คราวนี้เห็นอะไรลูก เห็นชัดเหมือนคราวก่อนหรือเปล่า” แสดงให้เห็นว่าการพาเด็กมาครั้งนี้ไม่ได้เป็นครั้งแรกหากแต่เคยมาก่อนหน้านี้แล้ว โดยบรรยากาศในการหาเลข นำมาแสดงไว้ดังภาพต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 18 การหาเลขเด็ดตามซากเรือโบราณและขอนไม้บริเวณรอบนอกของศาลย่านาค

ภาพที่ 19 การหาเลขเด็ดตามขอนไม้บริเวณรอบนอกศาลย่านาค

ผู้วิจัยพบว่านักเล่นหวยจะใช้การตีความมากที่สุดในช่วงการหาเลขตามต้นไม้ ขอนไม้ และซากเรือโบราณ โดยเป็นการตีความภาพหรือสิ่งที่เห็นเช่นลายของต้นไม้และลายตามซากเรือออกเป็นตัวเลขตามความนึกคิดของแต่ละคน ดังนั้นผลของการตีความสิ่งที่เห็นของแต่ละคนจึงอาจจะออกมาเป็นตัวเลขที่แตกต่างกันได้

จากการเข้าร่วมหาเลขกับนักเล่นหวยตามขอนไม้และซากเรือและการสนทนากับผู้คนบริเวณดังกล่าวเกี่ยวกับการหาเลขที่วัดมหาบุญนี้พบว่า มีหลายคนที่มาหาเลขเด็ดตามซากเรือและขอนไม้เหล่านี้เป็นประจำ โดยบางคนมาเกือบทุกวันที่ 15 และก็มีจำผู้ที่มาหาเลขรายอื่นได้ด้วย บางคนจึงกลายเป็นเพื่อนคุยและได้แลกเปลี่ยนข้อมูลตัวเลขซึ่งกันและกันก็มี ดังเช่นนายสุทธิชัย ที่เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

"ผมมาที่วัดนี้บ่อย เพราะบ้านอยู่ใกล้ๆ นี้เอง เคยได้เลขไปสามครั้ง ครั้งแรกถูกรางวัล แต่สองครั้งหลังไม่ถูกรางวัล เพราะตาไม่ดีดูผิด แต่คนที่มาด้วยเห็นเป็นเลขอื่นเลยถูกรางวัลไป บางทีก็ถามคนแถวๆ นี้ที่ดูเรืออยู่ด้วยกันเอา เพราะมาบ่อยเลยคุ้นๆ หน้ากัน ก็เล่น (หวย) ด้วยกันก็ช่วยๆ กันไป จะได้รวยๆ ด้วยกัน"

เมื่อผู้วิจัยถามว่าครั้งนี้เห็นเลขแล้วหรือยัง นายสุทธิชัยก็ตอบว่า ยัง และคิดว่าครั้งนี้คงไม่เห็นเลข เพราะเขาถูมานานหลายนาที่แล้ว และถ้าจะได้คงได้นานแล้ว ครั้งแรกที่ได้เลขดูอยู่ไม่ถึง 5 นาที เลขก็ขึ้นให้เห็น

จากการพูดคุยกับคนอื่นๆ พบว่าส่วนมากจะเชื่อว่ายานาคให้หวยแม่นจริง แต่บางคนที่ไม่เห็นเลขก็มีความเชื่อว่า เพราะตนเองไม่มีโชค เพราะหากมีโชคแล้ว ดูไม่นานนักก็จะเห็นเลขหรือบางทีเพียงคอยมองคนอื่นดูอยู่ก็จะเห็นเลขได้อย่างง่ายดาย แต่ถ้าไม่มีดวงหรือไม่มีโชค ต่อให้ดูนานเท่าใดก็ไม่เห็นเลขได้ หรือเห็นก็ไม่ใช่เลขที่จะถูกรางวัล

นอกจากวัดมหาบุศย์แล้ว วัดทับกระดาน จ.สุพรรณบุรี ก็เป็นสถานที่ที่นักเล่นหวยจำนวนมากนิยมไปหาเลขเด็ดและใช้การตีความสิ่งที่เห็นออกเป็นตัวเลขเช่นกัน วัดทับกระดานเป็นวัดที่เป็นที่รู้จักกันดีในหมู่นักเล่นหวย นักเล่นหวยเชื่อว่าวิญญาณของพุ่มพวง ดวงจันทร์ อดีตนักร้องลูกทุ่งที่มีชื่อเสียงยังคงสถิตอยู่ที่วัดนี้และจะให้หวยกับผู้ที่มาหาเลข ดังนั้นจึงมีผู้นิยมมาหาเลขเด็ดที่วัดเป็นจำนวนมาก ทำให้ภายในวัดมีร้านขายของไหว้ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพวงมาลัยและชุดไทย ร้านอาหาร รวมทั้งแผงขายล็อตเตอรี่ไว้บริการผู้ที่มาหาเลขเด็ดอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีศาลาเล็กๆ กระจายอยู่ทั่วไป ประมาณ 4 หลัง ซึ่งในแต่ละศาลาก็จะมีรูปปั้นหรือหุ่นจำลองรวมทั้งรูปของ พุ่มพวง ดวงจันทร์ ตั้งอยู่ทุกหลัง โดยจะมีจำนวนมากน้อยขึ้นอยู่กับขนาดของศาลาแต่ละหลังที่มีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ศาลาทุกๆ หลังล้วนเต็มไปด้วยพวงมาลัยและชุดสตรี จากการพูดคุยกับกลุ่มคนที่มาหาเลขเด็ดจำนวนหนึ่ง ทราบว่าเหตุที่มีผู้นำชุดสตรีซึ่งส่วนใหญ่เป็นชุดกระโปรงสีแดง มาไว้ที่รูปปั้นพุ่มพวงเป็นจำนวนมาก เป็นเพราะเชื่อว่าพุ่มพวงชอบสีแดงและชอบชุดสวยๆ ดังนั้นเมื่อจะขอเลขจากพุ่มพวงจึงได้ "บน" ชุดเหล่านี้ไว้ หลังจากถูกหวยจึงซื้อมาเก็บบนนั่นเอง

จากการสังเกตการณ์โดยรอบบริเวณวัดพบว่าแม้ภายในวัดจะมีรูปปั้นพุ่มพวงอยู่หลายแห่ง แต่รูปปั้นที่นักเล่นหวยส่วนใหญ่นิยมไปขอเลขเด็ด ได้แก่รูปปั้นที่อยู่บริเวณศาลาริมน้ำ จากการสอบถามผู้ชายล็อตเตอรี่รายหนึ่งทราบว่า เหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะคนส่วนใหญ่เชื่อว่ารูปปั้นดังกล่าวมีความศักดิ์สิทธิ์ และมีหลายคนที่พบปาฏิหาริย์จากรูปปั้น ทุกคนเชื่อว่าปาฏิหาริย์ต่างๆ เกิดจากวิญญาณของพุ่มพวงที่สถิตอยู่ภายในรูปปั้นที่ศาลาแห่งนี้

จากการสังเกตภายในศาลาริมน้ำพบว่ามีผู้กำลังขอเลขอยู่ประมาณ 40 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่พอดีกับขนาดของศาลาซึ่งถือว่าไม่ใหญ่มาก โดยแต่ละคนต่างมีพฤติกรรมการขอเลขเหมือนกัน คือการเสี่ยงตัว ต่างคนจะอธิษฐานขอเลขก่อนแล้วจึงทำการเสี่ยง วิธีการก็คือการเขย่ากระบอกไม้ไผ่ที่บรรจุแห่งไม้ 10 แห่ง ที่มีหมายเลข 0 ถึง 9 แสดงอยู่ ผู้เสี่ยงจะเขย่าจนกว่าไม้แห่งใดแห่งหนึ่งจะหล่นลงมา และจะนำไม้กลับเข้าไปใหม่พร้อมทั้งเขย่าอีกครั้ง ทำอย่างนี้เรื่อยไปจนกว่าจะได้เลขครบจำนวนที่ต้องการ เช่น หากต้องการเลขท้ายสองตัวก็จะเขย่าจนได้แห่ง

ไม้ตกลงมา 2 แห่ง (ครึ่งละแห่ง) และหากต้องการเลขท้าย 3 ตัว ก็จะเขย่าจนได้แห่งไม้ที่ตกลงมา 3 แห่ง เป็นต้น นอกจากการเสี่ยงตัวแล้ว บางคนก็จะอธิษฐานขอให้ตนมีโชค ให้ถูกรางวัล เป็นต้น บรรยากาศภายในศาลานี้ แม้ว่าจะมีคนขอเลขเป็นจำนวนมาก แต่ก็ไม่ค่อยมีการสนทนา พูดคุยเกี่ยวกับเลขเด็ดมากนัก โดยพบว่า ต่างคนก็ต่างอธิษฐาน หรือทำการเสี่ยงตัว เมื่อเสร็จการอธิษฐานหรือเสี่ยงตัวแต่ละครั้งก็ต่างแยกย้ายกันไป แม้บางคนจะมาด้วยกันเป็นกลุ่ม ก็พบว่ามักจะลงมือขอเลขด้วยตัวเองกันทุกคน

ผู้วิจัยสังเกตการณ์บริเวณศาลาริมน้ำประมาณ 30 นาทีจึงได้เดินออกมาภายนอกศาลา พบว่า ด้านข้างศาลามีต้นโพธิ์ใหญ่ต้นหนึ่ง โคนต้นมีผ้าสีพันอยู่โดยรอบรวมทั้งพวงมาลัยแขวนอยู่เป็นจุดๆ รอบๆ ลำต้น นอกจากนี้บริเวณโดยรอบใต้ต้นโพธิ์ก็เต็มไปด้วยคนที่กำลังหาเลขเป็นจำนวนมาก ในจำนวนนี้มีตั้งแต่วัยรุ่นไปจนถึงวัยชรา แต่ละคนจะมุ่งมั่นและตั้งใจในการดูที่ลำต้นมาก อย่างไรก็ตามผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าหากกลุ่มที่หาเลขอยู่เป็นกลุ่มวัยรุ่นลักษณะการดูจะไม่ค่อยจริงจังนัก แต่จะมีการสนทนาพูดคุยกันในกลุ่มที่มาด้วยกันตลอดเวลาโดยมีทั้งการหยอกล้อกันในเรื่องห่วย บางคนก็จะมีท่าที่อายเล็กน้อยเมื่อเห็นว่าผู้วิจัยมองอยู่ แต่หากเป็นผู้ใหญ่แล้ว ลักษณะการหาเลขจะมีความจริงจังกว่ามาก โดยแต่ละคนจะไม่ค่อยพูดคุยกันในระหว่างการดู ต่างคนจะต่างดูที่ลำต้นหรือมีฉะนั้นก็จะคอยดูเพื่อนที่มาด้วยอยู่ใกล้ๆ โดยจะมีการถามเป็นระยะๆ เท่านั้น ว่าเห็นเป็นเลขอะไรหรือได้เลขหรือยัง อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่จะอยู่ในความเงียบมากกว่า ผู้วิจัยพบว่าลำต้นของต้นโพธิ์ต้นดังกล่าวมีสีขาวโพลนซึ่งเกิดจากแป้งฝุ่นที่แต่ละคนนำมาโรยก่อนที่จะลงมือดูที่ลำต้น (ดังภาพ)

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 20 นักเล่นหวยใช้แปรงลูบโคนต้นไม้เพื่อหาเลขเด็ด

จากการสอบถามนักเล่นหวยจำนวนหนึ่งทราบว่า เหตุที่ต้องใช้แปรงรอยที่ลำต้นก่อนที่ จะดูนั้นเป็นเพราะรอยแปรงจะทำให้นักเล่นหวยเห็นลายไม้ได้ชัดเจนกว่าการดูอย่างเดียวและ แปรงก็จะช่วยลดความมืดในการดูด้วย อย่างไรก็ตามนักเล่นหวยบางคนก็ให้เหตุผลว่า ที่ใช้แปรง ลูบรอยเป็นเพราะนักเล่นหวยเชื่อว่าพุ่มพวงเป็นคนที่รักสวยรักงาม และชอบการแต่งหน้าแต่งตัว แปรงลูบก็เป็นเครื่องสำอางที่ใช้ทาหน้าทาตัวได้ ฉะนั้นเมื่อนำมาช่วยในการหาเลขพุ่มพวงก็จะ พอใจและให้เลขเด็ดแก่คนนั้นนั่นเอง

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่ามีการสื่อสารภายในเกิดขึ้นในแต่ละช่วงของการหาเลข เริ่มตั้งแต่การอธิษฐานขอเลขก่อนการเขย่าตัว ซึ่งเป็นการส่งสาร (คำขอ) ออกไปให้ผู้รับสาร คือ วิญญาณของพุ่มพวง และหลังจากได้เลขจากการเขย่าตัวแล้ว นักเล่นหวยก็จะคิดว่าเลขที่ได้ นั้น มาจากการให้ของพุ่มพวง ซึ่งถือว่าวิญญาณพุ่มพวงรับสารหรือคำขอของตนและได้ส่งสารกลับ มาเป็นเลขจากตัว โดยกระบวนการสื่อสารทั้งหมดนี้ล้วนเกิดขึ้นในความคิดของคนแต่ละคน นอกจากการสื่อสารภายในดังกล่าวแล้ว นักเล่นหวยยังใช้การตีความภาพที่เห็นด้วย ซึ่งการตี ความจะเกิดในช่วงที่นักเล่นหวยหาเลขบริเวณโคนต้นไม้ในขณะที่พยายามมองลายไม้ ออก

เป็นตัวเลข ซึ่งลักษณะการตีความนี้ก็ไม่ได้แตกต่างไปจากการตีความลายไม้ที่วัดมหาบุศย์หรือที่อื่นๆ ที่กล่าวไปแล้วแต่อย่างใด

จากการเข้าร่วมสนทนากับกลุ่มคนที่กำลังหาเลขทราบว่ามีคนจำนวนไม่น้อยที่เดินทางมาจากจังหวัดอื่นๆ เพราะทราบข่าวความศักดิ์สิทธิ์ของพุ่มพวงจากเพื่อนๆ และนักเล่นหวยด้วยกัน โดยส่วนมากเชื่อว่าเลขที่ได้จากทุกๆ ที่ ไม่ว่าจะเป็นการเสี่ยงตัว หรือรอยตามลำดับ ล้วนมาจากการให้เลขของพุ่มพวงทั้งสิ้น ดังส่วนหนึ่งของการสนทนาต่อไปนี้

"บ้านอยู่ที่ จังหวัดเพชรบุรี วันนี้นำกับคนรู้จักสี่ห้าคน อยากจะได้เลขจากพุ่มพวงบ้าง พอเสี่ยงตัวเสร็จเลยมาขอที่ต้นโพธิ์อีก อยากจะเห็นเลขขึ้นบ้างจะได้ไม่เสียเที่ยวที่มา" (นางเพ็ง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542)

"คิดว่าพุ่มพวงให้หวยแม่นนะ เห็นคนถูกกันเยอะเลยมาบ้าง ปกติทำงานอยู่กรุงเทพฯ วันนี้นำกับคนที่บ้าน คิดว่าคราวนี้คงจะได้เลขเด็ดไปเล่นบ้าง" (นายตรีทศ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542)

นอกจากศาลาริมน้ำและต้นโพธิ์แล้ว ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตการณ์บริเวณศาลาหลังอื่นๆ อีกก็พบว่าผู้ที่มาหาเลขเด็ดมีวิธีการหาเลขไม่แตกต่างกัน คือการเสี่ยงตัวและการจุดธูปอธิษฐานนั่นเอง

นอกจากกระบวนการสื่อสารภายในหรือการตีความจะเกิดขึ้นในกรณีที่นักเล่นหวยหาเลขกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับ เทวดา นางไม้ หรือวิญญาณของผู้ที่เสียชีวิตแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า การหาเลขจากวิญญาณสัตว์โดยเฉพาะสัตว์ใหญ่ ก็ต้องอาศัยการตีความเช่นกัน ดังการหาเลขจากโครงกระดูกของควายชื่อ "เย็น" ที่จังหวัดนครปฐม ซึ่งตายมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว โครงกระดูกของควายเย็นถูกขุดพบที่ท้องนาบริเวณด้านหลังของศาลในปัจจุบัน ผู้ดูแลศาลซึ่งเป็นหญิงวัยกลางคนเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่าศาลนี้เกิดขึ้นเนื่องจาก ควายที่ชื่อ "เย็น" ได้มาเข้าฝันคนรู้จัก โดยบอกว่าอยากจะไปเกิด และอยากจะให้ลามแก่ชาวบ้าน ขอให้ไปขุดที่ท้องนาจะเจอ

โครงกระดูกของตน และให้นำมาบูชาจะมีโชค จากความฝันดังกล่าวชาวบ้านจึงได้ช่วยกันขุดในพื้นที่ตามความฝัน และพบโครงกระดูกควายครบทุกชิ้น ผู้เป็นเจ้าของที่นาที่พบโครงกระดูก ซึ่งเป็นผู้ดูแลศาลจึงได้นำโครงกระดูกมาเรียงต่อกันบนแคร่ไม้บริเวณชั้นล่างของบ้านที่อาศัย แล้วตั้งแท่นบูชาขึ้นเพื่อให้ผู้ที่นับถือมาสักการะโครงกระดูกดังกล่าว (ดังภาพประกอบ) และเนื่องจากชาวบ้านบริเวณนั้นมีความนับถือโครงกระดูกนี้ จึงเรียกชื่ออย่างเคารพว่า "ปู่เย็น"

ภาพที่ 21 โครงกระดูกควาย "เย็น" แหล่งหาเลขเด็ดของนักเล่นหวย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แม้ว่าศาลปู่เย็นนี้จะไม่ค่อยมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักเล่นหวยมากเช่นวัดมหาบุศย์ และ วัดทับกระดาน แต่เนื่องจากตัวศาลตั้งอยู่ริมถนนจึงสามารถเห็นได้ง่าย นอกจากนี้ยังเป็นทางผ่านไปยังศาลแม่ย่าพญาขาวซึ่งเป็นแหล่งหาเลขเด็ดที่มีชื่อเสียงในจังหวัดนครปฐมที่อยู่ไม่ไกลกันนัก จึงทำให้มีนักเล่นหวยแวะเวียนมาหาเลขที่ศาลปู่เย็นก่อนไปศาลแม่ย่าพญาขาว

มากพอสมควร ผู้วิจัยได้เดินทางไปสังเกตการณ์ที่ศาลปู่เย็นในวันที่ 15 ตุลาคม 2542 ซึ่งเป็นวันก่อนวันหวยออก พบว่า บรรยากาศของการหาเลขมีความคึกคักมาก มีรถของนักเล่นหวยจำนวนมากต่างแวะเข้ามาจอดเพื่อขอเลขเด็ดที่ศาลปู่เย็น จากการพูดคุยกับนักเล่นหวยบางกลุ่มพบว่า ส่วนใหญ่ตั้งใจจะเดินทางไปยั้งศาลแม่ย่าฯ แต่เมื่อเห็นศาลนี้จึงเกิดความสนใจและตัดสินใจแวะลงมาโดยหวังว่าอาจจะได้เลขเด็ด เช่นกรณีของนางจำเรียงที่กล่าวแก่ผู้วิจัยว่า

“ที่จริงจะไปศาลแม่ย่าฯ แต่เห็นคนกำลังจุดธูปบูชาที่ศาลนี้อยู่ จึงแวะเข้ามาลองหาเลขดูบ้าง คิดว่าคงจะศักดิ์สิทธิ์เพราะมีคนเข้ามาเยอะ อีกอย่างหนึ่งก็เห็นว่ามาทั้งทีก็อยากจะได้เลขไปหลายๆ ที่ เพื่อเอาไปเลือกอีกทีก่อนที่จะซื้อหวย” (นางจำเรียง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542)

ทุกคนที่เข้ามาที่ศาลปู่เย็นจะเริ่มค้นหาเลขโดยการนำดอกไม้ธูปเทียนและพวงมาลัยซึ่งมีบริการอยู่ด้านข้างมาไหว้เครื่องกระตุก โดยบางคนเมื่อจุดธูปอธิษฐานแล้วก็จะมีการเสี่ยงตัวเลขด้วย หลังจากนั้นเกือบทุกคนจะเข้าไปมุงดูที่เครื่องกระตุกแต่ละชั้น โดยบางคนก็จะใช้นิ้วดูที่กระตุกด้วย ทำให้เครื่องกระตุกหลายชั้นมีรอยของการถูอยู่ทั่วไป นักเล่นหวยแต่ละคนที่มุงอยู่รอบๆ จะพยายามมองหาร่องรอยตามจุดต่างๆ บนกระตุก โดยหวังว่าจะเห็นเป็นตัวเลขชัดขึ้นมา

ในขณะที่คนจำนวนมากกำลังมุงอยู่รอบๆ เครื่องกระตุกนั้น ผู้วิจัยได้พูดคุยกับนายสาคร หนึ่งในกลุ่มคนที่มุงอยู่ใกล้เครื่องกระตุกทราบว่า นายสาครได้มาดูที่เครื่องกระตุกนี้ครั้งหนึ่งแล้วเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2542 และก็เห็นตัวเลขขึ้นมาสองตัวคู่กัน วันนี้จึงได้มาดูอีกครั้งหนึ่งเพื่อจะดูว่าตัวเลขเดิมยังอยู่ หรือเปลี่ยนไปหรือไม่ เพื่อจะนำไปซื้อหวยในวันรุ่งขึ้น เมื่อผู้วิจัยถามว่า เลขที่เห็นเป็นเลขอะไร นายสาครก็ได้ตอบ แต่ได้ชี้นิ้วลงไปที่กระตุกชั้นหนึ่ง พร้อมทั้งบอกให้ผู้วิจัยดูเอาเอง เมื่อพบว่าผู้วิจัยมองไม่เห็นจุดดังกล่าวเป็นเลขอะไร นายสาครก็พยายามใช้นิ้วเขียนเป็นตัวเลขตามรอยที่เขาเห็นโดยยังคงไม่บอกแก่ผู้วิจัยโดยตรง ผู้วิจัยทราบจากผู้หาเลขรายอื่นว่า เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเล่นหวยเชื่อว่า ผู้ที่โชคดีหรือดวงดีเท่านั้นที่จะเห็นเลข แต่หากใครเห็นเลขแล้วบอกคนอื่นฯ เลขที่เห็นก็จะเคลื่อนไปคือไม่ออกรางวัล ดังนั้นส่วนใหญ่แล้ว

ถ้าต้องการจะบอกเลขแก่คนอื่นก็จะใช้วิธีเขียนให้แก่คนคนนั้นแทน ดังนั้นการเข้าไปร่วมกับกลุ่มคนที่หาเลขที่ศาลปู่เย็นในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงไม่ได้ยินใครพูดถึงการเห็นหรือไม่เห็นเลขเลย โดยต่างคนต่างสังเกตดูหรือดูที่กระดูกแล้วต่างก็เดินออกไปเงียบๆ ไม่มีการจับกลุ่มวิเคราะห์ตัวเลขที่เห็นแต่อย่างใด

ผู้วิจัยได้สังเกตกลุ่มคนที่เข้ามาหาเลขที่ศาลปู่เย็นอีกประมาณ 30 นาที พบว่าส่วนใหญ่แล้วกลุ่มคนที่เข้ามาหาเลขจะให้เวลาที่ศาลนี้ไม่นานนัก เนื่องจากต้องการไปหาเลขที่ศาลแม่ย่าพญาขาวต่อไป และการสังเกตหรือการดูที่โครงกระดูกก็เป็นไปอย่างไม่จริงจัง เพราะหลายคนต่างคาดหวังว่าจะได้เลขจากศาลแม่ย่าฯ มากกว่า จากการสังเกตยังพบว่ามีการรถแล่นผ่านถนนหน้าศาลตลอดเวลาและผู้ที่ใช้ถนนสายนี้ล้วนแต่ต้องการเดินทางมาหาเลขเด็ดทั้งสิ้น เพราะวันที่ผู้วิจัยเดินทางไปยังศาลเป็นวันก่อนวันหวยออกหนึ่งวันซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นักเล่นหวยนิยมหาเลขเด็ดกัน โดยเจ้าของบ้านที่เป็นผู้ดูแลศาลได้ยืนยันแก่ผู้วิจัยว่า ทุกเดือนในช่วงก่อนวันหวยออกหนึ่งวันจะมีคนจำนวนมากเดินทางมาหาเลข จำนวนคนจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึงช่วงเย็นที่จำนวนผู้มาหาเลขมีมากที่สุด ส่วนในวันอื่นๆ จะไม่ค่อยมีรถแล่นผ่านนักเพราะถนนสายนี้เป็นถนนสายเล็กๆ ที่ตัดผ่านหมู่บ้านเล็กๆ บ้านแต่ละหลังก็อยู่กระจายกัน นอกจากนี้สองข้างทางก็เป็นท้องนา ไม่ได้เป็นเขตชุมชนที่พลุกพล่านวันปกติจึงค่อนข้างเงียบต่างจากวันที่หวยใกล้ออกนั่นเอง

ทั้งหมดที่กล่าวมาได้แสดงให้เห็นว่าการตีความจากสิ่งที่เห็นเป็นวิธีการที่นักเล่นหวยจำนวนมากใช้ในการหาเลข อย่างไรก็ตามจากการวิจัยพบว่า นอกจากนักเล่นหวยจะตีความสิ่งที่เห็นซึ่งส่วนใหญ่เชื่อว่ามาจากการดลบันดาลของสิ่งศักดิ์สิทธิ์แล้ว นักเล่นหวยยังใช้การตีความตามสิ่งที่มีลักษณะแปลกผิดไปจากธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นพืชหรือสัตว์ด้วย โดยในการหาเลขจากสัตว์ที่มีลักษณะแปลกผิดธรรมชาตินั้น นักเล่นหวยจะใช้การสังเกตลักษณะพิเศษหรือลักษณะที่แปลกออกไปของสัตว์ อาทิ ปกิริยา การเคลื่อนไหว ลายตามลำตัวของสัตว์นั้นๆ เป็นลำคัญ ตัวอย่างเช่น เต่าที่มีกระดอง 2 กระดองติดกัน ซึ่งมองดูแล้วลักษณะของกระดองที่ติดกันจะคล้ายเลข 8 นักเล่นหวยก็จะซื้อหวยที่มีเลข 8 หรือมิเช่นนั้นก็วิ่งเลข 8 ตามลักษณะ

กระดองที่เห็น หรือในกรณีของเต่าที่มีนิ้ว 7 นิ้ว นักเล่นหอยก็จะซื้อหอยที่มีเลข 7 หรือ วังเลข 7 ตามจำนวนนิ้วเท้าของเต่าเป็นต้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบพฤติกรรมการหาเลขเด็ดจากสัตว์ที่มีลักษณะแปลกอื่นๆ อีก เช่น การหาเลขจากงูเห่าที่มีสีขาทั้งหมด ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า "พญางูขาว" ที่จังหวัดนครปฐม เจ้าของงูได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า งูเห่าตัวนี้ถูกเขาจับได้ครั้งแรกตั้งแต่มันยังเล็กและก็ได้ปล่อยไป ต่อมามันก็ไต่กลับเข้ามาโดนจับอีก จึงเชื่อว่างูนี้ต้องการที่จะเข้ามาอาศัยด้วย นอกจากนี้ยังเห็น ว่างูมีลักษณะที่แปลก คือ มีสีขาตลอดตัว มีเกล็ดที่เรียงกันเป็นระเบียบสวยงามและเชื่อง ทำให้เชื่อว่าไม่ใช่งูธรรมดาแน่นอนจึงได้เลี้ยงไว้อย่างดี และวันหนึ่งก็ฝันว่างูได้บอกว่าจะให้โชค และเขาก็ถูกหอยในงวดนั้น ทำให้มั่นใจว่างูมีความศักดิ์สิทธิ์จริงๆ เขาจึงสร้าง "ศาลแม่ย่าพญางูขาว" ขึ้นภายในบริเวณบ้านใกล้ๆ กับกรงที่เลี้ยงงูเพื่อเป็นการสักการะ

ศาลแม่ย่าพญางูขาวนี้เป็นแหล่งในการหาเลขของนักเล่นหอยจำนวนมาก เห็นได้จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยในวันที่ 15 ตุลาคม 2542 พบว่า ภายในบริเวณศาลเต็มไปด้วยนักเล่นหอยจำนวนมากหลายร้อยคนที่พากันเดินทางมายังศาลเพื่อหาเลขเด็ด โดยบางกลุ่มก็สักการะบูชาที่ศาลแม่ย่าฯ บางกลุ่มก็เข้าไปสังเกตที่ตัวงูที่อยู่ในกรงขนาดเล็กด้านข้างศาล โดยบรรยายกาศภายในบริเวณศาลได้แสดงไว้ในภาพต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 22 การหาเลขที่ศาลแม่ย่าพญางูขาว

ภาพที่ 23 นักเรียนหอยขณะมุงอยู่รอบกรง เพื่อสังเกตการเคลื่อนไหวของพญางูขาว

ผู้วิจัยพบว่านักเรียนหลายคนมักจะใช้เวลาในการมุงดูรอบๆ กรงงูมากกว่าการไหว้ศาลแม่ย่าฯ โดยรอบๆ กรงจะมีการกั้นรั้วไม่ให้คนเข้าไปใกล้กรงจนเกินไป นอกจากนี้ก็จะมีเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นญาติๆ กับเจ้าของงูคอยดูแลและระวังไม่ให้คนที่มาดูเข้ามาบกรงงูได้ ผู้วิจัย

พบว่า ผู้คนที่มุงอยู่รอบๆ กรงต่างพยายามสังเกตอาการปฏิกิริยา การเคลื่อนไหว รวมทั้งลักษณะ เกิด ลาย บนตัวงู อย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังมีเสียงตะโกนเป็นระยะๆ เช่น “แม่ย่า งวดนี้ขอเลข เด็ดสักตัวเถอะ” นอกจากนี้ก็จะมีเสียงอ้ออึ้งแสดงความดีใจเมื่องูเคลื่อนไหว เช่น “เอาแล้วๆ เลื่อยแล้วๆ” “ดูซิเป็นเลขอะไร” เป็นต้น โดยแต่ละคนต่างหวังว่าจะขุดตัวเป็นตัวเลขนั่นเอง

จากการสอบถามกลุ่มคนที่มุงอยู่รอบๆ กรง พบว่า เลขเด็ดที่ได้จะมาจากการสังเกต การขุดตัวของงูและลายตามลำตัวงู ซึ่งการจะได้เลขในแต่ละครั้งก็มักจะต้องใช้เวลาในการ สังเกตค่อนข้างนาน เพราะบางวันงูก็จะไม่หยุดเคลื่อนไหวให้เห็นเป็นตัวเลขเลยเป็นเวลาหลาย ชั่วโมง เช่นกรณีของ นางสาวพรทิพย์ ที่ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เธอเคยมาที่นี่ครั้งหนึ่งแล้ว คราว นั้นเฝ้าดูอยู่เกือบสองชั่วโมง งูจึงได้ขุดเป็นวงกลม จึงไปซื้อหอยวึ่งเลขศูนย์ งวดนั้นหอยออก 80 เลยถูกรางวัล คราวนี้จึงมาใหม่ เมื่อผู้วิจัยถามนายจรัสซึ่งยืนอยู่ใกล้ๆ กันก็ได้รับคำตอบคล้าย กันว่า เคยมาหลายครั้ง ส่วนใหญ่ก็จะมาคอยดูการเลื่อยและการขุดตัวของงู แต่แต่ละครั้งก็มักใช้ เวลาเป็นชั่วโมง หรือบางที่ถ้างูเลื่อยมาใกล้ๆ ก็จะพยายามดูที่ลำตัวของงูว่าเห็นเป็นเลขอะไรได้ บ้าง และก็จะเอาไปซื้อหอย (น.ส.พรทิพย์ และ นายจรัส, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542)

ผู้วิจัยพบว่าจำนวนคนที่เดินทางมาแย่งศาลนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เมื่อใกล้เวลาเที่ยง ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่ยืนเฝ้าข้างกรงงูก็ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ช่วงเวลาเที่ยงไปจนถึงบ่ายจะเป็นช่วงเวลา ที่มีคนมาหาเลขมากที่สุด โดยเฉพาะในวันก่อนวันหอยออก ส่วนในช่วงเช้าของวันหอยออกก็มี คนมาบ้างแต่ไม่มากเท่า และหลังจากหอยออกในแต่ละครั้งแล้ว วันถัดมาก็จะมีคนมาแก้บน เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่ก็จะแก้บนด้วยพวงมาลัย แต่บางคนก็จะจ้างวงดนตรีมาเล่นให้ฟัง เป็นการแก้บน อย่างไรก็ตามก็มีคนจำนวนไม่น้อยที่เข้ามาดูงูเฉยๆ ไม่ได้มีการบนกับแม่ย่าฯ ซึ่ง จะหาเลขด้วยวิธีใดก็ขึ้นอยู่กับความเชื่อของแต่ละคนนั่นเอง

ในส่วนของ การหาเลขจากพืชที่มีลักษณะแปลกนั้น นักเล่นหอยจะสังเกตลักษณะของ พืชเหล่านั้นว่ามีรูปร่างคล้ายเลขอะไร หรือมีลักษณะพิเศษอย่างไร เช่น กรณีของต้นกล้วยที่มี 2 เครือใน 1 ก้าน ที่หน้าวัดเฉลิมอาสน์ จ. ราชบุรี ซึ่ง นางสาวปิ่น นักเล่นหอยที่ถูกหอยจากการ

หาเลขเด็ดที่ต้นกล้วยต้นนี้ได้เล่าวิธีการหาเลขให้ผู้วิจัยฟังว่า เธอใช้วิธีนับจำนวนหวีของกล้วยเอา ซึ่งนับได้ทั้งหมด 8 หวี ส่วนกล้วยก็คือเลข 9 ก็เอาไปแทงหวย 98 ปรากฏว่าหวยงวดนั้นออก 98 ตรงตัวพอดี เลยถูกรางวัล นอกจากนี้ยังกล่าวว่ นอกจากต้นกล้วยแล้ว เธอก็เคยได้เลขจากการดูดอกบัวที่ก้านดอกงอเป็นรูปร่างคล้ายหัวมังกร งวดนั้นจึงวิ่งหวยเลข 9 เพราะอะไรที่เกี่ยวกับมังกรต้องเป็นเลข 9 แล้วก็ถูกรางวัล นอกจากนี้ก็เคยเดินทางไปหาเลขตามจอมปลวกขนาดใหญ่ที่ขึ้นตามที่แตกต่างกัน รวมทั้งหินตามธรรมชาติที่มีลักษณะแปลกๆ เช่น มีรูปร่างคล้ายคนหรือสัตว์ ซึ่งวิธีในการหาเลขจากสิ่งเหล่านี้ นอกจากการสังเกตลักษณะรูปร่างว่าคล้ายอะไรแล้ว นำมาตีความแล้ว บางครั้งก็จะมีกรจุดธูปบูชาก่อนการสังเกตด้วย เพราะเชื่อว่าจะทำให้เห็นเลขง่ายขึ้น (น.ส.ปิ่น, สัมภาษณ์ 21 สิงหาคม 2542)

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่านักเล่นหวยจะใช้การสังเกตรูปร่าง ลักษณะของสิ่งที่มีลักษณะแปลกผิดธรรมชาติ โดยจะพยายามมองหรือตีภาพที่เห็นออกเป็นตัวเลขต่างๆ เช่น การขุดตัวของงูคล้ายเลข 0 หรือเต่าที่มีกระดอง 2 กระดองติดกันดูคล้ายเลข 8 เป็นต้น การหาเลขจากสิ่งผิดธรรมชาตินี้ นักเล่นหวยต้องใช้ความพยายามในการมองเป็นสำคัญและไม่ได้มีรูปแบบหรือแบบแผนในการมองให้เห็นตัวเลขแต่อย่างใด ซึ่งแตกต่างจากการตีความความฝันที่นักเล่นหวยมักจะมีแนวทางการตีความฝันที่ค่อนข้างเป็นแบบแผนดังที่ได้กล่าวไปแล้ว

นอกจากการหาเลขจากสิ่งที่มีลักษณะผิดไปจากธรรมชาติแล้ว การหาเลขจากสิ่งต่างๆ รอบๆ ตัวรวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วไป เช่น อุบัติเหตุ วันเกิดวันตายหรืออายุของบุคคลที่มีชื่อเสียง เลขทะเบียนบ้าน ทะเบียนรถ ฯลฯ ก็ต้องใช้การตีความหรือต้องอาศัยกระบวนการสื่อสารภายในบุคคลเช่นกัน โดยนักเล่นหวยจะให้ความสำคัญกับสิ่งข้างต้นเพื่อนำไปแทงหวย เช่น การเกิดอุบัติเหตุ นักเล่นหวยก็จะซื้อหวยตามเลขทะเบียนรถที่เกิดอุบัติเหตุ หรือซื้อหวยตามอายุผู้ตายในกรณีผู้ตายเป็นผู้มีชื่อเสียง ในกรณีของสิ่งของ เช่น เลขทะเบียนรถ โดยเฉพาะเลขทะเบียนรถยนต์ที่เพิ่งเปลี่ยนจากป้ายแดงมาเป็นป้ายดำก็เป็นสิ่งที่นักเล่นหวยเชื่อว่าเป็นเลขนำโชคคือเป็นเลขรางวัลประจำงวดนั้นๆ ดังที่นายสม นักเล่นหวยคนหนึ่งได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

"ตอนที่รถยนต์ของผมเปลี่ยนป้าย ผมก็ซื้อหวยตามเลขสองตัวท้ายของทะเบียนใหม่ คือ 29 แต่งวดนั้นออก 92 ตอนหลังพอผมเปลี่ยนทะเบียนรถอีกคัน ก็เลยซื้อเลขท้ายทะเบียนอีก แต่คราวนี้ซื้อติด (ซื้อโดยมีการกลับตัวเลขไปมา) ไว้ด้วย ครั้งหลังนี้เลยถูกหวย" (นายสม, สัมภาษณ์ 10 กันยายน 2542)

นอกจากเลขทะเบียนรถจะเป็นที่นิยมแล้ว ทะเบียนบ้านก็เป็นสิ่งที่นักเล่นหวยนิยมนำไปแทงหวยเช่นกัน ดังที่นายสมได้เล่าเพิ่มเติมว่า

"ผมเคยถูกหวยจากเลขทะเบียนบ้านของตัวเองครั้งหนึ่ง แล้วก็ถูกจากทะเบียนบ้านเพื่อนอีกครั้งหนึ่ง พอได้เห็นเลขมันสวย แล้วก็ไปตรงกับเลขที่ตั้งอยู่ก็เลยตัดสินใจซื้อ ครั้งนั้นเลยถูกหวยแต่ถูกไม่กี่บาท"

ในส่วนของเลขวันเกิดหรือวันตายของบุคคลสำคัญหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงนั้น นักเล่นหวยก็นิยมนำเลขไปแทงหวยด้วย เช่นเลข 72 ซึ่งเป็นจำนวนพระชนมายุของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน เป็นต้น นอกจากนี้เลขอะไรก็ตามที่เป็นข่าวในช่วงนั้นๆ เช่นเลข 65 ซึ่งเป็นจำนวนเหรียญทองที่ประเทศไทยได้จากการแข่งขันซีเกมส์ ครั้งที่ 20 ก็ล้วนเป็นเลขเด็ดที่นักเล่นหวยซื้อหวยทั้งสิ้น นอกจากการสังเกตสิ่งของหรือเหตุการณ์รอบๆ ตัวแล้ว ผู้วิจัยพบว่าลัทธิธรรมดาก็ที่ไม่มีลักษณะแปลกอะไร เช่น ผึ้ง ก็เป็นแหล่งที่นักเล่นหวยยังใช้ในการหาเลขเด็ดด้วยเช่นกัน ดังกรณีของนายสัน นักเล่นหวยคนหนึ่งที่ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

"ผมเคยถูกหวยจากผึ้งสองครั้ง ครั้งแรกมีผึ้งฝูงหนึ่งมาบินวนอยู่ที่สวนหลังบ้าน ผมก็เลยตั้งขันธ^{*} 5^{*} รับประทานมาทำรังในบ้าน เพราะโบราณเขาถือว่าจะทำให้เจ้าของบ้านโชคดี พอผึ้งฝูงนั้นมาทำรัง ผมก็เอากระดาษเขียนเลข 0 ถึงเลข 9 จิกเป็นชิ้นๆ แล้ววางคว่ำบนพานเอาไปวางไว้ใกล้ๆ รังผึ้ง แล้วจุดธูปอธิษฐานขอให้ผึ้งให้โชค หลังจากทิ้งข้ามคืนก็ไปดูที่กระดาษ ก็

* สิ่งของ 5 อย่างที่ใช้ในการบูชา ได้แก่ ธูป 1 คู่ เทียน 1 คู่ และดอกไม้ (อาจใส่เงินรวมไปด้วย) นำมารวมกันใส่กรวยใบตองนับเป็น 1 ชุด ส่วนใหญ่จะใช้ทั้งสิ้น 5 ชุด

เห็นว่ามิกระดาศหงายขึ้น 3 แผ่น คือกระดาศที่มีเลข 6 เลข 8 และเลข 0 ผมก็เอาไปแทงหอย กลับเลขไปมา และก็โต้ได้ด้วย คราวนั้นหอยออก 860 เลยได้เงินมาเกือบสองหมื่น ผมมาถูก หอยอีกครั้งก็ตอนที่มึงอีกฝูงมาบินอยู่หน้าบ้าน คราวนี้ไม่ได้ทำอะไร ได้แต่ยืนมองเฉยๆ ก็เห็นว่า กลุ่มของมึงที่บินอยู่ มีรูปร่างเป็นเลข 853 เรียงกันเลย คราวนี้ผมซื้อ 853 ตรงตัว แล้วก็ซื้อ โต้ได้ไปอีก หอยก็ออก 853 จริงๆ เลยถูกหอยไปแสนกว่าบาท" (นายสัน, สัมภาษณ์ 20 ธันวาคม 2542) นอกจากนี้นายสันยังได้เล่าเสริมให้ผู้วิจัยฟังอีกว่า มึงถือเป็นสัตว์ที่น่าโชคลากมาให้ หากบ้านใดมีมึงเข้ามาทำรัง แสดงว่าบ้านนั้นจะอยู่เย็นเป็นสุข มีโชคดี บางบ้านซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นบ้านในชนบทจะเอาผ้าสีมาผูกไว้ตามชื่อบ้านเพื่อเป็นการต้อนรับมึง และถือเป็นการเสริมสิริมงคลด้วย และสำหรับนักเสี่ยงโชคแล้วถือว่าการมาของมึงเป็นการนำโชคลากมาให้โดยตรง ดังนั้นคนในบ้านต้องพยายามรักษาและดูแลรังมึงไว้ให้ดี ไม่ให้ใครเข้าไปรบกวนหรือเข้าไป เอาจริงมึงได้ เพราะจะกลายเป็นการขัดลาภ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเจ้าของบ้านก็จะปล่อยให้มึงทำรัง ไปจนกว่ามันจะบินไปเอง

นอกจากผู้เล่นหอยจะขอเลขเด็ดจากมึงซึ่งถือเป็นสัตว์นำโชคแล้ว ผู้เล่นหอยยังขอ เลขจากสัตว์อีกชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นสัตว์ที่ผู้เล่นหอยถือว่ามีความเกี่ยวข้องกับการเสี่ยงโชคโดยตรง โดยเชื่อว่าเป็นสัตว์ที่มีความพิเศษในตัวที่สามารถให้หอยได้ อันได้แก่ ตัวบึ้ง ซึ่งมีลักษณะ ดังภาพต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 24 ตัว “บึ้ง” สัตว์ที่นักเล่นหวยเชื่อว่าสามารถให้เลขเด็ดได้

การหาเลขจากตัวบึ้งนี้นายล้น ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เมื่อใกล้วันหวยออก นักเล่นหวย โดยเฉพาะชาวบ้านในชนบท จะนิยมไปขอเลขจากตัวบึ้ง (ไปเอาเลขบึ้ง) โดยเขียนเลข 0 ถึงเลข 9 ลงในกระดาษแผ่นเล็กๆ คล้ายกับวิธีการหาเลขจากผึ้ง จากนั้นก็นำกระดาษทั้งหมดไปใส่ไว้ในรูของตัวบึ้งในคืนก่อนวันหวยออก หลังจากนั้นจึงกลับไปดูในช่วงเช้าวันรุ่งขึ้นว่าตัวบึ้งคาบกระดาษที่มีเลขอะไรออกมา แต่บางคนก็จะรอจนเห็นตัวบึ้งคาบกระดาษออกมาที่ละแผ่นโดยไม่ทิ้งข้ามคืน เมื่อเห็นกระดาษที่ตัวบึ้งคาบออกมาไว้หน้ากรูแล้ว นักเล่นหวยก็จะนำเลข ดังกล่าวไปแทงหวยตามนั้น

จากการวิจัยพบว่า ไม่เพียงแต่สัตว์ที่มีลักษณะพิเศษหรือสัตว์นำโชคเท่านั้นที่นักเล่นหวยใช้เป็นแหล่งในการหาเลขเด็ด แต่สัตว์ทั่วไป เช่น จิ้งจก และตุ๊กแก ก็เป็นแหล่งที่นักเล่นหวยใช้ด้วย เช่นกรณีของนายกำ ที่ได้กล่าวแก่ผู้วิจัยว่า “มีบ้างเหมือนกันที่ผมได้เลขจากสัตว์ใกล้ๆ ตัว อย่างจิ้งจก หรือตุ๊กแก พวกนี้มันจะร้องทักเรา ผมก็นับเอาว่ามันร้องกี่ครั้ง ก็เอาไปแทงหวยตามนั้น แต่เราต้องนับดีๆ บางที่อยู่กันหลายคนก็นับได้ไม่เท่ากัน ของอย่างนี้มันขึ้นอยู่กับดวงเราด้วย เค้าบอกโชคเราแล้ว บางทีดวงเราก็ไม่ดีเอง ช่วยไม่ได้” (นายกำ, สัมภาษณ์ 17 กันยายน 2542)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าบางครั้งนักเล่นหวยก็ไม่ได้ตีความสิ่งที่เห็นตรงตัวเสมอไป การตีความอาจแตกต่างไปจากสิ่งที่เป็นอย่างจริง โดยนักเล่นหวยอาจสลับตัวเลขที่เห็นหรือที่ได้มาก่อนแล้วจึงซื้อ ไม่ได้ซื้อหวยตามเลขที่เห็นอย่างเดียว ซึ่งการสลับตำแหน่งของเลขเช่นนี้ ก็เป็นเทคนิคหรือวิธีการที่นักเล่นหวยจำนวนมากใช้เพราะนักเล่นหวยเชื่อว่าการสลับเลขไปมา เป็นการเพิ่มโอกาสในการถูกรางวัลนั่นเอง

4.2.2 การหาเลขโดยใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication)

จากการวิจัยพบว่าการหาเลขเด็ดจากแหล่งต่างๆ นั้น นอกจากนักเล่นหวยจะมีการตีความและการสื่อสารภายในตนเองแล้ว นักเล่นหวยยังมีการสื่อสารกับคนอื่นหรือใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) ด้วย ตัวอย่างการสื่อสารระหว่างบุคคลที่เกิดในกระบวนการหาเลขเด็ดนั้นเห็นได้ชัดเจนจากการสื่อสารระหว่างนักเล่นหวยกับพระสงฆ์ที่วัดเฉลิมอาสน์ จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นหนึ่งในสถานที่ที่ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตการณ์ ทุกๆ เดือนเมื่อถึงวันก่อนวันหวยออกจะมีนักเล่นหวยจำนวนมากเดินทางไปหาเลขเด็ดจากพระสงฆ์ที่นักเล่นหวยเรียกว่า "หลวงพี่จรัล" (นามสมมติ) ทำให้ช่วงวันดังกล่าวภายในวัดโดยเฉพาะกุฏิหลวงพี่จรัลจะเต็มไปด้วยนักเล่นหวยจำนวนมาก นักเล่นหวยที่ต้องการเลขเด็ดจะต้องรออยู่บริเวณระเบียงห้องซึ่งอยู่บนชั้นสองของอาคารที่ค่อนข้างเก่าด้านหลังของศาลาวัด เมื่อเดินขึ้นไปถึงชั้นสองแล้วก่อนจะถึงประตูไม้ด้านซ้ายมือซึ่งเป็นประตูห้องของหลวงพี่จะมีประตูโครงเหล็กปิดกั้นอยู่ชั้นหนึ่ง นักเล่นหวยที่มาขอหวยจะไม่สามารถเข้าไปภายในห้องได้ ได้เพียงแต่นั่งข้างบันไดยืนข้างอยู่บริเวณระเบียงแคบๆ ภายนอกประตูเหล็กเท่านั้น โดยประตูทั้งสองมีระยะห่างกันประมาณหนึ่งเมตร บริเวณหน้าประตูเหล็กมีแผ่นกระดาษและกระดานดำเขียนข้อความหลายข้อความแขวนไว้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า "วัดนี้ไม่มีการให้หวย ให้เบอร์ ทั้งสิ้น" "ห้ามเล่นการพนันทุกชนิดในวัด" "อยากได้เลขให้ไปหาที่อื่น" และอีกหลายข้อความที่ปฏิเสธการให้หวยให้เลข ส่วนด้านในของประตูเหล็กจะเป็นทางเดินแคบๆ ที่เต็มไปด้วยลังกระดาษและสิ่งของมากมายจนทำให้เหลือพื้นที่ทางเดินแคบมาก นอกจากนี้แม้เวลาที่ผู้วิจัยสังเกตการณ์จะเป็นเวลากลางวันที่มี

แดดค่อนข้างจัด แต่เนื่องจากหน้าต่างบริเวณทางเดินปิดอยู่เกือบทุกบานจึงทำให้ทางเดินค่อนข้างมืด นอกจากนี้ประตูห้องของหลวงพี่จรัลก็ไม่ได้เปิดอยู่ ผู้วิจัยจึงไม่สามารถเห็นบรรยากาศภายในห้องได้ มีเพียงการสังเกตผ่านช่องระบายอากาศเท่านั้นว่าไฟในห้องก็ปิดอยู่เช่นกัน ทำให้ผู้วิจัยไม่มั่นใจว่าจะมีใครอยู่ในห้องหรือไม่ แต่เมื่อเห็นนักเรียนห่วยทุกคนไม่ยอมเคลื่อนย้ายไปไหน ก็ทำให้ผู้วิจัยมั่นใจเพิ่มขึ้นว่าหลวงพี่จรัลน่าจะยังอยู่ในห้อง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการยืนยันจากนางสาวเดือนเพ็ญ ซึ่งมากับผู้วิจัยและเคยมาหาเลขที่วัดนี้เป็นประจำว่า

“ทุกๆ วันที่ใกล้วันห่วยออก หลวงพี่จะเก็บตัวอยู่แต่ในห้อง ปิดไฟ ปิดประตูและหน้าต่างอยู่อย่างนี้ แต่บางครั้งหลวงพี่ก็จะพูดจากในห้องเป็นคำปริศนาให้ตีความกันเอง หรือหากโชคดีมากๆ หลวงพี่ก็จะออกมาจากห้องมาคุยด้วย แต่ก็ไม่ค่อยบ่อยนัก”

ขณะที่ผู้วิจัยสังเกตการณ์อยู่นั้น บริเวณภูมิมีบรรยากาศค่อนข้างเงียบแม้ว่าจะมีคนมารออยู่กว่า 30 คนก็ตาม เพราะแต่ละคนต่างก็อยู่ในความสงบหรือมีสมาธิที่นิ่งก็จะคุยกันเพียงเบาๆ เนื่องจากต่างก็มีใจจดจ่อรอคอยว่าเมื่อใดที่หลวงพี่จรัลจะออกมาในห้องหรือเมื่อใดที่จะพูดอะไรบ้าง ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่านักเรียนห่วยที่มาขอเลขนี้เดินทางมาด้วยกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 3 - 5 คน และแต่ละกลุ่มก็จะมีคนที้นำสมุดหรือกระดาษมาเตรียมพร้อมคอยจดเลขอยู่ด้วยเสมอ

เวลาผ่านไปประมาณ 20 นาที ก็มีเสียงดังออกมาจากในห้องว่า “ใครอยู่ข้างนอก มาทำอะไรกัน กลับๆ ไปได้แล้ว ไม่มีอะไรคุย” เสียงนี้ทำให้บรรยากาศที่แต่เดิมค่อนข้างเงียบเปลี่ยนเป็นคึกคักทันที นักเรียนห่วยต่างกระตือรือร้นและแสดงความดีใจอย่างเห็นได้ชัด บ้างก็เตือนเพื่อนที่มาด้วยกันให้เตรียมตัวจดคำพูดต่างๆ คำของหลวงพี่ บ้างก็ขยับตัวเตรียมอุปกรณ์ เช่น ดินสอ ปากกา กระดาษ เตรียมจดเอง ระหว่างที่ทุกคนกำลังรอให้หลวงพี่พูดอะไรอีกนั้น นางสาวเดือนเพ็ญก็ได้ตอบหลวงพี่ไปว่า “ฉันเอง หลวงพี่ เดือน ใจ จำได้ใช่ไหม” เมื่อหลวงพี่ไม่ได้ตอบกลับมา นักเรียนห่วยคนอื่นๆ ต่างก็กระชั้นกระຍอให้พูดซ้ำอีก นางสาวเดือนเพ็ญก็พูด

ประโยคเดิมซ้ำอีกสองครั้ง และพูดเพิ่มเติมว่า “หลวงพี่ตอบมาหน่อย คนรออยู่ข้างนอก เยอะแยะเลย” หลังจากนั้นไม่นานหลวงพี่จรัลก็ถามว่า “ไฉนมันมาด้วยหรือเปล่า” นักเล่น หอยกลุ่มหนึ่งที่อยู่มิไกลนักจึงรีบตอบว่า “มา มา หลวงพี่อยู่ข้างนอกนี้แหละ” พร้อมกับคนที่ ชื่อนี้ ซึ่งมีอายุประมาณ 22 ปี ก็รีบตอบรับออกไปด้วย จากนั้นการสนทนาเป็นระยะๆ จึงเริ่มขึ้น

หลวงพี่: “วันก่อนชื่อไฉมาก็ฟอง”

“ชื่อไฉอะไร หลวงพี่” นางสาวนี่ ตอบด้วยสีหน้าสงสัย พร้อมกับหันไปถามเพื่อนที่มา ด้วยกันว่ามีใครรู้เรื่องบ้าง เมื่อเพื่อนในกลุ่มต่างส่ายหน้าปฏิเสธว่าไม่รู้เรื่องแล้ว นางสาวนี่จึงได้ ถามหลวงพี่กลับไปว่า “ไฉ อะไรหรือ หลวงพี่ ไฉ ก็ฟองละ”

หลวงพี่: “ก็ไฉที่บอกให้ไปชื่อมาไง ไฉมันดี ไม่ได้ชื่อหรือไง เดียวก็ไม่ทันหรอก”

นางสาวนี่: “หลวงพี่จะให้ชื่อมาทำไมละ”

หลวงพี่: “ก็เชิงจะได้เอาไว้กินไง ชื่อไว้สีห่าถาดก็ดี มันก็ติดกับตัวตัวเอง ไม่ได้เกี่ยวกับ ช้า”

(คำสนทนาของหลวงพี่จรัล และ น.ส.นี่, 15 ตุลาคม 2542)

ในระหว่างนี้นักเล่นหอยคนอื่นๆ ต่างก็พากันจดประโยคทุกประโยค คำพูดทุกคำที่มีการสนทนากัน ส่วนใครที่ฟังไม่ทันก็ถามคนใกล้เคียงอยู่เป็นระยะๆ และเมื่อคำสนทนาข้างต้น จบลง แม้ว่า นางสาวนี่ หรือนักเล่นหอยคนอื่นๆ จะพยายามถามสักเท่าไร ก็ไม่มีเสียงตอบกลับ ออกมาจากในห้องอีก นักเล่นหอยที่รออยู่บริเวณภายนอกจึงพากันจับกลุ่มคุยกัน โดยแต่ละคน ก็จะทำกระดาษหรือสมุดที่จดคำสนทนาไว้มาช่วยกันตีความหมายเช่น หลวงพี่บอกให้ไปชื่อไฉ ก็จะถูกแปลความว่า หลวงพี่ให้ชื่อหอยเลข 0 ซึ่งไฉก็คือเลขศูนย์นั่นเอง นอกจากนี้ คำพูดที่ว่า สีห่าถาด ก็ถูกแปลความหมายว่า หลวงพี่ให้ชื่อหอย 45 และเมื่อนำมารวมกับเลข 0 แล้ว ก็จะได้เลขหลายตัวคือ วึ่งเลข 0 หรือชื่อหอยเลข 45 หรือนำไปสลับที่เป็น 54 เป็นต้น

นอกจากนี้ในระหว่างการแลกเปลี่ยนความเห็นอย่างอื้ออึงของนักเล่นหอย ก็มีชายวัย กลางคน ชื่อ เจิม ซึ่งเป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้กับวัดและมีความคุ้นเคยเป็นอย่างดีกับ

หลวงพี่จรัล ได้เข้ามาช่วยออกความเห็นกับนักเล่นหอยอื่นๆ ด้วย โดยแนะนำให้นักเล่นหอยชื่อ หอยเลข 045 เพราะ ไข่คือเลข 0 สีฟ้าคาดก็คือ 45 รวมกันจึงเป็น 045 และก็แนะนำให้แทงใต้ตัวไว้ด้วย นอกจากนี้ชายคนเดิมยังได้เล่าให้ทุกคนรวมทั้งผู้วิจัยฟังว่า เมื่อเดือนกันยายน หลวงพี่เคยบอกว่าให้ลงไปนับลูกสุนัขที่ข้างกุฏิ เมื่อลงไปดูก็พบว่าทั้งหมด 4 ตัว จึงขึ้นมาบอกหลวงพี่ หลวงพี่ก็บอกว่า ดีเยอะดี ตนจึงไปวิ่งหอยเลข 4 งวดนั้นหอย 3 ตัวบนออก 344 เลยถูกหอยได้ มาสีพันกว่าบาท นอกจากการออกไปโดยทางอ้อมแล้ว หลวงพี่ยังให้เลขโดยการนำสิ่งของ ดอกไม้ ฯลฯ มาวางให้ลูกศิษย์และนักเล่นหอยนำไปตีความเป็นตัวเลขเองด้วย ดังที่ นางสาวเดือนเพ็ญได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า บางครั้งหลวงพี่ก็ไม่ยอมพูดอะไรเลย แต่กลับเดินเอา ก้อย ก้อนหิน หรือ ชาม ฯลฯ ออกมาวางให้นักเล่นหอยตีความหมายกันเอาเอง ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะตีความถูก เพราะแต่ละคนจะมีหนังสือคู่มือการตีความสิ่งของเป็นตัวเลขไว้ให้อยู่ประจำจึงมีความชำนาญในการตีความหมายเป็นพิเศษ ส่วนตัวนางสาวเดือนเพ็ญนั้นได้ออกตัวแก่ผู้วิจัยว่า ตัวเธอเป็นคนที่ตีความไม่ค่อยแม่น ไม่ค่อยมีดวงด้านนี้เท่าไร พร้อมทั้งเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เคยมาหาหลวงพี่ครั้งหนึ่งใกล้ๆ วันหอยออก วันนั้นหลวงพี่อยู่ที่ระเบียงหน้าห้อง เมื่อหลวงพี่พบหน้าก็ทักขึ้นว่า "มาจากบางปลาหม้อหรือ" นางสาวเดือนเพ็ญก็ตอบว่าไม่ใช่ เป็นคนจังหวัดราชบุรี หลวงพี่ก็ยังพูดประโยคเดิมอยู่ 2 ครั้ง เธอก็พยายามปฏิเสธว่าไม่ใช่ และคิดว่าวันนั้นคงพูดกับหลวงพี่ไม่รู้เรื่อง จึงตัดสินใจเดินลงมาข้างล่าง เมื่อถึงเชิงบันไดนักเล่นหอยกลุ่มหนึ่งก็ถามว่า หลวงพี่พูดว่าอะไรบ้าง จึงได้เล่าให้ฟัง เมื่อเล่าจบนักเล่นหอยกลุ่มนั้นก็กลับออกไปจากวัดทันทีโดยไม่ได้ขึ้นไปคุยกับหลวงพี่ จากนั้นหลังวันหอยออกนางสาวเดือนเพ็ญก็เจอกับนักเล่นหอยกลุ่มเดิมอีก จึงรู้ว่าทุกคนถูกหอยจากการตีความคำว่า "บางปลาหม้อ" เป็นเลข 58 และ 85 โดย ปลาคือเลข 8 ส่วนหม้อคือเลข 5 มีแต่ตัวเธอเองซึ่งเป็นคนคุยกับหลวงพี่เท่านั้นที่ไม่ถูกหอยเพราะไม่ทันคิด จากนั้นมาเธอจึงตั้งใจว่า ถ้าหลวงพี่จรัลพูดอะไรแสดงว่าท่านจะให้ลาภ ก็จะไม่พูดขัดท่านอีกเพราะจะเป็นการขัดลาภตัวเองด้วย

นอกจากการบอกเล่าจากนายเจิมและนางสาวเดือนเพ็ญแล้ว ผู้วิจัยยังได้รับคำยืนยันความแม่นยำในการให้หอยของหลวงพี่จรัลจากนายยุทธซึ่งเดินทางมาจากกรุงเทพฯ เพื่อมาขอเลขเด็ดเช่นกันว่า "ก่อนหน้านี้ผมมาที่นี่หลายครั้งแล้ว แต่เพิ่งถูกรางวัลคราวที่แล้วนี่เอง ผมได้

เลขไป 3 ตัว จากที่หลวงพ่้นำข้าวต้มมัดออกมาวางคู่กับลำไย ผมงกับเพื่อนๆ ก็ช่วยกันตีความได้ว่า ข้าวคือเลข 1 มัดคือเลข 8 ลำไยคือเลข 4 เลขชื่อหอย 184 ก็ถูกวางวัลกันทุกคน" เมื่อผู้วิจัยถามว่ารู้ได้อย่างไรว่าของสิ่งใดจะตีความเป็นเลขอะไร นายยุทธก็ตอบว่า "มีหนังสือเอาไว้เทียบถ้าของผมไม่มีก็ถามเพื่อนๆ เอา บางทีเขาก็รู้มากกว่า บางทีเราก็รู้มากกว่าเขา ก็ถามๆ กันเอา" (นายยุทธ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542)

จากการฟังคำบอกเล่าของนางสาวเดือนเพ็ญและนายยุทธ รวมทั้งคำสนทนาของนักเล่นหวยคนอื่นๆ ที่อยู่ในบริเวณเดียวกันทำให้ทราบว่า นักเล่นหวยที่มหาเลขเด็ดมีทั้งที่เดินทางมาจากจังหวัดอื่นๆ เช่น กรุงเทพฯ จ.สุพรรณบุรี จ.นครปฐม ฯลฯ และเป็นคนที่งัดถิ่นในจังหวัดราชบุรี นอกจากนี้ส่วนมากจะเคยเดินทางมาที่นี่ก่อนหน้าแล้ว โดยมีทั้งผู้ที่ถูกหวยและผู้ที่ไม่ถูกหวย นักเล่นหวยส่วนใหญ่เดินทางมาเพราะเชื่อมั่นในการให้หวยของหลวงพ่ิจริงว่ามีความแม่นยำ แม้ว่าบางคนจะไม่เคยถูกหวยจากที่นี่ก็จะคิดว่า เป็นเพราะตนเองตีความไม่ดีหรือไม่ได้ดวงด้านนี้เองจึงถอดความหมายคำพูดหรือสิ่งที่หลวงพ่อบอกไปไม่ถูก ไม่ได้เกิดจากความไม่แม่นยำของหลวงพ่แต่อย่างใด

จะเห็นว่าการหาเลขที่วัดเฉลิมอาสน์ มีทั้งการสื่อสารโต้ตอบกันไปมาระหว่างนักเล่นหวยกับพระสงฆ์ และระหว่างนักเล่นหวยด้วยกันเอง ซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล และมีการตีความซึ่งเป็นกระบวนการสื่อสารภายในเกิดขึ้นด้วย การตีความของนักเล่นหวยจะตีความหมายของสิ่งของที่หลวงพ่้นำมาวางและคำพูด (word) ที่ได้ตอบกัน (ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับคำพูดของพระมากกว่า) นักเล่นหวยจะมีวิธีการตีความหมายคำพูดและสิ่งของต่างๆ อย่างค่อนข้างเป็นแบบแผน เช่น ตีความตามหนังสือ คู่มือหรือตำราการตีความ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามจากการวิจัยพบว่าบางครั้งนักเล่นหวยก็จะได้เลขตรงตัวจากพระสงฆ์โดยไม่ต้องมีการตีความมากนัก เช่น ที่วัดเขาแดน จังหวัดราชบุรี ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้

วัดเขาแดนเป็นวัดที่มีบริเวณค่อนข้างกว้างขวาง มีสนามหญ้าสำหรับเลี้ยงวัวและมีวัวซึ่งทางวัดเลี้ยงไว้อยู่จำนวนหนึ่ง นายมันคง นักเล่นหวยที่ทำการเกษตรติดกับวัดได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เมื่อหลายปีก่อน ที่วัดเขาแดนเคยมีวัวที่มี 5 ขาอยู่ตัวหนึ่ง ชาวบ้านที่เป็นนักเล่นหวยนิยมมาหาเลขเด็ดโดยการลูบที่ขนบริเวณท้องของวัวเพราะเชื่อว่าจะมีตัวเลขปรากฏให้เห็น และมีนักเล่นหวยจำนวนมากที่ได้เลขไปแทงหวยแล้วถูกรางวัลหลายงวดติดๆ กัน ต่อมาไม่นานวัวตัวนั้นก็ตาย โดยนักเล่นหวยเชื่อว่าสาเหตุที่ตายเป็นเพราะถูกวางยาโดยพักพวกของเจ้ามือหวย หลังจากนั้นนักเล่นหวยก็มาหาเลขที่วัดนี้น้อยลง (นายมันคง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542) อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าแม้ปัจจุบันวัดเขาแดนจะไม่มีวัว 5 ขาแล้ว แต่ก็ยังมีนักเล่นหวยเดินทางมาหาเลขเด็ดที่วัดนี้กันอย่างไม่ขาดสายแม้ว่าจะมีจำนวนน้อยกว่าครั้งที่วัวยังมีชีวิตอยู่ก็ตาม

ผู้วิจัยได้เข้าร่วมกับนักเล่นหวยกลุ่มหนึ่งเดินทางไปยังกุฎด้านหลังของวัด เป็นที่น่าสังเกตว่า นักเล่นหวยแต่ละคนที่เดินทางมาถึงวัดนี้ต่างก็มุ่งหน้าเดินไปยังด้านหลังของวัดโดยไม่มีการถามทวงกับเจ้าหน้าที่หรือพระสงฆ์ที่พบแต่อย่างใด แสดงว่าผู้ที่มาหาเลขต่างรู้ว่าตนจะได้เลขจากพระรูปใดและจากที่ใด เมื่อผู้วิจัยเดินมาถึงบริเวณด้านหลังของวัดก็พบกุฎหลังหนึ่ง ด้านหน้ามีประตูกระจกสีขาปิดอยู่ เมื่อผู้วิจัยเดินเข้าไปด้านในก็พบว่าในห้องซึ่งมีพื้นที่ไม่กว้างนักมีนักเล่นหวยซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นชายหญิงวัยกลางคนนั่งจับกลุ่มเป็นรูปครึ่งวงกลมประมาณ 15 คน อยู่หน้าโต๊ะหมู่บูชา ที่เหลืออีกประมาณ 6 คน ต่างยืนมุงดูรอบๆ อ่างน้ำขนาดกลางที่อยู่บริเวณใกล้ๆ กัน บางคนก็จะอธิบายพร้อมทั้งชี้นิ้วประกอบให้คนข้างๆ ฟังว่าในอ่างนั้นมีเลขอะไรอยู่บ้าง เมื่อผู้วิจัยก้มลงมองในอ่างก็พบว่า ภายในมีน้ำอยู่ประมาณ 2 ส่วน และบนผิวน้ำก็มีน้ำตาเทียนลอยอยู่ โดยจับตัวกันเป็นกลุ่มๆ มีลักษณะต่างๆ กัน เช่น หมวดเป็นวงกลม เกาะติดกันมีรูปร่างคล้ายเลขอารบิก และเกาะกันเป็นแผ่นธรรมดา ฯลฯ นายมันคงได้อธิบายให้ผู้วิจัยฟังว่าหยดเทียนเหล่านี้เกิดจากการทำพิธีของหลวงพ่อเจริญ (นามสมมติ) โดย

“ทุกคืนวันที่ 15 หรือคืนก่อนวันหวยออก หลวงพ่อก็จะทำพิธีหยดเทียนลงในน้ำมนต์ พร้อมทั้งสวดคาถาอัญเชิญเทวดาและสิ่งศักดิ์มาดลบันดาลให้เห็นเลขที่จะถูกรางวัลในงวดนั้นๆ

เมื่อถึงเวลาเช้าคนที่มาดูก็จะเห็นน้ำตาเทียนที่ลอยบนน้ำมันต์ เกาะตัวกันเป็นตัวเลขหลายๆ ตัว ใครจะเห็นเป็นตัวอะไรก็แล้วแต่คนนั้นจะดูเอาเอง"

ขณะที่ผู้วิจัยกำลังสังเกตเห็นน้ำตาเทียนในอ่างอยู่นั้น หลวงพ่อเจริญซึ่งเป็นพระสงฆ์ที่ทำพิธีหยดเทียนก็เดินออกมาจากประตูด้านข้างและทักทายนักเล่นหอยแล้วจึงนั่งลงที่พื้นหน้าโต๊ะหมู่บูชา นักเล่นหอยที่รออยู่ก่อนหน้านี้ต่างทยอยกันเข้าไปใกล้ๆ พร้อมทั้งขอให้หลวงพ่อบอกเลขเด็ดในงวดนั้นๆ ให้กับตน บางคนก็พาเด็กๆ มาให้หลวงพ่อผูกข้อมือให้เพื่อให้เด็กโชคดี แต่ส่วนใหญ่แล้วทุกคนที่มาที่วัดนี้ต่างก็ต้องการมาหาเลขเด็ดทั้งสิ้น ผู้วิจัยพบว่าขณะที่นักเล่นหอยแต่ละคนพูดขอเลขกับหลวงพ่อนั้น หลวงพ่อก็นำกระดาษชิ้นเล็กๆ มาเขียนเป็นตัวเลข 2 ตัวบ้าง 3 ตัวบ้าง เรียงเป็นแถวตามแนวตั้ง จากนั้นก็ส่งให้นักเล่นหอยแต่ละคนที่เข้าไปขอกับท่านโดยไม่ได้กล่าวว่าจะไร นักเล่นหอยที่ได้กระดาษจากหลวงพ่อไปต่างก็แสดงความพอใจอย่างเห็นได้ชัด บางคนก็พูดว่าหากถูกหอยคราวนี้จะมาทำบุญที่วัด และบางคนก็พยายามมองกระดาษของคนอื่นๆ ว่าเขียนเป็นเลขเดียวกับตนหรือไม่ และเมื่อได้ซักถามคนอื่นจนเป็นที่พอใจแล้วก็จะพากันทยอยออกจากห้องไป นายมันคงเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า หลวงพ่อก็จะให้เลขมาหลายๆ ตัว คนที่ได้ไปก็จะต้องเอาไปคัดเลือกเอาเอง บางคนก็จะเอาไปเทียบกับตัวเลขที่ตนเองเห็นในอ่างน้ำว่ามีเลขซ้ำกันหรือไม่ ถ้าเป็นเลขที่ซ้ำกันก็จะมั่นใจมากขึ้นว่าเลขตัวนั้นจะถูกวางวัล ซึ่งนายมันคงเองก็เคยได้เลขไปหลายครั้ง แต่ส่วนใหญ่จะไม่ถูกรางวัล นายมันคงได้กล่าวแก่ผู้วิจัยว่า ช่วงที่เขาได้เลขไปเป็นช่วงที่หลวงพ่อบอกให้หอยไม่ค่อยตรงนัก เพราะคนอื่นๆ ก็ไม่ถูกรางวัลด้วยเหมือนกัน อย่างไรก็ตามเขาก็มั่นใจว่าต่อไปหลวงพ่อก็จะกลับมาให้หอยแม่นอีก พร้อมทั้งยืนยันว่าไม่มีแหล่งให้หอยที่ใดที่จะให้เลขถูกรางวัลได้ทุกครั้งต้องมีบ้างที่เลขไม่เข้า ดังนั้นถ้าอยากจะได้เลขเด็ด อยากจะถูกรางวัลแล้วก็ต้องอดทน

เมื่อผู้วิจัยเห็นว่านักเล่นหอยได้ทยอยออกจากห้องไปพอสมควรแล้ว ผู้วิจัยจึงได้เข้าไปขอเลขกับหลวงพ่อบริเวณหน้าโต๊ะบูชา ซึ่งเป็นนักเล่นหอยที่เดินทางมาที่วัดนี้เป็นครั้งที่สาม หลวงพ่อก็ได้เขียนเลขมาให้ผู้วิจัยและนางระพีคนละหนึ่งแผ่น โดยไม่ได้กล่าวว่าจะไรทั้งสิ้น เมื่อผู้วิจัยได้ลาหลวงพ่อบอกมาจากห้องนั้นแล้ว ก็ได้นำกระดาษที่ได้ไปเปรียบเทียบกับของนางระพี

จึงพบว่า เลขที่ผู้วิจัยได้มามีทั้งหมด 7 ชุด เป็นเลข 2 ตัว 5 ชุด คือ 48 36 90 42 64 และเป็นเลข 3 ตัว 2 ชุด คือ 716 และ 300 โดยมีเลขซ้ำกับนางระพี 3 ชุดคือ 36 64 และ 716 นางระพีเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“ครั้งแรกที่มาเพราะมีคนเช่ารถให้ขับมาที่วัดนี้ ฆากลับเลยได้เลขไปด้วยหลายตัว แต่ส่วนใหญ่ก็ไม่เหมือนกับของคนอื่น ในเลขที่ได้ไปทั้งหมดก็มีเลขที่ถูกรางวัลด้วย แต่ครั้งนั้นไม่ได้ซื้อตาม เลยกลับมาที่วัดนี้กับเพื่อนอีกครั้ง แล้วก็ได้เลขมาอีก แต่ก็ไม่ค่อยมีเลขซ้ำกับเพื่อนๆ นักคราวนั้นไม่รู้ว่าเขาดูเลขในอ่างด้วย เลยไม่ถูกหวยอีก วันนี้เลยต้องมาอีกที่ ตั้งใจว่าต้องถูกหวยให้ได้” (นางระพี, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542)

จากการวิจัยพบว่านักเล่นหวยที่นิยมหาเลขเด็ดจากพระสงฆ์จะมีความนับถือ ศรัทธา และเชื่อมั่นว่าพระสงฆ์เป็นผู้ที่มีความสามารถในการหยั่งรู้อนาคตเพราะพระสงฆ์เป็นผู้มีศีลและสมาธิเหนือกว่าคนธรรมดาทั่วไป ดังนั้นในกรณีที่เลขที่ให้ไม่ถูกรางวัล นักเล่นหวยก็จะเชื่อว่าเป็นเพราะช่วงนั้นพระสงฆ์ไม่ค่อยมีสมาธิ หากพระสงฆ์มีสมาธิก็จะทำนายหวยได้อย่างแม่นยำ และความเชื่อที่มีต่อพระสงฆ์ก็มีได้หมดไปแต่อย่างใด ในทางกลับกันนักเล่นหวยยังมีความหวังว่าครั้งต่อไป พระสงฆ์ก็จะให้หวยแม่นยำแน่นอน ดังนั้นจึงพบว่าไม่ว่าเลขที่นักเล่นหวยได้ไปจะถูกรางวัลหรือไม่ นักเล่นหวยก็มักจะกลับมาหาเลขเด็ดกับพระสงฆ์อีก แต่อาจจะทิ้งช่วงสักระยะหนึ่ง หรืออาจจะเปลี่ยนไปหาเลขกับพระสงฆ์รูปอื่นๆ อย่างไรก็ตามความเชื่อมั่นในการหาเลขเด็ดจากพระสงฆ์ก็ยังคงมีอยู่นั่นเอง

นอกจากการสื่อสารระหว่างนักเล่นหวยกับพระสงฆ์แล้ว นักเล่นหวยยังมีการสื่อสารกับเกจิอาจารย์ให้หวยตามสำนักต่างๆ ด้วย จากการวิจัยพบว่าในการหาเลขเด็ดจากเกจิอาจารย์นั้น นักเล่นหวยจะมีความเชื่อมั่นในวิธีการเข้าทรงมากกว่าการนั่งทางในและการหยดเทียนในน้ำมัน เพราะนักเล่นหวยเชื่อว่าพระสงฆ์จะมีความเชี่ยวชาญในการนั่งทางในและการหยดเทียนในน้ำมันมากกว่าเกจิอาจารย์ ดังนั้นในความคิดของนักเล่นหวยการให้เลขด้วยสองวิธีดังกล่าวจากพระสงฆ์จึงมีความน่าเชื่อถือมากกว่าเกจิอาจารย์ด้วย ดังที่ นางสาวเจี๊ยง นัก

เล่นหอยคนหนึ่ง ได้กล่าวแก่ผู้วิจัยว่า “ฉันก็ถูกหอยจากพระหลายครั้งเหมือนกัน บางรูปก็นั่งทางโนให้เลข ส่วนใหญ่ก็แม่นนะ พวกอาจารย์ให้หอยฉันก็เคยได้มาเหมือนกัน แต่ได้จากการเข้าทรงมากกว่า เพราะพวกอาจารย์จะนั่งทางโนไม่แม่นเท่าพระสงฆ์” (น.ส.เจรีียง, สัมภาษณ์ 14 ตุลาคม 2542)

ในการเข้าทรงนี้ จัดเป็นรูปแบบการสื่อสารระหว่างบุคคล คือระหว่างเกจิอาจารย์ที่เข้าทรง กับนักเล่นหอยที่มาหาเลข โดยระหว่างการเข้าทรงนักเล่นหอยก็จะถามเกจิอาจารย์ถึงเลขที่จะออกรางวัล หรือมีเช่นนั้นก็จะขอให้บอกใบ้เลขที่จะออกแก่ตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเกจิอาจารย์ต่างๆ ก็มักจะบอกเลขตรงๆ แก่นักเล่นหอย เมื่อนักเล่นหอยได้เลขไปแล้วจะนำไปสลัปดาห์ตำแหน่งตัวเลขหรือไม่อย่างไรก็แล้วแต่วิธีการของแต่ละคน

4.2.3 การหาเลขโดยการสื่อสารเป็นกลุ่ม (Group Communication)

จากการวิจัยพบว่า นอกจากนักเล่นหอยจะมีการตีความสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเองซึ่งเป็นการสื่อสารภายใน และมีการสื่อสารกับคนอื่นตัวต่อตัวหรือการสื่อสารระหว่างบุคคลแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าในการหาเลขเด็ดของนักเล่นหอยนั้น มีนักเล่นหอยเป็นจำนวนมากที่นิยมหาเลขด้วยกันเป็นกลุ่ม และการสื่อสารเป็นกลุ่มก็เกิดขึ้นเกือบตลอดในกระบวนการหาเลข โดยเริ่มตั้งแต่การคิดเลือกเดินทางไปยังแหล่งเลขเด็ดจนกระทั่งการตัดสินใจแทงหอย ซึ่งกลุ่มคนที่นักเล่นหอยสื่อสารด้วยก็มักจะเป็นกลุ่มญาติพี่น้อง เพื่อน หรือนักเล่นหอยด้วยกัน โดยนักเล่นหอยมักจะได้ข้อมูลเบื้องต้น เช่น สถานที่ให้หอยแม่น เลขที่ตั้งในช่วงนั้นๆ ฯลฯ จากกลุ่มคนดังกล่าว ญาติพี่น้อง เพื่อน และนักเล่นหอยคนอื่นๆ จึงเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่มีผลต่อการเลือกเดินทางไปหาเลขเด็ดรวมทั้งการตัดสินใจเลือกซื้อหอยด้วย เหตุที่นักเล่นหอยเชื่อในแหล่งข้อมูลนี้เป็นเพราะญาติพี่น้อง เพื่อน และนักเล่นหอยด้วยกันมีความใกล้ชิดและมีโอกาสในการโน้มน้าวใจให้เชื่อในข้อมูลได้มาก โดยส่วนใหญ่การบอกเลขแก่กันจะมีการเน้นความน่าเชื่อถือของเลขนั้นๆ ด้วย เช่น ยกตัวอย่างผู้ที่เคยถูกหอย อ้างความแม่นยำของแหล่งให้หอย หรือบางครั้งตัวผู้ให้ข้อมูลเอง

เช่น ญาติ หรือ เพื่อน ก็เป็นผู้ที่เคยถูกห่วยเอง ดังนั้นนักเล่นห่วยจึงให้ความเชื่อถือในแหล่งข้อมูลนี้มาก ดังที่นักเล่นห่วยได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“ครั้งแรกผมตามเพื่อนที่เคยถูกห่วยจากที่นี่มา เพื่อนบอกว่าย่านาคให้เลขแม่น เลยตัดสินใจมาลองดู” (นายสุทธิชัย, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2542)

“คนแถวบ้านถูกห่วยจากฟุ่มพวงเยอะ ถูกกันที่เป็นหมื่นๆ บาท เลยชวนคนที่บ้านมาได้มาช่วยกันดู เผื่อจะโชคดีกับเขาบ้าง” (นายตรีทศ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542)

“เพิ่งมาคราวก่อนกับพี่สาว พี่สาวชวนมาเพราะคนที่รู้จักได้เลขไปหลายตัว ฉันเห็นว่ามาไม่ลำบาก เลยมาด้วยกัน พอมาเห็นคนเยอะๆ ก็ยิ่งมั่นใจว่าคงแม่นจริงๆ” (น.ส.พรทิพย์, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542)

ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของทั้งสามคนแสดงให้เห็นว่า การสื่อสารที่เกิดขึ้นระหว่างนักเล่นห่วยกับญาติพี่น้อง หรือกับกลุ่มเพื่อนเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นในช่วงของการตัดสินใจที่จะเดินทางไปยังแหล่งเลขเด็ดซึ่งอยู่ในขั้นตอนต้นๆ ของกระบวนการหาเลข ในขณะที่กลุ่มคนดังกล่าวได้สร้างความน่าเชื่อถือแก่แหล่งต่างๆ ส่งผลทำให้นักเล่นห่วยตัดสินใจเดินทางไปยังที่นั้นๆ ได้ง่ายและเต็มไปด้วยความหวังมากขึ้น จากนั้นนักเล่นห่วยก็มักจะเดินทางไปหาเลขด้วยกันเป็นกลุ่ม โดยชักชวนคนใกล้ชิด เพื่อน หรือคนในครอบครัวให้ไปด้วยกัน ดังตัวอย่างของนายตรีทศและนางสาวพรทิพย์ซึ่งได้กล่าวไปแล้ว

การหาเลขเป็นกลุ่มนี้ ผู้วิจัยพบว่าในกรณีที่นักเล่นห่วยมากับครอบครัวก็จะมี การช่วยกันหาเลข ทั้งตามต้นไม้ หรือตามสิ่งต่างๆ จะมีการถามกันเป็นระยะๆ ว่าใครเห็นหรือได้เลขอะไรแล้วบ้าง ดังที่วัดมหาบุศย์ เมื่อพ่อแม่พาลูกๆ มาช่วยมองเลขตามขอนไม้ เป็นต้น อย่างไรก็ตามมิใช่ว่าเมื่อนักเล่นห่วยเดินทางมาหาเลขเป็นกลุ่มแล้วจะต้องช่วยกันหาเลขเสมอไป เพราะผู้วิจัยพบว่าบางครั้งนักเล่นห่วยจะรวมกันเป็นกลุ่มในการเดินทางเพียงอย่างเดียว แต่เมื่อ

ถึงเวลาที่ต้องหาเลขแล้วต่างคนก็ต่างแยกย้ายกันไปหาเลขตามจุดต่างๆ และแต่ละคนก็จะลงมือหาเลขด้วยตัวเองโดยไม่มีการช่วยกันหาแต่อย่างใด ดังการหาเลขที่ศาลพุ่มพวง วัดทับกระดาน ที่ผู้วิจัยพบว่านักเล่นหวยบางกลุ่มที่เข้าไปในศาลาด้วยกัน แต่กลับแยกกันเขย่าตัวและไม่มีการซักถามหรือพูดจาแลกเปลี่ยนตัวเลขแก่กันทั้งสิ้น โดยบางคนเมื่อได้เลขแล้วก็จะคอยคนอื่นอย่างเงียบๆ ไม่มีการบอกเลขที่ได้แก่ใคร ซึ่งเป็นที่สังเกตว่าหากนักเล่นหวยได้เลขจากการอธิษฐานขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์แล้ว แม้การหาเลขจะมาด้วยกันเป็นกลุ่มแต่แต่ละคนก็มักจะไม่บอกเลขของตนแก่ใคร กรณีนี้อาจมีสาเหตุจากความเชื่อที่ว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต้องการให้เลขแก่คนที่ขอเท่านั้น หากคนนั้นบอกต่อแก่คนอื่นก็จะทำให้เลขเคลื่อนไปไม่ถูกรางวัล แต่หากนักเล่นหวยได้เลขมาจากวิธีอื่นก็จะมีบ้างที่แบ่งปันหรือแลกเปลี่ยนกัน ดังคำบอกเล่าต่อไปนี้

“... ก่อนซื้อก็เอาเลขที่ได้ไปเทียบกับคนอื่นก่อน ก็ดูด้วยว่าเลขของเขาเอามาจากไหน ดั่งหรือเปล่า ถ้าดังบางที่เราก็ต้องตามๆ เขาไปด้วย บางทีก็ได้เลขเพิ่มมาหลายตัว แต่ถ้าเลขมันซ้ำกันก็มักจะซื้อเลยไม่ต้องลังเล” (นายมันคง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542)

การสื่อสารเป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นในกระบวนการหาเลขเด็ดไม่ได้มีขึ้นเฉพาะช่วงการตัดสินใจเดินทางไปหาเลขและในขณะหาเลขเท่านั้น แต่ในกรณีที่นักเล่นหวยไม่ได้เดินทางไปที่ไหน ไม่ได้ฝันหรือไม่ได้เลขเด็ดจากแหล่งไหนเลย นักเล่นหวยก็อาจจะสอบถามจากกลุ่มคนรอบๆ ตัวด้วย การสื่อสารเป็นกลุ่มจึงเกิดขึ้นในช่วงการตัดสินใจซื้อหวยเช่นกัน เช่นกรณีของนางสาวเดือนเพ็ญที่เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“บางทีถ้าวันหวยออกแล้วยังไม่มีเลข ก็จะถามคนอื่นๆ เอาหรือไมก็แทงตามคนอื่นไป คนไหนถูกบ่อยก็จะพยายามถามเขาว่าเขาจะซื้อเลขอะไร ส่วนมากก็จะบอกกันอยู่แล้ว แต่ถ้างวดไหนไม่มีเลขที่น่าเชื่อเลยบางทีก็ถามคนเขียนหวยเอาว่าส่วนใหญ่เขาซื้อกันเลขอะไรบ้าง” (น.ส.เดือนเพ็ญ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542)

หากนักเล่นหอยได้รับการยืนยันความแม่นยำของแหล่งให้หอยจากคนที่ถูกหอยหรือเห็นคนอื่นถูกหอยจากที่นั่นๆ แล้ว พวกเขา ก็จะมี ความเชื่อมั่นในแหล่งให้หอย มีความพยายาม ในการเสาะหาเลขเด็ดและตัดสินใจที่จะเดินทางไปตามคำบอกแม้ว่าจะเป็นระยะทางที่ไกล หรือในกรณีเลขตัวนั้นเป็นเลขที่ได้มาจากคนที่เคยถูกหอยบ่อยๆ ก็จะทำให้ นักเล่นหอยที่ได้เลข มาให้ความเชื่อถือกับเลขตัวนั้นมากกว่าเลขจากแหล่งอื่นๆ คือ เลขจากคนที่เคยถูกหอยบ่อย เท่าไรเลขตัวนั้นก็จะมี ความน่าเชื่อถือในสายตาของนักเล่นหอยมากขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การจะเชื่อถือเลขที่ได้จากญาติพี่น้อง เพื่อน หรือนักเล่นหอยคนอื่นหรือไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัย ข้างต้นเพียงเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับลักษณะของญาติ เพื่อน หรือนักเล่นหอยที่บอกเลขด้วยว่ามี ความแตกต่างจากตนเองหรือไม่ เช่น หากนักเล่นหอยรายอื่นมีความเชื่อถือในเกจอาจารย์ แต่ ตนเองไม่มีความเชื่อถือในเกจอาจารย์แล้ว บางครั้งแม้คนอื่น ๆ จะยืนยันความน่าเชื่อถือของเลข ที่ได้มาหรือยืนยันว่าเขาเคยถูกหอยมาแล้วหลายครั้ง แต่นักเล่นหอยที่ได้เลขตัวนั้นอาจจะไม่เชื่อ ก็ได้ ซึ่งนักเล่นหอยที่ไม่เชื่อก็อาจจะคิดว่าเป็นเรื่องบังเอิญที่ถูกหอย อันเนื่องมาจากตัวเขาไม่ เชื่อในเกจอาจารย์นั่นเอง

ผู้วิจัยพบว่า การสื่อสารในกลุ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงแรกของการแสวงหาเลขเด็ด โดยเริ่ม จากการชักชวนกันไปยังแหล่งให้หอยต่างๆ ซึ่งอาจเป็นเพียงการสื่อสารภายในกลุ่มเพื่อน หรือ กลุ่มญาติพี่น้อง ต่อมาเมื่อนักเล่นหอยเดินทางไปถึงแหล่งให้หอยแล้ว ก็มักจะมีการสื่อสารหรือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเล่นหอยนอกกลุ่ม ทำให้การสื่อสารภายในกลุ่มเล็กๆ ของ พวกเขาที่อาจจำกัดเพียงญาติพี่น้องไม่กี่คนในช่วงแรกขยายกว้างขึ้นกลายเป็นการสื่อสารของ นักเล่นหอยกลุ่มใหญ่ ดังเช่นกรณีของกลุ่มนักเล่นหอยในวัดมหาบุศย์ ที่มาจากจังหวัดต่างกัน และไม่ได้รู้จักกันมาก่อน แต่ได้แบ่งปันเลขที่ได้ให้แก่กันนอกกลุ่ม ดังที่นายสุทธิชัยได้ เล่าว่า "...บางทีก็ถามคนแถวๆ นี้ที่ถูกรื้อด้วยกันเอา เพราะมาบ่อยเลยคูนๆ หน้ากัน ก็เล่น (หอย) ด้วยกันก็ช่วยๆ กันไป จะได้รวยๆ ด้วยกัน" (นายสุทธิชัย, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2542) หรือการสื่อสารแสดงความคิดเห็นและช่วยกันตีความคำพูดหรือคำสนทนาของหลวงพี่ จรัลร่วมกัน ที่วัดเฉลิมอาสน์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็พบว่าในทางกลับกันบางกรณีแม้ นัก เล่นหอยจะเริ่มด้วยการสื่อสารเป็นกลุ่ม แต่เมื่อถึงเวลาที่จะตัดสินใจซื้อหอยแล้วนักเล่นหอยก็

อาจจะมีการตีความด้วยตัวเองก่อนก็ได้ กล่าวคือลดระดับจากการสื่อสารเป็นกลุ่ม (Group Communication) ลงมาเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) นั่นเอง ดังจะเห็นได้จากคำบอกเล่าของนางสาวปิ่นดังนี้

"ฉันฝันว่าในหลวงอุ้มเด็กมาคนหนึ่ง ใครๆ บอกว่าให้ไปซื้อหอย เพราะฝันเห็นในหลวงจะโชคดี ฉันก็ไปซื้อ 94 เพราะคิดว่า ในหลวงเป็นรัชกาลที่ 9 ก็ต้องซื้อเลข 9 ส่วนเด็กๆ ก็คือเลข 4..." (น.ส.ปิ่น, สัมภาษณ์ 21 สิงหาคม 2542)

4.2.4 การหาเลขจากการสื่อสารมวลชน (Mass Communication)

การหาเลขจากการสื่อสารมวลชนนี้ นักเล่นหวยมีสื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์เป็นแหล่งเลขเด็ด โดยนักเล่นหวยจะมีวิธีการใช้เอกสารที่แตกต่างกันไปตามชนิดและข้อบ่งชี้ของเอกสารที่ต่างกัน เอกสารสำคัญชนิดแรกที่นักเล่นหวยนิยมใช้ ได้แก่ ใบตรวจล็อตเตอรี่หรือเวียงเบอร์ ดังภาพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รางวัล 3 หลัก 4 หลัก 5 หลัก 6 หลัก 7 หลัก 8 หลัก 9 หลัก 10 หลัก 394 432 067 859				รางวัล 4 หลัก 5 หลัก 6 หลัก 7 หลัก 8 หลัก 9 หลัก 10 หลัก 004427 235580 479790 755430 007275 242526 628577 761747 026479 259213 553953 800103 028844 259600 628555 829875 056808 264895 628572 853760 071765 324062 630569 864511 113280 345018 600694 877807 122352 347232 681079 906732 138926 355264 691881 980593 137423 355347 705223 991598 164810 390646 737346 992220			
รางวัล 2 หลัก 3 หลัก 4 หลัก 5 หลัก 6 หลัก 7 หลัก 8 หลัก 9 หลัก 10 หลัก 407295 806198 463759 949721 643063				รางวัล 2 หลัก 3 หลัก 4 หลัก 5 หลัก 6 หลัก 7 หลัก 8 หลัก 9 หลัก 10 หลัก 217109 471810 604299 941961 168125 431463 322612 500247 644641 997641 203537 432649 410763 506597 232260 470912			
รางวัล 1 หลัก 2 หลัก 3 หลัก 4 หลัก 5 หลัก 6 หลัก 7 หลัก 8 หลัก 9 หลัก 10 หลัก 002248 116730 209877 307168 421395 566304 003512 130020 215573 307433 435282 568536 011001 137384 219874 313205 457338 575537 042474 138331 229492 315338 462177 665139 048868 138649 237487 318215 479408 667254 051349 146452 252325 318541 488639 669001 034087 149272 258030 320439 496349 712539 090289 154101 260827 321037 515597 713463 098016 168866 268545 338654 518982 729353 098961 175148 282537 343146 520659 731683 102681 182145 288430 376961 528865 758322 108518 190239 294746 384651 531591 765591 112175 204821 299783 412716 553049 774013							
รางวัล 1 หลัก 2 หลัก 3 หลัก 4 หลัก 5 หลัก 6 หลัก 7 หลัก 8 หลัก 9 หลัก 10 หลัก 002248 116730 209877 307168 421395 566304 003512 130020 215573 307433 435282 568536 011001 137384 219874 313205 457338 575537 042474 138331 229492 315338 462177 665139 048868 138649 237487 318215 479408 667254 051349 146452 252325 318541 488639 669001 034087 149272 258030 320439 496349 712539 090289 154101 260827 321037 515597 713463 098016 168866 268545 338654 518982 729353 098961 175148 282537 343146 520659 731683 102681 182145 288430 376961 528865 758322 108518 190239 294746 384651 531591 765591 112175 204821 299783 412716 553049 774013							

ภาพที่ 25 เรียงเบอร์ หรือ ใบตรวจลอตเตอรี่ เอกสารที่นักเล่นหวยใช้ในการคำนวณเลขเด็ด

สถาบันวิทยบริการ

ใบตรวจลอตเตอรี่หรือเรียงเบอร์แต่ละแผ่นจะมีสถิติลอตเตอรี่รางวัลที่หนึ่งย้อนหลังไป 2-3 ปี พร้อมระบุ วัน เดือน ปี ที่ออกรางวัล ซึ่งนักเล่นหวยจะนำรางวัลที่หนึ่งของแต่ละงวดมาคิดตามสูตรของแต่ละคนเพื่อคำนวณออกมาเป็นเลขทำรางวัลต่างๆ แล้วนำไปแทงหวย นอกจากใบตรวจจะมีสถิติรางวัลที่หนึ่งแล้ว ใบตรวจของบางสำนักพิมพ์ยังมีตัวอย่างวิธีการคิด ตัวอย่างสูตรคำนวณต่างๆ หรือมีการให้หวยเป็นตัวเลขตรงๆ เช่น เลขท้าย 3 ตัวบนด้วย นอกจากข้อมูลข้างต้น

ซึ่งนักเล่นหวยสามารถนำไปใช้ได้ทันทีหรือต้องเอาไปคิดเองแล้ว ในใบตรวจยังมีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งให้หวยอื่นๆ ด้วย เช่น อาจารย์สำนักต่างๆ ของเลขลากยี่ห้า หนังสือรวมสูตรคำนวณนิตยสารเกี่ยวกับหวย สถานที่ไปหวย รวมทั้งโรงเรียนสอนการคิดหวย ฯลฯ เนื้อหาในส่วนนี้จะเป็นการโฆษณาความน่าเชื่อถือ บรรยายสรรพคุณความเก่งหรือความแม่นยำในการให้หวย สถิติการให้หวยถูกรางวัล พร้อมรายละเอียดหรือสถานที่ในการติดต่อ สถานที่จำหน่าย ราคา ฯลฯ ที่นักเล่นหวยจะสามารถติดต่อหรือหาซื้อได้ทันที สาเหตุที่นักเล่นหวยจำนวนมากใช้ใบตรวจล็อตเตอรี่เป็นแหล่งข้อมูลในการเล่นหวยนั้น นายเส นักเล่นหวยที่ใช้ใบตรวจล็อตเตอรี่เป็นประจำได้ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะใบตรวจล็อตเตอรี่มีราคาถูก คือราคาแผ่นละ 2 บาท และหาซื้อได้ง่ายตามแผงขายล็อตเตอรี่ที่มีอยู่ทั่วไป หรือจะซื้อกับผู้ที่นำมาเดินขายตามแหล่งชุมชน เช่น ตลาดสด หรือตามสี่แยกต่างๆ ก็ได้ และเนื้อหาในใบตรวจก็มีหลากหลายสนองความต้องการของนักเล่นหวยได้หลายอย่าง เช่น นักเล่นหวยสามารถนำสถิติรางวัลไปคิดตามวิธีของตนเอง หรือคิดตามสูตรที่มีในใบตรวจ หรืออ่านโฆษณาต่างๆ เพื่อเป็นทางเลือกในการตัดสินใจเลือกซื้อของเลข นิตยสาร ฯลฯ เพื่อจะได้แทงหวยต่อไป นอกจากนี้ใบตรวจล็อตเตอรี่ยังมีจำหน่ายหลังจากการประกาศผลรางวัลสลากกินแบ่งประมาณ 1 – 2 ชั่วโมงเท่านั้นซึ่งถือว่ารวดเร็วทันใจมาก (นายเส, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2542)

นอกจากใบตรวจล็อตเตอรี่แล้ว แหล่งข้อมูลที่นักเล่นหวยใช้อีกชนิดหนึ่งก็คือ ปฏิทินจีน เหตุที่เรียกปฏิทินจีนเป็นเพราะ ตัวอักษรบางส่วนของปฏิทินจะเป็นภาษาจีนโดยเป็นคำแปลจากภาษาไทย นอกจากนี้รูปแบบของปฏิทินก็แตกต่างไปจากปฏิทินทั่วไปคือ ปฏิทินจีนจะมีขนาดกว้างประมาณ 6 นิ้ว ยาวประมาณ 8 นิ้ว โดยมีจำนวนแผ่นประมาณ 365 – 370 แผ่น คือในหนึ่งแผ่นจะเป็นแผ่นประจำวันหนึ่งวันเท่านั้น ในปฏิทินแต่ละแผ่นจะบอก วัน วันที่ เดือน ปี ช้างขึ้น ช้างแรม การนับปีแบบไทย เช่น ปีเถาะ ปีกุน ฯลฯ รวมทั้งคำทำนายลักษณะของเด็กที่เกิดวันนั้นๆ อย่างไรก็ตามเนื้อหาส่วนที่เป็นประโยชน์ต่อการแทงหวยจะอยู่ในปฏิทินแผ่นประจำวันที 16, 30 หรือ 31 ของแต่ละเดือน โดยจะเป็นภาพตัวเลขหลายๆ ตัวซ้อนทับหรือไขว้กันไปมา และจะมีการสรุปรวมภาพตัวเลขของทุกงวดในปีนั้นๆ ไว้ในหน้าสุดท้าย ดังภาพตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 27 ปฏิทินจีนแผ่นสุดท้ายรวมเลขที่ไขว้กันของปฏิทินทุกแผ่นไว้

นักเล่นหวยแต่ละคนจะมองตัวเลขต่างๆ เหล่านี้ออกเป็นเลขต่างๆ กันไปตามความคิดของแต่ละคน ผู้วิจัยพบว่า มีนักเล่นหวยจำนวนไม่มากนักที่ใช้ปฏิทินจีนในการแทงหวย เนื่องจากปฏิทินจีนไม่ได้มีขายแพร่หลายตามท้องตลาดดังเช่นเอกสารหรือนิตยสารที่เกี่ยวกับหวยอื่นๆ แต่มักจะพิมพ์ขึ้นเพื่อแจกให้ลูกค้า หรือผู้มีอุปการะคุณของบริษัทบางบริษัท ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นบริษัทที่มีเจ้าของเป็นคนจีนหรือมีเชื้อสายจีน หรือหากมีการพิมพ์จำหน่ายก็จะจำหน่ายกันเฉพาะในวงแคบมากกว่า เช่น แหล่งชุมชนชาวจีน อาทิ ลำเพ็ง เยาวราช เป็นต้น จึงพบว่าตัวอักษรไทยบางตัวในปฏิทินจะมีค่าแปลเป็นภาษาจีนกำกับอยู่ด้วย อย่างไรก็ตามปฏิทินจีนก็จัดเป็นแหล่งข้อมูลในการแทงหวยอย่างหนึ่ง แม้ว่าจะไม่เป็นที่นิยมแพร่หลายในหมู่นักเล่นหวยเท่าแหล่งข้อมูลชนิดอื่นๆ ก็ตาม

แหล่งข้อมูลที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งที่นักเล่นหวยใช้ คือ ของเลข ซึ่งมีลักษณะดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 28 ของเลข บรรจุเลขที่คาดว่าจะออกรางวัลไว้ใน

ของเลขจะมีขนาดกว้างประมาณ 5 นิ้ว ยาว 7 นิ้ว ซองด้านนอกจะบอกชื่อทางการค้า เช่น "ยอดมหาลอย" "หนุ่มแปดริ้ว" "เรียงเบอร์ม่วง" หรือชื่อผู้จัดจำหน่าย เช่น "วัฒนสาสน์" "เจ๊กิม" "นางฮวย" "เครือธานินทร์สาสน์" นอกจากนี้ก็จะบอกราคาของซอง โดยของเลขจะมีราคาประมาณ 40 บาท จนถึง 1,000 บาท สำหรับของเลขราคา 1,000 บาท เจ้าของซองจะรับประกันคืนเงินให้หากเลขที่ซื้อไปไม่ถูกรางวัล โดยผู้ซื้อสามารถนำซองมาแลกเงินคืนกับร้านที่ซื้อซองไป นอกจากชื่อและราคาแล้ว ภายนอกซองจะระบุว่าจะภายในเป็นเลขรางวัลอะไร ประจำงวดใด เช่น "ซองให้เลข 3 ชุด บนล่าง" "จับคู่ชุด 2 ตัวตรงๆ" 1 กุมภาพันธ์ 2542 เป็นต้น เหตุผลที่นักเล่นหวยจำนวนมากไม่นิยมซื้อของเลขเป็นประจำเป็นเพราะ ของเลขแต่ละซองจะบอกเลขตรงๆ ง่ายต่อการได้เลขมาซึ่งผู้ซื้อไม่ต้องตีความแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังระบุชัดเจนว่าให้ผู้ซื้อซื้อเลขใด แบบใด ซึ่ง

แตกต่างจากนิตยสารหอย หรือหนังสือสูตรคำนวณที่ต้องอาศัยการคิดอีกทอดหนึ่ง เหตุผลอีกอย่างหนึ่งคือ ของเลขนั้นหาซื้อได้ตามแผงขายหนังสือหรือแผงขายล็อตเตอรี่ และแม้จะมีจำหน่ายไม่แพร่หลายคือไม่ได้มีขายตามแผงขายล็อตเตอรี่ทุกแผงเช่นใบตรวจล็อตเตอรี่แต่ก็จัดว่าหาซื้อได้ไม่ยากนัก

จากการสอบถามผู้ขายของเลขบริเวณสี่แยกคอกวัว ทราบว่า ส่วนใหญ่แล้วของที่ขายได้ประจำคือของที่มีราคาประมาณ 40 – 200 บาท ส่วนของเลขราคา 1,000 บาท นั้น แม้จะมีการรับประกันของแต่ก็ขายได้ไม่มากเท่าของที่มีราคาถูกกว่า นอกจากนี้ก็ไม่ค่อยมีผู้นำของมาคืนด้วยเหตุที่ของเลขราคาไม่เกิน 200 บาท ขายได้มากกว่าของเลขที่มีราคาสูงกว่าเป็นเพราะผู้ซื้อไม่ยอมเสี่ยงกับของราคาแพงนั่นเอง เพราะถึงแม้จะมีการรับประกันคืนของแต่ผู้ซื้อก็เห็นว่าไม่คุ้ม ขาดทุนอยู่ดี เพราะแม้จะได้เงินค่าของคืนแต่เงินที่แพงหายไปก็ไม่ได้คืน จึงเลือกที่จะซื้อของราคาถูกมากกว่า นอกจากนี้ยังมีผู้ซื้อหลายรายที่ซื้อของเลขหลายๆ ยี่ห้อในครั้งเดียวกัน โดยนำเลขจากของแต่ละของมาเปรียบเทียบกัน เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงด้วย จากที่กล่าวมา จะเห็นว่าแม้มีนักเล่นหอยจำนวนมากที่ซื้อของเลข แต่ส่วนใหญ่ก็มักจะเลือกซื้อของที่มีราคาไม่สูงนัก โดยบางครั้งก็จะซื้อของหลายของมาเปรียบเทียบกัน ซึ่งแสดงว่านักเล่นหอยก็ไม่ได้มั่นใจว่าของเลขจะให้หอยถูกได้ 100% เต็ม

ผู้วิจัยพบว่านักเล่นหอยที่ซื้อของเลขเป็นประจำมักจะใช้นิตยสารคู่มือการเสี่ยงโชคเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจเลือกเลขเด็ดด้วย ซึ่งนิตยสารเหล่านี้มีชื่อต่างๆ กันออกไป ส่วนใหญ่จะให้ชื่อที่บอกถึงโชคลาภ การเสี่ยงโชค ความแม่นยำ และตัวเลข เช่น พิมพีโชค โชคชัย มหาลาภ ผังเลข เก่งจริง หอยล๊อค เป็นต้น หรือมีเช่นนั้นก็จะบอกชื่ออาจารย์นักคำนวณ เช่น พิมพีใจให้โชค จุกบางจาก เจ้าสัว ฯลฯ นิตยสารเหล่านี้จะมีวางจำหน่ายทั่วไปตามร้านหนังสือแผงลอยและแผงขายล็อตเตอรี่บางแผง โดยมีราคาประมาณ 20 - 50 บาท แต่ละฉบับมีจำนวนหน้า 10 - 15 หน้า ขนาดของเล่มไม่ต่างกันมากนัก คือจะกว้างประมาณ 8 นิ้ว ยาวประมาณ 12 นิ้ว สังเกตได้ว่า

นิตยสารเหล่านี้จะมีสีปกที่จุดขาด เด่นสะดุดตา มีการระบุว่าเป็นฉบับประจำงวดวันที่เท่าไร และจะมีการอ้างความแม่นยำในการให้เลขของตนด้วย ดังภาพตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 29 นิตยสารคู่มือการเสี่ยงโชคที่มีการให้เลขเด็ด

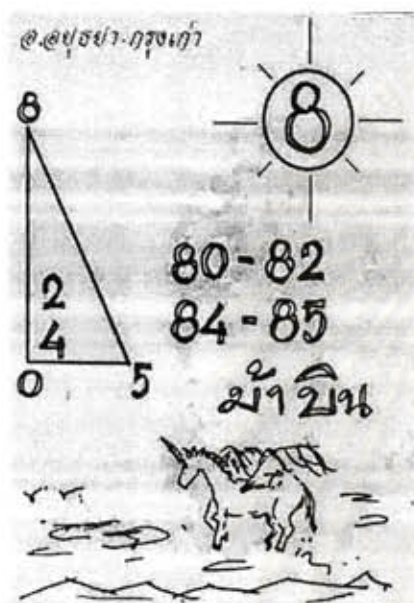

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

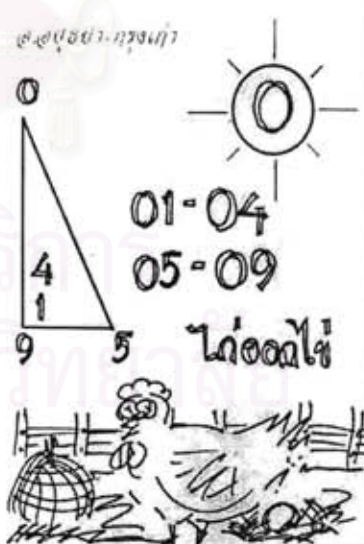

อย่างไรก็ตามพบว่านิตยสารเกือบทุกฉบับจะมีเนื้อหาที่บรรจุภายในเหมือนกัน คือมีการให้เลขเด็ดจากอาจารย์หลายๆ คน ซึ่งรูปแบบหรือวิธีการให้ก็จะแตกต่างกันออกไปในแต่ละคอลัมน์ เช่น บางคอลัมน์จะให้เลขโดยตรงและมีการกำหนดเลขวิ่ง ปักหลัก (ให้เลขแทงหน่วยหลัก หน่วย สิบ ร้อย) เลขบน (บางครั้งใช้คำว่า "ฤกษ์บน") ล่าง (ฤกษ์ล่าง) รวมทั้งเลขดับ (เลขที่จะไม่ออกในงวดนั้นๆ) บางคอลัมน์จะไม่บอกเลขตรงๆ แต่จะบอกสูตรหรือวิธีการคิดพร้อมตัวอย่าง แต่เนื้อหาของบางคอลัมน์ก็ต้องอาศัยการตีความเอาเอง เช่น ภาพตัวเลขไขว้หรือซ้อนทับกัน ภาพวาดปริศนา บทกลอน เป็นต้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 30 การบ้หวยโดยใช้บทกลอนหรือภาพปริศนาในนิตยสาร

เลขน้อย 359 小砂彌	เขียนภง 仙公
	317 041 71
อ.สาธิตา(อ.ท.) 沙里膠	
943 406 2 520	
สาริกามาจำเพาะ 769 มนเกาะกิ่งแก้ว 924	
เก้งงามแก้ว 67 สีน่านหัวสอง	

ภาพที่ 31 การให้หวยเป็นเลขตรงๆ ในนิตยสาร

ชี้แนะ:
 ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๒
 ขอเชิญ "ชี้แนะ" ถึงเลขที่เป็นเลขมงคล...
 ขอให้ท่านได้ติดตามกันไว้ให้กระชั้นชิดกับเลขมงคล...
 หากเห็นหรือรู้ถึงกับใจก่อน...
 เตรียม...
 ๑๖ พ.ค. ๕๒...
 โดยมีเลขมงคลดังต่อไปนี้.....

หลักรวม 4-6-8-7
หลักสิบ 0-5-4
หลักหน่วย 4-0-2

เล่นลูก 4-7
เล่นรวม 2-0

“เงินมีหลายทาง”

“ดวงเศรษฐี”
 (ชุด บุษยาม-ฮารารี่เปรี๊ว ร่วมศกการณ๑๖๕๓)

6
 2 4 0
 7

4 (เด็งหนึ่ง) ๑๖ 16 พฤษภาคม ๒๕๔๒ **0** (เด็งสอง)

3 ตัวเด็งโถง **640**

คำเตือน หากท่านขาดเลขใดตัวหนึ่งไปนี้ ก็ไม่มีสิทธิ์ถูก "รวย"
7 - 4 - 2

พิกัดถูกชั้นบน
ตัวอ่อน

พิกัดดับถูกล่าง
เลขปีกหลัก

นำดี **0-2-4-7-9** หรือ
0-2-4-9

นำจะไม่มา **2** - **9** ทั้งคู่...

ดับ **2** ชัวร์

พิกัดดับคู่เงิน
 ถูกล่าง 55 ชุด

00	01	02	03	04
06	07	08	09	10
20	24	28	30	33
34	35	37	38	39
40	41	42	43	44
45	46	47	48	49
53	57	58	59	60
64	67	70	72	73
74	75	76	77	78
79	80	82	83	84
85	87	90	93	95

ถ้าท่านได้เลขจากไหนมา ถ้าตรงกับชุดดับต่อไปนี้เล็กน้อย ๆ หน่อย
 ข้อมูลจากเลขแข่งขันทั่วประเทศ

นอกจากเนื้อหาเกี่ยวกับการให้เลขแล้ว ภายในนิตยสารเหล่านี้ยังมีการโฆษณานิตยสารฉบับอื่นๆ หรือแนะนำอาจารย์ไ้ห่วยอื่นๆ โดยบอกความสามารถในการไ้ห่วยและอ้างสถิติที่เคยไ้ห่วยถูกของอาจารย์แต่ละสำนักพร้อมที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ บางฉบับจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการตรวจดวงชะตาราศีหรือโหราศาสตร์ควบคู่ไปกับการให้เลข เพราะนักเรียนห่วยส่วนใหญ่เชื่อว่าการจะถูกรางวัลหรือไม่มันขึ้นอยู่กับดวงของคนนั้นๆ ด้วย เนื้อหาภายในนิตยสารนอกเหนือไปจากการให้เลขมีตัวอย่างดังภาพต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบเบาะ
ถูกอีกแล้ว นิตยสารแบเบาะ
ได้ถูกจัดอันดับมาหลายครั้งแล้ว สมมติกรับกรักรถกลับ
PH 12 11/11/11 2542

แบบฉบับใหม่ **49** ถูกบน

ขอสงวนลิขสิทธิ์ของนิตยสารแบเบาะ นิตยสารแบเบาะ
มีจำหน่ายตามร้านหนังสือทั่วประเทศ โทร. 02-254-1111

ยอดเยี่ยม
เป็นเก๋ๆ ยอดเยี่ยม คือ นิตยสารยอดเยี่ยม วงศ์ที่ผ่าน
มาถูกจัดอันดับมาหลายครั้งแล้ว สมมติกรับกรักรถกลับ
สมมติกรับกรักรถกลับ

จาก 16 เมษายน 2542
ยอดเยี่ยมให้แล้ว **35** ถูก **35** ถูกอีก

PH 12 11/11/11 2542

นิตยสาร ยอดเยี่ยม นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร
นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร
นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร

ช่องนิวยอดคง
จดจำหน้าทั่วประเทศ
...ช่องนิวยอดคงให้รางวัลนำตัวเป็นของโปรดคนทั้งคืน...

หน้าปกสวยใหม่

ยอดเยี่ยม นิตยสารรวมของ
นิวยอดคง
ช่องนิวยอดคง...ชมเป็นใจจริง
รวมอยู่ในหนังสือ
ซื้อมีที่ดู...ชมเป็นใจจริง
นิตยสารรวมของนิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร

สินค้าไร้อुक IMF สมนาคุณแฟน ๆ
ช่องนิวยอดคงให้รางวัลนำตัวเป็นของโปรดคนทั้งคืน

สะดวก - ประหยัด - แม่นยำ
นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร
นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร นิตยสาร

ภาพที่ 32 การโฆษณาหรืออ้างความแม่นยำในการให้เลขเด็ดของนิตยสาร

เนื่องจากนิตยสารเหล่านี้มีราคาไม่แพงและไม่ต้องอาศัยการตีความที่ซับซ้อนมากนัก จึงพบว่ามีย่านเล่นหวยเป็นจำนวนมากใช้นิตยสารเหล่านี้เป็นคู่มือในการเล่นหวย โดยการตัดสินใจว่าจะซื้อนิตยสารฉบับใดหรืออ่านคอลัมน์ของใครก็จะขึ้นอยู่กับความเชื่อถือที่มีต่อนิตยสารฉบับนั้นๆ หรือเจ้าของคอลัมน์นั้นๆ ซึ่งนักเล่นหวยจะติดตามผลงานหรือคอลัมน์ของอาจารย์ที่ให้เลขแม่นยำเป็นส่วนใหญ่ และมีไม่น้อยที่ซื้อเอกสารประเภทอื่นๆ ที่มาจากอาจารย์คนเดียวกันด้วย เช่น ซื้อทั้งนิตยสารและของเลข เป็นต้น จากการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่แล้วนักเล่นหวยจะเริ่มซื้อนิตยสารฉบับใดฉบับหนึ่งเป็นประจำก่อน แล้วสังเกตแต่ละคอลัมน์ว่าอาจารย์คนใดที่ให้เลขแม่นยำ หรือที่นักเล่นหวยเรียกว่า "เลขกำลังเข้า" และจะซื้อตามอาจารย์คนนั้นๆ แต่หากพบว่านิตยสารที่ซื้อไม่มีคอลัมน์ที่ให้เลขถูกรางวัล นักเล่นหวยก็จะเปลี่ยนไปซื้อเล่มอื่นๆ ต่อไป อย่างไรก็ตามในนิตยสารแต่ละฉบับก็จะมีคอลัมน์ที่หลากหลายและมีจำนวนมากซึ่งจะประกอบไปด้วยการให้เลขจากอาจารย์หลายคน

จึงพบว่าในนิตยสารฉบับเดียวมีเลขที่ให้ทั้งหมดจำนวนมากมายและอาจจะไม่ซ้ำกัน เช่น การให้เลขวงหลักหน่วย (ปีกหลัก) ในนิตยสารหนึ่งฉบับอาจมีตั้งแต่เลข 0 ถึงเลข 9 เลขก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าอาจารย์คนใดจะให้เลขอะไรนั่นเอง ดังนั้นก่อนการซื้อหวยแต่ละงวด นักเล่นหวยก็สามารถซื้อนิตยสารเพียงฉบับเดียวหรือเพียงไม่กี่ฉบับก็จะพบคอลัมน์ที่ให้เลขถูกรางวัลได้ไม่ยาก

นอกจากเอกสารข้างต้นที่เป็นเอกสารที่มีช่วงอายุการใช้งานที่สั้นแล้ว นักเล่นหวยยังมีเอกสารอีกประเภทหนึ่งที่มีอายุการใช้งานที่ยาวนานหรือสามารถเก็บไว้ใช้เป็นแหล่งข้อมูลได้ตลอด เอกสารประเภทนี้ได้แก่ หนังสือรวมสูตรคำนวณเลขเด็ด เลขชุดและเลขปีกหลักและสูตรคำนวณเลขเด็ดตามราศี นักเล่นหวยจะใช้เนื้อหาที่มีในหนังสือเหล่านี้เป็นแนวทางในการซื้อหวยดังตัวอย่างการคำนวณตามสูตรต่อไปนี้

สูตร 2 ตัวมา 1 ตัว คือสูตรที่ใช้หาเลขรางวัลที่หนึ่ง เมื่อคำนวณตามสูตรนี้แล้วผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นเลข 2 ตัว และหนึ่งในสองตัวก็คือเลขใดเลขหนึ่งของเลขท้ายรางวัลที่ 1 นั่นเอง สูตร 2 ตัวมา 1 ตัว มีวิธีคิดดังนี้

ให้นำเลขรางวัลที่ 1 งวดล่าสุดมาเทียบ โดยนำหลักพันของรางวัลที่ 1 มาเทียบกับตารางต่อไปนี้

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	5	6	7	8	9	0	1	2	3
3	4	5	6	9	8	9	0	1	2

เช่น รางวัลที่ 1 คือ 591344 หลักพันคือ 1 ก็ให้ดูว่าเลขในแถวบนสุดของตารางอยู่ตรงกับเลขอะไรในแนวตั้งลงมา จะเห็นว่าเลข 1 อยู่ตรงกับเลข 5 และ 4 ดังนั้น เลขท้าย 3 ตัวของรางวัลที่ 1 ในงวดต่อไปก็จะมีเลข 5 หรือ 4 หรือทั้งสองตัวอยู่ด้วย

สูตรการหาเลขท้าย 3 ตัวบน วิธีการหาเลขท้าย 3 ตัวบนตามสูตรนี้คือ ให้นำรางวัลเลขท้าย 2 ตัวบนงวดล่าสุดมาบวกกันเอง เช่น เลขท้าย 2 ตัวบนงวดล่าสุด ออก 65 ก็จะมีขั้นตอนการคิดดังนี้

$$\begin{array}{r} 65 \\ + \\ 65 \\ \hline 130 \end{array}$$

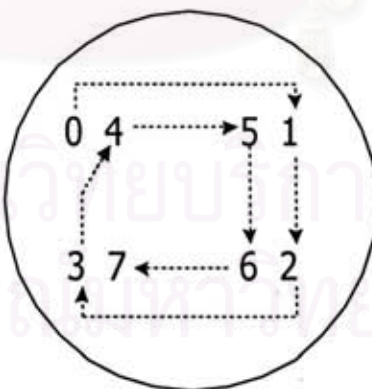
- หลังจากนำรางวัลเลขท้าย 2 ตัวบนมาบวกกันแล้ว ให้นำเลข 2 ตัวสุดท้ายของผลลัพธ์ที่ได้มาบวกกัน ($3 + 0$) จะได้เท่ากับ 3
- นำ 3 (ผลบวก) มาตั้งและนับเพิ่มต่อไปอีก 3 ตัว คือ 4, 5, 6
- เลขทั้งหมดที่ได้คือ 3, 4, 5, 6 ดังนั้นเลขท้าย 3 ตัวบนที่จะออกในงวดต่อไปก็จะประกอบไปด้วยเลขตัวใดตัวหนึ่งหรือหลายตัว ในกลุ่มเลข 3, 4, 5, 6

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการวิจัยพบว่านักเล่นหวยที่ใช้เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ในการซื้อหวยมีลักษณะและคุณสมบัติที่เหมือนกันคือ ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ระหว่าง 25 – 50 ปี มีการศึกษาปานกลางขึ้นไป ต้องอ่านออกเขียนได้ และเกือบทุกคนจะมีความเชื่อว่ารางวัลของหวยสามารถใช้สถิติ การคำนวณทำนายได้ โดยส่วนใหญ่จะไม่ค่อยให้ความเชื่อถือกับสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่นการทรงเจ้า เข้าทรง

หรือการบนบานขอหวยนัก เพราะต่างมั่นใจว่าการคิดเลขเด็ดโดยใช้สูตรเป็นแนวทางวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นจึงเป็นวิธีที่น่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้มากที่สุด อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ามึนักเล่นหวย จำนวนไม่น้อยใช้หนังสือเหล่านี้ควบคู่ไปกับวิธีอื่นๆ หรือมีหนังสือไว้ใช้เฉพาะบางเวลา ดังตัวอย่าง ของนายสัน นักเล่นหวยที่ซื้อหวยตามการคิดคำนวณจากสูตรเป็นประจำ นายสันจึงมีหนังสือสูตร คำนวณเลขเด็ดไว้ใช้เสมอ ตัวอย่างสูตรที่นายสันใช้ เช่น สูตรคำนวณเลขท้าย 2 ตัว ซึ่งเป็นสูตรที่ ใช้เมื่อประมาณ 1 ถึง 2 ปีที่ผ่านมา (ประมาณปี พ.ศ. 2540 – 2541) นายสันได้สูตรนี้มาจาก หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ สูตรนี้เป็นสูตรที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในหมู่นักเล่นหวยในช่วงเวลา ดังกล่าว โดยนักเล่นหวยเชื่อว่าเป็นสูตรการคิดหวยล๊อค ที่มีความแม่นยำถึง 100% โดยวิธีการคิด มีดังนี้

ให้นำรางวัลเลขท้าย 3 ตัวบนมาเป็นตัวตั้ง เช่น หากรางวัลเลขท้าย 3 ตัวบนของงวดล่าสุด คือ 064 ให้นำเลขตัวแรกตั้ง (ในที่นี้คือเลข 0) แล้วนับเพิ่มขึ้นไปอีก 3 ตัว (1, 2, 3) โดยเขียนเวียน ขวารอบนอก เมื่อครบ 4 ตัวก็เขียนเวียนเข้ารอบใน (ตามลูกศร) โดยใช้แผนภูมิวงกลมประกอบ ดังนี้

ภาพที่ 33 สูตรการคำนวณรางวัลเลขท้าย 2 ตัวบนและล่าง

จะเห็นว่าเลขที่ได้จะเป็นเลขคู่ทั้งหมด 4 คู่ คือ 04, 51, 62 และ 37 โดยนายสันยืนยันว่า
ในรางวัลเลขท้าย 2 ตัวบน หรือ 2 ตัวล่าง ต้องมีเลขเหล่านี้อยู่ด้วยแน่นอน

นอกจากหนังสือสูตรต่างๆ แล้วนายสันยังมีตำราทำนายฝันเป็นตัวเลขเก็บไว้ด้วย โดย
หนังสือรวมสูตรคำนวณจะเป็นหนังสือที่นายสันใช้เป็นคู่มือในการแทงหวยทุกครั้ง แต่เมื่อใดที่ฝันถึง
เรื่องต่างๆ นายสันก็จะใช้ตำราทำนายฝันเป็นตัวเลขมาตีความความฝันแทน ซึ่งนายสันได้ให้เหตุผล
แก่ผู้วิจัยว่า การตีความความฝันเป็นตัวเลขนั้น ไม่ใช่สิ่งเหลวไหล แต่เป็นสถิติอย่างหนึ่ง ฉะนั้นจึงถือ
ว่ามีความน่าเชื่อถือเช่นเดียวกับสูตรคำนวณด้วย (นายสัน, สัมภาษณ์ 2 กันยายน 2542) เช่นเดียวกับ
นายเส ที่กล่าวแก่ผู้วิจัยว่า นายเสเชื่อมั่นในวิธีการใช้สูตรคำนวณว่ามีความแม่นยำน่าเชื่อถือกว่าวิธี
อื่นๆ เช่นการเข้าทรงหรือการบนบานศาลกล่าว เพราะการคำนวณมีหลักเกณฑ์เชื่อถือได้เพราะเป็น
แนวทางเดียวกับวิทยาศาสตร์ โดยสูตรบางสูตรที่เขาใช้ได้มาจากการคำนวณโดยคอมพิวเตอร์ด้วย
ตัวอย่างเช่น สูตรคอมพิวเตอร์คำนวณเลขท้าย 3 ตัวบน ซึ่งคำนวณโดยนำรางวัลเลขท้าย 3 ตัวบน
ของงวดที่ผ่านมาเทียบกับตารางต่อไปนี้

ลือค	หลักร้อย	หลักสิบ	หลักหน่วย
0	044	364	821
1	966	626	064
2	972	494	760
3	074	811	448
4	748	611	981
5	808	979	905
6	870	933	440
7	574	575	411
8	962	741	767
9	040	834	351

ตารางที่ 2 สูตรคำนวณเลขท้าย 3 ตัวบน

ตัวอย่างเช่น เลขท้าย 3 ตัวบนงวดที่แล้วออก 860

หลักร้อย = 8 ให้ดูที่ล๊อค 8 หลักร้อย คือ	9	6	2
หลักสิบ = 6 ให้ดูที่ล๊อค 6 หลักสิบ คือ	9	3	3
หลักหน่วย = 0 ให้ดูที่ล๊อค 0 หลักหน่วย คือ	8	2	1

จะได้เลข 3 ตัวบน ไม่เติงก็ติด 3 ชุด คือ 998, 632 และ 231 ในการซื้อหวย

อย่างไรก็ตาม นายเสกก็เชื่อว่าผู้ที่จะถูกหวยได้ต้องมีดวงที่ดีหรือมีโชคในช่วงนั้นๆ ด้วย ดังนั้นก่อนการเล่นหวยทุกครั้ง นายเสกจะตรวจดวงชะตาของเขาเองก่อนเสมอโดยใช้ตำราโหราศาสตร์ที่มีอยู่เป็นคู่มือ หากดวงในช่วงนั้นๆ ไม่ดี เขาก็จะซื้อหวยด้วยเงินไม่มากนัก แต่หากดวงดีก็จะลงทุนซื้อด้วยเงินที่สูง จึงถือได้ว่าการตรวจดวงชะตาเป็นไปเพื่อเพิ่มความมั่นใจในการแทงหวยนั่นเอง ดังนั้นสำหรับนายเสกแล้วตำราโหราศาสตร์ถือเป็นหนังสือที่มีความสำคัญเท่าๆ กับหนังสือรวมสูตรคำนวณเลขเด็ดทีเดียว นอกจากนายเสกจะเชื่อว่าดวงของนักเล่นหวยมีส่วนทำให้นักเล่นหวยถูกหรือไม่ถูกหวยแล้ว เขายังเชื่อด้วยว่า ราศีเกิด ก็ส่งผลต่อการถูกหวยของแต่ละคนด้วย โดยคนที่เกิดในราศีแต่ละราศี ก็จะมีเลขที่นำโชคที่ควรนำไปแทงหวย นายเสกจึงใช้ตารางราศีเป็นคู่มือในการแทงหวยอีกวิธีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

เมษ	17	54	23	47	51	31	48
พฤษภ	87	23	45	20	58	15	93
เมถุน	14	38	25	47	00	99	26
กรกฎ	78	74	32	45	36	58	65
สิงห์	53	84	79	25	50	89	16
กันย	36	67	46	54	69	33	57
ตุลย์	66	74	12	63	00	45	87

พิจิก	74	36	11	44	23	89	78
ธนู	56	36	11	44	23	89	78
มังกร	46	48	12	86	73	67	58
กุมภ์	68	52	45	50	67	16	87
มีน	10	82	81	41	93	86	99

ตารางที่ 3 คู่มือการแทงหวยตามราศี

วิธีการใช้ตารางราศีนี้ ไม่มีความซับซ้อนแต่อย่างใด โดยจะเห็นว่าในช่องของแต่ละราศีจะแสดงเลขไว้อย่างชัดเจน เช่น หากเราอยู่ราศีมีน เลขที่น่าจะซื้อก็คือ 10 82 81 41 93 86 99 อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าในแต่ละราศีมีเลขที่ให้ค่อนข้างมากและแต่ละราศีก็มีเลขไม่ค่อยซ้ำกัน ฉะนั้นจึงเกิดคำถามขึ้นว่า หากผู้วิจัยเกิดราศีเมถุน และนักเล่นหวยอื่นๆ เกิดราศีพฤษภแล้ว ถ้าซื้อหวยงวดเดียวกันเลขของใครจะออก (ไม่มีเลขที่ซ้ำกัน) และถ้าเลขตามราศีของผู้วิจัยออกก็แสดงว่าตารางราศีนี้ไม่แม่นยำสำหรับคนอื่นใช่หรือไม่ ซึ่งคำถามนี้นายเสตตอบว่า "เราจะดูเฉพาะราศีของเราคนเดียวไม่ได้ เราต้องดูทุกๆ ไป คอยเช็คตลอดว่าหวยช่วงนี้จะเข้าราศีอะไร แล้วก็ใช้ราศีนั้นในการดู อย่างงวดที่แล้ว (16 สิงหาคม 2542) ก็ออก 65 ตามราศีกรกฎ เราก็สังเกตราศีกรกฎได้มาก" (นายเส, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2542)

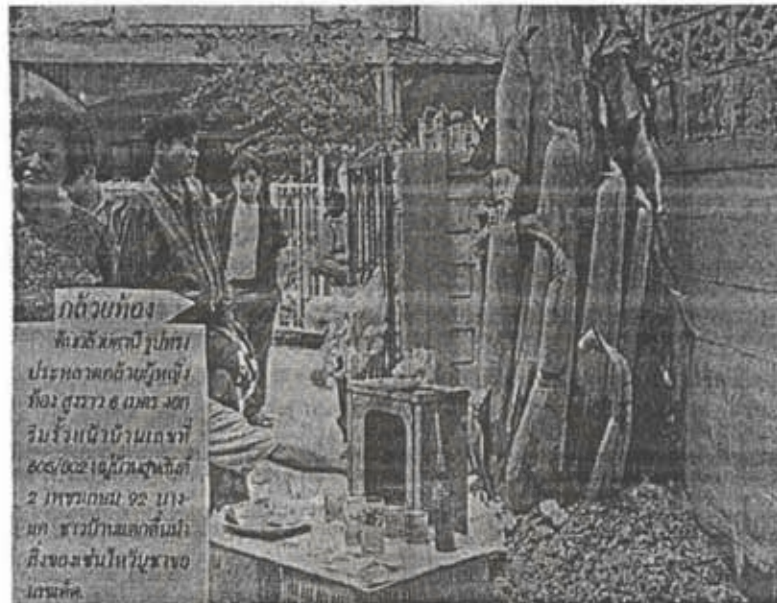
แม้ว่ากลุ่มนักเล่นหวยที่ใช้เอกสารที่กล่าวมาทั้งหมดเหล่านี้จะมีความเชื่อถือในแหล่งเอกสารอย่างมาก แต่นักเล่นหวยก็เชื่อว่า การให้หวยของนิตยสาร หรือสูตรคำนวณต่างๆ จะมีช่วงเวลาที่ให้เลขแม่นยำเป็นช่วงๆ เท่านั้น ดังที่นายล้นกล่าวไว้ว่า "สูตรแต่ละสูตรจะมีระยะเวลาของมัน ฉะนั้นเราจึงต้องคอยตรวจดูว่าสูตรไหน หรือสูตรของใครเข้า (แม่นยำ) ช่วงใด ส่วนใหญ่แล้ว สูตรหนึ่งๆ จะเข้าอยู่ช่วงหนึ่งแล้วจะก็หาย (ไม่แม่นยำ) ไป แล้วก็กลับเข้ามาใหม่ เราจึงต้องคอยเช็คตลอดเวลว่าช่วงนั้นๆ สูตรไหนกำลังเข้า แล้วสูตรเก่าๆ หรือสูตรอื่นๆ ที่ยังไม่เข้า เราก็อย่าพึ่ง ต้องเก็บไว้คอยดูเรื่อยๆ คอยเวลาที่มันจะกลับมาอีก" (นายล้น, สัมภาษณ์ 2 กันยายน 2542) และ

เนื่องจากนักเล่นหอยมีความเชื่อในระยะเวลาที่เอกสารต่างๆ จะมีความแม่นยำนี้เอง ทำให้ทุกคนมีตำรา คู่มือการคำนวณเลขเด็ด รวมทั้งตำราทำนายฝันของอาจารย์ต่างๆ เก็บไว้เป็นจำนวนมาก โดยจะมีการตรวจอยู่ตลอดเวลาว่าหนังสือหรือสูตรคำนวณใดที่ใช้ได้ในช่วงนั้นๆ และในกรณีที่ได้ข้อมูลใหม่ๆ เข้ามาเพิ่มนักเล่นหอยกลุ่มนี้ก็จะให้ความเชื่อถือกับข้อมูลที่มาจกแหล่งหรืออาจารย์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก หรือมีผลงาน สถิติ ความแม่นยำมาแสดงไว้มากกว่าข้อมูลที่มาจกแหล่งที่ไม่เป็นที่รู้จักหรือยังไม่มียผลงานมาแสดงให้เห็น การวิจัยพบว่านักเล่นหอยที่หาเลขจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือเอกสารนี้ จะมีความละเอียดถี่ถ้วนสูงในการที่จะเชื่อแหล่งให้เลขแหล่งใดแหล่งหนึ่ง โดยจะไม่เชื่อสูตรหรือเอกสารฉบับใดฉบับหนึ่งง่ายๆ จนกว่าจะมีการพิสูจน์ด้วยตนเองหรือเห็นความแม่นยำด้วยตนเองก่อน และในกรณีที่ตนเองเป็นผู้คำนวณเลขเด็ดเองก็จะมีกรคิดเข้าไปเข้ามาเพื่อให้เกิดความแน่ใจแล้วจึงตัดสินใจซื้อเลขนั้นๆ

นอกจากนักเล่นหอยจะหาเลขจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือเอกสารที่มีเนื้อหาเพื่อการเล่นหอยแล้ว นักเล่นหอยยังใช้หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญด้วย โดยข่าวจากหนังสือพิมพ์เป็นข้อมูลอย่างดีที่ช่วยให้นักเล่นหอยเดินทางไปยังแหล่งให้หอยที่มีชื่อเสียงได้ง่าย เนื่องจากส่วนใหญ่เนื้อหาของข่าวจะมีรายละเอียด หรือที่อยู่ของแหล่งเลขเด็ดค่อนข้างชัดเจนนั่นเอง ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างภาพข่าวต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างภาพข่าวที่นำเสนอเกี่ยวกับต้นไม้ที่มีลักษณะแปลกและสถานที่หาเลขเด็ด
พร้อมคำบรรยายบอกที่อยู่อย่างละเอียด ซึ่งนักเล่นหวยใช้เป็นข้อมูลในการเดินทาง (ภาพที่ 36–39)

ภาพที่ 34

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 1 ตุลาคม 2542)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

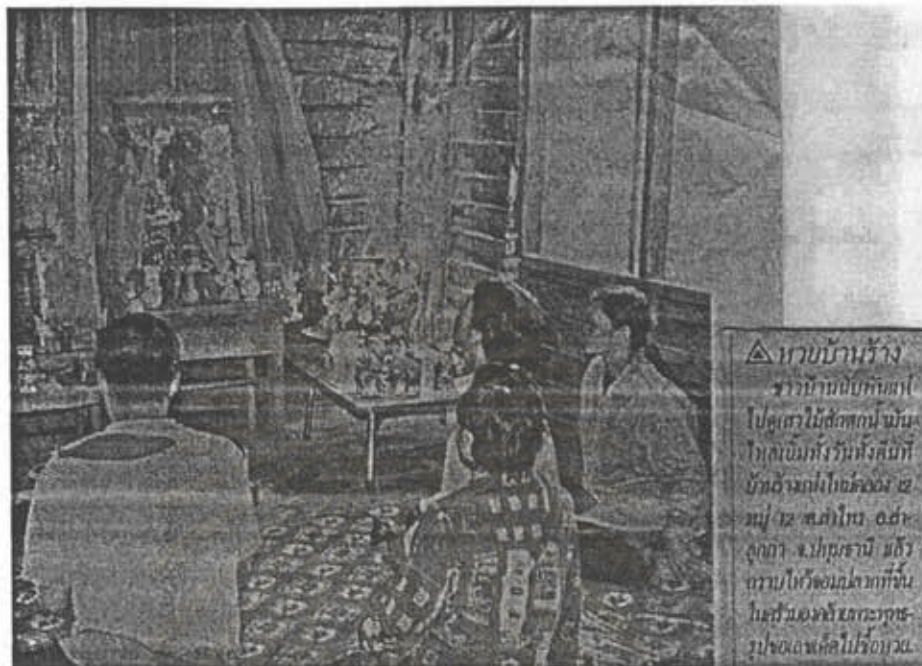
ภาพที่ 35

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 16 ตุลาคม 2542)

ภาพที่ 36

(หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 16 สิงหาคม 2542)

ภาพที่ 37

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 29 ธันวาคม 2542)

นักเล่นหวยจำนวนหนึ่งที่ใช้นั่งสื่อพิมพ์เป็นข้อมูลในการเดินทางไปยังแหล่งเลขเด็ดได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“ฉันไปมาหมดแล้ว ทั้งวัดทับกระดาน วัดยานาค (วัดมหาบุศย์) และที่บ้านเรือนไทยที่ปทุมธานี ไปตามหนังสือพิมพ์เอา เห็นชาวนคนไปกันเยอะ ถูกหวยกันก็เยอะ ก็เลยลองไปดู ของอย่างนี้มันต้องเสี่ยง” (น.ส.ปิ่น, สัมภาษณ์ 21 สิงหาคม 2542)

“เจอชาวยานาคในหนังสือพิมพ์ เลยตัดสินใจชวนเพื่อนๆ มาด้วยกัน ก็มาไม่ยากเท่าไร เพราะอยู่ที่กรุงเทพฯ หนังสือพิมพ์ก็ลงที่อยู่ละเอียดเกือบทุกฉบับเลยหาง่าย ส่วนใหญ่จะไปหาเลข

ตามที่ได้ข่าวมาว่าให้หอยแม่น ก็ไปกับเพื่อนๆ กลุ่มเดิมทุกครั้ง" (น.ส.วารี, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2542)

"วัดนี้ (วัดทับกระดาน) เขาดังนะ ฉันก็มาตามเขา เห็นลงข่าวว่ามีคนถูกหอยกันเยอะ ตัวฉัน ก็เชื่อนะว่านี่คงให้หอยแม่น เลยมหาบ้าง" (นางเพ็ง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542)

จะเห็นว่าในกรณีนี้หนังสือพิมพ์ได้ขยายโอกาสในการรับรู้แหล่งข้อมูลหรือแหล่งให้หอยแก่นักเล่นหอยเพิ่มขึ้น จากที่ต้องใช้การสอบถามแหล่งเลขเด็ดจากคนอื่น ๆ กลายเป็นการหาข้อมูลวิธีการไปถึงแหล่งนั้นๆ จากหนังสือพิมพ์แทน ซึ่งข้อมูลที่ผ่านหนังสือพิมพ์นี้มีการกระจายได้รวดเร็วและกว้างขวางกว่าการสื่อสารกันปากต่อปากเป็นอย่างมาก นอกจากนี้แหล่งให้หอยที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ ก็มักจะมีที่น่าเชื่อถือในสายตาของนักเล่นหอยด้วย จึงทำให้นักเล่นหอยตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งต่างๆ ที่เป็นข่าวได้ไม่ยากนัก

นอกจากนักเล่นหอยจะใช้หนังสือพิมพ์เป็นข้อมูลในการเดินทางไปยังแหล่งเลขเด็ดแล้ว นักเล่นหอยบางส่วนยังหาเลขเด็ดจากหนังสือพิมพ์โดยตรงด้วย ซึ่งกรณีนี้นักเล่นหอยจะซื้อหอยตามเลขที่ "ดัง" หรือซื้อหอยตามเลขที่ได้จากแหล่งให้หอยที่มีชื่อเสียงที่หนังสือพิมพ์ลงข่าว เช่น เลขที่พระสงฆ์ที่มีชื่อเสียงบอก หรือเป็นเลขมงคลที่เจ้ามือไม่รับแทง เป็นต้น นอกจากนี้นักเล่นหอยจะซื้อหอยตามเลขในข่าวแล้วนักเล่นหอยบางคนก็ได้สูตรคำนวณจากหนังสือพิมพ์ด้วย ซึ่งตัวอย่างการบอกเล่าจากนักเล่นหอยจำนวนหนึ่งที่ใช้สื่อมวลชนหรือหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งเลขเด็ดมีดังต่อไปนี้

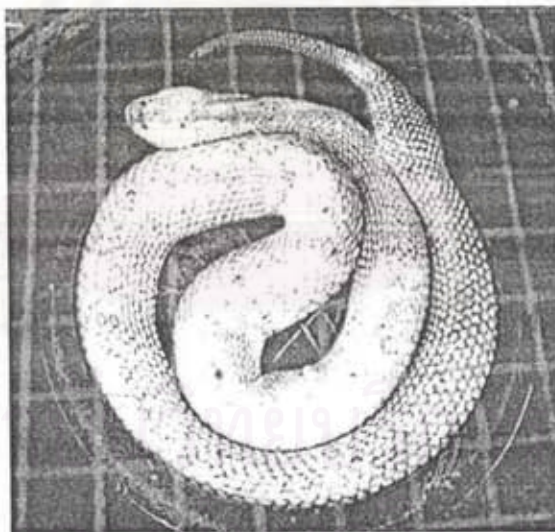
"ผมได้สูตรคำนวณมาจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ช่วงนั้น (พ.ศ.2540 – 2541) สูตรนี้ดังมาก ใครๆ ก็รู้จัก" (นายสัน, สัมภาษณ์ 2 กันยายน 2542)

"ช่วงเช้าวันหอยออกก็คอยดูตามแผงหนังสือพิมพ์ด้วย ดูว่าจะมีข่าวเลขเด็ดๆ หรือเปล่า ถ้ามีลงให้ก็แทงตามบ้างนิดๆ หน่อยๆ ต้องดูก่อนว่ามาจากที่ไหน ใครเป็นคนให้เลข ถ้าเขาดังก็แทงเยอะหน่อย ถ้าเป็นที่ใหม่ๆ ก็แทงแต่น้อย" (น.ส.เดือนเพ็ญ, สัมภาษณ์ 14 สิงหาคม 2542)

"ฉันแทงหอยตามหนังสือพิมพ์บ่อย ดูว่าเลขอะไรดัง อะไรแปลกๆ ที่ข่าวเอามาลงก็แทงตามเค้าไป บางทีถ้ามีรูปให้ดูก็ดูรูปด้วย แต่ไม่แทงมากแค่ลองๆ ดูก่อน" (น.ส.พรทิพย์, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542)

ตัวอย่างข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ที่นักเล่นหอยใช้ในการแทงหอยมีดังต่อไปนี้

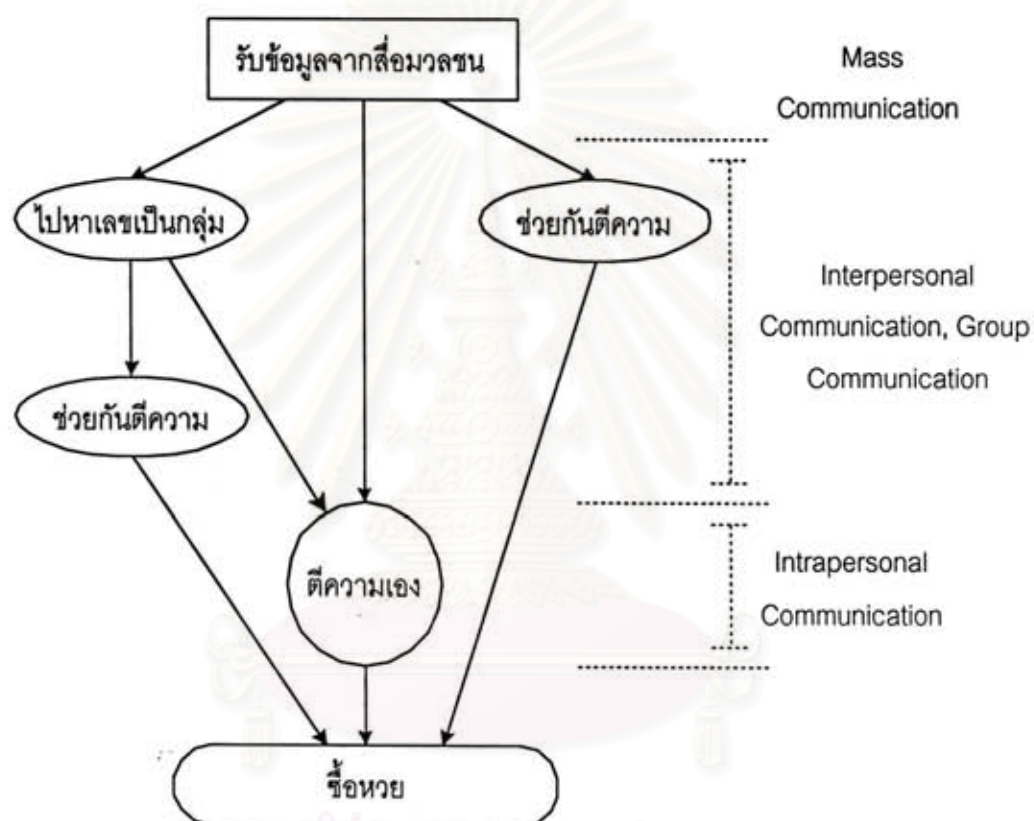
ภาพที่ 38 งูที่ขีดเป็นวงคล้ายเลขศูนย์ ซึ่งนักเล่นหอยนำไปซื้อหอยเลขศูนย์ตาม (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 30 กันยายน 2542)

ภาพที่ 39 เต่าที่มีกระดูกคล้ายเลขแปด นักเล่นหวยซื้อหวยเลข 8 ตาม
(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 17 ตุลาคม 2542)

ในกรณีนี้ หนังสือพิมพ์ไม่ได้ทำหน้าที่เพียงขยายโอกาสในการรับรู้แหล่งหาเลขเด็ดเท่านั้น แต่ยังมีสถานะเป็นแหล่งหาเลขเองด้วย ซึ่งเหตุผลหลายประการที่นักเล่นหวยใช้หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งเลขเด็ด ก็คือ นักเล่นหวยเชื่อว่าหนังสือพิมพ์มีความน่าเชื่อถือในตัว ดังนั้นข่าวที่ลงจึงน่าเชื่อถือ นอกจากนี้การหาเลขจากหนังสือพิมพ์ก็ไม่ต้องลงทุนหรือลงแรงมากนัก และเมื่อเทียบกับการเดินทางไปยังแหล่งอื่นๆ แล้ว การซื้อหนังสือพิมพ์ถือเป็นการลงทุนที่น้อยมาก อย่างไรก็ตามไม่ว่านักเล่นหวยจะใช้สื่อมวลชนในการหาแหล่งให้หวย หรือในการหาเลขโดยตรง นักเล่นหวยก็ต้องใช้การสื่อสารร่วมด้วยไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารในตัวเอง การสื่อสารระหว่างบุคคลรวมไปถึงการสื่อสารเป็นกลุ่ม โดยบางคนเมื่อได้ข้อมูลของสถานที่ที่จะไปหาเลขจากสื่อมวลชนแล้ว ก็จะชวนคนอื่นๆ เดินทางไปด้วยกัน มีการช่วยกันหาเลขเป็นกลุ่ม แบ่งเลขแก่กัน หรือบางคนเมื่อเห็นข่าวตามหนังสือพิมพ์ก็จะนำมาตีความเองโดยไม่บอกใคร การหาเลขที่เริ่มจากการใช้สื่อมวลชนจึงอาจ

ค่อยๆ กลายเป็นการสื่อสารในกลุ่ม การสื่อสารระหว่างบุคคล จนกระทั่งเป็นการสื่อสารภายในบุคคลก็ได้ ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

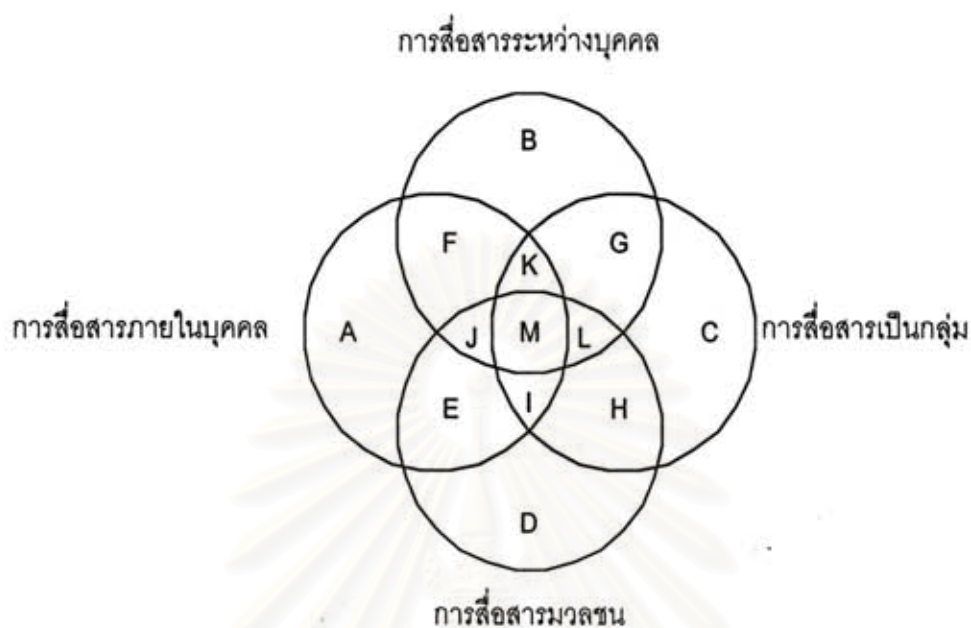

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาพที่ 40 ระดับการสื่อสารที่นักเรียนห่วยใช้ในการหาเลขจากสื่อมวลชน

สรุปพฤติกรรมการหาข้อมูล

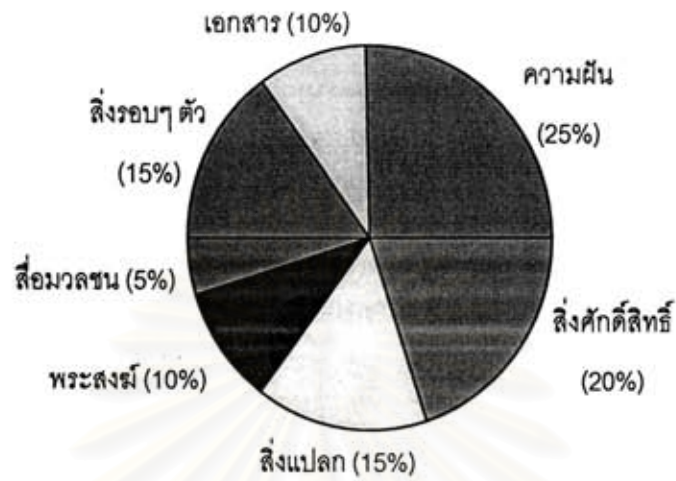
จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่า การหาเลขเด็ดของนักเล่นหวยนั้น ไม่ว่าจะหาเลขจากแหล่งใด ก็ไม่สามารถแยกกระดပ်ของการสื่อสารที่ใช้ออกจากกันได้ โดยนักเล่นหวยบางคนอาจใช้เพียงการสื่อสารภายในตนเองในการหาเลขจากแหล่งเลขเด็ดหลายๆ แห่ง ในขณะที่นักเล่นหวยอีกหลายคนอาจใช้การสื่อสารทุกระดับไม่ว่าจะเป็น การสื่อสารภายในบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล และการสื่อสารเป็นกลุ่มในการหาเลขจากแหล่งเพียงแหล่งเดียว โดยอาจจะต้องใช้กระบวนการสื่อสารระดับใดระดับหนึ่งมากกว่าระดับอื่นๆ เช่น ใช้การสื่อสารภายในบุคคลมากกว่าการสื่อสารระหว่างบุคคล หรือบางครั้งนักเล่นหวยอาจไม่ต้องใช้การสื่อสารภายในตนเองหรือการตีความเลยก็ได้ โดยอาจมีเพียงการสื่อสารในกลุ่มหรือการสื่อสารระหว่างบุคคลเท่านั้น เป็นต้น และเพื่อให้ภาพการใช้การสื่อสารระดับต่างๆ ในการหาเลขของนักเล่นหวยชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปผลการวิจัยเป็นแผนภาพแสดงระดับการสื่อสารและปริมาณโดยประมาณของการสื่อสารแต่ละระดับที่นักเล่นหวยใช้ในแหล่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

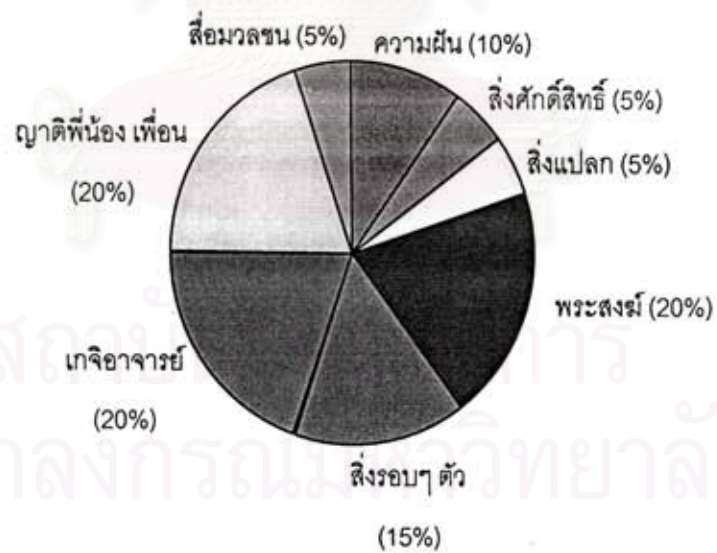

A	การสื่อสารภายในบุคคล
B	การสื่อสารระหว่างบุคคล
C	การสื่อสารเป็นกลุ่ม
D	การสื่อสารมวลชน
E	การสื่อสารมวลชนและการสื่อสารภายในบุคคล
F	การสื่อสารภายในบุคคลและการสื่อสารระหว่างบุคคล
G	การสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารเป็นกลุ่ม
H	การสื่อสารมวลชนและการสื่อสารเป็นกลุ่ม
I	การสื่อสารภายในบุคคล การสื่อสารเป็นกลุ่ม และการสื่อสารมวลชน
J	การสื่อสารภายในบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล และการสื่อสารมวลชน
K	การสื่อสารภายในบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล และการสื่อสารเป็นกลุ่ม
L	การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารเป็นกลุ่ม และการสื่อสารมวลชน
M	การสื่อสารภายในบุคคล ระหว่างบุคคล เป็นกลุ่ม และการสื่อสารมวลชน

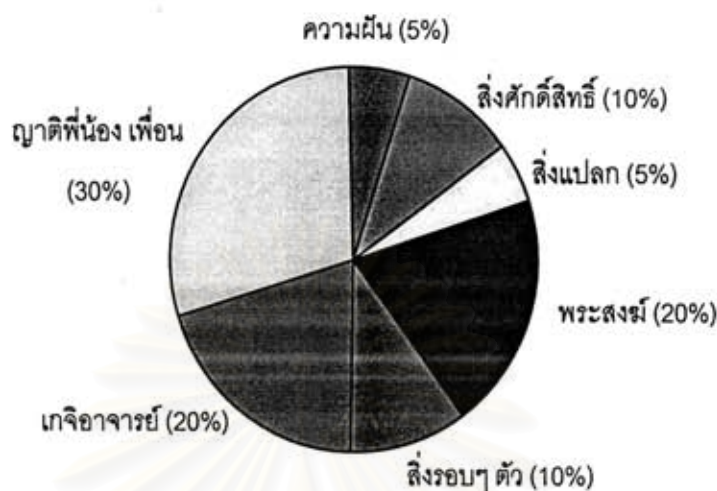
ภาพที่ 41 สรุประดับการสื่อสารที่นักเรียนห่วยใช้ในการหาข้อมูล

ภาพที่ 42 ปริมาณการสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) ที่ใช้ในแต่ละแหล่ง

ภาพที่ 43 ปริมาณการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) ที่ใช้ในแต่ละแหล่ง

ภาพที่ 44 ปริมาณการสื่อสารเป็นกลุ่ม (Group Communication) ที่ใช้ในแต่ละแหล่ง

4.3 ความเชื่อเรื่อง "โชค" และ "ดวง" ความเชื่อพื้นฐานของนักเล่นหวย

การวิจัยพบว่าแม้นักเล่นหวยจะมีกรรมวิธีหรือกระบวนการในการหาเลขเด็ดที่แตกต่างกัน แต่สิ่งที่นักเล่นหวยทุกคนมีเหมือนกันก็คือ ความเชื่อในเรื่อง โชค และ ดวง นักเล่นหวยเชื่อว่าการจะถูกหวยหรือไม่ ขึ้นอยู่กับโชคและดวงของคนคนนั้น โดยคนที่จะถูกหวยต้องมีโชคดีหรือดวงดี ดังคำพูดติดปากที่นักเล่นหวยพูดกันเสมอ เช่น "ของอย่างนี้มันขึ้นอยู่กับดวง" "ดวงเฮง (ดี) ะอย่างแทงเลขอะไรก็ถูก" ด้วยเหตุนี้จึงพบว่านักเล่นหวยบางคนจะมีการตรวจดวงชะตาของตนเองก่อนการซื้อหวยทุกครั้ง และหากพบว่าตนเองกำลังดวงดีก็จะซื้อหวยด้วยเงินจำนวนมาก แต่ถ้าช่วงนั้นดวงไม่ดีแล้วก็จะซื้อหวยด้วยเงินที่ไม่มากนัก เช่นกรณีของนายเส เป็นต้น เรื่องของโชคและดวงนี้ นักเล่นหวยเชื่อว่าเป็นเรื่องส่วนบุคคล แบ่งให้กันไม่ได้ หรือที่พูดกันว่า "ดวงใครดวงมัน" นั่นเอง นอกจากนี้หากคนใดดวงดีแล้ว คนคนนั้นก็จะมีโอกาสถูกหวยมากกว่าคนอื่นและคนที่กำลังมีโชคหรือ

มีดวงก็มักจะฝันถึงเลขเด็ดหรือสิ่งต่างๆ ที่นำมาตีความได้ด้วย หรือกรณีที่ได้เลขมาจากแหล่งอื่นที่ อาจเป็นแหล่งเดียวกับคนอื่นหรือฝันเหมือนๆ กับคนอื่นแต่คนที่ดวงดีชื่อเลขไหนก็จะถูกรางวัล ตรงข้ามกับคนดวงไม่ดีที่ถึงแม้จะได้เลขจากแหล่งให้หวยที่แม่นหรือฝันแม่นเพียงใดแต่ถ้าไม่มีดวง แล้วคนนั้นก็เลยไม่ถูกรางวัล อย่างไรก็ตามแม้ผู้เล่นหวยจะเชื่อว่าโชคหรือดวงเป็นเรื่องเฉพาะตัว แต่นักเล่นหวยก็มีความเชื่อคล้ายกันว่าบางครั้งโชคที่มีอยู่ก็อาจหายไปได้หากคนคนนั้นบอกเลขเด็ด จากความฝันหรือเลขที่ตนเห็นแก่คนอื่น บ่อยครั้งจึงพบว่านักเล่นหวยจำนวนไม่น้อยที่นิยมเก็บเลข เด็ดไว้คนเดียวโดยไม่บอกใคร หรือหากบอกก็บอกโดยการเขียนแทนการพูด เพราะเชื่อว่าการพูด หรือส่งเสียงออกไปจะเป็นการนำโชคลาภออกไปจากตัวนั่นเอง

ความเชื่อในเรื่องโชคและดวงมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการหาเลขของนักเล่นหวยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการคิดเลขจากการสื่อสารภายใน เช่น การถอดคำพูด หรือ การตีความความฝัน ดังที่ได้ กล่าวแล้วว่า นักเล่นหวยเชื่อว่าคนที่ดวงดีก็จะฝันถึงเลขเด็ด การฝันถึงเลขเด็ดถือเป็นโชคหรือเป็น ลาภที่เกิดกับคนคนนั้น เป็นเรื่องเฉพาะบุคคล ด้วยเหตุนี้ทำให้นักเล่นหวยจำนวนมากที่ฝันเห็นเลข หรือฝันเป็นเรื่องราวที่นำมาตีความได้มักจะไม่บอกเล่าความฝันแก่ใคร เพราะเชื่อว่าโชคที่ตนกำลังมี อยู่อาจหลุดลอยไปได้ ยกเว้นบางครั้งที่อาจจะเล่าความฝันให้ญาติพี่น้องหรือคนใกล้ชิดฟังเพื่อให้ ช่วยกันตีความ แต่กรณีนี้ต้องเป็นคนที่สนิทกันจริงๆ หรือเป็นคนที่นักเล่นหวยเชื่อว่ามิดวงด้านการ เล่นหวย ถูกหวยบ่อย หรือตีหวยเก่ง เพราะคนที่ถูกหวยบ่อยแสดงว่าเป็นคนดวงดี และดวงของคน คนนั้นอาจทำให้ดวงของนักเล่นหวยดีตามไปด้วย เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.4 ความหมายเชิงสัญลักษณ์ในกระบวนการหาเลข

ในกระบวนการหาเลขเด็ดหรือพฤติกรรมหาเลขของนักเล่นหวยจากแหล่งต่างๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น จะสังเกตได้ว่ามีจำนวนไม่น้อยที่มีความเชื่อและมีความหมายแฝงอยู่ในการกระทำต่างๆ และสิ่งของหรืออุปกรณ์ที่นักเล่นหวยใช้ก็ล้วนมีความหมายหรือเป็นสัญลักษณ์แทนความเชื่อหรือมีเหตุผลในการใช้ทั้งสิ้น เช่น พฤติกรรมหาเลขตามต้นไม้ซึ่งถือว่าเป็นพฤติกรรมที่พบมาก ไม่ว่าจะเป็สถานที่ใดหากมีต้นไม้ใหญ่แล้วนักเล่นหวยมักจะขอเลขเด็ดด้วยการลูบที่ลำต้นอยู่เสมอ ความแตกต่างที่พบในการหาเลขจากต้นไม้ก็คืออุปกรณ์ที่ใช้ เช่น นักเล่นหวยที่หาเลขที่ต้นไม้ วัดทับกระดาน จะใช้แบ่งฝู้นรอยที่ลำต้นก่อน ซึ่งแบ่งฝู้นที่ใช้โรยนั้นนอกจากจะทำให้มองเห็นลายไม้ได้ชัดเจน ทำให้เห็นเลขได้ง่ายขึ้นและช่วยให้การลูบที่ลำต้นไม้สั่นไม่ผิดแล้ว เหตุผลที่สำคัญก็คือ นักเล่นหวยเชื่อว่า พุ่มพวงเป็นคนที่รักสวยรักงาม ชอบแต่งหน้า แต่งตัว แบ่งฝู้นก็จัดเป็นเครื่องสำอางชนิดหนึ่ง การที่ใช้แบ่งฝู้นรอยที่ลำต้นจึงเปรียบเสมือนการประแป้งให้พุ่มพวงทำให้พุ่มพวงพอใจ ในที่นี้แบ่งจึงแทนเครื่องสำอาง และเป็นสิ่งที่ทำให้พุ่มพวงซึ่งก็คือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นักเล่นหวยนับถือเกิดความพอใจนั่นเอง ในกรณีเดียวกัน การหาเลขจากต้นไม้ที่วัดมหาบุศย์กลับใช้อุปกรณ์ที่แตกต่างออกไป คือ ใช้น้ำมันจันทน์ทาที่ต้นไม้พร้อมๆ กับการลูบลำต้นไปเรื่อยๆ จากการสอบถามผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงกับวัดซึ่งเป็นคนในพื้นที่ที่มีความผูกพันกับวัดมหาบุศย์ ทราบว่า เหตุที่นักเล่นหวยใช้น้ำมันจันทน์ ในการหาเลขเป็นเพราะเชื่อว่า นักเล่นหวยคนแรกที่ถูกหวยจากที่นี่เคยใช้น้ำมันจันทน์ทาที่ต้นไม้มาก่อน อย่างไรก็ตามก็มีนักเล่นหวยจำนวนหนึ่งให้เหตุผลว่าที่พวกเขาใช้น้ำมันจันทน์ก็เพราะน้ำมันทำให้ลำต้นสั่น ช่วยให้ดูง่ายไม่เจ็บมือ นอกจากนี้ก็มีนักเล่นหวยจำนวนไม่น้อยให้เหตุผลว่าเพราะน้ำมันจันทน์กับต้นตะเคียนเป็นของคู่กัน โดยไม้ตะเคียนที่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่มักจะมีน้ำมันหรือยางไม้ไหลออกมาเสมอ ฉะนั้นการใช้น้ำมันจันทน์ทา ก็เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์และความขลังนั่นเอง น้ำมันจันทน์จึงเป็นสัญลักษณ์หรือเป็นสิ่งที่แทนความศักดิ์สิทธิ์ ให้ความรู้สึกและบรรยากาศของความขลัง เพิ่มความเชื่อให้แก่นักเล่นหวยในการหาเลขที่วัดมหาบุศย์

นอกจากความแตกต่างข้างต้นแล้ว วิธีการหาเลขตอนกลางคืนที่วัดทั้งสองก็มีความแตกต่างกันด้วย โดยนักเล่นหวยในวัดมหาบุศย์จะจุดเทียนส่องหาเลข ในขณะที่นักเล่นหวยที่วัดทับกระดานจะใช้ไฟฉายช่วย ในกรณีนี้ผู้วิจัยได้สอบถามนักเล่นหวยจำนวนหนึ่งทราบว่า เหตุที่นักเล่นหวยที่วัดมหาบุศย์ใช้เทียนในการส่องหาเลขแทนที่จะเป็นไฟฉายนั้น เป็นเพราะมีความรู้สึกที่ไฟฉายเป็นเทคโนโลยีที่ไม่เข้ากับบรรยากาศที่มีความขลังในบริเวณวัด หากนำมาใช้ก็จะทำให้เสียบรรยากาศความศักดิ์สิทธิ์ไป นักเล่นหวยเลือกใช้เทียนเพราะเทียนเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ทางศาสนาเปรียบเป็นเครื่องส่องนำทาง นอกจากนี้แสงของเทียนที่สะท้อนกับน้ำมันบริเวณลำต้นก็จะเกิดเป็นเงาเลื่อมสามารถเห็นเป็นตัวเลขได้ ซึ่งแตกต่างไปจากทางวัดทับกระดานที่แม้นักเล่นหวยจะมีความเชื่อความศรัทธาในการให้เลขของพุ่มพวง แต่นักเล่นหวยก็ไม่ได้มีความรู้สึกว่าบรรยากาศภายในบริเวณวัดมีความขลังเท่าใดนัก ดังนั้นในการใช้อุปกรณ์ให้แสงสว่างจึงไม่ต้องระวังว่าจะทำให้บรรยากาศความขลังหรือความศักดิ์สิทธิ์เสียไป ไฟฉายจึงถูกนำมาใช้ส่องแทนที่จะใช้เทียน เหตุผลที่สำคัญอีกเหตุผลหนึ่งคือ บริเวณลำต้นโพธิ์ที่มีสีขาวโพลนจากแป้งฝุ่นจะเห็นได้ชัดเจนหากใช้ไฟฉายส่อง ซึ่งหากใช้เทียนก็จะเห็นลายไม้ไม่ชัดเจนเท่า ในกรณีนี้ไฟฉายจึงเป็นเพียงสิ่งที่ให้แสงสว่างไม่ได้มีความหมายพิเศษแต่อย่างใด แต่ที่ต้องนำมากล่าวถึงก็เพื่อเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างที่ชัดเจนขึ้น

นอกจากแป้ง น้ำมันจันทร์ และเทียนแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่านักเล่นหวยใช้ผ้าสีพันผูกกรอบลำต้นของต้นไม้ที่มีการขอเลขเด็ดด้วย นักเล่นหวยให้เหตุผลว่า ผ้าสีต่างๆ ที่นำมาผูกนี้เป็นของบูชาแสดงความเคารพนับถือที่นักเล่นหวยมีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สถิตอยู่ภายใน นอกจากนี้ในกลุ่มของนักเล่นหวยที่มีความศรัทธาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็มีความเชื่อว่า ต้นไม้ใหญ่เป็นสัญลักษณ์ของผู้หญิง เพราะมีนางไม้สถิตอยู่ภายใน ดังนั้นการแก้บนจึงมักจะใช้ผ้าสีมาพันที่รอบลำต้นเพื่อประดับหรือถือเป็นเครื่องนุ่งห่มเช่นเดียวกับเสื้อผ้า ในที่นี้ผ้าสีจึงมีความหมายแทนเสื้อผ้าอาภรณ์ที่นักเล่นหวยมอบให้แก่นางไม้ที่สถิตอยู่ในต้นไม้ใหญ่นั้นเอง

4.5 การแพร่กระจายข้อมูล (Flow of information) ในกลุ่มนักเล่นหวย

จากทั้งหมดที่กล่าวมาจะเห็นว่าในการเล่นหวยแต่ละครั้งนั้นมีการสื่อสารหรือการส่งผ่านข้อมูลเรื่องต่างๆ เช่น แหล่งให้เลข เลขเด็ด ฯลฯ ภายในหมู่นักเล่นหวยด้วยกันเอง โดยการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหวย มักจะเริ่มจากคนในครอบครัวหรือคนสนิทที่มีความใกล้ชิดกันก่อน ไม่ว่าจะเป็นการบอกเล่าเรื่องแหล่งให้หวย หรือการบอกเล่าความฝัน การช่วยกันตีความความฝัน การชักชวนกันไปหาเลขเด็ด หรือแม้แต่เลขเด็ดที่จะซื้อในงวดนั้นๆ ซึ่งการสื่อสารหรือการแพร่กระจายข้อมูลก็อาจจะอยู่กันในช่วงแคบๆ เพียงเท่านั้น แต่บางกรณีการแพร่กระจายข้อมูลก็จะแผ่ขยายออกไปเป็นวงกว้างขึ้น โดยเฉพาะเมื่อนักเล่นหวยที่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งให้หวยตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งนั้นๆ โดยอาจมีการชักชวนนักเล่นหวยคนอื่นๆ ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงหรือนักเล่นหวยที่เคยไปยังแหล่งให้หวยแห่งนั้นมาก่อนให้ร่วมเดินทางไปหาเลขด้วยกัน และเมื่อได้พบกับนักเล่นหวยกลุ่มอื่นๆ ที่มาหาเลขที่เดียวกันก็อาจจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สอบถามข้อมูล ฯลฯ ซึ่งกันและกันได้ เช่นในกรณีของ นายสุทธิชัย นักเล่นหวยที่ผู้วิจัยได้พูดคุยด้วยที่วัดมหาบุศย์ที่เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า "... คนที่มาด้วยเห็นเป็นเลขอื่นเลยถูกรางวัลไป บางทีก็ถามคนแถวๆ นี้ที่ถูกรวดด้วยกันเอา เพราะมาบ่อยเลยคุ้นๆ หน้ากัน ก็เล่น (หวย) ด้วยกันก็ช่วยๆ กันไป จะได้ว่าวยๆ ด้วยกัน" เป็นต้น

อย่างไรก็ตามการแพร่กระจายข้อมูลก็ไม่ได้สิ้นสุดลงเพียงขั้นตอนของการหาเลขเท่านั้น เพราะเมื่อนักเล่นหวยได้เลขเด็ดตามที่ต้องการแล้ว ก็จะต้องนำเลขที่ได้ไปแทงหวยต่อไป ในการแทงหวยนั้น นักเล่นหวยบางคนจะรวบรวมเลขจากนักเล่นหวยอื่นๆ มาเขียนลงในโพยแผ่นเดียวกันหรือชักชวนกันไปซื้อกับคนเขียนหวยรายเดียวกัน โดยก่อนการซื้อก็อาจจะมีการแลกเปลี่ยนหรือแบ่งปันตัวเลขซึ่งกันและกันด้วย จากการวิจัยพบว่า บางครั้งเมื่อนักเล่นหวยจะร่วมเดินทางไปหาเลขเด็ดด้วยกัน แบ่งปันตัวเลขซึ่งกันและกัน แต่เมื่อถึงเวลาที่ซื้อหวยแล้ว นักเล่นหวยกลับแยกไปซื้อกับคนเขียนหวยคนละคน กรณีนี้ก็ขึ้นอยู่กับว่านักเล่นหวยคนใดสนิทหรือมีความคุ้นเคย ไว้วางใจ

คนเขียนหวยคนใดก็จะซื้อหวยกับคนนั้น และบางครั้งก็ขึ้นอยู่กับรางวัลและส่วนลדתที่คนเขียนหวยแต่ละรายให้ไม่เท่ากัน โดยนักเล่นหวยมักจะเลือกซื้อหวยกับคนเขียนที่ให้ส่วนลדתหรือรางวัลสูงกว่าคนเขียนรายอื่น นอกจากนี้นักเล่นหวยก็จะซื้อตามเพื่อนนักเล่นหวยด้วยตนเอง และนักเล่นหวยบางคนก็จะเฉลี่ยซื้อหวยกับคนเขียนหวยมากกว่าหนึ่งคนในหนึ่งงวดเพื่อลดความเสี่ยงในกรณีที่คนเขียนบางคนจ่ายรางวัลไม่เต็มด้วย

4.6 วิเคราะห์พฤติกรรมนักเล่นหวยโดยใช้ทฤษฎี

จากการวิจัยพบว่านักเล่นหวยทุกคนจะมีความกระตือรือร้นในการหาเลขเด็ดอย่างมากเมื่อใกล้วันประกาศรางวัลหรือวันหวยออก คือยิ่งใกล้วันหวยออกเท่าใดความกระตือรือร้นรวมทั้งความทุ่มเทในการหาเลขในที่ต่างๆ ก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะทุกๆ วันที่ 14 วันที่ 15 และก่อนวันสิ้นเดือนจะเป็นวันที่นักเล่นหวยส่วนใหญ่ใช้เวลาเกือบทั้งหมดในการหาเลข โดยการตัดสินใจจะเลือกรับข้อมูลหรือเดินทางไปยังแหล่งข้อมูลใดนั้น นักเล่นหวยจะประเมินผลประโยชน์ที่อาจจะได้รับ (ในกรณีที่ถูกรางวัล) จากการไปยังแหล่งนั้นๆ กับความพยายามหรือความยากลำบากในการจะได้เลขมาเปรียบเทียบกับกันด้วย แต่ส่วนใหญ่แล้วนักเล่นหวยจะมีความคาดหวังสูงที่จะได้เลขเด็ดและเชื่อมั่นว่าเลขที่ได้นั้นจะถูกรางวัล จึงพบว่าแม้นักเล่นหวยจะประเมินแล้วว่าต้องใช้ความพยายามสูงในการได้เลขแต่ละครั้งในขณะที่ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับก็ยังไม่แน่นอน แต่นักเล่นหวยก็ยังคงเต็มใจที่จะไปยังแหล่งนั้นๆ แม้จะอยู่ไกลจากที่พักอาศัย โดยคิดแต่เพียงว่าหากตนเองได้เลขเด็ดและถูกรางวัล ก็จะถือว่าคุ้มกับความพยายามที่เสียไป นอกจากนี้นักเล่นหวยจำนวนไม่น้อยที่ใช้ความพยายามสูงหรือลงทุนสูงในการหาเลข เช่น การเดินทางเป็นระยะทางไกลๆ การใช้เวลานานในการรอคอย ฯลฯ แต่เมื่อได้เลขมาแล้วกลับซื้อหวยด้วยเงินจำนวนน้อย ดังนั้นแม้จะถูกรางวัล เงินรางวัลที่ได้ก็น้อยกว่าหรือไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เสียไป ซึ่งนักเล่นหวยก็ทราบดี ในกรณีนี้การแสวงหาข้อมูลข่าวสารของนักเล่นหวยจึงไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร

(Information seeking) และการเลือกรับสาร (Selective process) ที่ Wilbur Schramm (1973) และ Charles K. Atkin (1973) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลจะเลือกข่าวสารใดก็ขึ้นอยู่กับการใช้ความพยายามน้อยที่สุดในการรับข่าวและให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยบุคคลจะประเมินผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการรับข่าวนั้นกับการลงทุนหรือความพยายามที่ต้องใช้ว่าคุ้มหรือไม่ที่จะรับข่าวนั้น หากผลประโยชน์ที่จะได้รับต่ำแต่ต้องลงทุนหรือใช้ความพยายามสูงบุคคลก็จะปฏิเสธข่าวนั้น

จะเห็นว่าการพิจารณาพฤติกรรมการหาข้อมูลของนักเล่นหวยโดยใช้แนวคิดเรื่องการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและการเลือกรับสารเป็นกรอบในการอธิบายนั้น ไม่สามารถให้คำตอบได้อย่างเพียงพอ เนื่องมาจากการพิจารณาความ "คุ้ม" หรือ "ไม่คุ้ม" จากการเปรียบเทียบระหว่างจำนวนเงิน ความยากลำบาก ความพยายามที่ใช้ในการเดินทางไปหาเลขเด็ด และเงินที่ซื้อหวยซึ่งถือว่าเป็นการลงทุน กับเงินรางวัลที่ได้รับเมื่อถูกหวย (สิ่งตอบแทน) ซึ่งถือเป็นการคุ้มในแง่ตัวเงินนั้น ไม่สามารถนำมาใช้กับนักเล่นหวยได้ เพราะสิ่งที่นักเล่นหวยได้จากการลงทุนหาเลขในแต่ละครั้งไม่ได้มีเพียงแค่เลขเด็ดที่อาจจะถูกรางวัลเท่านั้น แต่ยังได้ความพึงพอใจในการท่องเที่ยว ได้ประสบการณ์ ได้รู้จักพูดคุยกับนักเล่นหวยคนอื่นๆ ที่มีความเชื่อเหมือนกัน รวมทั้งยังได้ใช้ความคิด การตีความ ซึ่งถือเป็นการลับสมอง แสดงความสามารถ รวมทั้งได้ความตื่นเต้นในการหาเลขแต่ละครั้ง ดังนั้นแม้นักเล่นหวยจะไม่ได้เลขเด็ดหรือได้เลขที่ไม่ถูกรางวัลกลับมาจากการเดินทางก็ไม่ทำให้นักเล่นหวยรู้สึกไม่คุ้มค่าแต่อย่างใด เนื่องมาจากความพอใจข้างต้นนั่นเอง

ในส่วนของการตีความข้อมูลซึ่งเกิดขึ้นหลังจากที่นักเล่นหวยได้ข้อมูลแล้วนั้น ในกรณีที่ข้อมูลที่ได้ไม่ได้เป็นเลขตรงๆ ตัว นักเล่นหวยจะต้องใช้การตีความหรือการถอดความข้อมูลที่ได้ออกเป็นตัวเลขก่อน ซึ่งการตีความที่พบในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

(1) การตีความตามคำพูด (wording)

การตีความตามคำพูด (Wording) นี้ สิ่งที่นักเล่นหวยจดจำหรือให้ความสำคัญนำมาตีความคือ คำพูดซึ่งเกิดจากการสนทนาระหว่างนักเล่นหวยกับคนอื่นที่อาจมีขึ้นในขณะที่หาเลขหรือในความฝัน นักเล่นหวยจะจดจำคำที่คิดว่ามีความหมายหรือคำที่สามารถแปลความออกเป็นตัวเลขได้ ซึ่งในการแปลความนี้นักเล่นหวยก็จะใช้หนังสือคู่มือช่วยหรือมีเพื่อนนั้นก็จะให้คนอื่นช่วยตีความ เช่นกรณีการหาเลขที่วัดเฉลิมอาสน์ ที่มีการโต้ตอบระหว่างนักเล่นหวยกับพระสงฆ์เป็นต้น

(2) การตีความตามภาพ สัญลักษณ์ หรือสิ่งที่เห็น (Symbol)

การตีความประเภทนี้ สิ่งสำคัญที่นักเล่นหวยนำมาตีความก็คือ ภาพที่เห็น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งรอบๆ ตัว สิ่งของต่างๆ หรือแม้แต่ภาพในความฝัน โดยนักเล่นหวยจะจำภาพหรือสัญลักษณ์ที่เห็นไปเปรียบเทียบกับคู่มือหรือหนังสือตีความที่มีหรือให้คนอื่นช่วย ซึ่งคล้ายคลึงหรือไม่แตกต่างกันนักกับการตีความประเภทอื่นๆ ตัวอย่างการตีความตามภาพ หรือสัญลักษณ์นี้ เช่น การฝันถึงในหลวงแล้วตีความเป็นเลข 9 หรือฝันถึงคนตายก็ตีความเป็นเลข 0 เป็นต้น

(3) การตีความตามเรื่องราว (Detail)

การตีความตามเรื่องราวนี้ นักเล่นหวยจะจดจำเรื่องราวที่เกิดขึ้นซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นความฝัน เพื่อนำมาตีความซื้อหวย ตัวอย่างการตีความตามเรื่องราว เช่น ฝันว่าสุนัขไปถ่ายไว้หน้าบ้านใคร ก็จะซื้อหวยตามเลขที่บ้านนั้น หรือฝันว่ามีคนมาบอกเลขเด็ดก็จะซื้อหวยตามเลขนั้น เป็นต้น ซึ่งการตีความประเภทนี้อาจต้องอาศัยความเชื่อส่วนตัวร่วมด้วย เช่น ความเชื่อที่ว่าหากฝันถึงอุจจาระแล้วจะโชคดี ดังนั้นเมื่อฝันว่าอุจจาระอยู่หน้าบ้านใคร

ก็คิดว่าหอยที่ออกจะต้องเกี่ยวข้องกับบ้านนั้นไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง นักเล่นหอยจึงซื้อหอยตามเลขที่ของบ้านนั้นเป็นต้น

ในการตีความทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) โดยการตีความหมายข้อมูลของแต่ละคนจะแตกต่างกันไปตามความเชื่อและประสบการณ์ของนักเล่นหอยคนนั้นๆ ดังนั้นแม้บางครั้งนักเล่นหอยจะได้ข้อมูลคำใบ้หอยหรือสารอย่างเดียวกันจากแหล่งเดียวกันแต่ผลลัพธ์หรือตัวเลขที่ได้จากการตีความอาจแตกต่างกันเนื่องจากแต่ละคนตีความหมายหรือถอดรหัส (decoding) ข้อมูลหรือสิ่งต่างๆ ที่ได้รับไปตามความเชื่อหรือประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น มีคนเล่าว่าฝันถึงพระสงฆ์รูปหนึ่งที่คุ้นเคยคือ มงกุฎมาหา และได้เล่าเหตุการณ์ต่อไปอีก แต่นักเล่นหอยก็จะจำแต่เฉพาะเนื้อความบางช่วงที่คิดว่ามีความหมาย เพื่อนำมาตีความหรือถอดรหัสสารออกเป็นตัวเลขได้ว่า พระสงฆ์รูปนั้นมรณภาพเมื่ออายุ 93 พรรษา (ตามความรู้เดิมที่มี) ดังนั้นจะซื้อหอยเลข 93 แต่นักเล่นหอยรายอื่นๆ อาจตีความต่างกันได้ว่า พระสงฆ์ หมายถึงเลข 8 มงกุฎคือเลข 9 ตามตำราที่เคยอ่าน (ประสบการณ์เดิม) ฉะนั้นจะซื้อหอยเลข 89 เป็นต้น จากตัวอย่างจะเห็นว่าการถอดรหัสหรือการแปลความหมายสารใดๆ นั้น ประสบการณ์หรือความรู้เดิมของผู้สื่อสารล้วนมีอิทธิพลต่อการแปลความของคนคนนั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การตีความของคนคนหนึ่งไม่ว่าจะตีความตามคำพูด ภาพที่เห็น หรือตีความตามเรื่องราว ล้วนอาศัยประสบการณ์หรือความรู้เดิมของคนคนนั้นเข้ามาช่วยด้วยนั่นเอง ดังนั้นแม้ตัวสารที่ได้รับจะเหมือนกันแต่เมื่อผ่านกระบวนการสื่อสารภายใน คือ การเลือกรับสาร การจัดระเบียบสาร การถอดรหัสความหมายสาร ของแต่ละคนที่มีประสบการณ์หรือความรู้เดิมที่ต่างกันแล้ว ผลลัพธ์ที่ได้ก็อาจต่างกันด้วย ดังนั้นการศึกษาระบบการคิด ตีความข้อมูลของนักเล่นหอยในครั้งนี่จึงสามารถใช้แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารภายในบุคคลมาอธิบายได้เป็นอย่างดี

พฤติกรรมการเล่นหอยทั้งหมดที่กล่าวมาจะเห็นได้ชัดเจนในวันก่อนวันหอยออกจนกระทั่งวันประกาศผล และหลังจากประกาศผลรางวัลในวันนั้นแล้วนักเล่นหอยจะจับกลุ่มคุยกันถึงเลขที่

ออก เลขที่แต่ละคนซื้อ ตามไต่กันว่าใครถูกหวยบ้างซึ่งผู้ที่ถูกหวยก็จะกลายเป็นจุดสนใจทันที แต่ละคนจะสนใจว่าได้เลขมาจากแหล่งใด ทำไมจึงซื้อเลขนั้นๆ จำนวนเงินที่ได้มากหรือน้อย ฯลฯ ส่วนผู้ที่ไม่ถูกรางวัลก็มักจะแสดงความเสียดาย และมีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงสาเหตุที่ตนไม่ถูกรางวัล เช่น ตีเลขผิดบ้าง ไม่เชื่อคนอื่นบ้าง หรือดวงไม่ดีบ้าง ฯลฯ ตลอดวันที่มีการประกาศผลรางวัลจะพบว่า ไม่ว่าจะเป็นตลาด ร้านอาหาร หรือแหล่งชุมชนต่างๆ ทุกๆ เรื่องที่เกี่ยวกับหวยจะเป็นหัวข้อสนทนาที่มีคนสนใจมากที่สุด และเมื่อนานๆ ไป การพูดคุยเรื่องหวยก็จะน้อยลงจนกระทั่งถึงวันก่อนหวยออกอีกครั้ง หอยก็จะกลับมาเป็นหัวข้อสำคัญในการสนทนาในหมู่นักเล่นหวยอีกครั้งหนึ่ง และการแสวงหาเลขเด็ด การแทงหวย การวิพากษ์วิจารณ์รางวัลที่ออก ความยินดีของคนถูกหวย ความเสียดายของผู้ที่พลาดรางวัลก็จะเวียนกลับมาอีก โดยนักเล่นหวยที่เคยถูกรางวัลในครั้งที่แล้ว ก็ต้องการจะถูกหวยได้เงินรางวัลในครั้งใหม่อีก ส่วนนักเล่นหวยที่ไม่ถูกรางวัลก็ต้องการจะแก้ตัว เพราะอยากได้เงินที่เสียไปคืนเป็นอย่างนี้เรื่อยไป ดังนั้นจึงพบว่านักเล่นหวยทั้งที่เคยถูกหวยและไม่เคยถูกหวยต่างยังคงซื้อหอยอย่างเต็มไปด้วยความหวัง หวังว่าคราวหน้าเขาจะถูกรางวัลบ้าง แม้จะรู้ว่าโอกาสที่จะถูกหอยมีน้อยแต่ความหวังเหล่านี้ก็ไม่หมดไปจากนักเล่นหวยแต่อย่างใด ดังที่นายเสได้กล่าวแก่ผู้วิจัยว่า "ถึงจะเสียมากกว่าได้แต่ก็เล่น มันอยากได้เงิน ทั้งๆ ที่รู้ว่าเล่นอย่างไรก็แพ้เจ้ามือ เล่นได้ก็เอาเงินมาแทงหอยใหม่แล้วก็เสีย ส่วนใหญ่เลยเสียมากกว่าได้ เล่นอย่างไรก็ไม่คุ้ม ที่จริงคนเล่นหวยทุกคนไม่มีใครไม่รู้ว่าเล่นแล้วต้องเสียเปรียบเจ้ามือ แต่ทุกคนก็เล่น" (นายเส, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2542)

ในกรณีนี้จะเห็นว่าพฤติกรรมของนักเล่นหวยมีทั้งความสอดคล้องและแตกต่างจากทฤษฎีแห่งการเรียนรู้ (Learning Theory) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมใดนำมาซึ่งรางวัล คนก็จะทำพฤติกรรมนั้นอีก ในทางกลับกันหากพฤติกรรมนั้นนำมาซึ่งการลงโทษคนก็จะไม่ทำพฤติกรรมนั้นอีก สิ่งที่สอดคล้องที่พบคือ เมื่อนักเล่นหวยได้เลขจากแหล่งใดแล้วถูกรางวัลนักเล่นหวยก็มักจะไปยังแหล่งนั้นๆ อีก แต่สิ่งที่แตกต่างไปจากทฤษฎีคือ กรณีที่เลขที่ได้จากแหล่งให้หอยไม่ถูกรางวัล นักเล่นหอยก็ไม่ได้เลิกซื้อหอย นอกจากนี้ยังมีจำนวนไม่น้อยที่ยังคงไปหาเลขจากแหล่งเดิมๆ แม้จะไม่เคยให้

เลขถูกรางวัลก็ตาม ซึ่งกรณีนี้อธิบายได้ว่าเป็นเพราะนักเล่นหวยมีความเชื่อเรื่องดวงและโชคเป็นพื้นฐาน ดังนั้นหากไม่ถูกหวยก็จะเชื่อว่าเป็นเพราะตนไม่มีดวงหรือโชคไม่ดี ไม่ได้เป็นเพราะแหล่งให้หวยไม่แม่นยำแต่อย่างใด นอกจากนี้ก็เป็นเพราะสิ่งที่นักเล่นหวยได้จากแหล่งหาเลขแต่ละแห่งนั้น ไม่ได้มีเพียงแค่ตัวเลข แต่ยังได้เพื่อนนักเล่นหวยคนใหม่ ได้ความพอใจจากการท่องเที่ยว รวมทั้งได้ประสบการณ์ ฯลฯ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นด้วย

4.7 อารมณ์ "ลุ้น" ของนักเล่นหวย

เหตุผลสำคัญเหตุผลหนึ่งที่นักเล่นหวยยังคงซื้อหวยในทุกๆ งวดไม่ว่าจะถูกหวยหรือไม่คือ ในการรอคอยอย่างมีหวังว่าจะถูกรางวัลหรือไม่นั้น ให้ความรู้สึกตื่นเต้นหรือที่นักเล่นหวยเรียกว่า "ลุ้น" ซึ่งเป็นความรู้สึกที่นักเล่นหวยและกลุ่มคนที่รักการเสี่ยงโชคชอบ โดยนักเล่นหวยจะรู้สึกลุ้นในเกือบทุกๆ ขั้นตอนของการเล่น ไม่ว่าจะลุ้นให้ได้เลข ลุ้นว่าเลขที่ได้มาจะถูกหรือเปล่า จะเรียงตามเลขที่ตนซื้อหรือไม่ ลุ้นว่าจะถูกรางวัลมากหรือน้อย ลุ้นเมื่อเพื่อนนักเล่นหวยด้วยกันให้ถูกหวย ลุ้นว่าหวยคราวนี้จะออกตามราศีใด แม้กระทั่งประกาศรางวัลไปแล้วนักเล่นหวยก็จะลุ้นต่อไปว่าคราวหน้าเลขที่ออกจะเหมือนเดิมหรือเปลี่ยนแปลง หรือลุ้นว่าแหล่งเลขเด็ดจะยังคงแม่นยำหรือไม่แม่นยำ และแม้บางคนจะถูกรางวัลก็อาจจะยังต้องลุ้นต่อไปอีกว่าตนจะได้เงินรางวัลเต็มจำนวนหรือไม่ อารมณ์ลุ้นนี้จึงเป็นอารมณ์ที่สร้างความพึงพอใจหรือเป็นอารมณ์ที่นักเล่นหวยซึ่งจัดเป็นนักเสี่ยงโชคชอบ ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ของนักเล่นหวยต่อไปนี้

"ผมต้องเล่นหวยทุกงวดเพราะมันสนุก มันมีลุ้น และก็มีความหวัง หวังที่จะถูกรางวัล ถ้าแทงไม่ถูกคราวหน้าก็อยากเอาคืน ถ้าแทงถูกคราวต่อไปก็อยากได้อีก" (นายยุทธ, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542)

"ผมเล่นหวยมานานแล้ว ถึงไม่ค่อยถูกแต่ก็เล่น เพราะมันเหมือนเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องทำ ไม่วันๆ ก็เบื่อแย่ เลยต้องเล่นมันทุกงวด มันลุ้นดี งวดหนึ่งก็ตกประมาณ 3,000 บาท อีกอย่างมันแทงง่ายด้วย มันได้มาง่ายๆ ถ้าดวงดีช่วงวันเดียวก็ได้แล้ว ไม่ต้องไปแบกหามที่ไหน" (นายเส, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2542)

"ของอย่างนี้ว่ากันไม่ได้นะ ใครๆ ก็ชอบ ตื่นเต้น ลุ้นสนุก ฉะนั้นคนหนึ่งจะต้องซื้อมันทุกงวด" (นางเพ็ง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2542)

"ฉันอยู่เฉยไม่ได้หรอก มันต้องคอยฟังผล ต้องคอยลุ้นรางวัลไปด้วยมันถึงสนุก" (น.ส.ปอง, สัมภาษณ์ 21 สิงหาคม 2542)

"มันเหมือนคนแข่งม้า คอยลุ้นม้าที่ตัวเองแทง อันนี้ก็ลุ้นเหมือนกัน ลุ้นห่วยให้ออกอย่างที่ซื้อ" (นายสม, สัมภาษณ์ 10 กันยายน 2542)

"บางทีก็เสียวเหมือนกันนะ กลัวเจ้ามือจะเบี้ยวต้องลุ้นกันเหนื่อยเลยถ้าถูกเยอะๆ" (น.ส.เขียน, สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2542)

จะเห็นว่าอารมณ์ "ลุ้น" เป็นความรู้สึกที่อยู่บนพื้นฐานของความไม่แน่ใจ เช่นไม่แน่ใจว่าเลขที่ออกจะเหมือนที่ตนแทงไปหรือไม่ หรือไม่แน่ใจว่าคราวนี้จะเสียเงินฟรีหรือเปล่า ซึ่งความรู้สึกไม่แน่ใจนี้ก็เกิดจากการยอมรับว่าการแทงหุ่ยนั้นมีความเสี่ยงที่จะไม่ถูกรางวัลสูง นอกจากนี้แม้ว่ารางวัลจะมีอยู่จริงๆ แต่นักเล่นหุ่ยก็ไม่แน่ใจว่าตนจะได้หรือไม่นั่นเอง

บทที่ 5

เครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยใต้ดิน

เนื้อหาของบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยใต้ดินว่ามีรูปแบบการสื่อสารภายในเครือข่ายอย่างไร รวมทั้งจะวิเคราะห์โครงสร้างและองค์ประกอบของเครือข่าย หน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่าง เจ้ามือ คนเดินโพย คนเขียนหอย และนักเล่นหอย โดยใช้แนวคิดเรื่องเครือข่ายการสื่อสาร (Communication network) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ซึ่งข้อมูลทั้งหมดได้จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในอำเภอโพธาราม ได้แก่ นักเล่นหอยจำนวน 2 คน และผู้ทำหน้าที่เขียนหอย เดินโพย และเจ้ามือ หน้าที่ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน ดังต่อไปนี้

	นามสมมติ	วันที่สัมภาษณ์
เจ้ามือ:	นายรุ่ง	(14 สค. และ 9 ตค. 42)
	นางเรือง	(12 ตค. 42)
คนเดินโพย:	นายเนตร	(9 ตค. 42)
	นายสิน	(13 ตค. 42)
คนเขียนหอย:	น.ส.มั่ง	(2 สค. 42)
	นายชาน	(14 สค. และ 23 กย. 42)
นักเล่นหอย:	นายเส	(28 สค. และ 28 ตค. 42)
	นายสัน	(2 กย. และ 20 ธค. 42)

5.1 องค์ประกอบภายในเครือข่ายหอยใต้ดิน

การวิจัยพบว่า เครือข่ายหอยใต้ดินประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลต่างๆ ดังนี้

- ก. นักเล่นหอย
- ข. คนเขียนหอย มีหน้าที่หลักคือขายหอยให้นักเล่นหอย
- ค. คนเดินโผย มีหน้าที่เก็บโผยส่งเจ้ามือ
- ง. เจ้ามือ (ประกอบด้วย เจ้ามือรายใหญ่ เจ้ามือขนาดกลาง และเจ้ามือรายย่อย)

กลุ่มบุคคลต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการเล่นหอยทั้งสิ้น โดยจะมีหน้าที่และความเกี่ยวข้องกับขั้นตอนของกระบวนการซื้อขายหอยที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามในการทำหน้าที่ของแต่ละคนนั้นก็มีการประสานงานระหว่างกันด้วย ดังนั้นในการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยใต้ดิน นอกจากจะต้องทราบองค์ประกอบของเครือข่ายแล้วยังจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบกระบวนการในการซื้อขายหอย การประสานงานและความสัมพันธ์ของบุคคลในเครือข่ายหอยใต้ดินอย่างละเอียดด้วย โดยผลการวิจัยสามารถนำเสนอตามลำดับขั้นตอนของการซื้อขายหอยใต้ดินได้ดังต่อไปนี้

5.2 กระบวนการซื้อขายหอย

ผู้ที่อยู่ในกระบวนการซื้อขายหอยแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เป็นฝ่ายซื้อหอย ได้แก่ นักเล่นหอย และกลุ่มที่เป็นฝ่ายขาย ได้แก่ คนเขียนหอย คนเดินโผย และเจ้ามือ ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มที่เป็นฝ่ายซื้อหอยหรือนักเล่นหอยประกอบด้วยคนจำนวนมากเกือบทุกสาขาอาชีพ เช่น ค้าขาย รับราชการ เกษตรกร รวมทั้งพระสงฆ์ โดยกลุ่มผู้เล่นหอยที่ใหญ่ที่สุดได้แก่ ชาวบ้านที่มีรายได้น้อยจนถึงปานกลาง ดังงานวิจัยของ นฤมล นิตยจินต์ (2533) ที่กล่าวว่า แม้ในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยจะมีกำลังซื้อที่ต่ำ คือซื้อหอยได้ในจำนวนเงินที่ไม่สูงนัก แต่ในกลุ่มนี้สามารถกระจายการซื้อไปได้อย่างทั่วถึง นั่นคือหากคำนึงถึงปริมาณคนที่กระจัดกระจายในการซื้อหอย

แล้วจะพบว่าจำนวนคนในกลุ่มผู้ใช้แรงงานและคนยากจนจะซื้อหวยมากกว่ากลุ่มที่มีฐานะดี นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผาสุก พงษ์ไพจิตร (2539) ที่กล่าวว่า คนจนจะเล่นหวยอย่างสม่ำเสมอ เพราะเป็นความหวังของคนจน อย่างไรก็ตามนักเล่นหวยจะซื้อหวยด้วยจำนวนเงินมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับรายได้ของนักเล่นหวยคนนั้นๆ ด้วย เช่น หากนักเล่นหวยมีรายได้ไม่แน่นอน ก็มักจะซื้อหวยด้วยเงินจำนวนไม่มากเช่นไม่ถึงร้อยบาท แต่หากนักเล่นหวยเป็นข้าราชการหรือมีรายได้ที่แน่นอนหรือค่อนข้างมั่นคงแล้ว จำนวนเงินที่ซื้อก็จะสูงตามไปด้วย เช่น 500 บาทขึ้นไปต่องวด เป็นต้น ซึ่งเป็นเพราะนักเล่นหวยที่มีรายได้ไม่แน่นอนจะรู้สึกว่าเป็นการเสี่ยงเกินไปหากหวยที่ซื้อไม่ถูก ยกเว้นในกรณีที่ซื้อหวยแบบ "วิ่ง" ซึ่งเป็นการบังคับไปในตัวให้ต้องซื้อในจำนวนเงินที่สูงกว่าการซื้อหวยแบบธรรมดาอันเนื่องมาจากรางวัลที่ต่ำกว่า นักเล่นหวยก็จะซื้อด้วยจำนวนเงินที่สูงขึ้น โดยทั่วไปแล้วพบว่านักเล่นหวยจะวิ่งกันตั้งแต่พันบาทขึ้นไปเพราะนักเล่นหวยจะรู้สึกว่าคุ้มกว่าการซื้อครั้งละน้อยๆ อย่างไรก็ตามการที่นักเล่นหวยจะซื้อหวยมากหรือน้อยนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับรายได้หรือเงินที่ตนเองมีแล้ว ยังขึ้นอยู่กับความมั่นใจในเลข แผลงให้เลข รวมทั้งความคาดหวังที่จะถูกรางวัลในงวดนั้นด้วย ดังนั้นแม้นักเล่นหวยจะมีเงินน้อยหรือมีรายได้ไม่แน่นอน แต่หากมีความเชื่อมั่น และคาดหวังสูงแล้ว นักเล่นหวยก็จะซื้อหวยด้วยจำนวนเงินที่สูง

5.2.1 ขั้นตอนการซื้อหวย

หลังจากที่นักเล่นหวยได้หาเลขเด็ดตามแหล่งต่างๆ แล้วนักเล่นหวยก็จะซื้อหวยจากคนขายหรือคนเขียนหวยที่ตนคุ้นเคยหรือให้ส่วนลดหรือรางวัลที่ดีกว่ารายอื่น หรือบางครั้งก็จะซื้อหวยผ่านคนรู้จักซึ่งอาจเป็นนายหน้าที่ไม่ได้เป็นคนเขียนหวย ในกรณีที่นายหน้าขายหวยให้ในราคาที่มีส่วนลดมากกว่าหรือให้รางวัลสูงกว่าคนเขียนหวยรายอื่น เป็นต้น จากการวิจัยพบว่านักเล่นหวยจะนิยมซื้อหวยในวันก่อนวันหวยออกหนึ่งวัน แต่หากเลขที่ต้องการซื้อเป็นเลขที่ตั้งในงวดนั้นๆ แล้ว นักเล่นหวยก็มักจะซื้อหวยก่อนวันหวยออกหลายวันเนื่องจากเกรงว่าคนเขียนหวยและเจ้ามือจะไม่รับเลขที่ตนต้องการซื้อนั่นเอง ดังที่นายเส ได้กล่าวแก่ผู้วิจัยว่า ปกติเขาจะซื้อหวยล่วงหน้าหนึ่งวัน ยกเว้นกรณีที่ได้เลขเด็ดมากก็จะรีบซื้อทันที เพราะหากงวดนั้นมีคนซื้อ

เลขนั้นมากๆ เจ้ามือก็จะไม่รับแหง แต่มีบางครั้งที่ซื้อในตอนเช้าของวันห่วยออกเลย เพราะเพิ่งได้รับข่าวหรือเพิ่งมีคนบอกเลขเด็ดมา ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะมาจากกรุงเทพฯ และเป็นเลขที่เชื่อว่าได้มาจากการลือคเลขของคนในสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเอง ในกรณีนี้มักจะต้องซื้อกับคนเขียนห่วยที่สนิทกันมากๆ เท่านั้น จึงจะซื้อได้ เพราะส่วนใหญ่แล้วเจ้ามือก็จะรู้ตัวและสั่งให้ปิดรับซื้อเสียก่อน (นายเส, สัมภาษณ์ 28 สิงหาคม 2542) นอกจากนี้ผู้เล่นห่วยที่ซื้อห่วยเป็นจำนวนเงินที่สูงก็มักจะซื้อห่วยกับคนเขียนห่วยที่พวกเขาซื้อประจำหรือคุ้นเคยด้วยเป็นอย่างดีเพื่อความมั่นใจในกรณีถูกรางวัล ผู้วิจัยไม่พบว่าผู้เล่นห่วยจะซื้อห่วยโดยตรงกับเจ้ามือรายใหญ่ กล่าวคือผู้เล่นห่วยจะซื้อห่วยกับคนรู้จักหรือนายหน้า คนเขียนห่วย หรือซื้อกับเจ้ามือรายย่อย เท่านั้น ซึ่งอาจเป็นเพราะเจ้ามือรายใหญ่มักไม่เปิดเผยสถานะตนเองต่อผู้เล่นห่วยหรือคนทั่วไป นอกจากนี้เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการถูกจับ เจ้ามือรายใหญ่จึงมักจะรับโพยจากเจ้ามือรายเล็กลงมาหรือรับเฉพาะโพยที่เจ้ามือระดับกลางระบายให้เท่านั้น

ในการซื้อห่วยของผู้เล่นห่วยนั้น นอกจากผู้เล่นห่วยจะเลือกซื้อจากคนเขียนห่วยที่มีความคุ้นเคยกันหรือให้ส่วนลดหรือรางวัลสูงกว่ารายอื่นแล้ว บางครั้งพวกเขาก็จะเลือกซื้อโดยดูว่าใครเป็นเจ้ามือและเจ้ามือรายนั้นมีความน่าเชื่อถือเพียงใดด้วย ส่วนใหญ่แล้วในขั้นตอนของการซื้อขายห่วยเบื้องต้นนี้ก็จะเป็นที่รู้กันในกลุ่มผู้เล่นห่วยว่าคนเขียนห่วยคนใดเขียนห่วยให้เจ้ามือรายใด อย่างไรก็ตามแม้ผู้เล่นห่วยส่วนใหญ่จะเลือกซื้อห่วยกับคนเขียนห่วยที่ตนเองคุ้นเคยและไว้ใจได้ แต่ในระหว่างการซื้อผู้เล่นห่วยก็ต้องระวังตัวไม่ซื้อห่วยให้เห็นเด่นชัดจนเกินไป เหตุที่ต้องระวังเพราะในบางครั้งผู้เล่นห่วยจะถูกจับตามองจากตำรวจท้องที่ ดังเช่นที่นายสันได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า "คนที่จะไปซื้อห่วย ก่อนซื้อก็ต้องระวังหน่อย ต้องดูให้ทั่วๆ ว่ามีตำรวจอยู่หรือเปล่า บางคนพอซื้อเสร็จแล้ว เก็บโพยที่จดติดมือออกมาด้วยเลยโดนตำรวจจับไป เพราะมีหลักฐานมัดอยู่ ต้องเสียค่าปรับ 1,500 บาทตามระเบียบ ส่วนใหญ่ตำรวจจะจับแต่คนซื้อ ไม่จับคนเขียนหรือคนเพราะพวกนั้นเขามีเจ้ามือคุ้มครอง และถึงโดนจับเจ้ามือก็ประกันตัวให้และจ่ายเงินค่าปรับให้ แต่ถ้าคนซื้อถูกจับไม่มีใครมาจ่ายเงินให้หรือ ต้องจ่ายเงินเองทั้งนั้น คนซื้อต้องระวังเฉพาะก่อนจะเข้าไปซื้อและตอนออกมาจากบ้านคนเขียนห่วยเท่านั้น ถ้าอยู่ในบ้าน

เขาแล้วก็ไม่มีอะไร ชื้อกันตรงๆ ขายกันตรงๆ ไม่ต้องแอบๆ ซ่อนๆ" (นายสัน, สัมภาษณ์ 2 กันยายน 2542)

วิธีการซื้อหอยมีด้วยกัน 3 วิธีคือ การโทรศัพท์สั่งซื้อ การซื้อทางโทรสารหรือที่เรียกว่า การ Fax และการเข้าไปซื้อหอยที่บ้านคนเขียนโดยตรง ในกรณีการ Fax สั่งซื้อหอยนั้น ส่วนใหญ่แล้วผู้ซื้อก็มักจะต้องโทรศัพท์ตามไปยืนยันอีกครั้งหนึ่งเพื่อความแน่ใจ ส่วนอีกวิธีหนึ่งคือการซื้อหอยโดยตรงนั้นหากนักเล่นหอยซื้อหอยหลายตัวหรือหลายประเภท ก็จะต้องมีการจดโพลนำไปให้คนเขียนหอยด้วย ซึ่งวิธีการเขียนโพลเป็นสิ่งที่เข้าใจกันดีในหมู่นักเล่นหอยและคนเขียนหอย โดยตัวอย่างการเขียนโพลของนักเล่นหอยมีดังต่อไปนี้

บน		
039 - 20 X 20		039 - 20 X 20
90 - 10		90 - 10
211 - 50 X 10	หรือ	211 - 50 X 10
<hr/>		
ล่าง		
039 - 100		039 - 100
90 - 10		90 - 10
211 - 20		211 - 20
(แบบที่ 1)		(แบบที่ 2)

ภาพที่ 45 ตัวอย่างโพลการซื้อหอย

จากตัวอย่างโพยของนักเล่นหวยทั้งสองแบบจะเห็นว่า โพยทั้งสองใบมีตัวเลขที่จะซื้อเหมือนกันแต่มีวิธีการเขียนที่ต่างกันคือ แบบที่ 1 จะมีการระบุว่าเป็นเลขแทงบน หรือแทงล่าง โดยตัวเลขกลุ่มที่อยู่เหนือเส้นแบ่งก็คือเลขบน ส่วนกลุ่มเลขใต้เส้นก็คือเลขล่าง ส่วนแบบที่ 2 นั้น แม้จะไม่มีวิธีการเขียนกำกับว่า บน หรือ ล่าง แต่ก็มีความหมายเช่นเดียวกันคือ กลุ่มเลขที่อยู่ด้านบนเส้นแบ่งเป็นเลขบน ส่วนกลุ่มเลขด้านล่างของเส้นแบ่งก็คือเลขล่างนั่นเอง นอกจากนี้ในตัวอย่างโพยยังแสดงความหมายอื่นๆ อีกเช่น หากเขียน 039 - 20 ด้านบนเส้นจะหมายความว่า แทงตัวบนตรงตัวเลข 039 จำนวน 20 บาท แต่จากตัวอย่างจะเห็นว่ามีการเขียนเครื่องหมายคูณ (X) และเลข 20 ต่อท้าย 039 - 20 อีก จึงหมายความว่า แทงตัวบนเลข 039 ตรงตัว 20 บาท และแทงใต้เลขเดิมคือ 039 อีก 20 บาทด้วย กล่าวคือหากเขียนเครื่องหมายคูณต่อท้ายเลขที่แทงตัวใดก็แสดงว่าซื้อใต้เลขนั้นด้วย และเลขที่ตามหลังเครื่องหมายคูณก็คือจำนวนเงินที่แทงใต้ตนเอง การซื้อหวยแบบอื่นๆ เช่น การแทงล่าง ทั้งเลขท้ายสองตัวและสามตัวก็ล้วนใช้วิธีเขียนเช่นเดียวกันนี้ทั้งสิ้น ส่วนการแทงหวยแบบวิ่งและแบบพิเศษอื่นๆ เช่น ต่างขาและแทงพวงนั้น นักเล่นหวยก็จะเขียนกำกับลงไปอย่างชัดเจนว่าวิ่งเลขอะไร หรือแทงต่างขาเลขอะไรบ้างโดยใช้วิธีเดียวกันคือ หากเขียนบนเส้นแบ่งก็คือแทงบน เขียนใต้เส้นแบ่งก็คือแทงล่างนั่นเอง ดังนั้นนักเล่นหวยจึงสามารถนำโพยที่เขียนนี้ไปให้คนเขียนหวยได้โดยไม่ต้องมีการอธิบายเพิ่มเติมแต่อย่างใด และบางครั้งนักเล่นหวยก็สามารถให้เด็กๆ นำโพยไปซื้อหวยแทนตนเองได้ด้วย เพราะการเขียนหวยแบบนี้เป็นวิธีที่รู้จักกันดีในการซื้อขายหวยทั่วไป

จะเห็นว่านอกจากนักเล่นหวยจะมีการติดต่อสื่อสารกับแหล่งให้หวยและนักเล่นหวยด้วยกันเองแล้ว นักเล่นหวยยังมีการติดต่อสื่อสารกับนายหน้า คนเขียนหวย และเจ้ามือรายย่อยด้วย จากการวิจัยพบว่าการสื่อสารในระดับนี้ค่อนข้างเป็นไปอย่างเปิดเผยระหว่างกัน และไม่มี ความซับซ้อนอะไร นักเล่นหวยสามารถซื้อหวยกับบุคคลต่างๆ ดังกล่าวโดยเขียนโพยให้ หรือโทรศัพท์สั่งซื้อโดยตรง ผู้วิจัยสังเกตว่าการติดต่อซื้อหวยในระดับนี้จะอาศัยความเชื่อใจกันเป็นหลักทั้งสองฝ่าย โดยในการซื้อหวยแต่ละครั้งคนเขียนหวยมักไม่มีการทำหลักฐานการซื้อให้ผู้ซื้อ นำกลับไปแต่อย่างใดมีแต่เพียงการบันทึกของผู้ขายหวยฝ่ายเดียวเท่านั้น

5.2.2 การขายหอย

ในส่วนของการขายหอยจะอยู่ในความรับผิดชอบของคนเขียนหอย (บางครั้งเรียกว่า คนขายหอย กัก หรือเสมียน) ซึ่งนอกจากจะมีหน้าที่ขายหอยให้คนซื้อแล้วยังมีหน้าที่ในการส่งหอยต่อไปยังเจ้ามือที่ตนสังกัด คนเขียนหอยจึงเป็นตัวกลางระหว่างเจ้ามือและผู้ซื้อหอย ทั้งนี้จำนวนของคนเขียนหอยในแต่ละพื้นที่จะไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับจำนวนเจ้ามือในพื้นที่นั้นๆ ตำบลหนึ่งๆ จะมีคนเขียนหอยประมาณ 10 - 15 คน (จำนวนของคนเขียนหอยอาจมากหรือน้อยกว่านี้ขึ้นอยู่กับสายป่านของเจ้ามือแต่ละราย) ในอำเภอโพธารามซึ่งเป็นพื้นที่ที่ทำการวิจัยมีคนเขียนหอยประมาณ 50 - 60 คน (นายชาน, สัมภาษณ์ 14 สิงหาคม 2542) โดยคนเขียนหอยส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพหลักอย่างอื่นด้วย เช่น รับราชการ (น.ส.มั่ง) และเกษตรกร (นายชาน) เป็นต้น เนื่องจากคนเขียนหอยจะเขียนหอยในช่วงก่อนวันหอยออกถึงช่วงเช้าของวันหอยออกเท่านั้น คือประมาณ 1 - 2 วันในหนึ่งเดือน ส่วนวันอื่นๆ คนเขียนหอยไม่ต้องทำอะไรมากนักจึงสามารถประกอบอาชีพหลักอย่างอื่นได้ อย่างไรก็ตามแม้คนเขียนหอยจะทำงานเพียง 1 - 2 วันใน 1 เดือน แต่รายได้ที่ได้รับจากการเขียนหอยในบางเดือนกลับมากกว่ารายได้จากงานประจำ เช่น กรณี น.ส.มั่ง ได้รับเงินเดือนจากงานประจำ ประมาณ 8,000 บาท แต่มีรายได้จากการเขียนหอยเกือบ 10,000 บาทต่อเดือน และ นายชาน ที่มีรายได้จากการเกษตรเดือนละประมาณ 10,000 บาท แต่มีรายได้จากการเขียนหอยเฉลี่ยประมาณ 25,000 บาทต่อเดือน ซึ่งนายชานได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ของเกือบทุกอย่างที่นายชานมีล้วนได้มาจากรายได้จากการเขียนหอยทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นรถกระบะ รถเก๋ง เงินสดในธนาคาร รวมทั้งเงินค่าใช้จ่ายในครอบครัว และค่าเล่าเรียนของลูกจำนวนสองคน (นายชาน, สัมภาษณ์ 14 สิงหาคม 2542) จากการวิจัยพบว่าคนเขียนหอยมีรายได้จาก 2 ทาง คือ

- (1) รายได้ 25% จากยอดขายทั้งหมด เงินในส่วนนี้เจ้ามือจะให้หักออกจากยอดเงินค่าหอยที่ต้องส่งให้เจ้ามือในแต่ละงวด เช่น ยอดเงินขายหอยทั้งหมดเท่ากับ 10,000 บาท คนเขียนหอยก็จะส่งให้เจ้ามือเพียง 7,500 บาท และเก็บไว้เอง 2,500 บาท เป็นต้น ฉะนั้นหากงวดใดขายหอยได้เงินมากคนเขียนหอยก็จะได้ส่วนแบ่งมากตามไปด้วย ซึ่งเงินใน 25% นี้เองที่คนเขียนหอยนำมาเป็นส่วนลด

ให้แก่ผู้ซื้อเพื่อเป็นการเรียกลูกค้า โดยส่วนใหญ่จะลดให้ประมาณ 10 - 20 % ของจำนวนเงินที่ซื้อ

- (2) รายได้จากเงินรางวัลของคนซื้อ ในกรณีนี้คนเขียนหวยจะได้ 10% ของเงินรางวัล เช่น หากมีคนถูกหวย 100,000 บาท เจ้ามือก็จะมอบเงินให้คนเขียนหวย 110,000 บาท คนเขียนหวยจะเก็บไว้เอง 10,000 บาท เป็นต้น ดังนั้นหากงวดนั้นๆ มีผู้ถูกรางวัลเป็นยอดเงินที่สูง คนเขียนหวยก็จะได้ส่วนแบ่งที่สูงตามด้วย หรือพูดอีกนัยหนึ่งว่า คนเขียนหวยจะรวยต่อเมื่อคนเล่นเป็นฝ่ายกิน (ถูกรางวัล) นั่นเอง และด้วยเหตุนี้เองจึงพบว่า บางครั้งคนเขียนหวยก็จะเป็นผู้ให้หวยหรือให้เลขเด็ดแก่คนซื้อเสียเอง

นอกจากรายได้ทั้งสองทางแล้ว คนเขียนหวยบางคนยังมีรายได้จากทางอื่นด้วย กล่าวคือ "การยัก" หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "แขวนตัว" คือการเก็บเลขบางตัวไว้โดยไม่ส่งให้เจ้ามือ แต่การยักเลขนี้ค่อนข้างเสี่ยงต่อการขาดทุนพอสมควร เพราะหากเลขที่ยักไว้ถูกรางวัล คนเขียนหวยก็ต้องจ่ายเงินให้แก่คนซื้อเอง แต่ในทางกลับกันหากเลขตัวที่ยักไว้ไม่ถูกรางวัล คนเขียนหวยก็จะได้เงินเต็ม 100% จากยอดที่ขายได้ ซึ่งรายได้ในส่วนนี้อาจเป็นจำนวนเงินที่สูงกว่ารายได้จาก 2 ทางที่กล่าวข้างต้นรวมกันก็ได้ ในกรณีนี้นายชานได้ยืนยันแก่ผู้วิจัยว่า รายได้ส่วนใหญ่ของนายชานมาจากการยักเลขในแต่ละงวดไว้ และที่นายชานมีเงินมากเช่นทุกวันนี้ก็เพราะเลขที่ยักไว้ไม่ค่อยถูกรางวัล โดยนายชานจะยักเลขที่คิดว่าเป็น "เลขดับ" (เลขที่จะไม่ถูกรางวัล) ของงวดนั้นๆ ไว้ ส่วนที่นายชานได้มากกว่าเสีย นายชานก็เชื่อว่าเพราะตนเองเป็นคนดวงดีนั่นเอง ในกรณีนี้จะเห็นว่าคนเขียนหวยที่ยักเลขไว้ได้ทำหน้าที่เหมือนตนเองเป็นเจ้ามือด้วย คือรับซื้อเลขและรับผิดชอบจ่ายเงินค่ารางวัลให้แก่ผู้เล่นหวยด้วยตนเอง อนึ่งรายได้ของคนเขียนหวยทั้งหมดที่กล่าวมายังไม่รวมถึงโบนัสในแต่ละปีที่ได้รับจากเจ้ามือตามเทศกาลต่างๆ เช่น ตรุษจีน ปีใหม่ ฯลฯ โดยเจ้ามือมักให้โบนัสกับคนเขียนหวยที่มีผลงานดี ยอดขายสูง ถือเป็นสินน้ำใจที่ให้ ตัวอย่างโบนัสที่คนเขียนหวยมักจะได้จากเจ้ามือ เช่น ทองคำ เตี้ยง หรือเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ โดยมูลค่าของดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับยอดขายของคนเขียนหวยแต่ละคน กล่าวคือคนเขียนหวยคนใดทำยอดขายได้สูงก็จะได้รับโบนัสที่มีมูลค่ามากด้วยนั่นเอง

สำหรับพื้นที่ที่ทำการวิจัยพบว่า รายได้โดยประมาณของคนเขียนหอยอยู่ในช่วง 9,000 – 50,000 บาท/เดือน ทั้งนี้รายได้ต่อเดือนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจในช่วงนั้นๆ ด้วย โดยในช่วงก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ (ก่อนปี พ.ศ. 2536) คนเขียนหอยบางรายมีรายได้ต่อเดือนถึงหลักแสน แต่ในช่วง 2 ปี มา นี้ (พ.ศ. 2541 – 2542) รายได้ตกลงไปมาก เป็นเพราะคนไม่มีเงินซื้อหอยด้วยเงินที่สูง แม้ว่าจำนวนลูกค้าที่ซื้อจะใกล้เคียงหรืออาจมากกว่าเดิม แต่ยอดเงินที่ซื้อหอยของแต่ละรายไม่สูงเท่าเดิม (น.ส.มั่ง, สัมภาษณ์ 2 สิงหาคม 2542) กรณีดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจที่ตกต่ำไม่ได้ส่งผลให้คนเล่นหอยน้อยลงเท่าใดนักเพียงแต่ส่งผลให้ยอดขายลดลงเท่านั้น และในทางตรงข้ามภาวะเศรษฐกิจตกต่ำก็ยังอาจส่งผลให้มีคนเล่นหอยเพิ่มขึ้นด้วย สาเหตุหนึ่งอาจมาจากหอยได้กลายเป็นความหวังใหม่ของคนที่ผิดหวังในการงานที่ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจที่ตกต่ำก็เป็นได้

จะเห็นว่าอาชีพเขียนหอยถือเป็นงานเบาที่ได้ค่าตอบแทนสูง ด้วยเหตุนี้เองที่แม้การเขียนหอยจะเป็นอาชีพที่ผิดกฎหมายแต่ก็มีคนจำนวนไม่น้อยอยากเข้ามาเป็นคนเขียนหอยอย่างไรก็ตามเนื่องจากคนเขียนหอยเป็นผู้ประสานงานที่สำคัญระหว่างนักเล่นหอยกับเจ้ามือ และรายได้ของเจ้ามือจะมากหรือน้อยส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับการทำงานของคนเขียนหอยด้วย ดังนั้นการจะเข้ามาเป็นคนเขียนหอยจึงไม่ใช่งานง่าย โดยผู้ที่จะเป็นคนเขียนหอยได้จะต้องผ่านการคัดเลือกจากเจ้ามือเป็นส่วนใหญ่ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (1) เป็นผู้ที่เป็นที่รู้จัก มีหน้ามีตาหรือกว้างขวางในสังคม
- (2) เป็นผู้ที่เป็นที่นับถือในสังคม
- (3) มีความซื่อสัตย์ ไว้ใจได้
- (4) มีความคุ้นเคยหรือรู้จักกับเจ้ามือหรือญาติของเจ้ามือเป็นการส่วนตัว

นอกจากคนเขียนหอยจะมาจากการคัดเลือกหรือการติดต่อจากเจ้ามือแล้ว บางคนก็เข้ามาเป็นคนเขียนหอยได้เพราะรู้จักและสนิทสนมกับคนเดินโผย บางครั้งจึงพบว่าเจ้ามือที่มีคนเขียนหอยอยู่ในสายหลายๆ อาจไม่รู้จักคนเขียนทุกคนก็ได้ อันเนื่องมาจากเจ้ามือไว้ใจให้คน

เดินโฉบคัดเลือกคนทำหน้าที่เขียนหอยแทนนั่นเอง นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าคนเขียนหอยส่วนหนึ่งก็มาจากการติดต่อขอเป็นคนเขียนหอยกับเจ้ามือเอง แต่ส่วนใหญ่แล้วคนเขียนหอยจะเป็นผู้ที่เจ้ามือหรือคนเดินโฉบติดต่อมาเองมากกว่า เช่นในกรณีของนายชานที่เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่าตัวเขาเองได้รับการติดต่อให้เข้ามาเป็นคนเขียนหอยจากสมาชิกสภาจังหวัดท่านหนึ่งที่เป็นเจ้ามือหอย ได้ดินในเขตอำเภอโพธาราม เพราะเขาเป็นคนที่กว้างขวาง รู้จักคนมาก ที่สำคัญเขาไม่เคยมีประวัติเสื่อมเสียทางการเงิน ในทางกลับกันก็มีบางคนที่นายชานรู้จักเป็นฝ่ายเข้าไปขอเป็นคนเขียนหอยกับเจ้ามือรายนี้เอง แต่เจ้ามือไม่รับเพราะคนดังกล่าวมี ชื่อเสียงไม่ดีด้านความซื่อสัตย์ (นายชาน, สัมภาษณ์ 14 สิงหาคม 2542)

คนเขียนหอยมีหน้าที่ที่สำคัญคือการจดหอยหรือการขายหอยให้แก่คนซื้อ โดยส่วนใหญ่แล้วแต่ละเดือนคนเขียนหอยจะจดหอยก่อนวันหอยออกและช่วงเช้าของวันหอยออกเท่านั้น เพราะนักเล่นหอยส่วนใหญ่นิยมซื้อหอยใกล้ๆ วันหอยออก และคนเขียนหอยก็มักจะจดหอยภายในบ้านของตนเองเนื่องจากมีความสะดวกและปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่ตำรวจมากกว่าที่อื่น ซึ่งบรรยากาศของการซื้อขายหอยในวันก่อนวันหอยออกนั้นมีความคึกคักเป็นอย่างมาก โดยผลจากการเข้าสังเกตการณ์การซื้อขายหอยเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม และ 1 สิงหาคม 2542 ภายในบ้าน น.ส.มั่ง คนเขียนหอยรายหนึ่งพบว่า นักเล่นหอยจะเริ่มทยอยเข้ามาซื้อหอยตั้งแต่ช่วงเช้าของวันที่ 31 โดยในวันที่ 31 นี้ นักเล่นหอยมักจะมาซื้อหอยด้วยตนเอง แต่ละคนจะจดเลขที่ต้องการซื้อไว้ในกระดาษแผ่นเล็กๆ ซึ่งเรียกว่าโฉบ และนำมาให้คนเขียนหอยจดตาม ส่วนผู้ที่ซื้อหอยไม่ก็ตัวก็จะใช้ความจำแทน

การจดเลขของคนเขียนหอยนั้นคนเขียนหอยจะจดบันทึกชื่อผู้ซื้อไว้คู่กับเลขที่ซื้อ และเมื่อคนเขียนหอยจดเลขทั้งหมดเสร็จแล้วผู้ซื้อก็นำกระดาษที่จดเลขมากลับไป โดยส่วนใหญ่จะไม่มีการทำสำเนาเลขที่ซื้อให้ผู้ซื้อแต่อย่างใด ผู้ซื้อจะมีเพียงใบโฉบที่ตนเองจดมาเก็บไว้เป็นหลักฐานเท่านั้น ยกเว้นกรณีที่คนซื้อเป็นคนแปลกหน้า คนเขียนหอยก็จะเขียนชื่อตนเอง ราคาที่ซื้อ และเลขที่ซื้อให้ไป แต่คนเขียนหอยก็มักจะไม่ทำสำเนาเก็บไว้ ในกรณีนี้นายชาน ได้ให้เหตุผลว่า เนื่องจากคนเขียนหอยไม่มีเวลาทำสำเนาคืนให้คนซื้อได้ทุกคน เพราะในแต่ละงวดจะ

มีคนเข้ามาซื้อหวยเป็นจำนวนมาก ดังนั้นส่วนใหญ่แล้วคนซื้อจะนำโพยที่ตัวเองจดมากลับไปเองมากกว่า และในกรณีที่ผู้ซื้อสั่งซื้อทางโทรศัพท์หรือซื้อปากเปล่า ก็จะไม่มีสำเนาให้เช่นกัน การซื้อขายหวยจึงต้องอาศัยการไว้ใจกันเป็นหลัก อย่างไรก็ตามการซื้อขายในแต่ครั้งคนขายอาจจะไม่ขายเลขที่คนซื้อต้องการทุกตัวหรือไม่ขายเท่าจำนวนเงินที่คนซื้อต้องการทุกครั้งก็ได้ โดยเฉพาะกรณีที่เลขตัวนั้นๆ เป็นเลขเด็ดจากแหล่งที่ขึ้นชื่อว่าให้หวยแม่นหรือให้หวยถูกมาหลายงวดติดกัน คนขายมักจะต้องถามเจ้ามือก่อนว่าจะขายหรือไม่ และโดยทั่วไปแล้วเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงเจ้ามือมักจะให้คนขายขายแต่น้อย คืออนุญาตให้คนซื้อซื้อด้วยเงินที่ไม่สูงนักหรือเจ้ามืออาจจะนำยอดเงินที่ขายไประบาย (แบ่ง) ให้เจ้ามือคนอื่นๆ ต่อ เช่น ซื้อเลข 123 ไว้ 10,000 บาท แล้วนำไปแบ่งให้เจ้ามือคนอื่น 5,000 บาท หรือมีเช่นนั้นก็จะปิดการขาย (อัน) เลขตัวนั้นเสีย เป็นต้น ในส่วนของการซื้อหวยนั้นนักเล่นหวยที่ซื้อด้วยเงินจำนวนไม่มากจะจ่ายเงินสดทันที มีนักเล่นหวยจำนวนน้อยเท่านั้นที่ซื้อด้วยการเชื่อ (จ่ายเงินที่หลังหรือจ่ายงวดชนงวด) ซึ่งส่วนใหญ่คนขายจะให้มีการซื้อแบบเงินเชื่อประมาณไม่เกิน 30% ของยอดขายทั้งหมด และในจำนวนนี้ก็มักจะยอมให้มีการเชื่อเฉพาะลูกค้าที่ซื้อหวยกันเป็นประจำเท่านั้น

นอกจากจะมีการซื้อขายหวยในวันก่อนวันหวยออกแล้ว ในช่วงเช้าของวันหวยออกก็มีการซื้อขายหวยเช่นเดียวกัน โดยบรรยากาศของการซื้อขายหวยในวันที่ 1 สิงหาคม 2542 มีความแตกต่างจากวันที่ 31 กรกฎาคม 2542 คือการซื้อขายหวยในบ้านคนเขียนหวยในวันที่ 1 สิงหาคม ซึ่งเป็นวันหวยออกจะมีความคึกคักมากกว่าวันที่ 31 กรกฎาคม โดยนอกจากจะมีนักเล่นหวยเข้ามาซื้อด้วยตนเองเป็นจำนวนมากแล้ว ยังมีการซื้อหวยทางโทรศัพท์เข้ามาเป็นระยะๆ ตลอดเวลาด้วย ในวันที่ 1 นี้คนเขียนหวยจึงต้องมีผู้ช่วยในการรับโทรศัพท์ คิดเงิน และจดบันทึกเลขที่ขายจำนวนหนึ่ง ดังเช่นกรณีของนายชาน ที่ต้องให้ลูกทุกคนหยุดเรียนมาช่วยจดหวยทุกครั้งในวันหวยออก เพราะตัวนายชานและภรรยาเพียงสองคนไม่สามารถจะขายหวยให้นักเล่นหวยได้ทัน ผู้วิจัยพบว่ายิ่งใกล้เวลาประกาศผลรางวัลเท่าใดก็ยังมีโทรศัพท์เข้ามาสั่งซื้อหวยมากขึ้นเท่านั้น การซื้อหวยในช่วงนี้จึงเป็นการซื้อแบบแทงลอย (ซื้อด้วยปากเปล่า) มากกว่าการซื้อด้วยเงินสด และในจำนวนคนที่ซื้อหวยแบบนี้ก็มักจะเป็นคนที่ซื้อประจำหรือมีความคุ้นเคยกับคนเขียนหวยเป็นอย่างดี นอกจากนี้โทรศัพท์สั่งซื้อหวยแล้วบางครั้งก็จะมี

โทรศัพท์จากเจ้ามือถามเข้ามาเป็นระยะๆ ว่ายอดเงินที่ขายขณะนั้นมีประมาณเท่าไร และเลขตัวใดบ้างที่มีคนซื้อมาก ในทางกลับกันกรณีที่คนเขียนหวยเห็นว่าเลขใดมีคนซื้อเข้ามามากและมียอดเงินที่ซื้อสูง คนเขียนหวยก็จะโทรศัพท์ติดต่อถามเจ้ามือเองว่าจะรับเลขนั้นต่อไปหรือไม่ ซึ่ง น.ส.มั่ง ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ส่วนใหญ่แล้วความวุ่นวายจะเกิดตอนช่วงเวลาก่อนหวยออก เพราะนักเล่นหวยจะซื้อเลขเด็ดกันช่วงนี้มาก บางคนก็เพิ่มจำนวนเงินที่ซื้อไว้แล้ว บางคนก็มาซื้อเพราะคนเขียนหวยเจ้าอื่นไม่รับ ซึ่งในกรณีนี้ น.ส.มั่งก็เคยรับซื้อจากนักเล่นหวยที่กรุงเทพฯ มาแล้ว (น.ส.มั่ง, สัมภาษณ์ 2 สิงหาคม 2542)

จะเห็นว่าการซื้อขายหวยในระดับนี้จะอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อใจกันเป็นหลัก ซึ่งเหตุที่ผู้ซื้อไว้ใจคนเขียนหวยอาจเป็นเพราะคนเขียนหวยเป็นผู้ที่น่านับถือและไว้ใจได้ (ดังคุณสมบัติที่กล่าวข้างต้น) ผู้ซื้อจึงเชื่อใจว่าจะไม่มีการ "เบี้ยว" (ไม่ทำตามที่ได้ตกลงกัน) ในกรณีที่ถูกรางวัลแม้จะไม่มีสำเนาเลขที่ซื้อมายืนยัน ส่วนคนเขียนหวยก็มักจะเชื่อใจผู้ซื้อในกรณีการยอมให้แทงลอยเพราะนอกจากผู้ซื้อจะต้องเป็นคนคุ้นเคยหรือซื้อหวยเป็นประจำกับคนเขียนหวยแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือ คนเขียนหวยมั่นใจว่าเจ้ามือที่ตนเองสังกัดจะเป็นผู้จัดการให้ในกรณีที่ผู้ซื้อไม่ยอมจ่ายเงินนั่นเอง ดังที่ น.ส.มั่ง ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เคยมีนักเล่นหวยคนหนึ่งเป็นคนอำเภอท่ายาง จ.กาญจนบุรี มาแทงลอยกับเจ้ามือเป็นเงินแสนกว่าบาท พอไม่ถูกรางวัลก็เลยหนีลงใต้ หลบไปอยู่ที่ภาคใต้เกือบ 2 ปี คิดว่าเรื่องเงียบไปแล้วเลยจะกลับมาบ้าน คนของเจ้ามือก็ตามจนพบแล้วยิงนักเล่นหวยคนนั้นตาย เมื่อนักเล่นหวยคนนี้ตายจึงเป็นบทเรียนไม่ให้นักเล่นหวยคนอื่น ๆ โกงเจ้ามืออีก (น.ส.มั่ง, สัมภาษณ์ 2 สิงหาคม 2542)

เมื่อสิ้นสุดการซื้อขายในแต่ละครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่เกินเวลา 13.00 น. คนเขียนหวยก็จะทำการรวบรวมโพยหวยและจำนวนเงินทั้งหมดส่งให้เจ้ามือ ซึ่งโพยแต่ละใบจะมีบันทึกวันที่ของการขาย ชื่อคนเขียนหวย ยอดเงินที่ขายหวย และเลขหวยที่ขาย ฯลฯ ด้วยหมึกสีน้ำเงิน ดังภาพ

(1)

ว

วันที่ 1 เดือน 12 พ.ศ. 25 42

100	10	1	0	100	10	1	0	100	10	1	0	100	10	1	0
270	11	11	-	961	110	110	-	532	12	-	-	60	11	11	-
200	11	11	-	960	110	110	-	857	12	-	-	88	11	11	-
002	11	11	-	331	115	-	-	335	11	-	-	06	11	11	-
200	11	5	-	133	115	-	-	352	11	-	-	26	1	6	-
002	11	-	-	313	115	-	-	325	12	-	-	89	6	6	-
200	11	-	-	333	5	5	-	242	11	-	-	61	115	115	-
12	6	6	-	331	14	11	-	407	11	-	-	60	15	115	-
079	11	11	11	133	4	-	-	472	12	-	-	31	110	110	-
532	11	11	-	313	4	-	-	690	11	6	12	13	115	55	-
472	11	11	-	867	11	-	-	133	11	6	-	31	15	5	-
452	11	11	-	331	5	-	-	331	11	6	-	13	5	5	-
460	11	11	-	133	3	-	-	313	11	6	-	31	11	11	-
654	11	11	-	313	3	-	-	609	11	11	-	13	11	11	-
360	11	11	-	961	11	11	-	809	11	11	-	21	10	10	-
060	11	11	-	960	11	11	-	960	11	11	-	20	10	10	-
137	5	5	-	133	11	11	-	961	11	11	-	32	10	10	-
370	5	5	-	133	11	11	-	690	11	11	-	39	10	11	-
331	5	5	-	313	11	11	-	331	11	11	-	61	11	11	-
351	5	5	-	943	-	-	-	313	11	11	-	16	11	11	-
149	5	5	-	249	11	11	-	133	11	11	-	20	11	11	-
760	5	5	-	137	11	-	-	177	11	11	-	15	11	11	-
200	5	5	-	809	11	11	-	331	11	11	-	59	11	11	-
200	1	-	-	960	11	11	-	42	-	-	-	31	11	11	-
002	1	-	-	133	11	-	-	42	-	-	-	13	11	11	-
070	1	-	-	331	11	-	-	11	-	-	-	95	-	-	-
331	1	-	-	313	11	-	-	40	11	-	-	59	-	-	-
132	1	-	-	58	11	11	-	09	11	-	-	61	11	11	-
313	1	-	-	29	11	11	-	11	11	11	-	65	11	11	-
134	10	11	16	21	11	11	-	42	11	11	-	55	-	-	-
331	11	11	-	05	11	11	-	74	11	11	-	32	11	11	-
263	11	-	-	31	11	-	-	95	-	-	-	14	11	11	-
รวมกัน	615			รวมกัน 1985			รวมกัน 1024			รวมกัน 1666					
(6)	648			1969			1046			1677			(8)		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 46 โปยที่คนเขียนหอยส่งให้เจ้ามือ

- (1) ว แทนการขายหอยแบบวิ่ง
- (2) ช่องเขียนเลขที่มีผู้ซื้อแบบวิ่ง

- (3) รายละเอียดการขายหอย คือ ชื่อคนเขียนหอย (ศักดิ์) วันที่ขายหอย คือวันที่ 1 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2542
- (4) ชนิดของการขายหอย ประกอบด้วย บ. เท่ากับแทงบน ล. เท่ากับแทงล่าง ต. เท่ากับแทงใต้
- (5) หมายเลขที่ขาย เช่น 370, 070 ฯลฯ
- (6) ช่องที่ใส่จำนวนเงินที่ขายตามแต่ละประเภท
- (7) ยอดเงินขายหอยที่คนเขียนหอยรวมได้
- (8) ยอดเงินขายหอยที่คนตรวจโพยรวมได้ (เขียนด้วยหมึกสีแดง)

ในการขายหอยแต่ละงวดนั้น คนเขียนหอยอาจต้องเขียนโพยมากกว่าหนึ่งแผ่นก็ได้ ซึ่งแผ่นต่อๆ ไปก็จะมีการยกยอดที่ขายได้รวมเข้าไปด้วยจนถึงแผ่นสุดท้าย เมื่อคนเขียนหอยได้รวบรวมเลขที่ขายและจุดโพยเสร็จสิ้นแล้วก็ต้องนำโพยไปส่งให้แก่เจ้ามือ ซึ่งการส่งโพยให้เจ้ามือมีด้วยกัน 3 วิธีคือ

- เจ้ามือจะส่งคนเดินโพยมาเก็บโพยเอง
- คนเขียนหอยจะนำโพยไปส่งให้เจ้ามือด้วยตนเอง (วิธีนี้ไม่ค่อยพบบ่อย เพราะเจ้ามือแต่ละรายจะมีคนเขียนหอยเป็นจำนวนมาก ฉะนั้น การที่ให้คนเขียนหอยทุกรายมาส่งโพยให้ตนเองนั้น อาจก่อให้เกิดความวุ่นวายได้)
- ส่งโพยให้เจ้ามือทางโทรสาร (Fax) วิธีนี้เป็นที่นิยมกันมากในปัจจุบัน เพราะเป็นวิธีที่สะดวกและใช้เวลาในการส่งไม่นาน นอกจากนี้ยังมีความถูกต้องสูงด้วย

และไม่่ว่าจะส่งโพยให้เจ้ามือด้วยวิธีใด คนเขียนหอยก็จะมีสำเนาเก็บไว้ที่ตัวเองอีกชุดหนึ่งเสมอ และคนเขียนหอยจะต้องเก็บสำเนาโพยหอยในแต่ละงวดไว้อย่างดี เพราะนอกจากจะใช้เป็นหลักฐานในการคิดเงินค่าหอยกับเจ้ามือแล้ว โพยหอยยังเป็นหลักฐานที่สำคัญที่ตำรวจใช้เอาผิดคนเขียนหอยได้ นอกจากการส่งโพยให้กับเจ้ามือแล้วคนเขียนหอยต้องส่งเงินที่ขายหอยได้ให้แก่เจ้ามือด้วย แต่การส่งเงินค่าหอยให้เจ้ามือนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการหักเงินงวดชน

งวด* มากกว่าการจ่ายเงินสดงวดต่องวด ซึ่งวิธีการจ่ายเงินแบบนี้ถือเป็นการให้เครดิตกับคนเขียนหอยอย่างหนึ่ง

5.2.3 การทำงานของคนเดินโพง

ในกรณีที่คนเขียนหอยไม่ได้ส่งโพงหอยให้เจ้ามือด้วยตนเอง ก็จะเป็นหน้าที่ของคนเดินโพงที่จะเก็บโพงส่งให้เจ้ามือ คนเดินโพงจึงเป็นผู้ประสานงานระหว่างคนเขียนหอยกับเจ้ามือ โดยทั่วไปแล้วเจ้ามือรายหนึ่งๆ จะมีคนเดินโพงประมาณ 1 - 2 คน ซึ่งในอำเภอโพธารามที่ทำการวิจัยนี้ มีคนเดินโพงประมาณ 19 คน (นายรุ่ง, สัมภาษณ์ 14 สิงหาคม 2542 และนายชาน, สัมภาษณ์ 23 กันยายน 2542) คนเดินโพงจะต้องเป็นผู้ที่เจ้ามือให้ความไว้วางใจที่สุด เพราะนอกจากจะต้องรับผิดชอบเก็บโพงและเงินค่าหอยไม่ให้ตกหล่นแล้ว คนเดินโพงยังเป็นคนที่เข้าออกนอกในบ้านเจ้ามือและรู้ความเป็นไปของกิจการหอยใต้ดิน รู้จักบ้านทุกหลังของคนเขียนหอย ฯลฯ ดังนั้น หากคนเดินโพงไม่มีความซื่อสัตย์ เป็นสายให้ตำรวจ หรือเป็นผู้บกพร่องต่อหน้าที่แล้ว ก็อาจทำให้เจ้ามือมีความเสี่ยงสูงที่จะถูกตำรวจจับได้ เราจะพบว่าคนเดินโพงมักเป็นคนในท้องถิ่นและเป็นคนที่เจ้ามือรู้จักอย่างดีเป็นการส่วนตัว ในความเห็นของคนทั่วไปจึงถือว่าคนเดินโพงเป็น “คนของเจ้ามือ” ดังที่นายชาน ได้กล่าวแก่ผู้วิจัยว่า ส่วนมากแล้วตำรวจนอกท้องถิ่นมักจะเข้ามาขอเงินกับคนเขียนหอยและก็จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องหรือจับกุมคนเดินโพง เพราะคนเดินโพงเป็นคนของเจ้ามือโดยตรง ตำรวจจึงไม่ค่อยอยากเข้าไปมีเรื่องด้วยนั่นเอง (นายชาน, สัมภาษณ์ 14 สิงหาคม 2542)

ส่วนใหญ่คนเดินโพง 1 คน จะรับผิดชอบภายในพื้นที่ 1 ตำบล การเก็บโพงจะเริ่มตั้งแต่ช่วงเช้าและสิ้นสุดเมื่อใกล้เวลา 14.00 น. ของทุกวันหอยออก โดยจะต้องเผื่อเวลาให้เจ้ามือได้ “ออกตัว” (ระบายยอดขายเลขาบางตัวแก่เจ้ามือรายอื่น) ได้ทันก่อนจะมีการประกาศรางวัล

* คือการนำเงินทั้งหมดที่เจ้ามือต้องให้คนขายหอยหรือเงินที่คนขายหอยต้องให้เจ้ามือจากการขายหอยในงวดก่อนหน้านั้นโดยผ่านการคิดรางวัลให้ผู้ซื้อรวมทั้งคิดเปอร์เซ็นต์ต่างๆ เรียบร้อยแล้ว นำมาเปรียบเทียบกับยอดขายในงวดล่าสุด แล้วจึงส่งให้เจ้ามือ

ในแต่ละงวดคนเดินโผยอาจต้องเดินทางไปเก็บโผยกับคนเขียนหอยแต่ละคนเกิน 1 รอบ ซึ่งการเดินทางไปเก็บโผยนี้ คนเดินโผยต้องอาศัยยานพาหนะส่วนตัวในการเดินทาง เช่น รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางและยังเป็นการลดความเสี่ยงจากการถูกจับกุมจากตำรวจด้วย อย่างไรก็ตามบางครั้งคนเดินโผยก็ไม่สามารถเลี่ยงการถูกจับกุมได้ เช่นกรณีของนายเนตร ที่ตำรวจได้เข้ามาขอตรวจค้นและพบโผยอยู่เต็มกล่องข้างที่นั่งคนขับ ในขณะที่นายเนตรเดินทางเก็บโผยจากที่ต่างๆ นายเนตรเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ตำรวจได้เก็บโผยไปโดยต่อรองขอเงินจำนวน 2,000 บาทเพื่อแลกเปลี่ยน แต่เขาไม่ยอม และได้อ้างชื่อเจ้ามือที่ตัวเองสังกัดซึ่งเป็นกำนันที่มีอิทธิพลในอำเภอโพธารามแก่ตำรวจ พร้อมทั้งแนะนำให้ตำรวจตามเขาไปที่บ้านของเจ้ามือเพื่อที่จะได้เอาเงินจากเจ้ามือ แต่ตำรวจรายนั้นปฏิเสธและปล่อยนายเนตรไป ตัวเขาเชื่อว่าเหตุที่ไม่ถูกจับกุมเป็นเพราะตำรวจไม่ต้องการมีเรื่อง บาดหมางกับเจ้ามือ (นายเนตร, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2542)

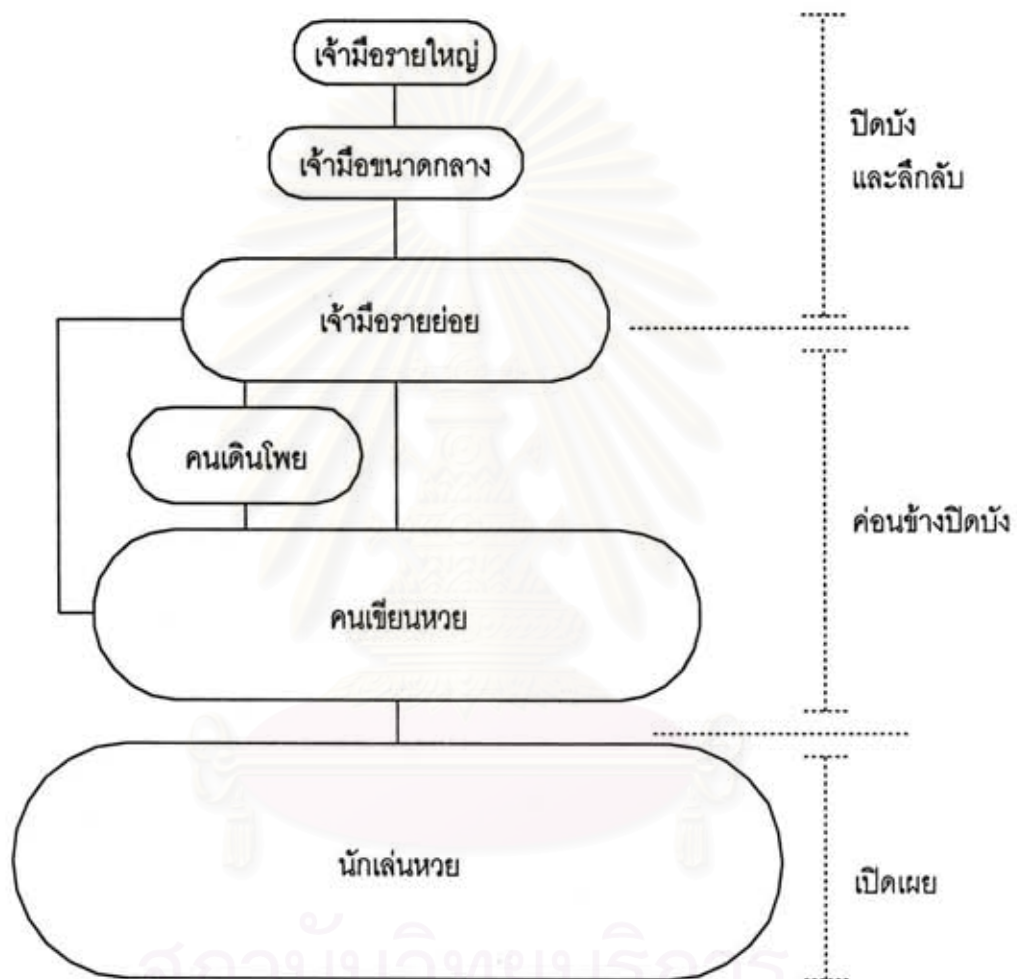
ในส่วนของการเก็บเงินค่าหอยและการจ่ายเงินรางวัลนั้น คนเดินโผยจะเก็บและจ่ายเงินในวันที่ 17 ของทุกเดือน ส่วนใหญ่การเก็บเงินค่าหอยจะเก็บแบบงวดชนงวด โดยหักเปอร์เซ็นต์จากยอดขาย (25%) และหักจากเงินรางวัลของผู้ถูกหอย (10%) ออกให้คนเขียนหอยก่อน เงินที่เหลือจึงนำส่งให้เจ้ามือ ส่วนในการจ่ายเงินรางวัล หากเป็นจำนวนเงินที่ไม่สูงเกินไป (ไม่ถึงหลักแสน) เจ้ามือมักจะจ่ายให้ในวันที่ 17 เลย ยกเว้นกรณีในวันดังกล่าวเป็นวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ เพราะเจ้ามือไม่สามารถเบิกเงินสดจากธนาคารมาจ่ายได้ อย่างไรก็ตามหากงวดนั้นเจ้ามือต้องจ่ายในวงเงินที่สูง เจ้ามืออาจจะผลัดไปจ่ายในวันหลังก็ได้โดยขึ้นอยู่กับตกลงกันกับผู้ถูกหอย ในพื้นที่ที่ผู้วิจัยทำการวิจัยพบว่ายอดเงินที่คนเดินโผยนำมาให้คนเขียนหอยจะอยู่ในช่วงหลักหมื่นถึงหลักแสนมากที่สุด

นอกจากการเก็บโผยและเงินแล้ว คนเดินโผยยังทำหน้าที่ส่งข่าวให้คนเขียนหอยแต่ละรายรู้ตัวในกรณี ตำรวจในพื้นที่ออกจับกุมคนเขียนที่อยู่ในกลุ่มหรือในพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้ไหวตัวทัน ซึ่งการจับกุมจากตำรวจในพื้นที่เกิดจากความจำเป็นของตำรวจที่ต้องสร้างผลงานการจับกุมเพื่อสนองนโยบายผู้บังคับบัญชา ดังนั้นแม้เจ้ามือจะส่งส่วยให้แก่ตำรวจเป็นประจำทุกเดือน

แต่ตำรวจก็มักจะต้องออกจับกุมเป็นระยะๆ นั่นเอง (นายสิน, สัมภาษณ์, 13 ตุลาคม 2542) กรณีการออกจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล นิตยจินต์ (2533) ที่กล่าวว่า แม้เจ้ามือห่วยใต้ดินจะส่งส่วยให้แก่ตำรวจเป็นประจำ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีการจับกุมจากตำรวจ โดยการถูกจับแบ่งเป็นสองอย่างคือ ถูกจับจริงๆ และยินยอมผลัดกันถูกจับเพื่อให้ตำรวจได้มีผลงาน นอกจากนี้เป็นผู้ส่งข่าวการออกจับกุมของตำรวจแล้วคน เดินโพลยังทำหน้าที่บอกข่าวหรือความลับหน้า ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ จากฝ่ายเจ้ามือให้แก่คนเขียนห่วยทราบด้วย เช่น การให้ส่วนลด ข้อแม้ในการขาย เงินรางวัลบางรางวัลที่เปลี่ยนแปลง ยอดขายเลขบางตัวที่จำกัดจำนวนเงินที่ซื้อได้ รวมทั้งเลขที่จะ "อั้น" (ไม่ขาย) ในงวดนั้นๆ เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงของเจ้ามือในกรณีที่มีเลขเด็ดและมีคนซื้อเป็นจำนวนมาก หรือมีจำนวนเงินที่ซื้อรวมกันสูง เป็นต้น นอกจากการประสานงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการขายห่วยแล้ว คนเดินโพลต้องคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของคนเขียนห่วยว่ามีพฤติกรรมใดที่กระทบหรือส่งผลเสียกับกิจการ เช่น การคดโกงลูกค้า (ผู้ซื้อห่วย) การเอาเปรียบหรือทำอะไรก็ตามที่อาจทำให้เสียลูกค้า โดยคนเดินโพลจะต้องรายงานพฤติกรรมดังกล่าวให้เจ้ามือทราบ พุทธอีกนัยหนึ่งก็คือคนเดินโพลเปรียบเสมือนผู้ดูแลรักษาผลประโยชน์ให้เจ้ามือนั่นเอง

ในส่วนของรายได้ที่คนเดินโพลได้รับนั้นส่วนใหญ่จะมาจากเงินส่วนแบ่ง 2 - 3% ของยอดขายแต่ละงวด ในพื้นที่ที่ทำการวิจัยคนเดินโพลจะได้รับค่าจ้างต่องวดประมาณ 600 - 2,000 บาท (1,200 - 4,000 บาท/ เดือน) โดยค่าจ้างจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับภาระรับผิดชอบในพื้นที่ของคนเดินโพลคนนั้นๆ เช่น จำนวนคนเขียนห่วยที่คนเดินโพลต้องเดินทางไปเก็บโพลระยะทางหรือขนาดของพื้นที่ที่รับผิดชอบ รวมทั้งผลงาน (ความรอบคอบ ความผิดพลาด) ในการเก็บโพล เป็นต้น ในบางพื้นที่จะไม่มีการให้เงินค่าจ้างแก่คนเดินโพล โดยคนเดินโพลจะได้รับเงินเฉพาะจากส่วนแบ่ง 2 - 3% ของยอดขายเท่านั้น

ผลของการศึกษาเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยใต้ดินสามารถนำมาเขียนเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

ความเปิดเผยในการสื่อสาร

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 47 เครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยใต้ดิน

5.3 การบริหารงานในเครือข่าย

เนื่องจากภายในเครือข่ายหอยได้ดินประกอบไปด้วยคนจำนวนมากและหอยได้ดินเป็นการพนันที่ผิดกฎหมาย ดังนั้นเพื่อความเรียบร้อยในการดำเนินงานจึงจำเป็นต้องมีการจัดการหรือการบริหารงานอย่างเป็นระบบด้วย โดยการบริหารงานในเครือข่ายเป็นหน้าที่ของเจ้ามือหอยได้ดิน ซึ่งประกอบไปด้วยเจ้ามือรายใหญ่ เจ้ามือขนาดกลาง และเจ้ามือรายย่อย ขึ้นอยู่กับวงเงินทุนของแต่ละรายมี เงินทุนของเจ้ามือรายย่อยจะน้อยกว่า 10 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่างหลักแสนถึง 4 – 5 ล้านบาท เจ้ามือระดับกลาง 10 – 30 ล้านบาท ส่วนเจ้ามือรายใหญ่มักจะต้องมีเงินทุนหมุนเวียนเกินกว่า 30 ล้านบาทขึ้นไป และอาจมีส่วนในการขายหอยในหลายจังหวัดหรือในระดับภาคก็ได้ แต่สำหรับในเขตอำเภอโพธารามส่วนมากจะเป็นเจ้ามือรายย่อย ซึ่งมีประมาณ 20 คน เจ้ามือขนาดกลางมีเพียง 3 – 4 คน ส่วนเจ้ามือรายใหญ่นั้นไม่พบในอำเภอนี้ นอกจากนี้เจ้ามือทุกรายต้องมีเงินทุนแล้ว ผู้ที่เป็นเจ้ามือได้ต้องมีอำนาจหรืออิทธิพลในพื้นที่นั้นๆ ด้วย เช่น เป็นผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ตำรวจ สมาชิกสภาตำบล (สทต.) สมาชิกสภาอำเภอ (สภอ.) สมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) ไปจนถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) เป็นต้น ในพื้นที่ที่ผู้วิจัยทำการวิจัย ผู้ที่เป็นเจ้ามือหอยได้ดินมีทั้ง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และ สจ. นอกจากนี้ยังพบว่านอกจากอิทธิพลของเจ้ามือหอยได้ดินจะมาจากตำแหน่งหน้าที่การงานหรือฐานะทางสังคมแล้ว เจ้ามือบางรายยังมีอิทธิพลจากการเปิดบ่อน และการค้ายาเสพติดอีกด้วย (สัมภาษณ์ น.ส.ม้ง, นางเรื่อง 12 ตุลาคม 2542, สัมภาษณ์ นายสิน 13 ตุลาคม 2542)

เจ้ามือหอยได้ดินเป็นผู้ที่ได้ผลประโยชน์จากการขายหอยมากที่สุด โดยการขายหอยแต่ละงวด เจ้ามือจะได้ผลกำไรซึ่งหักค่าใช้จ่ายเป็นเปอร์เซ็นต์แก่คนเขียน คนเดินโพย หักค่ารางวัล ส่วยตำรวจ ฯลฯ แล้ว เจ้ามือจะมีรายรับประมาณ 25 – 30% จากยอดขาย โดยเจ้ามือรายใหญ่ก็จะได้เงินมาก แต่เวลาเสียก็จะเสียมาก เจ้ามือรายเล็กเวลาได้เงินอาจได้น้อยกว่าเจ้ามือรายใหญ่ แต่เวลาเสียก็จะเสียน้อยกว่าด้วย ดังที่นายรุ่ง เจ้ามือรายหนึ่งกล่าวแก่ผู้วิจัยว่า "เจ้ามือรายใหญ่ กินก็กินค่าใหญ่ เสียก็เสียมาก เจ้ามือทุนน้อยก็กินน้อย เจ็บก็เจ็บไม่หนัก" (นายรุ่ง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2542) อย่างไรก็ตามนอกจากเจ้ามือจะมีรายรับที่สูงแล้ว เจ้ามือ

ก็ต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบสูงสุดในทุกๆ เรื่องด้วย โดยเน้นหนักทางด้าน การวางแผนงาน กำหนดแนวทาง นโยบายและข้อตกลงระหว่างเจ้ามือด้วยกัน เพื่อให้มีทิศทาง การดำเนินงานไปในทางเดียวกัน เช่น การกำหนดราคา ค่าตอบแทนของรางวัลให้อยู่ในอัตราเดียวกัน กำหนดจำนวนเลขที่ขายได้สูงสุดในแต่ละงวด เงื่อนไขการขายและนโยบายต่างๆ ที่อาจเปลี่ยนแปลงเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการทะเลาะวิวาท การขัดผลประโยชน์ หรือการแย่งลูกค้าระหว่างเจ้ามือด้วยกันเอง เช่น แข่งขันกันให้เงินรางวัลที่สูงกว่า เป็นต้น ซึ่งการตกลงกันระหว่างเจ้ามือนี้ถือเป็นการรักษามลประโยชน์ของเจ้ามือเองด้วย ตัวอย่างเงื่อนไขที่เจ้ามือส่วนใหญ่ใช้เหมือนกันเช่น กรณีที่มีคนถูกหวยมากๆ เจ้ามือก็มักจะ "เจลีย์" (จ่ายเงินให้ไม่ครบ) โดยอาจจ่ายเพียง 20 - 30% จากราคาเดิม บางรายก็จะจ่ายเงินให้ลูกค้าเพียงครึ่งหนึ่ง (50%) จากจำนวนทั้งหมดที่ต้องจ่าย หรือหากเลขตัวใดดังมากๆ เจ้ามือก็จะระงับการขายเลขตัวนั้นเสีย จากการวิจัยพบว่าในกรณีที่มีเลขตัวใดดังมากๆ หรือเป็นเลขที่นักเล่นหวยจำนวนมากต้องการซื้อแล้ว นักเล่นหวยก็มักจะหาซื้อเลขตัวนั้นได้ยาก เพราะคนเขียนหวยจะได้รับคำสั่งจากเจ้ามือให้ปิดการขาย และเมื่อเจ้ามือรายใดไม่ขายแล้ว เจ้ามือรายอื่นๆ ก็มักจะปิดการขายเลขตัวนั้นๆ เช่นเดียวกัน จึงพบว่า บางครั้งนักเล่นหวยในอำเภอหนึ่งอาจจะต้องติดต่อซื้อหวยกับเจ้ามือรายอื่นๆ ที่อยู่ต่างอำเภอหรืออยู่ต่างจังหวัดออกไปเพราะไม่สามารถซื้อหวยในพื้นที่ที่อาศัย ซึ่งก็เป็นผลจากการตกลงร่วมกันระหว่างเจ้ามือนั่นเอง

นอกจากการวางแผนงานและกำหนดนโยบายแล้ว เจ้ามือจะเป็นผู้จัดจ้างหรือติดต่อบุคลากรมาทำหน้าที่ต่างๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้

- คนเขียนหวย: มีหน้าที่โดยละเอียดตั้งที่กล่าวไปแล้วข้างต้น คนเขียนหวยเปรียบเสมือนคนสำคัญที่ทำเงินให้แก่เจ้ามือ เพราะหากเจ้ามือคนใดได้คนเขียนหวยที่สามารถทำยอดขายได้สูงแล้ว เจ้ามือคนนั้นก็จะได้ผลประโยชน์สูงตามไปด้วย

- คนเดินโทย: เปรียบเสมือนแขน – ขา ของเจ้ามือ คนเดินโทยเป็นทั้งคนประสานงานระหว่างคนเขียนหวยกับเจ้ามือ และเป็นหูเป็นตาคอยสอดส่องและรักษาผลประโยชน์ให้แก่เจ้ามือด้วย ดังนั้นจึงพบว่าคนเดินโทยมักจะเป็นผู้ใกล้ชิดหรือเป็นคนที่เจ้ามือให้ความไว้วางใจที่สุด
- พนักงานตรวจโทย: ในกรณีที่เจ้ามือรายนั้นๆ มีลูกค้ำมากและมีการทำงานช่วงวันหวยออกวุ่นวายมากๆ เจ้ามือก็อาจจะจ้างพนักงานตรวจโทยสำหรับไว้ตรวจเลขและยอดการขายที่คนเขียนหวยส่งมาให้กับสำเนาที่เจ้ามือมีว่าตรงกันหรือไม่ โดยส่วนใหญ่จะจ้างนักเรียนที่กำลังเรียนปวช. หรือเรียนพาณิชย์มาช่วย โดยวันที่มาทำงานจะมีการตรวจพนักงานตรวจโทยทุกคนไม่ให้นำปากกาสีน้ำเงินเข้าไปด้วย และจะแจกปากกาสีแดงเพื่อใช้จดยอดเงินที่คิดได้ลงไปโทยแต่ละใบ เพราะโทยที่เก็บจากคนเขียนจะให้หมึกสีน้ำเงิน คนตรวจโทยจึงต้องให้หมึกสีแดงให้แตกต่างอย่างชัดเจนเพื่อป้องกันการตกลงกันระหว่างคนเขียนหวยกับพนักงานตรวจโทยซึ่งอาจโกงโดยการจดยอดเงินเพิ่ม หรือการแก้ไขเลขที่ชื่อนั้นเอง นอกจากพนักงานตรวจโทยแล้ว เจ้ามือรายใหญ่ๆ อาจจ้างพนักงานบัญชีคนถ่ายเอกสารหรือทำสำเนามาช่วยในวันหวยออกด้วย อย่างไรก็ตามเท่าที่พบในการวิจัยครั้งนี้ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลบัญชีและถ่ายเอกสารทำสำเนามักเป็นลูกหลานที่ใกล้ชิดหรือเป็นคนในครอบครัวของเจ้ามือมากกว่า

5.4 การดำเนินงานเพื่อป้องกันการถูกจับกุม

เนื่องจากหวยใต้ดินถือเป็นการพนันที่ผิดกฎหมายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นการดำเนินงานทุกๆ ขั้นตอนนอกจากจะต้องพยายามให้เป็นไปด้วยความราบรื่นแล้ว ยังต้องมีการป้องกันไม่ให้ถูกตำรวจจับกุมด้วย โดยวิธีที่เจ้ามือหวยใต้ดินนำมาใช้เพื่อป้องกันการถูกจับกุม

ได้แก่การร่วมมือกันระหว่างเจ้ามือ ซึ่งการประสานงานหรือการร่วมมือระหว่างเจ้ามือด้วยกันนี้ ได้เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงแรกของการเป็นเจ้ามือแล้ว โดยเจ้ามือในเขตพื้นที่เดียวกัน (ส่วนมากจะเป็น เจ้ามือรายย่อยๆ) จะร่วม "ลงขัน" (ออกเงินร่วมกัน) กันเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องต่างๆ ไปได้แก่ ส่วยตำรวจ งานการกุศล งานสังคมสงเคราะห์ งานประจำปี ฯลฯ หรือในกรณีพิเศษเช่น การมอบเครื่องมือต่างๆ แก่ทางราชการ การเลี้ยงส่งและการเลี้ยงต้อนรับนายตำรวจ ซึ่งส่วนมากจะเป็นตำรวจระดับผู้บริหารที่เข้าประจำการในพื้นที่หรือย้ายออกนอกพื้นที่นั้นๆ เป็นต้น ในกรณี การเลี้ยงส่งนายตำรวจนี้มักจะมีการตั้งบ่อนไฟเรียกว่า "บ่อนพิเศษ" เพื่อเป็นการหาเงินมอบ เป็นค่าเดินทางและเป็นสินน้ำใจแก่ตำรวจที่กำลังจะย้ายไปด้วย เขตพื้นที่ที่ผู้วิจัยทำการศึกษา เจ้ามือแต่ละรายจะออกเงินเป็นกองกลางหรือลงขันร่วมกันคนละประมาณ 5,000 – 10,000 บาท/เดือน (นายรุ่ง, สัมภาษณ์ 14 สิงหาคม 2542) ทั้งนี้เจ้ามือรายใดจะออกมากหรือน้อยก็ ขึ้นอยู่กับเงินทุนหมุนเวียนของแต่ละคน โดยยิ่งเป็นเจ้ามือรายใหญ่ที่มีเงินหมุนเวียนมากก็ต้อง ออกเงินมาก

ในการส่งส่วยให้ตำรวจนี้เจ้ามือจะมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของคนเขียนหอย นายชาน ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า คนเขียนหอยมีหน้าที่จ่ายเงินให้แก่ตำรวจตามบ้อม ตามสถานีตำรวจ รวมทั้งตำรวจสายสืบ สายตรวจ และตำรวจกองปราบ โดยการจ่ายเงินให้ตำรวจตามบ้อมและ สถานีตำรวจจะเป็นการจ่ายประจำทุกเดือน ซึ่งจำนวนเงินที่จ่ายจะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับ การพิจารณาของเจ้ามือเอง แต่บางพื้นที่ก็จะจ่ายตามที่ตำรวจกำหนดมาและตำรวจจะเป็นฝ่ายมา เก็บส่วยเอง ในพื้นที่ที่ผู้วิจัยทำการวิจัยเจ้ามือจะมอบหมายให้คนเขียนหอยจ่ายเงินให้แก่ตำรวจ ในระดับหัวหน้าในแต่ละแห่งเท่านั้น เช่น จ่ายให้แก่ ผู้กำกับ สารวัตร หัวหน้าบ้อม เป็นต้น ส่วนหัวหน้าจะนำเงินที่ได้รับไปแบ่งให้ลูกน้องเท่าไรนั้น ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของคนเขียน หอย โดยอัตราเงินค่าส่วยที่เจ้ามือแต่ละรายจ่ายให้ตำรวจเป็นประจำในแต่ละเดือนมีดังนี้

จ่ายให้สถานีตำรวจแต่ละแห่ง	ประมาณ 5,000 – 10,000 บาท/เดือน
จ่ายให้แก่หัวหน้าบ้อมตำรวจ	ประมาณ 1,000 – 2,000 บาท/เดือน

นอกจากการจ่ายเป็นเงินประจำแก่ตำรวจระดับหัวหน้าแล้วบางครั้งคนเขียนหอยก็จะต้องจ่ายให้แก่ตำรวจระดับลูกน้องที่มักจะเข้ามาขอต่างหากอยู่เรื่อยๆ ด้วย ในส่วนของการจ่ายเงินให้แก่ตำรวจสายสืบ สายตรวจ และกองปราบนั้น เจ้ามือไม่ได้จ่ายเป็นเงินประจำแต่จะขึ้นอยู่กับการ "ขอ" ของตำรวจนายนั้นๆ มากกว่า ซึ่งกรณีนี้นายชานเคยถูกตำรวจกองปราบเข้ามาขอเงิน 5,000 บาทขณะที่กำลังเขียนหอยอยู่ โดยตำรวจกองปราบกล่าวกับนายชานว่า "ไม่มีอะไร อยากรได้เงินนิดหน่อยแค่ห้าพันบาทแล้วก็จะไปแล้ว" นายชานจึงได้ขอให้ตำรวจรายนั้นรอ จากนั้นจึงโทรศัพท์รายงานเจ้ามือ เมื่อเจ้ามืออนุญาตให้จ่ายเงินตามที่กองปราบขอ นายชานจึงจ่ายเงินให้ไป นายชานอธิบายว่าส่วนใหญ่กองปราบที่เข้ามาขอเงินจะเดินสายตรวจจากกรุงเทพฯ ไปจนถึงประจวบคีรีขันธ์ และแม้ว่าบางครั้งนายชานจะไม่แน่ใจว่าเป็นตำรวจจริงหรือไม่แต่นายชานก็มักจะให้เงินไปทุกครั้งแต่บางครั้งก็จะมีการต่อรองลดจำนวนเงินลงหากเห็นเงินที่ขอมามากเกินไป นายชานให้เหตุผลว่าถึงไม่แน่ใจว่าเป็นตำรวจจริงหรือไม่ก็ต้องให้เงินไปเพราะไม่อย่างเสี่ยงและไม่อยาก "เสียศาล" (ขึ้นศาล) แต่ถ้ารู้แน่ๆ ไม่ใช่ตำรวจแต่เป็นคนอื่นมา "ตีกิน" (มาแสดงตัวว่าเป็นตำรวจเพื่อเก็บเงิน) นายชานก็จะบอกให้ไปเอาเงินกับเจ้ามือเอง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็มักจะไม่มีรายไหนกล้าไปขอกับเจ้ามือ (นายชาน, สัมภาษณ์ 14 สิงหาคม 2542)

อย่างไรก็ตามการจ่ายส่วยให้แก่ตำรวจในพื้นที่ก็ไม่ได้เป็นการรับประกันเต็มร้อย เปอร์เซนต์ว่าเจ้ามือ คนเดินหอย และคนเขียนหอยจะไม่ถูกจับ โดยเป็นแต่เพียงการตกลงระหว่างกันเท่านั้นว่าตำรวจในพื้นที่ที่รับส่วยจะไม่จับกุมในกรณีที่ไม่จำเป็น ซึ่งกรณีที่ตำรวจต้องเข้าจับกุมเช่น ต้องการสร้างผลงานให้ผู้บังคับบัญชาพอใจ เป็นต้น ดังที่นายชานได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า คนเขียนหอยมักจะต้องเจอกับตำรวจเสมอ เช่น ตำรวจพื้นที่ที่เข้ามาขอเงิน การจับกุมเพื่อสร้างผลงาน หรือมีเช่นนั้นก็อาจเจอตำรวจนครบาลมาจับ ส่วนใหญ่แล้วตำรวจที่จับจริงๆ จะเป็นตำรวจที่ระดับสูงส่งมา เช่น รับคำสั่งจาก พล.ต.ท.วรรณรัตน์ คชรักษ์ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล กรณีที่ถูกจับคนเขียนหอยก็ต้องขึ้นศาลและถูกปรับเป็นเงิน 3,000 บาท อย่างไรก็ตามเงินที่คนเขียนหอยเสียไปทั้งหมดสามารถเบิกจากเจ้ามือได้

นอกจากการร่วมมือกันในเรื่องของส่วยแล้ว ระหว่างเจ้ามือยังมีการประสานงานกัน เพื่อตกลงเงื่อนไขในการขายห่วยให้เป็นไปในทางเดียวกันด้วย เช่น การตกลงจะขายหรืองดขาย เลขใดๆ ในงวดนั้นๆ การกำหนดราคาขาย กำหนดรางวัลที่คนถูกห่วยจะได้รวมทั้งการประกาศ เลขที่จะอันด้วย ในกรณีนี้เจ้ามือมักจะติดต่อกันในทันทีที่เห็นว่าการขายห่วยเลขนั้นๆ มีความเสี่ยงในการขาดทุนสูง บางครั้งจะพบว่าการอันเลขจะมาจากคำสั่งระงับโดยเจ้ามือรายใหญ่ๆ เหนือขึ้นไปสู่เจ้ามือระดับรองลงมา และโดยทั่วไปแล้วเจ้ามือระดับรองๆ ลงมาก็มักจะทำตามนั้น นอกจากจะมีการประสานงานกันในระหว่างเจ้ามือระดับเดียวกันแล้ว เจ้ามือรายย่อยก็มักจะประสานงานกับเจ้ามือรายใหญ่ๆ ขึ้นไปด้วย โดยจะออกมาในรูปของการ "ออกตัว" (การขอแบ่งยอดขายเลขบางตัวให้แก่เจ้ามือที่ใหญ่กว่าเพื่อลดความเสี่ยงของตนเองในกรณีที่เลขนั้นถูกรางวัล) ซึ่งการออกตัวนี้มักจะเกิดเมื่อเจ้ามือคาดว่าอาจจะมีคนถูกห่วยจำนวนมากจากเลขนั้น หรือมียอดเงินซื้อเลขนั้นๆ เข้ามามาก การออกตัวจะสำเร็จหรือเจ้ามือรายอื่นจะยอมให้ออกตัวด้วยหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือของผู้ที่ขอออกตัว เช่น ความน่าเชื่อถือของฐานะทางการเงิน ครอบครัว สถานภาพทางสังคม ความไว้วางใจจากลูกค้า ความซื่อสัตย์ และเหนือสิ่งอื่นใด ก็คือความสัมพันธ์สมคุ่นเคยกับเจ้ามือที่ไปขอออกตัวด้วยเป็นสำคัญ จากการวิจัยพบว่า เจ้ามือระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกันจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันกว่าเจ้ามือระดับต่างกันมาก เช่น เจ้ามือรายย่อยก็จะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้ามือรายย่อยด้วยกันเองหรือมีความใกล้ชิดกับเจ้ามือขนาดกลางบางคน ในขณะที่เจ้ามือขนาดกลางก็มีความใกล้ชิดกับเจ้ามือขนาดกลางและเจ้ามือรายใหญ่หรือเจ้ามือรายย่อยเป็นบางคน แต่ผู้วิจัยไม่พบว่าเจ้ามือรายย่อยจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้ามือรายใหญ่ และไม่พบว่าเจ้ามือรายใหญ่จะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้ามือรายใหญ่รายอื่นเช่นกัน

นอกจากการประสานงานในระหว่างเจ้ามือด้วยกันแล้ว เจ้ามือห่วยได้ดินยังมีการประสานงานกับบุคคลอื่นๆ ด้วย เช่น ตำรวจ นักการเมืองท้องถิ่น หรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่นั้นๆ แต่ในการประสานงานต่างๆ เจ้ามือจะมอบหมายให้คนเขียนห่วยเป็นผู้ประสานงานแทน อย่างไรก็ตามแม้เจ้ามือจะไม่ได้แสดงตัวเด่นชัดแต่โดยทั่วไปแล้วก็จะเป็นที่รู้กันเองว่าคนเขียนห่วยรายใดทำงานให้กับเจ้ามือคนใด

5.5 ความสัมพันธ์ในเครือข่ายหอยใต้ดิน

ดังที่กล่าวไปแล้วว่า เครือข่ายหอยใต้ดินประกอบไปด้วย นักเล่นหอย คนเขียนหอย คนเดินโพย เจ้ามือรายย่อย เจ้ามือขนาดกลาง และเจ้ามือรายใหญ่ โดยขนาดของเจ้ามือก็จะขึ้นอยู่กับจำนวนเงินทุนหมุนเวียนและสายป่านที่มี โดยเจ้ามือรายใหญ่ๆ อาจมีเจ้ามือรายย่อยหรือรายที่เล็กลงมาอยู่ในสายป่านของตนเองด้วย อย่างไรก็ตามมิได้หมายความว่าเจ้ามือรายเล็กหรือเจ้ามือรายย่อยทุกรายจะต้องอยู่ในความควบคุมหรือขึ้นตรงต่อเจ้ามือรายใหญ่ๆ ขึ้นไปเรื่อยๆ แต่อย่างใด จากการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่เจ้ามือแต่ละรายจะดำเนินกิจการโดยอิสระ ไม่ขึ้นต่อเจ้ามือรายอื่นแม้กระทั่งเจ้ามือรายที่ใหญ่กว่าก็ตาม และการขอความช่วยเหลือจะเกิดเฉพาะในกรณีการขอออกตัวเท่านั้น ในภาวะปกติแล้วเจ้ามือจะคำนวณหรือประมาณเงินที่ตนเองมีอยู่ก่อนที่จะขายหอยแต่ละงวด และหากไม่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น นักเล่นหอยถูกหอยกันมากเกินกว่าปกติแล้ว เจ้ามือก็มักไม่ต้องขอออกตัวกับเจ้ามือรายอื่นนัก อย่างไรก็ตามการออกตัวกับเจ้ามือรายอื่นก็ไม่ได้เป็นการบ่งบอกว่าเจ้ามือที่ขอออกตัวเป็นเจ้ามือที่อยู่ในสายของเจ้ามือรายที่ให้ออกตัวแต่อย่างใด เพราะการขอออกตัวเป็นเพียงการตกลงกันระหว่างเจ้ามือ 2 ราย ซึ่งหากเจ้ามือที่ขอออกตัวรู้จักคนมาก ในการขอออกตัวแต่ละครั้งอาจจะออกตัวกับเจ้ามือไม่ซ้ำกันก็ได้

จากผลการวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นสามารถนำมาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายเจ้ามือหอยใต้ดิน (เจ้ามือ คนเขียนหอย คนเดินโพย) กับบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ดังต่อไปนี้คือ

5.5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายเจ้ามือหอยใต้ดินกับนักเล่นหอย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายเจ้ามือหอยใต้ดินซึ่งประกอบด้วย เจ้ามือ คนเดินโพย และคนเขียนหอย กับนักเล่นหอยพบว่า แม้ฝ่ายเจ้ามือหอยใต้ดินจะมีสถานภาพทางสังคมที่สูงกว่าและมีอิทธิพลมากกว่านักเล่นหอย แต่ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือหอยใต้ดินกับนักเล่นหอยก็เป็นไปในเชิงแลกเปลี่ยนต่างตอบแทน กล่าวคือ เจ้ามือได้รายได้จากการ

ซื้อหวยของนักเล่นหวย ส่วนนักเล่นหวยก็จะได้เงินรางวัลจากเจ้ามือในกรณีที่ถูกหวย อย่างไรก็ตามแม้ทั้งสองฝ่ายจะมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน แต่การวิจัยพบว่าส่วนใหญ่เจ้ามือจะเป็นฝ่ายได้ผลประโยชน์และนักเล่นหวยมักจะเสียเปรียบ ตัวอย่างเห็นได้ชัดเจนจากการซื้อหวยใต้ดินที่นักเล่นหวยต้องจ่ายเงินในราคาเต็มแก่เจ้ามือ แต่เมื่อถูกรางวัลเป็นจำนวนมากนักเล่นหวยกลับไม่ได้รับเงินเต็มตามจำนวน เป็นต้น นอกจากนี้รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายเจ้ามือหวยใต้ดินกับนักเล่นหวยส่วนใหญ่จะมีลักษณะความสัมพันธ์ตามลำดับชั้นดังนี้

จากลำดับความสัมพันธ์ข้างต้นจะพบว่า นักเล่นหวยจะมีความสัมพันธ์กับคนเขียนหวยมากกว่าเจ้ามือ ผู้วิจัยพบว่านักเล่นหวยจำนวนไม่น้อยที่รู้เพียงว่าใครเป็นเจ้ามือแต่ไม่ได้รู้จักหรือมีความสัมพันธ์กับเจ้ามือเป็นการส่วนตัว อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างนักเล่นหวยและคนเขียนหวยก็ไม่ได้มีความแน่นแฟ้นแต่อย่างใด เป็นแต่เพียงความผูกพันในลักษณะผิวเผิน (weak tie) โดยทั้งนักเล่นหวยและคนเขียนหวยจะมีความสัมพันธ์กันเฉพาะการซื้อขายหวยเท่านั้น และต่างก็อยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ทั้งสิ้น แม้จะพบว่าบางครั้งคนเขียนหวยบอกเลขเด็ดแก่นักเล่นหวยที่เป็นลูกค้าประจำ แต่ก็พิจารณาได้ว่าเป็นวิธีการเรียกลูกค้าอย่างหนึ่งและเพราะคนเขียนหวยจะได้ผลตอบแทนสูงในกรณีที่มีคนถูกหวยมากนั่นเอง หรือในกรณีที่นักเล่นหวยมักจะซื้อหวยกับคนเขียนหวยรายใดรายหนึ่งเป็นประจำหรือซื้อกับคนเขียนหวยที่มีความคุ้นเคยกันนั้น ก็เนื่องจากต้องการลดความเสี่ยงจากการไม่จ่ายเงินให้ในกรณีที่ถูกหวยไม่ได้เกิดจากความสนิทสนมหรือความผูกพันแบบแน่นแฟ้น (strong tie) แต่อย่างใด ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างนักเล่นหวยกับคนเดินโพยนั้นโดยทั่วไปแล้วไม่มีเลย เพราะการทำงานของ คนเดินโพยในแต่ละครั้งไม่มีความเกี่ยวข้องกับนักเล่นหวยแต่อย่างใด คือเป็นเพียงการ

ประสานงานระหว่างเจ้ามือกับคนเขียนหวยเท่านั้น ในด้านของนักเล่นหวยก็จะทำการซื้อหวยกับคนเขียนหวยดังนั้นจึงไม่มีการติดต่อกับคนเดินโพลเช่นกัน ยกเว้นในกรณีที่นักเล่นหวยรู้จักคนเดินโพลเป็นการส่วนตัวก็อาจจะได้เลขเด็ดจากคนเดินโพลได้ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือระดับต่างๆ กับนักเล่นหวยนั้น ผู้วิจัยพบว่านักเล่นหวยอาจจะมีความสัมพันธ์กับเจ้ามือรายย่อยบางราย เช่น การขอซื้อหวยโดยตรงกับเจ้ามือ แต่ก็ก็เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะผิวเผินเท่านั้นและเกิดไม่บ่อยนัก ส่วนเจ้ามือขนาดกลางและเจ้ามือรายใหญ่นั้นนักเล่นหวยไม่มีความสัมพันธ์ (absent) ด้วยเลย เนื่องจากส่วนมากเจ้ามือขนาดกลางและเจ้ามือรายใหญ่จะรับโพลหวยจากคนเขียนหวยของตนเองหรือรับจากเจ้ามือรายเล็กลงมาเท่านั้น โดยเฉพาะเจ้ามือรายใหญ่จะไม่มีการรับโพลหวยจากนักเล่นหวยหรือคนเขียนหวยเลย โดยจะรับจากการระบายให้ของเจ้ามือด้วยกันซึ่งมักจะเป็นเจ้ามือระดับกลางเท่านั้น

5.5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือด้วยกันเอง

จากการวิจัยพบว่าเจ้ามือขนาดเดียวกันหรือใกล้เคียงกันจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกันมากกว่าเจ้ามือที่อยู่ในระดับต่างกันอย่างมาก เช่น เจ้ามือรายย่อยก็จะมีความสัมพันธ์กันแบบแน่นแฟ้น (strong tie) กับเจ้ามือรายย่อย และเจ้ามือขนาดกลางก็จะมีสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับเจ้ามือขนาดกลางด้วยกัน ซึ่งความสัมพันธ์แบบแน่นแฟ้นนี้เกิดจากการร่วมมือกันรักษาผลประโยชน์ร่วมกันดังที่ได้กล่าวไปแล้ว อย่างไรก็ตามนอกจากเจ้ามือรายย่อยจะมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับเจ้ามือรายย่อยด้วยกันเองแล้ว เจ้ามือรายย่อยอาจมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับเจ้ามือขนาดกลางด้วย จะเห็นได้จากกรณีการขอออกตัวกับเจ้ามือขนาดกลางที่ต้องอาศัยความไว้วางใจและความคุ้นเคยกันอย่างสูงจึงจะสำเร็จได้ ส่วนเจ้ามือรายใหญ่นั้นผู้วิจัยพบว่าเจ้ามือรายย่อยจะไม่มีความสัมพันธ์ด้วยเลยอันเนื่องมาจากเจ้ามือรายใหญ่จะมีการติดต่อกับเจ้ามือขนาดกลางเท่านั้น ดังนั้นจึงทำให้เจ้ามือขนาดกลางและเจ้ามือรายใหญ่มีความสัมพันธ์กันแบบแน่นแฟ้นด้วย ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือรายใหญ่ด้วยกันเองกลับเป็นความสัมพันธ์แบบผิวเผิน (weak tie) เท่านั้น ซึ่งเจ้ามือรายใหญ่บางคนอาจไม่มีความสัมพันธ์กับเจ้ามือรายใหญ่รายอื่นๆเลยก็ได้

5.5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายเจ้ามือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ในเขตพื้นที่ที่ผู้วิจัยทำการศึกษพบว่า ฝ่ายเจ้ามือมีความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนต่างตอบแทนซึ่งกันและกันกับตำรวจ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะได้รับเงิน (ส่วย) จากฝ่ายเจ้ามือ ในขณะที่ฝ่ายเจ้ามือก็จะได้รับความคุ้มครองจากตำรวจให้กิจการห่วยได้ดำเนินไปด้วยความสะดวกและราบรื่น

จากการที่มีผลประโยชน์แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และเป็นผลประโยชน์จากธุรกิจที่ผิดกฎหมายที่ไม่อาจเปิดเผยได้ จึงส่งผลให้รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายเจ้ามือห่วยได้ติดกับตำรวจเป็นไปอย่างใกล้ชิด โดยความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดนี้มีคนเขียนห่วยเป็นตัวเชื่อมระหว่างเจ้ามือและเจ้าหน้าที่ตำรวจ เห็นได้จากการส่งส่วย การชวยงาน บริจาคเงินหรือสิ่งของแก่สถานีตำรวจหรือนายตำรวจระดับผู้ใหญ่ รวมทั้งการให้เงินแก่ตำรวจระดับเล็กๆ ที่เข้ามาขอเป็นประจำล้วนเป็นหน้าที่ของคนเขียนห่วยทั้งสิ้น เจ้ามือจะไม่ลงมือทำอะไรเองแม้ว่าเงินที่จ่ายทั้งหมดจะเป็นเงินของเจ้ามือก็ตาม ดังนั้นจึงพบว่าตำรวจจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนเขียนห่วย และมีความสัมพันธ์ผิวเผินกับเจ้ามือและความสัมพันธ์กับเจ้ามือจะอยู่บนพื้นฐานของความเกรงใจด้วย จากความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามือกับตำรวจนี้เองที่ส่งผลให้การดำเนินกิจการห่วยได้ติดเป็นไปด้วยความราบรื่นในทุกขั้นตอน ดังจะเห็นได้จากการเข้าจับกุมของตำรวจในพื้นที่ (กรณีที่ต้องทำผลงาน) ก็จะจับแต่นักเล่นห่วยหรือผู้ที่ซื้อห่วยและจะไม่ทำการจับกุมภายในบ้านของคนเขียนห่วยด้วย หรือในกรณีคนเขียนห่วยถูกจับกุมจากตำรวจนอกพื้นที่หรือจากการตกลงกันระหว่างเจ้ามือกับตำรวจเพื่อสนองนโยบายผู้บังคับบัญชา ตำรวจก็จะให้ประกันตัวคนเขียนห่วยโดยง่าย โดยคนเขียนห่วยจะเสียค่าปรับหลังขึ้นศาลเพียง 3,000 บาท เท่านั้น ซึ่งเงินจำนวนนี้เจ้ามือก็เป็นผู้รับผิดชอบจ่ายให้ ในด้านของคนเดินโพยนั้นผู้วิจัยพบว่าคนเดินโพยไม่มีความสัมพันธ์กับตำรวจแต่อย่างใด อาจเนื่องมาจากการทำงานของคนเดินโพยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำรวจ นอกจากนี้คนเดินโพยก็เป็นคนสนิทของเจ้ามือตำรวจจึงเกรงใจเจ้ามือไม่จับกุมคนเดินโพย ดังที่พบว่าเมื่อคนเดินโพยอ้างชื่อเจ้ามือที่ตนสังกัดแล้วตำรวจก็ไม่จับกุม ดังกรณีของนายเนตร ที่ได้กล่าวไปแล้วเป็นต้น

5.5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างนักเล่นหวยกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

จากการวิจัยพบว่านักเล่นหวยไม่มีความสัมพันธ์ (absent) กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และนอกจากจะไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันแล้วนักเล่นหวยยังมีความรู้สึกที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นคนละฝ่ายกับตนเองด้วยเนื่องจากนักเล่นหวยมักจะถูกตำรวจจับเป็นประจำนั่นเอง ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวของนายสัน ที่กล่าวว่า "ที่ตำรวจจับแต่คนซื้อก็เพราะคนซื้อไม่มีคนคุ้มครองเหมือนพวกคนเขียน โดนจับก็ไม่มีปากมีเสียงต้องจ่ายเงินอย่างเดียว จับกันง่าย ๆ ก็เลยออกจับกันบ่อยๆ พวกเราเลยต้องระวังตัวกันเอาเอง" (นายสัน, สัมภาษณ์ 2 กันยายน 2542)

ความสัมพันธ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในเครือข่ายหวยได้จัดเป็นความสัมพันธ์เชิงธุรกิจนอกกฎหมาย และรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงธุรกิจนอกกฎหมายก็มีความพิเศษแตกต่างไปจากความสัมพันธ์ที่พบทั่วไป โดยการดำเนินงานทุกๆ ขั้นตอนจะต้องมีความไว้วางใจกัน ยึดถือความซื่อสัตย์ซึ่งกันและกันเป็นหลัก นอกจากนี้ความสัมพันธ์ส่วนใหญ่ยังอยู่บนพื้นฐานของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

5.6 การแพร่กระจายข้อมูลภายในเครือข่าย

จากผลการวิจัยทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าภายในเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหวยได้ดำเนินการแพร่กระจายข้อมูล 2 ลักษณะร่วมกัน ได้แก่ เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบกระจาย (radial personal network) และ เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบซ้อนติดกัน (interlocking personal network) โดยไม่สามารถจัดเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์แบบกระจายหรือแบบซ้อนติดกันอย่างใดอย่างหนึ่ง ตัวอย่างเช่น คนเขียนหวยหนึ่งคนอาจมีการติดต่อสื่อสารกับนักเล่นหวยหลายคน และนักเล่นหวยแต่ละคนไม่มีการติดต่อกันเลย (radial personal network) ในขณะที่เดียวกันคนเขียนหวยคนนั้นก็ติดต่อกับเจ้ามือหลายรายและเจ้ามือแต่ละรายก็มีการติดต่อสัมพันธ์ถึงกันหมด (interlocking personal network) เป็นต้น

หากพิจารณาระยะเวลาที่ใช้ในการติดต่อกับความผูกพันระหว่างคู่สื่อสารแล้ว จะพบว่า ระยะเวลาที่ใช้ไม่ได้ทำให้คู่สื่อสารมีความผูกพันกันมากขึ้นเท่าใดนัก ตัวอย่างเช่น การซื้อหวยกับคนเขียนหวยรายเดิมเป็นเวลานานไม่ได้ส่งผลให้นักเล่นหวยมีความผูกพันกับคนเขียนหวยมากขึ้นแต่อาจจะส่งผลให้เกิดความไว้วางใจมากขึ้น และไม่ว่าบุคคลในเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหวยได้ดิน จะมีความสัมพันธ์แบบผิวเผินหรือมีความสัมพันธ์แบบแน่นแฟ้นต่อกัน ต่างก็มีความไว้วางใจซึ่งกันและกันทั้งสิ้น กรณีนี้แสดงให้เห็นว่าระดับของความผูกพันอาจไม่ได้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่ติดต่อสัมพันธ์กันและอาจไม่สัมพันธ์กับความไว้วางใจระหว่างกันของคู่สื่อสารก็ได้ ผู้วิจัยจึงพบว่าแม้ความผูกพันระหว่างคู่สื่อสารที่อยู่ในเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหวยได้ดินนี้จะมีน้อยแต่คู่สื่อสารก็อาจมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากปัจจัยและเงื่อนไขในการสื่อสารของผู้ที่อยู่ในเครือข่ายหวยได้ดินมีความแตกต่างไปจากการสื่อสารทั่วไปในชีวิตประจำวัน กล่าวคือการสื่อสารภายในเครือข่ายหวยได้ดินเป็นการสื่อสารของธุรกิจนอกกฎหมายซึ่งเป็นการสื่อสารเฉพาะกลุ่มเฉพาะเรื่องและข้อมูลที่สื่อสารกันส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการซื้อขายหวย ซึ่งเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย ดังนั้นไม่ว่ากลุ่มคนที่สื่อสารกันจะมีระยะเวลาที่ติดต่อกันมานานหรือมีความผูกพันกันหรือไม่ กลุ่มคนดังกล่าวก็ต้องมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันค่อนข้างมากเป็นพื้นฐาน เพราะหากไม่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกันการติดต่อสื่อสารระหว่างกันก็จะไม่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามมิได้หมายความว่าระยะเวลาในการติดต่อสื่อสารและความไว้วางใจกันของกลุ่มคนที่อยู่ภายในเครือข่ายหวยได้ดินจะไม่มีผลต่อความผูกพันเลยทีเดียว เพียงแต่ปัจจัยทั้งสองอย่างไม่ได้ส่งผลทั้งหมดต่อระดับความผูกพันของคู่สื่อสารภายในเครือข่ายหวยได้ดินเท่านั้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าการสื่อสารหรือการส่งผ่านข้อมูลในขั้นตอนของการซื้อขาย และการดำเนินงาน ฯลฯ ภายในเครือข่ายหวยได้ดิน จะเริ่มต้นจากคนที่ไว้วางใจสนิทสนมหรือคุ้นเคยก่อน แล้วจึงขยายออกเป็นวงกว้างเรื่อยๆ เช่น นักเล่นหวยหนึ่งคนอาจซื้อหวยกับคนเขียนหวยเป็นประจำเพียงรายเดียว แต่เมื่อเพื่อนแนะนำให้ซื้อกับคนเขียนคนอื่น นักเล่นหวยคนนั้นก็ซื้อตาม โดยต่อมาก็อาจจะรู้จักและซื้อหวยกับคนเขียนหวยพร้อมกันครั้งละหลายคนก็ได้ ในกรณีของคนเขียนหวยก็เช่นกัน ในอดีตคนเขียนหวยหนึ่งคนอาจส่งโปยให้เจ้ามือรายเดียวแต่

ต่อมาเมื่อมีการแนะนำหรือรู้จักเจ้ามือรายอื่นก็อาจจะส่งโผยให้เจ้ามือเกินกว่าหนึ่งรายเป็นต้น การแพร่กระจายข้อมูลในเครือข่ายหอยใต้ดินจะไม่ค่อยเป็นที่เปิดเผยนัก ในบางขั้นตอนจะปิดบังซ่อนเร้นซึ่งคนภายนอกหรือแม้แต่ผู้เล่นหอยทั่วไปอาจไม่รู้ เช่น การขอลอกตัว หรือแม้แต่ การส่งส่วย และยังเป็นการติดต่อระหว่างเจ้ามือรายใหญ่ๆ ขึ้นไปแล้วก็จะมีควมลับลี้ภัยหรือ ไม่เป็นที่เปิดเผยมากขึ้นเท่านั้น

5.7 บทบาทเครื่องมือสื่อสารที่ใช้ในการซื้อขายหอย

เนื่องจากกิจการหอยใต้ดินเป็นกิจการที่การดำเนินงานทุกขั้นตอนต้องรวดเร็ว มีความแม่นยำสูงและต้องเป็นความลับ ดังนั้นการทำงานของแต่ละฝ่ายจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีทางการสื่อสารเข้าช่วย โดยชนิดของเครื่องมือ การใช้ส่วยและประโยชน์ของเครื่องมือต่างๆ ที่ผู้วิจัยพบในการวิจัยมีดังต่อไปนี้

เครื่องโทรศัพท์: โทรศัพท์เป็นเครื่องมือพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการซื้อ - ขายหอย โดยใช้ในการสื่อสารทุกเรื่อง เช่น ผู้ซื้อบางคนจะโทรศัพท์สั่งซื้อแทน การมาซื้อหอยด้วยตนเอง ใช้ในการติดต่อสอบถามราคา ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ระหว่างฝ่ายเจ้ามือและผู้ซื้อหอย ฯลฯ นอกจากนี้ ยังใช้ในการออกตัวของเจ้ามือด้วย

โทรศัพท์มือถือ: ปัจจุบันโทรศัพท์มือถือจัดเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับกิจการหอยใต้ดินเป็นอย่างมาก เพราะโทรศัพท์มือถือมีความสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อ สามารถติดต่อสื่อสารกับเจ้าของเครื่องได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะกรณีที่มีเรื่องเร่งด่วนที่ต้องแจ้งไปยังคนอื่นๆ เช่นการบอกข่าวการจับกุมของตำรวจหรือการสั่งระงับการขายเลขอย่างกระทันหันนั้นโทรศัพท์มือถือถือเป็นเครื่องมือจำเป็น

ที่ขาดไม่ได้ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นเจ้ามือ คนเดินโผย หรือคนเขียนหอย ก็มักจะต้องมีโทรศัพท์มือถือไว้ใช้แทบทั้งสิ้น

เครื่องโทรสาร (Fax): เป็นเครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนเกือบทุกขั้นตอนตั้งแต่ขั้นตอนในการซื้อหอย การส่งโผยจากคนเขียนหอยให้เจ้ามือ (ในกรณีนี้คนเดินโผยไม่ต้องมาเก็บโผยด้วยตนเอง) การออกตัวระหว่างเจ้ามือ การแจ้งข่าวสารต่างๆ เนื่องจากเครื่องโทรสารเป็นเครื่องมือที่มีความถูกต้องและแม่นยำสูงจึงมีการนำมาใช้ในขั้นตอนเกือบทุกขั้นตอนที่กล่าวมา โดยเจ้ามือบางรายจะมีเครื่องโทรสารเกินกว่า 1 เครื่องเพื่อใช้รับโผยในแต่ละงวด นอกจากนี้คนเขียนหอยบางรายจะส่งโผยให้เจ้ามือโดยผ่านทางเครื่องโทรสารเท่านั้นเพราะเชื่อถือในประสิทธิภาพและความรวดเร็วของเครื่องมากกว่าคนเดินโผย

เครื่องถ่ายเอกสาร: ผู้วิจัยพบว่าส่วนใหญ่แล้วเครื่องถ่ายเอกสารจะมีแต่เฉพาะในบ้านเจ้ามือเท่านั้น โดยส่วนใหญ่เจ้ามือจะใช้เครื่องถ่ายเอกสารในการถ่ายโผยไว้เป็นหลักฐานส่วนการทำสำเนาโผยของคนเขียนหอย จะใช้การคัดลอกหรือใช้กระดาษก๊อปปี้มากกว่า

เครื่องทำลายเอกสาร: เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับทำลายโผยหรือเอกสารลับบางชิ้นที่ไม่อาจให้ผู้อื่นภายนอก (โดยเฉพาะตำรวจ) เห็นได้ ส่วนใหญ่แล้วจะมีไว้สำรองกรณีฉุกเฉินที่ตำรวจบุกเข้าจับโดยไม่ทันตั้งตัวเท่านั้น (ส่วนใหญ่จะเป็นการจับกุมของตำรวจนอกพื้นที่มากกว่า แต่ก็พบไม่บ่อยนัก) ผู้วิจัยไม่พบการใช้เครื่องทำลายเอกสารในบ้านคนเขียนหอย ทั้งๆที่เป็นแหล่งที่มีโผยจำนวนมาก โดยพบว่าจะมีเครื่องทำลายเอกสารอยู่ในบ้านเจ้ามือบางรายเท่านั้น ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าการบุกเข้าจับของตำรวจนอกพื้นที่ไม่ค่อยมีปรากฏ ส่วนการเข้าจับกุมจากตำรวจใน

พื้นที่นั้นเกือบจะไม่มีเลยหรือหากมีก็มักจะเป็นการตกลงกันยอมให้จับมากกว่าจะถูกจับหรือตั้งใจจับจริงๆ เจ้ามือและคนเขียนหวยแต่ละคนจึงไม่ให้ความสำคัญกับเครื่องทำลายเอกสารเท่าใดนัก

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันนี้เทคโนโลยีด้านการสื่อสารไม่ได้เป็นเพียงสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันทั่วไปเท่านั้น แต่ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อธุรกิจนอกกฎหมายด้วย เครื่องมือสื่อสาร เช่น เครื่องโทรสาร โทรศัพท์ ฯลฯ ได้ช่วยให้การดำเนินงานของธุรกิจนอกกฎหมายประเภทหวยใต้ดินมีความสะดวก รวดเร็ว และแม่นยำขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดต้นทุนทั้งในการซื้อ การขาย หรือแม้แต่การหาเลขด้วย โดยผู้ซื้อไม่จำเป็นต้องเดินทางไปซื้อด้วยตนเอง หรือเจ้ามือเก็บโพล์หวยจากเครื่องโทรสารโดยไม่ต้องใช้คนเดินโพล เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและเสนอแนะ

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงพฤติกรรมซึ่งใช้วิธีการวิจัยภาคสนาม (Field observation) การสอบถามนักเล่นหอยที่บังเอิญพบขณะทำการวิจัยจำนวน 12 คนและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) นักเล่นหอยจำนวน 10 คน รวมทั้งผู้ทำธุรกิจหอย ได้ดินในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 6 คน โดยใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analysis Description) ประกอบแผนภาพ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

6.1 ข้อมูลด้านประชากรของนักเล่นหอย

จากการวิจัยพบว่านักเล่นหอยประกอบไปด้วยคนจำนวนมากทั้งหญิงและชาย ทั้งที่มีฐานะดีและไม่ดี มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป โดยมีเกือบทุกสาขาอาชีพ เช่น รับจ้าง ค้าขาย พนักงานบริษัท รับราชการ รัฐวิสาหกิจ และนักศึกษา ฯลฯ ซึ่งกลุ่มผู้เล่นหอยที่ใหญ่ที่สุดได้แก่ชาวบ้านที่มีรายได้น้อยจนถึงปานกลาง

6.2 พฤติกรรมการหาข้อมูลของนักเล่นหอย

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเล่นหอยมีแหล่งข้อมูลในการหาเลขเด็ด 9 แหล่งคือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งผิดธรรมชาติ พระสงฆ์ เกจิอาจารย์ ความฝัน สิ่งรอบๆ ตัวและเหตุการณ์รอบๆ ตัว เอกสาร ญาติพี่น้อง เพื่อนและนักเล่นหอยคนอื่นๆ และสื่อมวลชน โดยในการหาข้อมูลและเลขเด็ดจากแหล่งต่างๆ ดังกล่าวจะต้องอาศัยการสื่อสารทั้งสิ้น 4 ระดับคือ การสื่อสารภายในบุคคล เช่นการตีความ การสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น การโต้ตอบกันระหว่าง

พระสงฆ์กับนักเล่นหวย การสื่อสารเป็นกลุ่ม เช่น การแนะนำหรือช่วยกันหาเลขเด็ดหรือช่วยกันตีความในกลุ่มนักเล่นหวยด้วยกัน รวมทั้งการสื่อสารมวลชนด้วย ทั้งนี้ไม่สามารถแยกระดับการสื่อสารที่นักเล่นหวยใช้ในแหล่งทั้ง 9 แหล่งออกจากกันได้ เพราะนักเล่นหวยส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้การสื่อสารเพียงระดับใดระดับหนึ่งในการหาเลขแต่ละครั้ง โดยการหาเลขจากบางสิ่งนักเล่นหวยอาจเริ่มต้นจากการสื่อสารภายในตนเองก่อน แล้วจึงใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล สุดท้ายอาจมีการสื่อสารเป็นกลุ่มด้วย

6.3 เครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหวยใต้ดิน

เครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหวยใต้ดินประกอบไปด้วย

- (1) เจ้ามือหวยใต้ดิน (รายย่อย กลาง รายใหญ่)
- (2) คนเดินโพย
- (3) คนเขียนหวย
- (4) นักเล่นหวย

นอกจากบุคคลต่างๆ เหล่านี้แล้ว การวิจัยพบว่าคนในเครือข่ายยังมีการติดต่อกับกลุ่มคนนอกเครือข่ายด้วย ได้แก่ ตำรวจและเจ้าหน้าที่รัฐ โดยการสื่อสารส่วนใหญ่มีลักษณะไม่เปิดเผยให้คนทั่วไปรู้ อันเนื่องมาจากหวยใต้ดินเป็นสิ่งผิดกฎหมายนั่นเอง

จากผลการวิจัยทั้งหมดจะพบว่า มีความสอดคล้องกับข้อสันนิษฐานเบื้องต้นของการวิจัยที่สันนิษฐานว่า กระบวนการเล่นหวยทั้งหมดเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารภายในบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล ทั้งในส่วนของ การตีความความฝัน การคำนวณตามสูตร การแสวงหาข้อมูล รวมไปถึงการซื้อหวย โดยการใช้การสื่อสารภายในเครือข่ายหวยใต้ดินมีความพิเศษที่แตกต่างไปจากการสื่อสารทั่วไป ดังที่ได้กล่าวแล้วในบทที่ผ่านมา

ปัญหาจากการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎี

การนำทฤษฎีการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร (Information Seeking) การเลือกรับสาร (Selective process) และทฤษฎีแห่งการเรียนรู้ (Learning Theory) มาใช้วิเคราะห์พฤติกรรมการเล่นและการหาข้อมูลของนักเล่นหวยนั้น ไม่สามารถให้คำตอบที่ต้องการได้ทั้งหมด โดยมีผลการวิจัยบางส่วนไม่สามารถใช้ทฤษฎีอธิบายได้ ดังนี้

แม้ว่านักเล่นหวยจะเปรียบเทียบสัดส่วนของรางวัลที่จะได้ (หากถูกหวย) กับความพยายามในการเสาะแสวงหาเลขเด็ดแล้ว แต่ส่วนใหญ่จะพบว่านักเล่นหวยมีความพยายามสูงในการเดินทางไปยังที่ไกลๆ เพื่อหาเลข ในขณะที่บางคนก็ลงทุนซื้อหวยไม่มาก ดังนั้นแม้จะถูกหวยรางวัลที่ได้รับก็อาจไม่คุ้มกับค่าเดินทาง ความยากลำบาก หรือความเหนื่อย รวมทั้งความพยายามที่ใช้ในแต่ละครั้งด้วย และในทางกลับกันแม้ว่านักเล่นหวยจะลงทุนสูงในการซื้อหวยเพื่อถูกรางวัลแล้วจะคุ้ม แต่ก็ไม่มีอะไรมายืนยันได้ว่าเลขที่ได้มาจะถูกรางวัลแน่นอน ซึ่งนักเล่นหวยแต่ละคนก็รู้ถึงข้อนี้เป็นอย่างดีแต่ก็ยังคงใช้ความพยายามในการแสวงหาเลขต่อไป นอกจากนี้แม้ว่าการซื้อหวยในแต่ละครั้งจะไม่ถูกรางวัลเลยและนักเล่นหวยต้องเสียเงินเป็นจำนวนไม่น้อย แต่ผู้วิจัยกลับพบว่านักเล่นหวยก็ยังคงเล่นหวยต่อไปและมีไม่น้อยที่ยังคงหาเลขเด็ดจากแหล่งเดิมๆ ทั้งที่ไม่เคยทำให้พวกเขาถูกหวย ปัญหาจึงเกิดขึ้นว่า เพราะเหตุใดนักเล่นหวยจำนวนมากยังคงเดินทางไปในที่ไกลๆ หรือใช้ความพยายามอย่างมากในการหาเลขเด็ด ทั้งๆ ที่ไม่มีสิ่งใดยืนยันได้ว่าเลขที่ได้จะถูกรางวัลแน่นอน ซึ่งหากวิเคราะห์ตามแนวคิดการแสวงหาข่าวสาร การเลือกรับสาร และทฤษฎีแห่งการเรียนรู้แล้ว นักเล่นหวยไม่น่าใช้ความพยายามอย่างสูงกับรางวัลที่ไม่แน่นอนว่าจะได้หรือไม่ รวมทั้งนักเล่นหวยก็ควรจะเลิกซื้อหวยจากแหล่งเดิมที่ไม่เคยทำให้ถูกหวย แต่สิ่งที่ได้พบในการวิจัยคือนักเล่นหวยกลับพยายามหาเลขเด็ดต่อไปและยังคงซื้อหวยต่อไปเรื่อยๆ (มีความพยายามต่อไปทั้งๆ ที่ไม่ได้รับรางวัล) นอกจากนี้ยังมีความพยายามหาเลขเด็ดหรือวิธีการต่างๆ ให้ได้เลขมาแทงเรื่อยๆ โดยการถูกหรือไม่ถูกหวยไม่ได้ส่งผลต่อการเล่นหวยของนักเล่นหวยแต่อย่างใด

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าทฤษฎีการแสวงหาข่าวสาร การเลือกรับสาร และทฤษฎีแห่งการเรียนรู้ ไม่สามารถนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมการเล่น และการแสวงหาข่าวสารของนักเล่นหอยได้ครอบคลุมทั้งหมด เนื่องจากนักเล่นหอยมีลักษณะบางอย่างที่แตกต่างไปจากคนทั่วไป เช่นความเชื่อ ความคาดหวังที่สูง ความพึงพอใจในการเสี่ยง ฯลฯ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั่นเอง ดังนั้นทฤษฎีต่างๆ ที่นำมาใช้ในการวิจัยจึงเป็นได้เพียงกรอบช่วยในการทำ ความเข้าใจพฤติกรรมบางพฤติกรรมที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดเหล่านี้เท่านั้น

ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาเรื่อง "พฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยใต้ดิน" เป็นการวิจัยที่ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ผิดกฎหมาย และพฤติกรรมการเล่นและการสื่อสารของผู้เล่นหอยก็ไม่ใช่ที่เปิดเผยต่อคนทั่วไปนัก นอกจากนี้บางเรื่องยังเป็นเรื่องที่รู้เฉพาะกลุ่มคนที่ดำเนินกิจการหอยใต้ดินเท่านั้น ซึ่งแม้แต่นักเล่นหอยทั่วไปก็ไม่ทราบในรายละเอียดได้ ดังนั้นการจะเก็บข้อมูลอย่างละเอียดในบางเรื่อง เช่น ข้อมูลการเงิน ชื่อสมาชิก และจำนวนสมาชิกที่ติดต่อสื่อสารกันจึงเป็นไปได้ยากหรือเป็นไปได้ไม่ได้ สิ่งที่ทำได้คือทราบยอดเงินการซื้อขายหอยโดยประมาณ จำนวนสมาชิกบางส่วนและเทคนิคการสื่อสารบางอย่างเท่านั้น ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงไม่สามารถเป็นตัวแทนผู้เล่นหอยใต้ดินและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหอยใต้ดินทั้งหมดได้ โดยเป็นได้เพียงตัวอย่างของกลุ่มนักเล่นหอยและเครือข่ายการสื่อสารของนักเล่นหอยในพื้นที่ที่วิจัยเท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

สิ่งที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจความเป็นไปของการซื้อขายหอยใต้ดินทั้งในด้านผู้ซื้อและด้านผู้ดำเนินธุรกิจหอยใต้ดิน ผู้วิจัยสามารถตอบคำถามได้ว่าเหตุใดนักเล่นหอย

จึงยังคงซื้อหวยทุกครั้งไม่ว่าจะถูกรางวัลหรือไม่ และเหตุใดหวยใต้ดินจึงไม่หมดไปจากประเทศไทยทั้งที่รัฐบาลมีนโยบายปราบปรามหวยใต้ดินอย่างชัดเจน การลงภาคสนามทำให้ผู้วิจัยทราบว่า สิ่งสำคัญที่ทำให้ธุรกิจนอกกฎหมายประเภทนี้ดำเนินอยู่ได้อย่างมั่นคงก็คือ การให้ความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่โดยตรงในการปราบปรามหวยใต้ดินนั่นเอง

แม้ธุรกิจหวยใต้ดินจะเป็นธุรกิจนอกกฎหมายที่ไม่ได้เป็นปัญหาร้ายแรงต่อประเทศชาติ เช่นการค้ายาเสพติด แต่คงปฏิเสธไม่ได้ว่าหวยใต้ดินก็ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ เช่นกัน ในทางกลับกัน เงินที่ประชาชนเสียไปในการซื้อหวยซึ่งไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมนั้น บางส่วนยังเป็นเงินที่สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจคอร์รัปชันด้วย แม้งานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหวยใต้ดิน” ไม่ได้แสดงเครือข่ายความสัมพันธ์และการดำเนินธุรกิจหวยใต้ดินครอบคลุมทั่วประเทศ แต่ข้อมูลที่มีในงานวิจัยอาจใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย แผนงาน วิธีการดำเนินการปราบปรามหวยใต้ดินอย่างเป็นระบบได้ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าหากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการปราบปรามมีความจริงจังและทำงานอย่างจริงจังแล้ว หวยใต้ดินก็จะหมดไปจากประเทศไทยได้ไม่ยากนัก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสองวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2539.
- คมเดื่อย (นามแฝง). หวย: ลมหายใจเฮือกสุดท้ายของคนเล่น. จตุรัส ปีที่ 2 ฉบับที่ 51 (มิถุนายน 2519): 48 – 49.
- เด่นเดือน เหลืองแข็ง. บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ในการสนับสนุนวัฒนธรรมการเสี่ยงโชคด้วยตัวเลข. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- นฤมล เจริญมา. ภาษาหวย. ภาษาและวัฒนธรรม ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2526): 31 – 46.
- นฤมล แก้วทิพรัตน์. การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านสื่อสารมวลชนของพนักงานในบริษัท โฆษณา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- นฤมล นิตยจินต์. เจ้ามือหวยใต้ดิน: ศึกษาเฉพาะกรณีอิทธิพลทางการเมือง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร. เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยหวยใต้ดิน. เศรษฐกิจนอกกฎหมายและนโยบายสาธารณะในประเทศไทย (เอกสารประกอบการประชุมรายงานผลการวิจัย), หน้า 341 – 370. 2 – 3 ธันวาคม 2539 ณ โรงแรมอิมพีเรียล กรุงเทพฯ.
- พิเนตร น้อยพุทธา. จากหวยถึงสลากกินแบ่ง. วัฒนธรรมไทย ปีที่ 26 ฉบับที่ 7 (กรกฎาคม 2530): 35 – 40.

- รุ่งเรืองศรี วงศาโรจน์. การสื่อสารภายในบุคคล: กรณีศึกษาการบนบานศาลกล่าว.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- วณิชัย เขียนประเสริฐ และ สุศารา สุขฉายา. ลอตเตอรี่ ความร่ำรวยบนความฝันและตัวเลข.
สารคดี ปีที่ 3 ฉบับที่ 35 (มกราคม 2531): 78 – 93.
- สุนันทา มวลชุมพล. เครือข่ายการแพร่กระจายข่าวสารที่มีผลต่อความมุ่งหวังของประชาชนใน
ชนบทเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุตรหลาน:
ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตทุนจุฬา – ชนบท จากจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2527.
- สุรียา สมทศปดี และ พัฒนา กิติอาษา. วิถีคิดของคนไทย. ในเอกสารประกอบคำบรรยายวิชา
"ไทยศึกษา" สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา
2540 – 2541. หน้า 1 – 35.
- สุวรรณา สถาอานันท์ และ เนื่องน้อย บุญเนตร. คำ: ร่องรอยความคิด ความเชื่อไทย.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
(รายงานการวิจัยเล่มที่ 4)
- อิสรี (นามแฝง). เด็กหญิงแบ่ง ๒๕๔๙. กรุงเทพมหานคร: พีวเจอร์ พับบลิชซิ่ง จำกัด, 2542.

ภาษาอังกฤษ

Atkin, C.K. New Model for Mass Communication Research. New York: The Free Press, 1973.

Everett M. Rogers and D. Lawrence Kincaid, Communication Networks: Toward a New Paradigm for research. New York: The Free Press, 1981.

Del Polito and carolyn M. Intrapersonal Communication. California: Cummings, 1977.

Joseph T. Klapper. The Social Effects of Mass Communication. In Wilbur Schramm (ed.), The Science of Human Communication, P. 68. New York: Basic Books, 1963.

Ronald L. Applaum and others. Fundamental Concepts in Human Communication. New York: Harper & Row, 1973.

Schramm, W. Men, Message and Media: A Look at Human Communication. New York: Harper & Row, 1973.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวชนวนล คณานุกูล เกิดวันที่ 23 พฤษภาคม 2518 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี
ศิลปศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ในปีการศึกษา 2539 และเข้าศึกษาต่อหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2541 ปัจจุบันปฏิบัติงานตำแหน่งเจ้าหน้าที่สารสนเทศ ณ หน่วย
ปฏิบัติการเทคโนโลยีแปรรูปมันสำปะหลังและแป้ง (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) หน่วยงานใน
เครือข่ายของศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (BOTEC)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย